R. P. R.

Dos. Nr. 40002 Vol. Nr. 4

MINISTERUL SECURITĂȚII STATULUI

ARHIVA OPERATIVA

Dosar

Ancheta PĂTRĂȘCANU LUCREȚIU

P218/4

Data

Urm

I

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

Direcţia VIII-a

11259 Vol. 4

ANUL 1954

DOSAR Nr.

Referitor la PĂTRĂŞCANU LUCREŢIU

VOLUMUL IV

11

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA
MINISTERUL DE INTERNE

SECRET
(după completare)

TABEL

cu ofițerii care au studiat dosarul nr. ....

Nr. crt.	DATA STUDIERII	NUMELE, PRENUMELE, GRADUL OFIȚERULUI ȘI DENUMIREA ORGANULUI UNDE LUCREAZĂ	SEMNATURA
1.	2.X.2007	Zidaru Petroche col (r).	[signature]

Cd. 746/1989 — V 15

D E C L A R A T I E

Subsemnatul MORARU ALEXANDRU, de 46 ani, născut la 18 Mai 1905, în comuna Sângearz-Băi jud. Năsăud, fiul lui Ion și Janeta, ultimul domiciliu în comuna Maieru Reg. Năsăud-Rodna, profesiunea anterioară subof. activ de miliție provenit din fosta Jandarmerie, având gradul de plot. major șef; în prezent mă ocupam cu agricultura, declar:

Am fost șef de post de jandarmi la Poiana Tapului în jud. Prahova din Oct. 1940 până la 14 Sept. 1944. In luna Noembrie sau Decembrie 1940, s'a prezentat în cancelaria postului un domn, care mi-a predat un plic oficial, prezentându-mi-se: "PATRASCANU".-

Desfac plicul și citesc următoarele:" Legiunea jud. Prahova către post. P. Tapului. Vi se trimite odată cu prezentul ordin indiv. LUCRETIU PATRASCANU, suspect comunist, căruia i s'a fixat domiciliu obligatoriu în acea localitate, la vila sa, neavând voie să părăsească localitatea. Luați măsuri de supravegherea sa, raportând prin dare de seamă săptămânală, atitudinea și persoanele cu care a luat contact".- Am luat măsuri de filare astfel: Am cerut copie după dosarul său dela Dir. Generală a Poliției, care mi-au comunicat prin adresă datele mai importante ce m'au interesat. (starea civilă, legături de rudenie, de prietenie și motivul suspiciunii, "Mare doctrinar comunist, nu este însă capabil de acte de teroare"). Supravegherea s'a făcut de mine personal și de jandarmii postului și am mai avut un cetățean vecin cu vila sa cu numele de COSNEANU . . . . . care avea posibilitatea de a supraveghea locuința, cu intrările și eșirile diferitelor persoane. Nu mi-a dat niciodată vre-un raport pozitiv. Ordinele în legătură cu persoana sa, veneau dela I.G.J. prin Legiunea Jand. Prahova. Vizitat nu a fost decât de următoarele persoane: soția sa ELENA, mama sa LUCRETIA, fratele DUMITRU ofițer activ și cumnatul său PETRE PANDREA avocat. Pe tot timpul șederii sale în Poiana Tapului, LUCRETIU PATRASCANU, a respectat întocmai obligațiunile impuse, astfel că dările de seamă săptămânale, ce le trimeteam Legiunei erau negative, cu

./.

excepţia unui singur raport astfel:

Intr'o zi o fată dela telefoane m'a pus în legătură telefonică,spre a-i întrerupe convorbirea lui PATRASCANU cu Bucureştiul. Din convorbire,printre alte chestiuni particulare, am desprins următoarele:"Ascultaţi radio Moscova şi Belgrad, căci sunt semne îmbucurătoare.Guvernul dela Belgrad a căzut". Aceste cuvinte le-am raportat prin raport special Legiunei, imediat. Acest caz s'a petrecut în iarna anului 1941.La două săptămâni,a venit col.IONESCU ALEXANDRU,comand.Legiunei şi cu un inspector de siguranţă,cerându-mi o declaraţie prin care să schimb conţinutul acelei note inf.,în aceia că,nu eu personal am auzit,ci din zvon public,informaţia fiind brută urmează a fi verificată. Cred că era în continu filat de agenţi secreţi ai Siguranţei pe care noi nu-i ştiam. In Sept.1942,subsemnatul am plecat la Cernăuţi la Sc.Sefi de Secţie ,de unde m'am înapoiat în Iulie 1943. La sosire în Poiana Tapului,nu am găsit pe LUCRETIU PATRASCANU căci era internat în lagărul dela Tg. Jiu. Prin August sau Septembrie 1943,este adus din nou la P.Tapului cu acelaş regim. Nu-mi aduc aminte bine dacă în 1942 sau 1943,s'a prezentat la mine grav bolnav de dantură,rugându-mă să găsesc o modalitate de a-l trimete la Braşov la medic pentru tratament. I-am dat autorizaţie de călătorie pe c.f.r.şi i-am dat voie să meargă la Braşov,cu obligaţia însă de a se prezenta la Chestura Poliţiei şi Legiune pentru viză. Am sesizat telefonic Chestura şi Legiunea Braşov,că,cu trenul nr....... a plecat LUCRETIU PATRASCANU spre Braşov.Luaţi măsuri de supraveghere şi ni se va comunica activitatea desfăşurată în acel oraş.

In seara acelei zile s'a prezentat cu autorizaţia semnată,iar Chestura şi Legiunea,comunică,că nu a luat contact cu nimeni ci s'a dus direct la medic şi la gară. In toamna anului 1943,luna Decembrie,lui LUCRETIU PATRASCANU i s'a aprobat deplasarea în Bucureşti,pe termen de 2o zile,pentru tratament medical. A plecat şi dela acea dată nu s'a mai reîntors până după 23 August 1944. In fiecare lună,adică după fiecare 2o zile, îmi trimetea la post o scrisoare cu noua sa aprobare a Preşedinţiei Cons.de Miniştrii,semnată de gl.VASILESCU Z.CONSTANTIN, fapt despre care eu raportam Legiunei. In scrisorile trimise,

./.

PATRASCANU mă ruga ca orice corespondență privind persoana lui, s'o îndrumez în str."Albă nr.12".

In luna Iunie sau Iulie 1944, apare ca urmărit într'un ordin circ.de urmărire, văzând acestea am raportat prin Legiune că, nu este dispărut, deoarece are aprobarea de ședere în București a Președinției Consiliului de Miniștrii și se găsește în str.sus amintită. In urma acestui raport, gl.TOBESCU, Directorul Ordinei Publice, m'a chemat la telefon și mi-a dat ordin să mă prezint cu dosarul la București spre a vedea aprobările. M'am prezentat cu dosarul și cu această ocazie, mi-a aplicat lo(zece) zile de arest, pe care le-am executat la Centru Instrucție Găiești, martor colonel PETRISOR AUREL comand.centru. Pedeapsa mi-a dat-o - spunea el - pentrucă, am fost jandarm slab, căci dacă eram un jandarm bun, acest derbedeu, trebuia să nu mai existe. Pe timpul cât a stat la P.Tapului (lucru ce l-am aflat ulterior), a fost ajutat de unele persoane, fiind complect lipsit de cele necesare existenței sale și a familiei. Aceste persoane cred că au fost: FERESTRAIERU VERUTA cu prăvălie și ANDREESCU CONSTANTIN șef de gară la P.Tapului. Aceasta o știu numai din informații neverificate.-.

Altceva în legătură cu persoana lui LUCRETIU PATRASCANU, nu mai am ce arăta.-

Atât declar și semnez propriu.-

ss.Moraru Alexandru

25 Octombrie 1951.-

6

Declarație

Subsemnatul Iovanu Alexandru, de 46 ani, născut la 18 Mai 1905, în Comuna Sângeorz-Băi jud. Năsăud, fiul lui Ion și Ioneta, ultimul domiciliu în Comuna Maieru, R. Năsăud, Reg. Rodna, profesiunea anterioară Subof. activ de mil. provenit din forța jandarmeriei, având gradul de plut. major șef; în prezent mă ocupam cu agricultura. declar:

Am fost șef de post de jandarmi la Poiana Țapului din Județul Prahova din oct. 1940 până la 14 Sept. 1944. În luna Noembrie sau Decembrie 1940, s'a prezentat în cancelaria postului un domn, care mi-a predat un plic oficial, prezentându-mi-se: „Pătrășcanu". Desfac plicul și citesc următoarele: „Legiunea Jand. Prahova către post P. Țapului. „Vă se trimite odată cu prezentul ordin, indiv. Lucrețiu Pătrășcanu, suspect comunist, căruia i s'a fixat domiciliu obligatoriu în acea localitate, la vila sa, nu având voie să părăsească localitatea. Luați măsuri de supravegherea sa, raportând prin dare de seamă săptămânală, atitudinea și persoanele cu care a luat contact". – Am luat măsuri de filare astfel: Am cerut copie după dosarul său dela Dir. Gl. a Poliției, care mi-a comunicat prin adresă datele mai importante ce mă interesau. (Starea civilă, legături de rudenie, de prietenie și motivul suspiciunii „Are doctrină comunist, nu este însă capabil de acte de teroare") – Supravegherea se făcea de mine personal și de jandarmii postului și am mai avut un cetățean vecin cu vila sa cu numele de Basneanu ...... care avea posibilitatea de a supraveghea locuința, cu intrările și ieșirile diferitelor persoane. Nu mi-a dat nici odată vreun raport pozitiv. – Ordinele în legătură cu persoana sa, veneau dela I.G.J. prin Legiunea Jand. Prahova. – Știut nu a fost decât de ur-

următoarele persoane: Soția sa Elena, mama sa Lucreția, fratele gemene ofițer activ și cumnatul său Petre Pandrea avocat.-
Pe tot timpul șederii sale în Poiana Țapului, Lucrețiu Pătrășcanu, a respectat întocmai obligațiunile impuse, astfel că dările de seamă săptămânale, ce le trimiteam Legiunei, erau negative, cu excepția unui singur raport astfel:
Intr'o zi a fost dela telefoane m'a pus în legătură telefonică, spre a-i intercepta convorbirea lui Pătrășcanu cu București. Din convorbire, printre alte chestiuni particulare, am desprins următoarele: „Ascultați radio Moscova și Belgrad căci sunt semne îmbucurătoare, Guvernul dela Belgrad, a căzut". Aceste cuvinte le-am raportat prin raport special Legiunei imediat.
Acest caz s'a petrecut în toamna anului 1941.- Las două săptămâni, a venit col. Ionescu Alex. comand. Legiunei și cu un inspector din Siguranță, cerându-mi o declarație prin care să (...) detaliat conținutul acelei note inf. în sensul că, nu eu personal am auzit, ci din sursa publică, informația fiind brută urmează a fi verificată.- Cred că era în cantonament filat și de agenți secreți ai Siguranței pe care nu îi știam-. In Septembrie 1942, Subsemnatul am plecat la cursul la Sc.- Șefi secție de unde m'am înapoiat în Iulie 1943.- La sosire în Poiana Țapului, nu am găsit pe Lucrețiu Pătrășcanu căci era internat în lagărul din Târgu-Jiu.- Prin August sau Sept. 1943, este adus din nou la P. Țapului cu același Regim.
Nu-mi aduc aminte bine dacă în 1942 sau 1943, s'a prezentat la mine grav bolnav de dantură, rugându-mă să găsesc o modalitate de a-l trimite la Brașov la medic pentru tratament.- I-am dat autorizație de călătorie pe c.f.r. și i-am dat voie să meargă la Brașov, cu obligația însă de a se prezenta la Chestura Poliției și Legiunea pentru viză.- Am sesizat telefonic Chestura și Legiunea Brașov că, cu trenul Nr. . . . . a plecat Lucrețiu Pătrășcanu spre Brașov, luați măsuri de supraveghere, și a ne comunica activitatea desf. în acel oraș.-
[signature]

În baza acelei zile, s-a prezentat cu (5) autorizaţia semnată, la [illegible] şi Legiunea, comunică că nu s-a luat contact cu nimeni şi s-a dus direct la medic şi la gară.- În toamna anului 1943 luna Decembrie, lui Lucreţiu Pătrăşcanu, i-s-a aprobat deplasarea în Bucureşti pe termen de 20 zile pentru tratament medical.- A plecat şi de la acea dată, nu s-a mai reîntors până după 23 August 1944.- În fiecare lună, adică după fiecare 20 zile, îmi trimitea la post o scrisoare cu noua sa aprobare a Preşedinţiei Cons. Miniştrii, semnată de Gl. Vasilescu [illegible], fapt despre care am raportat Legiunei.- În scrisorile trimise Pătrăşcanu mă ruga ca orice corespondenţă privind persoana lui, s-o înaintez în str. „Albă" No 12. În luna Iunie sau Iulie 1944, apoi ca urmare într-un ordin circ. de urmărire, văzând aceasta, am raportat prin Legiune că, nu este dispărut, deoarece are aprobarea de şedere în Buc. a Preşedinţiei Consiliului de Miniştrii şi se găseşte în Str. [illegible].- La urma acestui raport, Gl. Tobescu, Dir. Ordinei Publice, m-a chemat la telefon şi mi-a dat ordin să mă prezint cu dosarul la Bucureşti spre a vedea aprobările. M-am prezentat cu dosarul şi cu această ocazie, mi-a aplicat 10 (zece) zile de arest, pe care le-am executat la Centru Instrucţie Găieşti, martor Colonel Petrişor Aurel g. comd. Centru.- Pedeapsa mi-a dat-o - spunea el - pentrucă, am fost jandarm slab, căci dacă eram un jandarm bun, acest derbedeu, trebuia să nu mai existe.- Pe timpul cât a stat la Poiana Ţapului (lucru ce l-am aflat ulterior) a fost ajutat de unele persoane, fiind lipsit complet de cele necesare existenţei sale şi a familiei; Aceste persoane cred că =

au fost: Ferestrăieru Veruța cu prorălie și Andreescu Constantin șef de gară la P. Țopului. Aceasta o știu numai din informații neverificate.- Altceva în legătură cu persoana lui Lucrețiu Pătrășcanu, nu mai am ce arăta.-

Atât declar și semnez.- propriu: [illegible]

25 Oct. 1951.

31-10

DECLARATIE

Subsemnatul MORARU ALEXANDRU,născut în anul 19o5, luna Mai ziua 18,în comuna Sângearz-Băi jud.Năsăud,fiul lui Ion şi al Savetei,am patru clase primare şi 2 secundare,condamnat penal nu am fost,dar în anul 195o,mi s'a aplicat o pedeapsă administrativă de 12 (douăsprezece) luni,pe care am executat-o la Canalul Dunărea-Marea Neagră,dela 22 Iunie 195o la 7 Iulie 1951. Profesiunea anterioară,fost plot.maj.şef de miliţie,provenit din Jandarmerie,în prezent mă ocupam cu agricultura,căsătorit cu Anastasia Avram,cu ultimul domiciliu în comuna Maieru Raionul Năsăud,Regiunea Rodnei,la cele întrebate declar. următoarele:

Intrebare:

Cât timp ai făcut serviciul la Poiana Tapului,în ce grad şi ce funcţie?

Răspuns:

Prin retragerea din Ardealul de Nord,în luna Oct.194o, am fost încadrat în Legiunea Jandarmi Prahova,ca şef de post la Poiana Tapului,având gradul de plutonier. Am funcţionat cu acest titlu până în Septembrie 1942,când am fost detaşat la Cernăuţi,unde am urmat scoala de şef de secţie,reîntorcându-mă apoi la Poiana Tapului în aceiaş funcţie în luna Iulie 1943, având tot gradul de plutonier. Aci am funcţionat până la 14 Sept.1944,când am fost trimis în Legiunea Sălaj,care luase fiinţă în urma reocupării Ardealului de Nord.-

Intrebare:

Cine era jandarmul care te-a înlocuit pe timpul cât ai fost la şcoală şi ce ştii despre el în prezent?

Răspuns:

La plecare la şcoală,postul l-am predat cu proces verbal plot.CHIVU TEODOR,dela postul jandarmi Buşteni,care îndeplinea funcţia de girant,dar,în realitate,postul a fost condus efectiv,de plutonierul DUTU CONSTANTIN,care era ofiţer de poli-

./.

ţie judiciară la post. Acest plot.DUTU în toamna anului 1943,a fost mutat în cadrele I.G.J-ului la Direcţia Ordinei Publice. După plecarea mea în Ardealul de Nord,în 1944,nu am mai avut nici o ştire despre acest plutonier.-

Intrebare:

Cât timp LUCRETIU PATRASCANU,a avut domiciliul obligatoriu la Poiana Ţapului şi pentru ce fapte?

Răspuns:

LUCRETIU PATRASCANU,a fost trimis la Poiana Ţapului în toamna anului 194o cu ordinul Legiunei ca suspect comunist şi a stat până în iarna anului 1942/43 când a fost internat la Tg.Jiu,de unde apoi s'a reîntors prin luna August sau Sept.1943,tot cu domiciliul obligator.-

Intrebare:

Ce instrucţiuni ai primit în legătură cu supravegherea lui PATRASCANU,dela cine,ce măsuri ai luat şi care a fost modul de supraveghere întrebuinţat asupra acestui om?

Răspuns:

Odată cu venirea lui PATRASCANU la Poiana Ţapului,am primit şi plicul cu ordinul în legătură cu el,care după câte îmi aduc aminte preciza următoarele:"Vi se trimite odată cu prezentul ordin,la Poiana Ţapului,cu domiciliul obligator,suspectul comunist LUCRETIU PATRASCANU,care îşi alege domiciliul la vila sa.Nu are voie să părăsească localitatea. Luaţi măsuri de supraveghere,iar constatările făcute de Dvs.să ni se raporteze săptămânal prin curierul Legiunei. Se va raporta chiar negativ". Alte ordine sau instrucţiuni în legătură cu persoana lui,nu-mi amintesc să fi primit.-

Am luat măsuri de supraveghere,atât personal cât şi prin jandarmii postului şi în plus am recrutat şi pe un locuitor vecin cu PATRASCANU,cu numele de COSNEANU....(numele de botez nu-l reţin), care avea misiunea de a-mi comunica persoanele ce eventual l-ar vizita. Toată activitatea acestuia a constat numai din rapoarte negative. Nu a fost observat niciodată stând de vorbă cu persoane suspecte deşi făcea în fiecare zi plimbări prin localitate.In fiecare Sâmbătă,trimeteam la Legiune prin curier raportul despre constatările făcute în cursul săptămânei respective,care - după câte îmi amintesc - au fost cu conţinut negativ,cu excepţia unuia care a fost pozitiv,când în iarna anului 1941,am interceptat o

./.

convorbire telefonică ce a avut-o cu familia sa din București, în care printre altele, a spus: "Ascultați radio Moscova și Belgradul, căci sunt semne îmbucurătoare, guvernul jugoslav a căzut". Această întrerupere, a fost transmisă de subsemnatul prin notă informativă Legiunei Jand. Prahova. Nu știu însă datorită cărui fapt la circa 10-15 zile mai târziu, s'a prezentat la post, colonelul IONESCU ALEXANDRU, comandantul Legiunei și cu un domn inspector din Siguranță al cărui nume nu-l cunosc, care după ce au audiat pe LUCRETIU PATRASCANU, în absența mea, m'au rugat să dau și eu o declarație, în legătură cu nota informativă sus citată. Prezentându-i declarația, mi-a spus că nu e bună, ci că trebue schimbat conținutul că: "Nu personal am auzit, ci din svon public".- Ambii insistând, am dat o altă declarație, în care schimbasem conținutul, în sensul cerut.-

Intrebare:

Care au fost cauzele faptului că, col. IONESCU ALEXANDRU, ți-a cerut să dai declarații că, informația în legătură cu PATRASCANU, ai aflat-o din zvon public și nici decum nu ai interceptat-o personal?

Răspuns:

După cum am arătat mai sus, nu cunosc cauzele pentru care mi-au cerut să dau declarația cu conținutul că: "Am auzit din zvon public și nu personal am interceptat convorbirea", deoarece eu nu i-am întrebat fiind superiorii mei, bănuesc însă că, ei au fost veniți din ordin superior în această anchetă, fie dela Interne fie dela Președinție. Conținutul notei informative dela dosar, a rămas însă neschimbat, adică copia notei informative dela dosarul personal al lui PATRASCANU dela postul de jand. Poiana Țapului.-

Intrebare:

După întoarcerea d-tale dela Scoală (Iulie 1943) ce ți-a raportat înlocuitorul care ți-a ținut locul la postul de jand. în legătură cu LUCRETIU PATRASCANU?

Răspuns:

După reîntoarcerea mea dela scoală, în Iulie 1943, m'am interesat de variațiile ivite în legătură cu problemele de siguranță existente și plot. DUTU mi-a raportat că LUCRETIU PATRASCANU a fost internat în lagărul din Tg. Jiu, fapt ce se constată și din corespondența dela dosarul său personal. Nu știu însă la

./.

ce dată a fost trimis. Altceva în legătură cu această persoană ,nu-mi amintesc să-mi fi raportat. Nu-mi amintesc nici în baza cărui ordin sau dispozițiuni,a fost internat și pentru ce.-

Intrebare:

De unde a venit ordinul de internare a lui LUCRETIU PATRASCANU la Tg.Jiu și ce abatere a lui justifica această dispoziție?

Răspuns:

Ordinul în legătură cu internarea lui PATRASCANU la Tg.Jiu,a fost dat de Legiunea Jand.Prahova și probabil ca urmare a ordinului I.G.J-ului. Nu-mi amintesc dacă ordinul acela prevedea vre-o abatere a lui PATRASCANU,care să poată justifica internarea lui în lagăr,sau a fost dat ca măsură generală.-

Intrebare:

Cum îți explici că,PATRASCANU este readus în August 1943 dela Tg.Jiu în domiciliul obligatoriu la Poiana Tapului?

Răspuns:

Eu pot să-mi explic,datorită cărui fapt PATRASCANU a fost readus dela Tg.Jiu la Poiana Tapului,deoarece nu am avut nici o explicație de nicăieri în acest sens,iar din corespondență venită direct dela lagărul Tg.Jiu,nu conținea decât aceia că se trimite din nou la Poiana Tapului cu domiciliul obligatoriu.-

Intrebare:

Cât timp a stat PATRASCANU în domiciliul obligatoriu, cine l-a vizitat,unde s'a deplasat și în baza cărui ordin?

Răspuns:

Pe tot timpul cât a stat la Poiana Tapului,pe timpul cât subsemnatul am fost prezent,nu știu să fi fost vizitat de alte persoane în afară de: mama lui,fratele său DUMITRU căpitan,cumnatul său PANDREA PETRE cu soția și eventual persoane din localitate care îi vindeau lapte,alimente și lemne.-

Nu-mi amintesc în care an anume LUCRETIU PATRASCANU,s'a prezentat la post grav bolnav de dantură și m'a rugat insistent să-i aprob învoirea de a se deplasa la Brașov la medicul său curant,pentru tratament. Văzând situația gravă în care se găsește,deși nu aveam voie,i-am aprobat deplasarea sa la

./.

Braşov,dându-i o autorizaţie de călătorie pe c.f.r.cu obligaţiunea însă de a se prezenta pentru viză la Chestura Poliţiei şi Legiunei Jand.Braşov,pe care să mi-o prezinte la înapoiere. După plecare,am comunicat Chesturei şi Legiunei,deplasarea lui PATRASCANU la Braşov cu trenul nr.....pentru tratament dentar, rugându-i să-mi comunice telefonic activitatea desfăşurată acolo. Seara am primit rezultatul negativ. Alte deplasări nu a avut în bază de ordin sau cu ştirea mea.-

In luna Decembrie 1943,în baza ordinului I.G.J.dat prin Leg.Jand.Prahova,am primit autorizaţia de călătorie pe c.f.r.a lui PATRASCANU,pentru deplasare în Bucureşti pentru tratament medical în baza autorizaţiei Preşedinţiei Consiliului de Miniştrii. A plecat şi dela acea dată nu s'a mai reîntors la Poiana Ţapului până după 23 August 1944,dar îmi trimetea însă din 2o în 2o zile noua sa aprobare de şedere în Bucureşti,în foto-copie şi o mică scrisoare,prin care mă ruga ca orice corespondenţă privitoare la persoana sa,s'o îndrumez în str."Alba Nr.12" Buc.Toate autorizaţiile de şedere în Buc. au fost date de Preşedinţie,semnate de generalul VASILIU Z. CONSTANTIN.-

Intrebare:

Când şi în ce împrejurări ai fost chemat de generalul TOBESCU la I,G.J.în legătură cu situaţia lui PATRASCANU şi care a fost rezultatul acestei chemări?

Răspuns:

Nu-mi aduc aminte precis data dar cred că a fost în luna Iunie 1944,când generalul TOBESCU m'a chemat la telefon şi m'a întrebat dacă cunosc pe LUCRETIU PATRASCANU şi unde se găseşte,i-am raportat în câteva cuvinte că,se găseşte în Bucureşti cu aprobarea Preşedinţiei şi deci greşit este dat în urmărire de I.G.J.printr'un ordin circular pe ţară. Mi-a dat ordin să mă prezint a doua zi dimineaţa la Buc.cu dosarul personal al lui PATRASCANU.Prezentându-mă,a verificat dosarul,a văzut autorizaţiile,precum şi rapoartele mele către Legiune, dar totuşi a ţipat la mine,spunându-mi că nu am făcut nimic şi că nu am ţinut I.G.J-ul la curent şi că pentru slabă activitate informativă în materie de siguranţă,mă va pedepsi cu 1o zile de arest,pe care le-am executat la Centrul de Instrucţie Găeşti. Alte chemări,sau întrevederi cu generalul TOBESCU,nu am avut.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin şi semnez propriu.- ss.Moraru Alexandru

31 Oct.1951.-

6 expl.

Declarație

Subsemnatul [illegible] Alexandru, născut anul 1905 luna mai ziua 18, în comuna Sângeorz-Băi județul Năsăud, fiul lui Ion și al Ioveti, am patru cl. primare și 2 secundare, condamnat penal nu am fost, dar în anul 1950, mi-a aplicat o pedeapsă administrativă de 12 (douăsprezece) luni, pe care am executat-o la Canalul Dunărea-Marea Neagră, dela 22 Iunie 1950 la 7 Iulie 1951.- Profesiunea anterioară, fost plut. maj. șef de secție, provenit din jandarmerie, în prezent mă ocupam cu agricultura, căsătorit cu Anastasia [illegible], cu ultimul domiciliu în comuna Maieru, Raionul Năsăud, Regiunea Rodna, la cele întrebate declar următoarele:

Întrebare:

Cât timp ai făcut serviciul la Poiana Țapului, în ce grad și ce funcție?

Răspuns: Prin retragerea din Ardealul de Nord, în luna Oct. 1940, am fost încadrat în Legiunea Jandarmi Prahova ca șef de post la Poiana Țapului, având gradul de plutonier.- Am funcționat cu acest titlu până în Septembrie 1942 când am fost detașat la Bărnăuți unde am urmat școala de șef de secție, prezentându-mă apoi la Poiana Țapului în aceiași funcție în luna Iulie 1943 având tot gradul de plutonier. Aici am funcționat până la 14 Septembrie 1944 când am fost trimis în Legiunea Sălaj care urmare reocupării Ardealului de Nord.-

Întrebare:

Cine era jandarmul care te-a înlocuit pe timpul cât ai fost la școală și ce știi despre el în prezent?

Răspuns: La plecare la școală, postul l-am predat cu proces verbal plut. Chiru Teodor, dela postul [illegible]

Jandarmii Buşteni, care îndeplinea funcţia de girant, dar, în realitate, postul a fost condus efectiv, de plotonerul Duţu Constantin, care era ofiţer de poliţie judiciară-la pol.-Sergent plot Duţu în toamna anului 1943, a fost mutat în cadrele I.G.J.-ului la Direcţia Ordinei Publice.- După plecarea mea în Ardealul de Nord, în 1944, nu am mai avut nici o ştire despre acest plutonier.

<u>Întrebare</u>: Cât timp Lucreţiu Pătrăşcanu, a avut domiciliu obligatoriu la Poiana Ţapului şi pentru ce fapte.?

<u>Răspuns</u>: Lucreţiu Pătraşcanu, a fost trimis la Poiana Ţapului în toamna anului 1940 cu ordinul (Dir). Legiunei ca suspect comunist şi a stat până în iarna anului 1942/43 când a fost internat la Târgul-Jiu, de unde apoi, s-a reîntors prin luna August sau Sept. 1943, tot cu domiciliu obligatoriu.-

<u>Întrebare</u>: Ce instrucţiuni ai primit în legătură cu supravegherea lui Pătraşcanu, dela cine, ce măsuri ai luat şi care a fost modul de supraveghere întrebuinţat asupra acestui om?

<u>Răspuns</u>: Odată cu venirea lui Pătraşcanu la Poiana Ţapului, am primit şi plicul cu ordinul în legătură cu el, care după câte îmi aduc aminte preciza următoarele: « Vi-se trimite odată cu prezentul ordin, la Poiana Ţapului, cu domiciliu obligatoriu, suspectul comunist Lucreţiu Pătraşcanu, care îşi alege domiciliul la vila lor. Nu are voie să părăsească localitatea.- Luaţi măsuri de supraveghere, iar constatările făcute de Dvs. să ni-se raporteze săptămânal prin curier Siguranţei- Se va raporta chiar negativ.» Alte ordine sau instrucţiuni în legătură cu persoana lui, nu-mi amintesc să fi primit.-

Am luat măsuri de supraveghere, atât personal cât şi prin jandarmii postului şi în plus am recrutat şi pe un locuitor vecin cu Pătraşcanu, cu numele de Cosmescu.... (numele de botez nu-l reţin) care avea misiunea de a-mi comunica persoanele ce eventual l-ar vizita.- Toată activitatea acestuia a constat numai din rapoarte negative.- Nu a fost observat nici odată stând de vorbă cu persoane suspecte deşi făcea în fiecare zi plimbări

2/. prin localitate.- In fiecare săptămână, trimiteam la Legiune prin curier raportul despre constatările făcute în cursul săptămânii respective, care - după cât îmi amintesc - au fost cu conținut negativ, cu excepția unuia care a fost pozitiv, când în iarna anului 1941, am interceptat o convorbire telefonică ce a avut-o cu familia sa din București, în care printre altele, a spus: « Ascultați radio Moscova și Belgradul, căci sunt veşti îmbucurătoare, Guvernul jugoslav a căzut".- Această interceptare, a fost transmisă de subsemnatul prin notă informativă Legiunei Jand. Prahova- Nu știu însă datorită cărui fapt la cca 10-15 zile mai târziu, s'a prezentat la post, colonelul Ionescu Alex. comand. Legiunei și cu un domn inspector din Siguranță al cărui nume nu-l cunosc, care după ce au audiat pe Lucrețiu Pătrășcanu, în absența mea, mi-au cerut să dau și eu o declarație, în legătură cu nota informativă sus citată.- Prezentându-i declarația, mi-a spus că nu e bună și că trebue schimbat conținutul că: "Nu personal am auzit ci din svon public".- Ambii insistând, am dat o altă declarație, în care schimbasem conținutul, în sensul cerut.-

Intrebare. Care au fost cauzele faptului că, col. Ionescu Alexandru ți-a cerut să dai declarație că, informația în legătură cu Pătrășcanu, ai aflat-o din svon public și nici decum nu a-i interceptat-o personal?

Răspuns: După cum am arătat mai sus, nu cunosc cauzele pentru care mi-au cerut să dau declarație cu conținutul că: "Am auzit din svon public" și nu personal am interceptat convorbirea" de oarece eu nu i-am întrebat fiind superiorii mei, bănuesc însă că, ei au fost veniți din ordin superior în această anchetă, fie dela Interne fie dela Președenție.- Conținutul notei informative dela dosar, a rămas însă neschimbată,- adica copia notei informative dela dosarul personal al lui Pătrășcanu dela postul Jand. Poiana Țapului.-

Intrebare: După întoarcerea dumitale dela școală (Iulie 1943) ce ți-a raportat subalternul care ți-a ținut locul la postul de jandarmi în legătură cu Lucrețiu Pătrășcanu?

Răspuns: După reîntoarcerea mea dela școală în Iulie 1943, m'am interesat de variațiile ivite în -

legătură cu problemele de siguranță existente și
plot. Gutiu mi-a raportat că, Lucrețiu Pătrășcanu,
a fost internat în lagărul din Tîrgul-Jiu.- fapt ce
se constată și din corespondența dela dosarul său per-
sonal - Nu știu însă la ce dată a fost trimis.-
Altceva în legătură cu această persoană, nu-mi amintesc
să-mi fi raportat.- Nu-mi amintesc, nici în baza cărui
ordin sau dispozițiuni a fost internat și pentru ce.-

Intrebare: De unde a venit ordinul de internare a
lui Pătrășcanu la Tîrgul-Jiu și ce abatere a (făcut)
lui, justifica această dispoziție?

Ordinul în legătură cu internarea lui Pătrășcanu,
la Tîrgul-Jiu, a fost dat de Legiunea Jandarmi Prahova
și probabil ca urmare a ordinului I.G.J.-lui.- Nu-mi a-
mintesc dacă ordinul acela prevedea vreo abatere a lui
Pătrășcanu, care să poată justifica internarea lui în
lagăr, sau a fost dat ca măsură generală.-

Intrebare: Cum îți explici că, Pătrășcanu, este
readus în August 1943 dela Tîrgul-Jiu, în domiciliu
obligatoriu la Poiana Țapului?

Răspuns: Nu pot să-mi explic, datorită cărui
fapt Pătrășcanu, a fost readus dela Tîrgul-Jiu la Poiana
Țapului, deoarece nu am avut nici o explicație de
nicăeri în acest sens, iar din corespondența venită direct
dela Lagărul Tîrgul-Jiu, nu conținea altceva decât aceia
că, se trimite din nou la Poiana Țapului cu domiciliu
obligatoriu.-

Intrebare: Cât timp a stat Pătrășcanu în do-
miciliu obligatoriu, cine la vizitat, unde a deplasat și în
baza cărui ordin?

Răspuns: Pe tot timpul cât a stat la Poiana
Țapului, pe timpul cât subsemnatul am fost prezent, nu
știu să fi fost vizitat de alte persoane în afară de: chiar
lui, fratele său Dumitru căpitan, cumnatul său Pandrea
Petre cu soția și eventual persoane din localitate care
îi vindeau lapte, alimente și lemne.-

Nu-mi amintesc în care an anume, Lucre-
țiu Pătrășcanu, sa prezentat la post grav bolnav de

[signature]

dentară și m'a rugat insistent să-i aprob învoirea 13
de a se deplasa la Brașov la medicul său curant,
pentru tratament.- Văzând situația gravă în care se
găsește, deși nu aveam voie; i-am aprobat deplasarea
și la Brașov, dându-i o autorizație de călătorie pe
C.F.R. cu obligațiunea însă de a se prezenta pentru
viză la Chestura Pol. și Legiunii Jand. Brașov, pe care
să mi-o prezinte la înapoiere. După plecare, am
comunicat Chesturii și Legiunii, deplasarea lui Pătrășcanu
la Brașov cu trenul Nr. -- pentru tratament dentar,
rugându-i să-mi comunice telefonic activitatea
desfășurată acolo.- Seara, am primit rezultatul
negativ.- Alte deplasări nu a avut în baza de
ordin sau cu știrea mea.-

In luna Decembrie 1943, în baza ordinului
I.G.J. dat prin Legiunea Jand. Prahova, am primit au-
torizația de călătorie pe C.F.R. a lui Pătrășcanu, pentru
deplasare în București pentru tratament medi-
cal în baza autorizației Președinției Consiliului de Mi-
niștri.- A plecat și de la acea dată nu s-a mai
reîntors la Poiana Țapului până după 23 Aug. 1944,
dar, îmi trimitea însă din 20 în 20 zile noua a-
probare de ședere în București, în foto-copie și o
mică scrisoare, prin care mă ruga ca orice
corespondență privitoare la persoana sa, s-o îndrumez
în Str. „Albă Nr. 12" Buc.- Toate autorizațiile de ședere
în Buc. au fost date de Președinție, semnate de General
Vasiliu J. Constantin

Intrebare: Când și în ce împrejurări ai fost chemat
de generalul Tobescu la I.G.J. în legătură cu situația lui
Pătrășcanu și care a fost rezultatul acestei chemări?

Răspuns: Nu mi aduc aminte precis data
dar cred că a fost în luna Iunie 1944, când general To-
bescu, m-a chemat la telefon și m-a întrebat dacă cu-
nosc pe Lucrețiu Pătrășcanu și unde se găsește, i-am
raportat în câteva cuvinte că se găsește în București cu
aprobarea Președinției și deci greșit este dat în ur-
mărire

mărire de I.G.J. printr-un ordin circular pe țară.- Mi-a dat ordin să mă prezint a doua zi dimineața la Buc. cu dosarul personal a lui Pătrășcanu.- Prezentându-mă a verificat dosarul, a văzut autorizațiile, precum și rapoartele mele către Siguranță dar, totuși a țipat la mine spunându-mi că nu am făcut nimic și că nu am ținut I.G.J.-ul la curent, și că pentru slaba activitate informativă în materie de siguranță, mă pedepsește cu 10 zile de arest, pe care le-am executat la Centrul de Instrucție Găiești.- Alte chemări, sau întrevederi cu generalul Tobescu, nu am avut.-

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.-

[illegible] 31 oct. 1951.-

DECLARATIE

Subsemnatul MORARU ALEXANDRU,de 46 ani,căsătorit,nu am copii fiul lui Ion şi Saveta,născut în comuna Sângearz-Băi jud.Năsăud şi domiciliat în comuna Maieru Raionul Năsăud,Regiunea Rodnei, profesiunea anterioară plot.major şef de miliţie,actuală agricultor,fiind interogat declar:

Am cunoscut pe plot.de jandarmi DUTU ~~CONSTANTIN~~ Ghe.,deoarece l-am avut ca subaltern la postul de jandarmi Poiana Tapului,din anul 1942 până în 1943,(nu ştiu însă data precisă asupra prezentării şi plecării dela post).-

Plutonierul DUTU,era ofiţer de poliţie judiciară,bine pregătit din punct de vedere profesional,avea însă marele defect de temperament violent,brutal şi arogant - cu populaţia.Numai cu mare greutate putea fi oprit de a nu săvârşi abuzuri împotriva populaţiei.Pe tot timpul cât a fost sub comanda mea,nu a săvârşit abuzuri,fiind ţinut din scurt.-

Stiu că,după plecarea mea la şcoală s'a exprimat către populaţie,sau către cei pe care-i cerceta că:"Nu vă mai merge ca pe timpul lui Moraru". După reîntoarcerea mea la Poiana, populaţia îşi arăta mulţumirea că,m'am reîntors căci plot. DUTU se poartă rău cu populaţia.-

Plot.DUTU,mi-a ţinut locul de şef de post la Poiana Tapului,din Septembrie 1942 până în Iulie 1943,timp în care subsemnatul am fost la şcoală.-

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin şi semnez.

ss.Moraru Alexandru

1 Noembrie 1951.-

3 exempl.

Declaratie

Subsemnatul Negru Alexandru, de 46 ani, căsătorit, nu am copii, fiul lui Ion și Sonetii, născut în comuna Sângeorz-Băi Județul Năsăud și domiciliat în comuna Maieru Raionul Năsăud, Regiunea Rodnei, profesiunea anterioară plot. major șef de miliție, actuală agricultor, fiind interogat declar:

Am cunoscut pe plot. de jandarmi Dutu Constantin, deoarece, l-am avut ca subaltern la postul de Jandarmi Poiana Țapului, din anul 1942 până în 1943, (nu știu însă date precise asupra prezentării și plecării dela post).-

Plotonierul Dutu, era ofițer de poliție judiciară, bine pregătit din punct de vedere profesional, avea însă marele defect de temperament violent brutal și arogant cu populația; Numai cu mare greutate putea fi oprit de a nu săvârși abuzuri împotriva populației- Pe tot timpul cât a fost sub comanda mea, nu a săvârșit abuzuri, fiind ținut din scurt.-

Știu că, după plecarea mea la Școală s-a exprimat către populație, sau către cei pe care-i cerceta că: „Nu vă mai merge ca pe timpul lui Negru. la Poiana popu- su" – După reîntoarcerea mea la Poiana populația ~~își~~ arăta mulțumirea că, mi-am reîntors căci plot. Dutu se purta rău cu populația.-

Plot. Dutu, mi-a ținut locul de șef de post la Poiana Țapului, din (~~Iulie~~ Septembrie) 1942 până în Iulie 1943. timp în care Subsemnatul am fost la Școală.-

1 Nov. 1951 –

[signature]

D E C L A R A T I E

Subsemnatul MORARU ALEXANDRU, fost şef de post jandarmi, la Poiana Ţapului, din Oct. 194o, până la 12 Oct. 1945, cu gradul de Plutonier major, în prezent pus în cadrul disponibil cu gradul de plutonier, pentru atitudine antidemocratică, pentru care am fost încadrat în U.M. pe timp de un an, executând-o la Canalul "Dunărea- Marea Neagră", dela 2o Iunie 195o până la 7 Iulie 1951, ultimul domiciliu în comuna Maieru, Raionul Năsăud, Regiunea Rodnei, la cele întrebate, declar următoarele:

Intrebare:

De câte ori l-ai văzut pe PATRASCANU, după 23 August 1944, unde şi în ce scop?

Răspuns:

Pe LUCRETIU PATRASCANU, după 23 August 1944, l-am văzut de trei ori în Bucureşti la Ministerul de Justiţie în cabinetul său, în următoarele împrejurări:

1) Cumnatul meu ALEXANDRU T. AVRAM, magistrat, judecător de instrucţie la Tribunalul din Ploeşti, prin luna Martie sau Aprilie 1945, fiind propus la avansare şi după câte mi-a spus, a fost trecut în tabloul respectiv trimis la Minister. Pentru a fi mai sigur că este avansat sau nu, m'a rugat pe mine, să merg la Minister la PATRASCANU, spre a mă interesa. Am plecat la Minister, unde după ce portarul, a telefonat, secretarului că: Plut. Maj. MORARU ALEX. doreşte a fi primit în audienţă la d-l. Ministru a venit imediat un funcţionar jos şi m'a condus şi am fost primit de PATRASCANU. I-am spus scopulvizitei, i-am înmânat mi se pare o foaie calificativă a cumnatului meu, şi mi-a spus că, dacă îndeplineşte condiţiunile de avansare, va fi avansat.-

I-am mulţumit şi am plecat. Visita, n'a durat mai mult de 8-1o minute, cumnatul meu, a fost avansat.-

2) Prin luna Mai 1945, am fost într'o delegaţie la I.G.J. dela Timişoara, cu care ocazie, am fost iar primit în audienţă la PATRASCANU, unde i-am depus o cerere a Maiorului SUCIU ION, Comandantul Legiunei Sălaj, pentru mutarea sa în Ligiunea Olt. ./.

A rămas cererea la D-sa, eu am plecat. Nu știu cum s'a resol.-vat această cerere.-

3) Ultima dată, am fost la PATRASCANU, tot la Minister, în luna Oct. 1945, când i-am depus o cerere, o mea personal și l-am rugat, dacă e posibil, să-mi aranjeze mutarea mea în Ardealul de Nord în Legiunea Someș.-

Intr'adevăr, după trei zile, D-sa personal, mi-a comunicat la telefon că, cererea mi-a fost aprobată și în curând voi primi ordin scris. Astfel că, în câteva zile, am fost deja mutat în Legiunea Someș.

Alte intervederi cu LUCRETIU PATRASCANU, nu am mai avut.-

Faptul că m'a determinat ca să merg în audiență la PATRASCANU, a fost determinat și de următoarea expresie a sa personală față de soția mea.-

In luna Septembrie, sau Oct. 1944, în timp ce eu eram plecat în Ardealul de Nord, LUCRETIU PATRASCANU, a venit la Poiana Țapului ca Ministru, și m'a căutat, negăsindu-mă sa dus la soția mea și i-a spus că sunt plecat în Ardealul de Nord. A întrebat-o " Ce dorințe avea d-l MORARU în ultimul timp". Soția mea i-a răspuns că după câte știe nu avea nici-o dorință. Atunci PATRASCANU i-a spus. "Rog pe d-l MORARU, ca atunci când va avea nevoie de ceva, să vie la mine fără nici-o jenă". Bazat pe acestea, am îndrăsnit și am mers în acele trei audiențe.

Declar susțin și semnez propriu.

12 Decembrie 1951

ss/ Moraru Alexandru.

Declarație

Subsemnatul Moraru Alexandru, fost șef post jandarmi la Lajana Jupului, din Oct. 1940 până la 12 Oct. 1945, cu gradul de plutonier major, în prezent, pus în cadrul disponibil cu gradul de plutonier, pentru atitudine antidemocratică, pentru care am fost încadrat în U. M. pe timp de un an, executându-o la Canalul „Dunărea - Marea Neagră" dela 20 Iunie 1950 până la 7 Iulie 1951 — ultimul domiciliu, în comuna Maieru, Raionul Năsăud Regiunea Rodnei - la cele întrebate declar următoarele:

Întrebare:

De câte ori l-ai văzut pe Pătrășcanu, după 23 August 1944, unde și în ce scop?

Răspuns:

Pe Lucrețiu Pătrășcanu, după 23 August 1944, l-am văzut de trei ori în București la Ministerul de Justiție în cabinetul său, în următoarele împrejurări:

1) Cumnatul meu Alexandru T. Avram, magistrat judecător de instrucție la Tribunalul din Ploești, prin luna Martie sau Aprilie 1945, fiind propus la epurare și după câte mi-a spus, a fost trecut în tabloul respectiv trimis la Minister. — Pentru a fi mai sigur că este epurat sau nu, m-a rugat pe mine, să merg la Minister la Pătrășcanu spre a mă interesa. Am plecat la Minister, unde după ce portarul a telefonat, secretarului că: 'plut. maj. Moraru Alex. dorește a fi primit în audiență la d-l M-ru a venit imediat un funcționar jos și m-a condus și am fost primit de Pătrășcanu, i-am spus scopul vizitei, i-am înmânat — mi se pare — o fișie calificativă a cumnatului meu și mi-a spus că, dacă îndeplinește condițiunile de epurare, va fi epurat. —

Moraru

I-am mulțumit și am plecat.- Vizita, nu a durat mai mult de 8-10 m.- Limbajul meu, a fost ovasat.-

2). Prin luna Mai 1945, am (~~[illegible]~~) fost între delegație la I.G.J. dela Timișoara, cu care ocazie, am fost iar primit în audiență la Pătrășcanu, unde i-am depus o cerere a maiorului Suciu Ion, comandantul Legiunii Sălaj, pentru mutarea sa în Legiunea Olt.- A rămas cererea la d-sa și am plecat.- Nu știu cum s-a rezolvat această cerere.-

3). Ultima dată, am fost la Pătrășcanu, tot la Minister, în luna Oct. 1945, când, i-am depus o cerere, a mea personal, ‡ și l-am rugat, dacă e posibil, să-mi aranjeze mutarea mea în Ardealul de Nord în Legiunea Someș.-

Intr'adevăr, după trei zile, d-sa personal, mi-a comunicat la telefon că, cererea mi-a fost aprobată și în curând voi primi ordin scris. Astfel că, în câteva zile, am fost deja mutat în Legiunea Someș.- Alte întrevederi cu Lucrețiu Pătrășcanu, nu am mai avut.-

Faptul ce m-a determinat ca să merg în audiență la Pătrășcanu, a fost determinat și de următoarea expresie a sa personală față de soția mea.

În luna Septembrie sau Oct. 1944, în timp ce eu eram plecat în Ardealul de Nord, Lucrețiu Pătrășcanu, a venit la Poiana Țapului ca ministru, și m-a căutat - negăsindu-mă a dus la soția mea și i-a spus că sunt plecat în Ardealul de Nord. Și i-a întrebat.- « <u>Ce doriți</u> <u>are d-l Moraru</u> în <u>ultimul timp</u>" soția mea i-a răspuns că după câte știe nu are nici o dorință. Atunci Pătrășcanu i-a spus: „Rog pe d-l Moraru, ca atunci când va avea nevoie de ceva, să vie la mine fără nici o jenă - Drept pe aceasta, am îndrăznit și am mers în cele trei audiențe.- Declar susțin și semnez propriu.- București 12 Decembrie 1951.-

Moraru

La arhivă

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul CARANDINO NICOLAE, născut la 2o Iulie 19o5 în Brăila, fiul lui GHERASIM şi ELENA, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Spiru Haret Nr. 16.

3 Noembrie 1953, Bucureşti

Interog. a început la ora 16,-

" s'a terminat " 19,2o

Intrebare

In ce împrejurări a intrat grupul complotist: I. STARCEA, POGONEANU VICTOR, RADU BUZESTI şi ceilalţi în legătură cu LUCRETIU PATRASCANU şi BELU ZILBER?

Răspuns

Grupul STARCEA-VICTOR POGONEANU a intrat în legătură cu PATRASCANU şi ZILBER BELU încă înainte de 23 August 1944, cu prilejul activităţii lor pentru salvarea burgheziei din războiul antisovietic, în urma înfrângerii armatelor hitleriste de către trupele sovietice. Atunci a cunoscut mai deaproape PATRASCANU pe deoparte pe şefii celor trei partide politice: Liberal, PNT şi Social-Democrat şi pe de altă parte pe: BARBU STIRBEI, C. VISOIANU GRIGORE BUZESTI şi pe POGONEANU.

Legăturile s'au păstrat şi după 23 Aug. 1944 a lelui PATRASCANU cu cei de mai sus în epoca de colaborare a partidelor, iar după 6 Martie 1945, respectiv vara anului 1945, cu ocazia crizei constituţionale, PATRASCANU a avut întrevderi cu POGONEANU, în casa LENEI CONSTANTE, prin intermediul lui HARI BRAUNER.

Cu acest prilej, VICTOR POGONEANU i-a propus lui LUCRETIU PATRASCANU, o rezolvare posibilă a crizei prin formarea unui guvern de colaborare a partidelor politice sub conducerea lui PATRASCANU însuşi.

Mai târziu la conferinţa de pace PATRASCANU la sugestia grupului STARCEA-POGONEANU, a depus în calitate oficială, la registratura conferinţei un memoriu privitor la problemele econo-

./. ss/N. CARANDINO

mice şi financiare,cu caracter antisovietic în legătură cu aplicarea armistiţiului.

20

Atrăgându-i-se atenţia asupra efectului pe care l-ar avea acest text în desvoltarea relaţiilor româno-sovietice,PATRASCANU a retras memoriul.Mai târziu datele fundamentale din acest text,au reapărut în memoriile depuse la Conferinţa Păcii de către GRIGORE BUZESTI,GAFENCO,care a fost autorizat de această conferinţă în calitate de reprezentant al românilor din afară,să depuie memorii scrise în problemele româneşti desbătute de conferinţă.

După reîntoarcerea sa dela Paris,(PATRASCANU) şi până la arestarea grupului complotist PATRASCANU şi BELU ZILBER au mai păstrat contacte directe şi indirecte cu acest grup,printre altele şi prin OCTAVIAN NEAMTUL

Intrebare

Mai ai ceva de adăugat cu privire la legăturile lui PATRASCANU cu grupul STARCEA-POGONEANU?

Răspuns

Nu mai am nimic de adăugat.

Prezentul proces-verbal l-am citit cuvânt cu cuvânt şi am constatat că el conţine în întregime cele declarate pentru care îl susţin şi semnez.

ss/N.CARANDINO

Ajutor şef serviciu
Lt.Maj.de Securitate
G.Rujan

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestatul Carandino Niculaie, născut la 20 Iulie, 1905 în Brăila, fiul lui Gherasim și Elena, cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în București str. Spiru Haret Nr. 16

3 Noemvrie 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 16 și min.
" s'a terminat " " 19 " " 20

Intrebare: In ce împrejurări a intrat grupul complotist: I. Stârcea, Pogoneanu Victor, Radu Buzești și ceilalți, în legătură cu Lucrețiu Pătrășcanu și Belu Zilber?

Răspuns:

Grupul Stârcea – Victor Pogoneanu a intrat în legătură cu Pătrășcanu și Zilber Belu încă înainte de 23 August 1944, cu prilejul activității lor pentru salvarea burgheziei din războiul antisovietic, în urma înfrângerii armatelor hitleriste de către trupele sovietice. Atunci a cunoscut mai deaproape Pătrășcanu pe deoparte pe șefii celor trei partide politice; Liberal, P.N.T. și social democrat și pe dealtă parte pe: Barbu Știrbei, C. Vișoianu, Grigore Buzești, și pe Pogoneanu.

Legăturile, s'au păstrat și după 23 August 1944 a le lui Pătrășcanu cu cei de mai sus în epoca de colaborare a partidelor, iar după

Iscalitura,
N. Carandino

Urmare: după 6. Martie 1945, respectiv vara anului 1945, cu ocazia crizei constituționale, Pătrășcanu a avut întrevederi cu Pogoneanu, în casa Irinei Constant, prin intermediul lui Harry Brauner.

Cu acest prilej, Victor Pogoneanu i-a propus lui Lucrețiu Pătrășcanu, o rezolvare posibilă a crizei prin formarea unui guvern de colaborare a partidelor politice sub conducerea lui Pătrășcanu însuși.

Mai târziu la conferința de pace, Pătrășcanu la sugestia grupului Stârcea-Pogoneanu, a depus în calitate oficială la registratura conferinței un memoriu privitor la problemele economice și financiare, cu caracter antisovietic, în legătură cu aplicarea armistițiului.

Atrăgându-i-se atenția asupra efectului pe care l-ar avea, acest text în dezvoltarea relațiilor Româno-sovietice, Pătrășcanu a retras memoriul. Mai târziu datele fundamentale din acest text, au reapărut în memoriile, depuse la Conferința Păcii de către Grigore (Bujești) Gafenco, care a fost autorizat de această conferință în calitate de reprezentant al românilor din afară, să depuie memorii scrise în problemele românești desbătute de conferință.

După reîntoarcerea sa dela Paris (Pătrășcanu) și până la arestarea grupului complotist Pătrășcanu și Belu Zilber au mai păstrat contacte directe și indirecte cu acest grup, printre altele și prin Octavian Neamțu.

Iscălitura, N. Carandino

c. 5305

Urmare: Intrebare
Mai ai ceva de adăugat cu privire la legăturile lui Pătrășcanu cu grupul Stârcea-Pogoneanu?
Răspuns: Nu mai am nimic de adăugat.
Prezentul proces verbal l-am citit cuvânt cu cuvânt și am constatat că el conține în întregime cele declarate pentru care îl susțin și semnez.

N. Carandino

Ajutor șef serviciu
Lt. Maj. de sec.
Gluga

Semnătura,

Mod. 145

Declaraţie

Subsemnatul Carandino Nicolae de profesiune ziarist născut în Brăila la 20 Iulie 1905 cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Spiru Haret 16 declar următoarele:

În cursul anului 1946 am fost chemat la telefon de Radu Xenopol care şi-a exprimat dorinţa să mă întâlnească la sediul societăţii "Lasomet" unde mai avea încă birou personal. Pe Radu Xenopol îl cunoscusem în lagăr la Târgu-Jiu unde fusese internat de regimul antonescian sub motivul – neamărturisit fireşte în mod oficial – că refuza să cedeze o parte din acţiunile Lasomet-ului societate aparţinând în fapt fraţilor Nacht dar pe care el Xenopol îi camufla. – La întâlnirea pe care am avut-o după telefon Xenopol mi-a spus că are să-mi comunice două lucruri. Primul era o plângere privitoare la un atac apărut în "Dreptatea" prin care se denunţa ca o afacere necurată preluarea de către stat a Lasometului dela Xenopol şi anume în condiţiuni oneroase. Explicându-mi că târgul fusese în realitate normal şi în [illegible] caz în defavoarea statului, aşa cum devalorizarea treptată a banilor o dovedea, şi făcând apel la sentimentele noastre de foşti internaţi în acelaş lagăr am promis că îl voi servi în sensul că "Dreptatea" nu se va mai ocupa de această chestiune. A trecut atunci la al doilea subiect şi anume la rugămintea de a-i face un serviciu lui Pătrăşcanu care fusese recent numit profesor universitar. Un articol în "Dreptatea" în care faptul să fie menţionat cu o recunoaştere de merit personal ar fi avut darul de a servi pe Pătrăşcanu care se afla în dificultate în partid. La ultima şedinţă a comitetului central el ar fi fost foarte aspru atacat pentru atitudinile dela Cluj şi dela Oradea, Ana Pauker şi Vasile Luca fiind în fruntea acelora care îl atacau. Cu acest prilej s'ar fi desemnat şi o separare înăuntrul partidului comunist între tendinţe de dreapta şi tendinţe de stânga. Această din urmă situaţie politică ar fi fost util să fie încorporată de Dreptatea ca să se

marchez o dată. Dându-mi seama că informațiile pe care mi le dădea Radu Xenopol serveau acțiunea mea de ziarist de opoziție i-am promis că le vom utiliza argumentând însă că simultaneitatea lucrărilor la Pătrășcanu și a raportului politic privitor la ședința comitetului central nu ar fi fost utilă în mod tactic ci dimpotrivă demascatoare. La insistența lui Xenopol însă am cedat și textele cunoscute au apărut peste câteva zile în „Dreptatea". După apariția lor am fost din nou chemat la telefon de Xenopol care mi-a spus că s'a iscat în partidul comunist un adevărat scandal și că Pătrășcanu este acuzat că ar avea sprijinul deschis al presei național-țărăniste. În consecință ar fi util să atacăm ca și până atunci pe Pătrășcanu și anume cât mai repede și cât mai insistent pentru a risipi bănuiala vre-unei colaborări. Reamintindu-i că îl pusesem în gardă în privința rezultatelor am promis să revin iar și că voi restabili echilibrul. Dar atacurile la adresa lui Pătrășcanu au avut darul să trezească atenția lui Iuliu Maniu, care m'a chemat și mi-a pus în vedere să înceteze orice atac împotriva lui Pătrășcanu, fiindcă acesta prin discursurile dela Cluj și dela Oradea s'a plasat pe o poziție națională mai apropiată de poziția P.N.Ț. decât linia grupului care îi făcea opoziție. Și cu aceasta s'a încheiat acest episod Pătrășcanu în coloanele „Dreptății" — 3 Octombrie 1953

N. Carandino.

Adaug la cele de mai sus că, rugându-mă să public în ziar cele despre ședința comitetului central și despre Pătrășcanu, Radu Xenopol mi-a atras atenția că e în joc orientarea, într'un sens sau altul, a Partidului Comunist Român și că o eventuală victorie a grupului ostil lui Pătrășcanu ar însemna transformarea situației în sens revoluționar.

3 octombrie 1953. N. Carandino.

Declarație

Subsemnatul Carandino Nicolae de profesiune ziarist născut în Brăila la 20 Iulie 1905 cu ultimul domiciliu în București str. Spiru Haret 16, întrebat fiind la cercetări despre relațiile lui Bela Silber cu grupul Pogoneanu, Bujești, Starcea, Camil Demetrescu declar următoarele: Nu am avut nici-o cunoștință directă despre relațiile lui Bella Silber cu acest grup. Aflându-mă însă în celulă cu Pogoneanu la Sighet am auzit vorbindu-se despre Silber și despre relațiile lor cu el mai ales cu prilejul unei anchete în care Pogoneanu a dat în această privință o declarație. Nu-mi reamintesc din această chestiune decât impresia care mi-a rămas că Silber ar fi fost, în aceste relații, exponentul lui Pătrășcanu și că prin el grupul Pogoneanu păstra legătura cu ministrul comunist. Despre conținutul acestor legături dintre Pogoneanu, Silber și Pătrășcanu nu am cunoștință.

30 Septembrie 1953 N. Carandino.

Întrebat fiind despre legăturile grupului Pogoneanu cu Octavian Neamțu declar următoarele: Tot dela Pogoneanu din conversațiile avute în celula la Sighet îmi reamintesc că grupul lor – așa reiese din spusele lor – a utilizat pe Octavian Neamțu pentru a păstra legături cu palatul și pe de altă parte cu Pătrășcanu. În timpul anchetei din 1947 dela procesul complotului, Octavian Neamțu audiat ca martor a făcut unele declarații cu privire la arhivă, la caseta și la scrisori. În ciuda acestui fapt Pogoneanu nu păstra vre-un resentiment împotriva lui Octavian Neamțu și spunea că acesta ar fi putut fi și mai rău în declarații, lăsând să se înțeleagă că nu ar fi spus tot ce știa. Grupul Pogoneanu și în deosebi Camil Demetrescu și Bujești frecventa des pe Octavian Neamțu.

Întrebat fiind despre legăturile lui Pătrășcanu cu grupul Pogoneanu declar că despre aceste legături tot în celula dela Sighet am aflat. Pogoneanu ne-a spus ocazional anumite amănunte pe care memoria mea nu le-a înregistrat. Dar îmi reamintesc că el a spus că

l'a întâlnit pe Pătrășcanu la Sena Constante prin intermediul lui Harry Brauner cu prilejul crizei constituționale din 1945. La această întâlnire Pogoneanu i-a propus lui Pătrășcanu - nu știu sub ce suportare - președinția unui guvern de destindere între pozițiile radicaliste ale Regelui și ale guvernului Groza. Tot din conversațiile din celulă am păstrat impresia că grupul Pogoneanu ținea legătura cu Pătrășcanu în timpul conferinței de pace din 1946. Pogoneanu spunea că l'ar fi întâlnit și înainte de plecare la Paris și după întoarcere. În perioada 1946-1947 până la proces, mai precis până la ancheta procesului Tămădău, am rămas cu impresia că legăturile dintre grupul Pogoneanu și Pătrășcanu deși mult mai rari nu au fost întrerupte. Și această impresie mi-a rămas peste tot din conversațiile din celula dela Sighet. Întrebat despre ce știu în legătură cu complotul din 1946-1947 declar următoarele: Personal nu am avut nici-o cunoștință despre acest complot. Am aflat despre el spre sfârșitul anchetei procesului Tămădău când mi s'a citit memorandumul și stenograma. De asemenea în cursul dezbaterilor procesului (Noembrie 1947) am luat cunoștință în mod general despre conținutul casetei și despre impresiunea corespondenței dintre partide și emigrați. Ulterior, în închisoare, am aflat dela Pogoneanu unele detalii privitoare la condițiile în care au făcut ei memorandumul. Pogoneanu spunea că textul a fost redactat de Grigore Bujescu și că stenograma a fost încheiată în urma unor discuții strânse în care atât el cât și Bujescu s'ar fi străduit să obțină în acordul ce urma să fie semnat o poziție cât mai avantajoasă. Tot Pogoneanu pretindea că Hull și Hamilton ar fi fost personagii mai importante în realitate decât se înfățișau și că ei ar fi lucrat în numele unui serviciu de informație în legătură cu Casa Albă. Ocazia ca să răspundă la obiecția mea care mă miram

cum au putut li face asemenea hârtii sciind că personagii
depărtate de orișice calitate oficială și bazându-se doar pe
faptul că purtau uniformă de ofițeri americani. Profund
ostil prin felul meu de a fi și prin considerații de fapt la
orișice idee de complot, și cu atât mai mult la aceasta
care angaja răspunderi nemăsurate am avut discuții
destul de violente cu grupul Pogoneanu care își susținea fapta
de unire acțiune prin considerente de natură „politică"
susținând că datorită memorandumului au putut pleca
din țară G. Bujești și V. Vișoianu precum și prin aceea
că evenimentele viitoare vor confirma oportunitatea acțiu-
nii lor, acțiune care va rămâne în istoria timpului ca sin-
gura încercare de a stăvili, în fapt, puterea regimului.
Despre materializarea celor contractate în memorandum
nu am nici-o cunoștință. Pogoneanu susținea față de
mine că după ce a semnat textul s'a mulțumit să-l
păstreze pentru sine. În ce privește faptul dacă Iuliu
Maniu ar fi avut cunoștință despre existența memorandu-
mului Pogoneanu spunea că el direct nu știe nimic dar
din conversațiile lui cu Bujești ar fi rămas, în aceas-
tă privință, cu oarecare îndoială. Ulterior fiind în
celulă cu Iuliu Maniu și întrebându-l direct el a
negat că ar fi avut cunoștință despre acest act pe
care el califica drept un „abuz de încredere" al lui
Grigore Bujești. 30 septembrie 1953 N. Carandino.

Declaraţie

Subsemnatul Carandino Nicolae de profesiune ziarist, născut în Brăila la 20 Iulie 1905, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Spiru Haret No 16 fiind întrebat declar următoarele:

1) Întrebare: Arată dumneata tot ce ai discutat la închisoarea din Galaţi cu Maniu şi ceilalţi din grup cu privire la întreaga lor activitate de atunci şi de viitor şi arată dumneata tot ce ai discutat cu acelaş grup la Sighet.

Răspuns. – Discuţiile noastre la Galaţi au fost sporadice şi au avut caracter fragmentar din cauza condiţiilor în care eram închişi; în acelaş celular dar fiecare în celulă separată. În acelaş timp ni se dădeau ziare de citit zilnic aşa încât în cea mai mare parte comentam evenimentele zilei aşa cum le aflam din „Scânteia" şi din „România liberă". Iar convorbirile dintre noi aveau loc în trecere, „la plimbare" sau pe şoptite la vizetă. Totuşi am avut prilejul de a discuta unele probleme care erau în acea vreme şi pentru noi de o actualitate strictă ca d. ex. chestiunea procesului în care fusesem condamnaţi. S'au definit dela început două grupuri acel al foştilor funcţionari dela externe (V. Pogoneanu, Camil Demetrescu plus Radu Bujeşti) şi acel al membrilor propriu-zişi ai fostului P.N.T. La aceste discuţii Iuliu Maniu care era bolnav şi zăcea în infirmerie nu participa, deasemenea Ilie Lazăr care era aşezat mai departe şi nu putea auzi. Victor Pogoneanu ne-a explicat mobilul memorandumului şi al stenogramei aflând drept principală justificare faptul că datorită lui Hall şi Hamilton, Grigore Buzeşti şi V. Vişoianu au putut pleca din ţară. De altă parte ca să aducea din trei puncte de vedere a greşit întâi că a dictat-o, al doilea că a păstrat copie, şi în al treilea că a făcut faptul, zicând că la proces era jos pe numele: „complot". La aceste discuţii participa din când în când şi colonelul Strika în scopul de a justifica propria lui activitate dela cercul profesional al militarilor din P.N.T. Într'adevăr pentru a arăta că fusese de bună credinţă şi că nu avea nici un fel de intenţie subversivă colonelul Strika ne-a mărturisit că el îl ţinea pe Lucreţiu Pătrăşcanu, care îi este văr, în curent cu cele discutate la cerc şi că avusese chiar prin intermediul lui Pătrăşcanu o întrevedere cu Bu= ... în această chestiune pe care l'a informat deasemenea

tune. Dealtfel colonelul Storke a pus mai târziu și în scris această poziție și această atitudine într'un memoriu adresat ministerului de interne. La Sighet s'a discutat din nou chestiunea procesului și a complotului respectiv și anume atât în celula în care am fost cu Pogoneanu, Camil Demetrescu și Buzești (între 15 August 1951 și 6 Decembrie 1951) cât și în celula în care am fost împreună cu Iuliu Maniu, Ion Mihalache, Asra Berkowitz și ulterior Șt. Bornemisa, după această dată. Din convorbirile avute cu Pogoneanu reieșea că el ar fi făcut acordul cu Hall și Hamilton atât pentru avantajul de a asi-gura unele treceri peste frontieră cât și pentru a avea în viitor un titlu doveditor de acțiune pe teren în timp ce alții nu ar fi putut invoca în acțiunea lor opoziționistă decât discursuri și comunicate politice. Tot Pogo-neanu lăsa să se înțeleagă clar că acordurile notate semnate el le-a păstrat la arhiva lui personală, „pentru istorie" neîngrijindu-se în nici un fel de trecerea lor în practică deși această trecere fusese expres prevăzută în memorand și în stenogramă. E adevărat că dată fiind deosebirea de puncte de vedere între mine și grupul lor chiar în ipoteza în care ar fi trecut la realizări pe teren nu ar fi avut nici un rost să-mi încredințeze mie secre-tele unei acțiuni pe care o respingeam principial. In general Pogoneanu vorbea foarte elogios despre toți colaboratorii lui în această afacere și afla scuze chiar acelora care ca Octavian Neamțu divulga-seră la anchetă unele fapte neștiute decât de ei. In celula cu Iuliu Maniu am reluat discuția pentru a căpăta o informație mai amplă asupra participanților la acest complot. Ion Mihalache nu știa nimic deosebit în această privință iar Iuliu Maniu întrebat a criticat cu asprime atitudinea lui Grigore Buzești calificând-o drept

-2- (2)

abuz de încredere". Aceste din urmă își reproșa faptul "că acordase, la insistența altora, atâtea distincții" în partidul lui Grigore Buzești. Examinând mobilul care l'ar fi determinat pe fostul ministru de externe să comită fapte care angajau atât de grav partide, instituții și personalități, Iuliu Maniu era de părere că Gr. Buzești urmărea o carieră personală rapidă ca președinte de consiliu și ca eventual succesor la șefia P.N.Ț. în dauna lui Ion Mihalache și cu sprijinul camarilei regale și al apropiaților ardeleni ai lui Iuliu Maniu. În acelaș timp Iuliu Maniu, deși recunoștea că succesiunea atât de apropiată în timp a încheierii memorandumului și a încredințării deplinelor puteri, era turburătoare, protesta cu îndârjire la insistențele noastre ale tuturora care îl întrebam dacă nu avusese cumva vre-o comunicare, din partea lui Gr. Buzești, și despre memorandum atunci când aceste din urmă îl tocmise și îl semnase.

Cu privire la Pătrășcanu discuțiile dela Galați au fost fragmentare și în genere lipsite de o orientare precisă. Aflasem din ziare despre scoaterea lui din biroul partidului comunist și nu știam adevăratele motive. Totuși cu acest prilej fiecare a amintit în treacăt câteva despre relațiile lui personale cu ~~Pătrășcanu~~ aceste note fugare urmând să fie desvoltate cu alt prilej la Sighet. Așa bunăoară eu am povestit despre atitudinea lui Pătrășcanu din discursurile dela Cluj și dela Oradea și despre indicația pe care mi-o dăduse cu acel prilej Iuliu Maniu de a nu-l ataca în această chestie pe Pătrășcanu ci a combate poziția lui Vasile Luca pe care I. M. o soco

cu ce motive și de ce îl susținea Iuliu Maniu pe Pătrășcanu.

tea antinaționată". Ion Mihalache a amintit unele
înțelegeri avute în timpul crizelor ministeriale dintre
23 August și 6 Martie. La Sighet urma să aca
amănuntul că Pătrășcanu oferise simultan o
colaborare de guvern exclusivă atât P.N.Ț cât
și P.N.L. La obiecția lui Ion Mihalache care
fusese până la urcat de Dinu Brătianu, L.
Pătrășcanu i-ar fi răspuns că „așa se face
politica". La Galați mai mult despre Pătrășca-
nu vorbea colonelul Stoika atât fiindcă îi era
rudă cât și fiindcă se întemeiase pe drept sau
pe nedrept pe sprijinul lui în proces. În cela-
la dela Sighet în care am fost cu Pogoneanu
acesta din urmă a vorbit de câteva ori despre
Pătrășcanu subliniind rolul pe care îl jucase în
pregătirea actului dela 23 August cât și ulterior
în viața politică a țării după această dată isto-
rică. Îmi reamintesc de un detaliu cu privire
la criza constituțională din 1945. Pogoneanu l'ar
fi văzut pe Pătrășcanu prin intermediul prie-
tenilor săi personali Harry Brauner și Lena
Constante. Cu acest prilej el Pogoneanu i-ar fi
propus lui Pătrășcanu să prezideze un even-
tual guvern de destindere. Nu-mi reamintesc
dacă propunerea a fost făcută în nume personal
sau la sugestia palatului. Tot Pogoneanu re-a
mai vorbit și despre rolul lui Pătrășcanu
la conferința de pace și anume despre un
memoriu pe care, în calitate de membru
al delegației române, acesta l'ar fi încredin-
țat și apoi retras dela secretariatul

conferinţei. In text ar fi fost vorba de socoteli privitoare la cifra despăgubirilor din cadrul armistiţiului, socoteli care mai târziu au revenit în memoriile depuse de Grigore Gafencu la conferinţă. Pătrăşcanu ar fi retras memoriul după ce i s'a atras atenţia că un asemenea text ar fi provocat un grav incident cu Rusia Sovietică. Tot din conversaţiile cu Pogoneanu am păstrat impresia că el şi grupul lui ar fi păstrat oarecare legături de informare despre activitatea lui Pătrăşcanu în deosebi prin Belu Silber şi dacă nu mă înşel, Octavian Neamţu. Iuliu Maniu avea o părere relativ bună despre L. Pătrăşcanu deşi socotea că acesta fiind comunist urma principiile şi ordinele partidului său. Ne spunea iarăşi că a păstrat contact cu Pătrăşcanu întâiu fiindcă nu ezitase să aibe contact cu încă un alt comunist de marcă şi el obişnuia să păstreze contacte cu adversarii lui politici şi în al doilea rând fiindcă avea impresia că ar fi putut avea o oarecare influenţă asupra lui.- Maniu amintea despre plimbările lui cu Pătrăşcanu prin parc la Sinaia, după 6 Martie, când publicul observa cu surprindere posibilitatea unor asemenea plimbări. În celula dela Sighet în care am fost s'a mai vorbit şi despre istoria politică a ţării dintre cele două războaie şi în deosebi despre rolul lui G. Tătărascu în consolidarea dictaturilor din România. Victor Pogoneanu critica aspru linia acestuia din urmă în politica externă şi ne-a spus că acesta parcă le-a adresat declaraţiuni sub formă de memoriu scris când a aflat în Noembrie 1947, în

timpul procesului nostru, că Tătărăscu fusese demis din postul de ministru de externe Iuliu Maniu ne-a povestit deasemenea despre dificultățile pe care i le pricinuise Tătărăscu în pregătirea actului dela 23 August și anume despre scrisoarea către Beneș. scrisoare care pentru a fi lămurită a cerut oarecare timp. (Tătărăscu lăsase să se înțeleagă în acel text că el luase inițiativa formării unui bloc al partidelor pentru lovitura dela 23 August). Deasemenea Iuliu Maniu ne-a povestit cum în primul guvern Sănătescu a încercat să pună sub acuzare pe Tătărăscu în calitate de vinovat pentru pricinuirea dezastrului țării. Această inițiativă care urmărea scoaterea lui Tătărăscu de pe planul politic al momentului a fost paralizată de votul consiliului de miniștri Sănătescu ar fi votat pentru el ca fost coleg de școală iar votul decisiv al lui Dinu Brătianu ar fi fost un vot de abținere, sub motivul că Tătărăscu fiindu-i adversar personal nu poate lua, din eleganță, atitudine publică împotriva lui. În afară de aceste conversații generale despre actualitatea imediată, conversații destul de reduse în proporție cu restul, am avut în ambele celule obiceiul de a ține zilnic câte o conferință pe subiecte variate de cultură generală. Unele din aceste conferințe aveau oarecare tangențe cu situația socială și politică, deși în speță urmăream un scop pur istoric

sau strict cultural. Așa bunăoară V. Pogoneanu ne-a vorbit odată despre o ideie de a se înființa un institut de drept internațional cu scopul de a se pregăti serios cadre pentru ministerul de externe și pentru presa de specialitate. Tot el ne-a vorbit și despre activitatea și rolul miniștrilor plenipotențiari în străinătate. Radu Bujești ne-a vorbit despre organizarea Regiei și despre contabi=litatea normată etc. etc. Deasemenea Ion Mihalache ne-a vorbit despre activitatea lui din trecut ca ministru de domenii și de interne precum și despre o serie de alte probleme de gospodărie națională rămase până atunci nerezolvate ca d.ex. problema irigării bazinurilor râurilor noastre, problema întrebuințării apei ca sursă de energie electrică, problema peștelui ca materie alimentară, precum și alte probleme în legătură cu gospodăria satului. Iuliu Maniu ne-a povestit amintiri personale despre activitatea lui sub monarhia habsburgică precum și despre raporturile lui din trecut cu personalitățile politice din țară și din străină=tate (Carol, Argetoianu, Stere, Iunian, Leon Blum, Loucheur, Tardieu etc) Iar Oscar Berkovitz ne-a spus amintiri personale despre Take Ionescu, Ionel și Vintilă Brătianu, Sebastian Bornemisa a povestit relațiile sale cu Oct. Goga. Eu am vorbit despre un proiect de clădire al unui mare Teatru Național, despre o formulă personală de gazetă cu tiraj redus dar cu public ales și așa mai departe. În celula lui V. Pogoneanu

conversațiile politice au fost repede abandonate ele dând prilej la discuții enervante. Ele au fost înlocuite cu conversații în probleme de cultură generală. În celula lui Iuliu Maniu lucrurile s'au petrecut aproximativ în acelaș fel. Fiind fiecare de formație spirituală deosebită chiar discuțiile privitoare la trecut dădeau prilej la împotriviri aprige. Așa bunăoară îmi aduc aminte că Ion Mihalache, Oscar Berkovitz și subsemnatul am fost anchetați de direcția anchetei despre o conversație privitoare la Tătărăscu, conversație care se auzise afară pe culoar. Cât am rămas singur în celulă cu Iuliu Maniu starea lui înrăutățindu-se din ce în ce nu mai era capabil decât, în cel mai bun caz, să asculte. Totuși îmi amintesc că mi-a vorbit într'un timp cât s'a simțit mai bine despre proectul lui de confederație dunăreană și despre conversațiile pe care le-a avut în acest scop cu Pilsudski și cu Tardieu. În general memoria lui funcționa foarte anevoie chiar în problemele de trecut vechi. Cât privește actualitatea strictă, în vremea în care aveam știri din ziare, îmi reamintesc că a fost foarte supărat de faptul în care regele abdicase și plecase din țară abandonând pe aceia care pentru el au "intrat la greu", adică partidele politice și în deosebi pe condamnații din Noembrie 1947.

Altminteri se interesa foarte des de soarta prietenilor lui personali și a rudelor apropiate ca Ionel Pop, Aurel Leucuția, Gh. Pop, Zaharia Boilă, Romul Boilă etc. etc, toți câți jucaseră un rol lângă el în viața publică.

PROCES - VERBAL DE INTEROGATORIU.-
= =

Arestatul: DRAGHICI Florea, nascut la 2^0 Iulie 1912, in Chiajna Ielzov, fiul natural al Dobrei, de profesie lacatus mecanic, am ultimul domiciliu in Bucuresti B-dul Republicii 75

13 August 1953.

Orasul Bacau.

Interogatoriul a inceput la ora 11,45.

" s'a terminat la ora 13,16.

Intrebare: De cand si cu cine esti casatorit?

Raspuns: Sunt casatorit nelegitim cu HARA Victoria din anul 1951.-

Intrebare: Cine este HARA Victoria ?

Raspuns: Am cunoscut-o la f-ca " Chimico- farmaciotca din Bucuresti unde dansa lucra ca laboranta. Este originara din com.Timisesti Raionul Tg.Neamt, fica lui Hernest si Elena, comercianti din aceiasi comuna. Ca studii poseda 8cl. de liceu.-

Intrebare: Care este profesia ei de baza ?

Raspuns: Nu cunosc profesia ei de baza, dar stiu ca inainte de a fi la chimica farmaceotica a lucrat ca bucatareasa la Lucretiu PATRASCANU.-

Intrebare: Ce cunosti despe activitatea ei profesionala ?

Raspuns: Nu cunosc activitatea ei profesionala in afara de cele aratate mai sus spuse de dansa.-

Intrebare: Dar despre activitatea politica a lui HARA Victoria, ce cunosti ?

Raspuns: Nu cunosc care este activitatea politica pe care a dus-o HARA Victoria, in ultimul timp stiu ca era sindicalista.-

Intrebare: Pe ce strazi ai locuit in Bucuresti si la ce date ?

Raspuns: Am locuit in Bucuresti pana in anul 1943 pe strazile: Lautari, Coriolan, Buzesti, Cartierul Pantelimon, Spitalul Filantropiei, Stefan Cel Mare, Gr. Alexandrescu, Dupa 23 August 1944 am locuit pe Str. Dr. Gadescu Petre, Str.Linei Nr.4. si B-dul Republicii.-

- // -

Intrebare: Care au fost relatiile dintre HARA Victoria si LUCRETIU Patrascanu ?

Raspuns: Dupa 4-5 saptamani de cand am inceput sa am relatii cu ea, am aflat ca a fost in serviciul lui LUCRETIU Patrascanu. Dansa era in divort cu fostul ei sot Traian IONESCU si in 1951 l-a dat in judecata pentru faptul ca nu a vrut sa-i elibereze lucrurile ei si cu aceasta ocazie mi-a spus ca drept razbunare dansul i-a facut mai inainte a reclamatie la Securitate unde a fost arestata si cercetata asupra legaturilor avu e cu PATRASCANU insa sustine ca nu a fost decat lucatareasa la el. Nu mi-a spus in ce au an anume si cat timp a fost arestata.-

In luna Iulie 1952, in timp ce eu eram la Bicaz Victoria HARA a fost din nou arestata de Securitatea Bucuresti si detinuta ~~la~~ o luna de zile. Dupa eliberarea m'a chemat la telefon si mi-a spus ca sa viu la Bucuresti pe str.Linei Nr.4. unde locuia dansa, am plecat acolo si mi-a povestit ca a fost arestata si intreabata asupra legaturilor avute cu PATRASCANU dar ca i s'a dat drumul fiind gasita nevinovata .

Intrebare: Ce avere are HARA Victoria ?

Raspuns: Nu are nici un fel de avere.

Intrebare: D-ta personal ce legaturi ai avut cu Lucretiu PATRASCANU ?

Raspuns; Nu am avut nici o legatura si nici nu-l cunosc .-

Intrebare: Dar pe altcineva din familia sa cunosti?

Raspuns: Nu cunosc nici pe altcineva.

Dupa ce am citit prezentul proces verbal cuvant cu cuvant si corespunde in totul celor declarate de mine, sustin si semnez nesilit.-

ss/ Draghici Florea.

Anchetator,
SLT DE SECURITATE,
Marcusohn Carol.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

Viclu

PROCES-VERBAL DE INTEROGATOR

CRISTEA ILIE, născut la 1892 în Lehiceni jud. Bihor, fiul lui GH. și SOFIA cu domiciliu în București str.11 Iunie Nr.67 București.

18 Februarie 1953, Buc.
Interog.a început la ora lo,15
" s'a terminat "

Intrebare

Când l-ai cunoscut pe L.PATRASCANU și cu ce ocazie?

Răspuns

Primul om de partid pe care l-am cunoscut a fost Dr.ERNEST CAHANE, medic în Brașov, actualmente medic în Buc.pe str.Pitar Moși.

Când am scos revista "Spre stânga" în 1931 în orașul Brașov, ERNEST CAHANE m'a pus în legătură cu org. centrală din Buc. prin L.PATRASCANU, care a venit la Brașov și legătura am luat-o prin CAHANE în casa lui.

Intrebare:

Ce anume ai discutat cu această ocazie?

Răspuns

Am discutat chestiunea revistei, L.PATRASCANU promițând să ne trimite material dela București.

Intrebare

Când l-ai mai văzut după această primă întâlnire?

Răspuns

Până la întâlnirea din lagărul Tg.Jiu l-am mai văzut o singură dată, incidental prin anul 1938 tot în Brașov, cu ocazia deconcentrării lui, fiind în trecere prin Brașov, în drumul lui spre București.

Am stat de vorbă câteva minute, în cafeneaua "Coroana". Rețin acest amănunt fiindcă era tocmai în timpul când se discuta intens în toată lumea, pactul germano-sovietic. De încheierea acestui pact și eu și
./.
ss/ILIE CRISTEA

PATRASCANU eram mirați. 33

Intrebare

In lagărul dela Tg.Jiu, ce legături ai avut cu L.PATRASCANU?

Răspuns

In lagăr, nu am ajuns la raporturi de perfectă intimitate. Am încercat să discut deseori și să ajung cu el la lămurirea întregii probleme a partidului, dar nu am reușit niciodată acest lucru.

Discutam cu el, numai probleme diferite, ivite în lagăr. Stiu că de câte ori erau divergențe între deținuți și conducerea lagărului, LUCREȚIU PATRASCANU intervenea insistent să fim liniștiți și să nu "provocăm" comandamentul. Intotdeauna era situat pe linia aceasta împăciuitoristă iar conducerea lagărului îl privea și trata ca pe un fel de șef conducător.

Când a plecat din lagăr, mi-a spus că pleacă deoarece are domiciliu forțat la Poiana Țapului.

Atât împăciuitorismul lui, în ceace privește divergențele noastre cu conducerea lagărului, cât și faptul plecării lui din lagăr, m'a făcut să văd în el un oportunist, iar democratismul ce îl afișa în diferite ocazii era din pur interes, fiind foarte ambițios.

Intrebare

După 23 Aug.1944, ce legături ai mai avut cu el?

Răspuns

L'am mai văzut o singură dată, la el la Ministerul Justiției, când m'am dus cu o chestiune oficială și anume, numirea unui notar public la Sibiu, care mi-a fost elev și care m'a rugat să intervin pentru el.

I-am solicitat acest lucru lui PATRASCANU, iar el la numit.

Nu am discutat nimic de ordin politic decât cele arătate mai sus.

Intrebare

Considerați problema unei intervenții personale o chestiune oficială?

Răspuns

Noțiunea de "chestiune oficială" am arătat-o greșit la răspunsul de mai sus, problema pentru care m'am dus la PATRASCANU, fiind o problemă personală, aceia de a interveni pentru fostul meu elev, de a fi numit notar.

ss/ILIE CRISTEA

D E C L A R A T I E

Subsemnatul NITA MARIN, de ani 47, condamnat pentru crime de război la 25 ani muncă silnică, la cele întrebate declar următoarele:

Intrebare:

Cât timp ai funcţionat la Secţia de Jandarmi Buşteni jud. Prahova şi în ce funcţie?

Răspuns:

La Secţia şi postul jand. Buşteni am funcţionat dela 1 - 1o Iunie 194o, până la 2o Iulie 1941, în calitate de şef de post şi secţie, după care am fost mutat în Transnistria.-

Intrebare:

In această perioadă LUCRETIU PATRASCANU avea domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului?

Răspuns:

Pe dl. LUCRETIU PATRASCANU, l-am găsit la Poiana Tapului şi l-am lăsat tot acolo cu domiciliul obligatoriu.-

Intrebare:

Ce instrucţiuni aveaţi în legătură cu supravegherea lui?

Răspuns:

Secţia şi postul de jand. Buşteni nu a avut nici o instrucţiune dată în legătură cu supravegherea lui LUCRETIU PATRASCANU. Dar mai mult ca sigur este că postul de jand. Poiana Tapului al cărui şef era plot. MORARU ALEXANDRU primea instrucţiuni şi ordine de căutare direct dela Leg. de Jand. Prahova, comandant fiind dl. lt. col. SCHIPOR MIHAIL.-

Leg. Jand. Prahova, un caz special ca acesta îl urmărea prin organele sale acoperite, pe care le avea la dispoziţie şi aceştia erau agenţi volanţi ai Legiunii care erau folosiţi în judeţ şi nu aveau altceva de făcut decât să supravegheze şi să urmărească diferite persoane. Pe aceşti agenţi volanţi îi cunoaşte foarte bine dl. lt. col. SCHIPOR MIHAIL.-

Intrebare:

Ce organe ai observat d-ta că-l mai supraveghia pe PATRASCANU în acea perioadă?

./.

Răspuns:

Pe LUCRETIU PATRASCANU îl mai supraveghia organele Siguranţei Generale prin agenţii săi dintre care eu personal cunosc pe comisarul GEORGESCU IOAN care venea deseori atunci când mareşalul ANTONESCU se deplasa la Bucureşti,Predeal şi retur.

Acesta mai venea sau rămânea în acea regiune şi supraveghea şi urmărea tot ceeace făcea LUCRETIU PATRASCANU în Poiana Tapului.-

Totodată am mai observat că mai venea în acea regiune şi un agent dela siguranţă cu numele de GUSA care şi acesta supraveghea şi urmărea casa unde locuia LUCRETIU PATRASCANU.-

Declar,susţin şi semnez propriu.-

ss.Niţă Marin

16 Noembrie 1951.-

3

36

Declaratie

Subsemnatul Niță Marin de ani 47, condamnat pentru Crime de Războiu la 25 ani M. S., la cele intrebate declar următoarele:

1) Intrebare:

Cât timp ai funcționat la Secția de Jandarmi Bucșani Jud. Prahova și în ce funcție.

Răspuns.

La Secția și postul Jand. Bucșani am funcționat dela 1-10 Iunie 1940. până la 20. Iulie 1941 în calitate de șef de post și secție, după care am fost mutat în Transnistria.

Intrebare.

In această perioadă Lucrețiu Pătrășcanu avea domiciliul obligatoriu la Poiana Țapului.

Răspuns.

Pe Dl Lucrețiu Pătrășcanu l-am găsit la Poiana Țapului și l-am lăsat tot acolo cu domiciliul obligatoriu.

Intrebare.

Ce instrucțiuni aveați în legătură cu supravegherea lui:

Răspuns.

Secția și Postul de Jandarmi Bucșani nu a avut nicio instrucțiune dată în legătură cu supravegherea lui Lucrețiu Pătrășcanu.

Niță Marin

Dar mai mult ca sigur este că postul de Jand. Cuiana Tapului al cărui şef era Plut. Moraru Alexandru primea instrucţiuni şi ordine de căutare direct dela Legiunea Jand. Prahova, comandant fiind D-l Lt. Col. Schipor Mihail.

Legiunea Jand. Prahova, un caz special ca acesta il urmărea prin organele sale acoperite, pe care ii avea la dispoziţie şi acestia era agenţii Volanţi ai Legiunii care erau plasaţi în judeţ şi nu aveau altceva de făcut decât să supravegheze şi urmărească diferite persoane. Pe acesti agenţi Volanţi ii cunoaşte foarte bine D-l Lt. col. Schipor Mihail.

Intrebare:

Ce organe ai observat Dumneata că mai supraveghea pe Pătrăşcanu în acea perioadă:

Raspuns:

Pe Lucreţiu Pătrăşcanu il mai supraveghea organele Siguranţei Generale prin agenţii săi dintre care eu personal cunosc pe Comisarul Georgescu Ioan, care venea dese ori atunci când Mareşalul Antonescu se deplasa dela Bucureşti - Predeal şi retur.

Acesta mai venea sau rămânea în acea regiune şi supraveghea şi urmărea tot ceeace făcea Lucreţiu Pătrăşcanu în Cuiana Tapului;

Tot odată am mai observat că mai venea în acea regiune şi un agent dela Siguranţă cu numele de Gurău care şi acesta supraveghea şi urmărea casa unde locuia Lucreţiu Pătrăşcanu.

Declar acestea şi semnez propriu.

16. Noembrie 1951. Nita Marin

2

37

DECLARATIE

Subsemnatul TEODORESCU SACHELARIE ALEXANDRU,condamnat la 25 ani m.s.,la cele întrebate declar următoarele:

Intrebare:

Declaraţi în amănunt ce ştiţi despre ţinerea în domiciliu obligatoriu,în comuna Poiana Tapului,a lui LUCRETIU PATRASCANU?

Răspuns:

Stiu că lui LUCRETIU PATRASCANU i se dăduse domiciliu obligator în comuna Poiana Tapului,de către M.Af.Interne,însă nu-mi aduc aminte dela ce dată i s'a fixat acest domiciliu obligator.Cred totuşi că nu greşesc dacă afirm că acest domiciliu i s'a dat în anul 1942. Stiu deasemenea că LUCRETIU PATRASCANU a cerut în scris aprobarea de a i se ridica domiciliu obligator motivând că are interese în Bucureşti,unde intenţiona să tipărească nişte lucrări ale tatălui său.Nu ştiu în ce an a făcut această cerere.Imi amintesc vag că cererea lui LUCRETIU PATRASCANU nu a fost aprobată în întregime,întrucât nu i s'a ridicat domiciliul obligator ci i s'a aprobat să se deplaseze în Bucureşti,numai când are nevoie şi numai pe timp limitat, urmând ca după terminarea lucrului în Bucureşti să revină la Poiana Tapului,tot cu domiciliul obligator.Imi amintesc că această aprobare,dată de Preşedinţia Consiliului de Miniştrii, ne-a fost trimisă nouă,la Inspectoratul General al Jandarmeriei pentru executare.Imi amintesc deasemenea că Insp.Gl.al Jand. a trimis această aprobare Legiunei Jand.Prahova,pentru a i se pune în vedere lui LUCRETIU PATRASCANU,fiindcă Legiunea Jand. Prahova,era însărcinată cu paza şi supravegherea lui,şi tot Leg.Jand.Prahova,era aceia care trebuia să aprobe deplasările lui PATRASCANU la Bucureşti şi să-l dea în primire Direcţiei Generale a Poliţiei şi Prefecturii Poliţiei Capitalei,pentru supraveghere pe timpul cât PATRASCANU stătea în Bucureşti. Nu-mi amintesc de câte ori PATRASCANU s'a deplasat în Bucureşti şi nici la ce date s'a deplasat.Stiu însă că s'a deplasat.Lămuriri şi date mai precise pot da colonelul SCHIPOR MIHAIL,pe acea vreme comandant al Leg.Jand.Prahova,care avea în-

./.

sărcinarea de a supraveghea pe LUCRETIU PATRASCANU.Deasemenea mai pot da lămuriri maiorul DUTA MAXIMILIAN,fost şef al biroului comunişti din Insp.Gl.al Jand.unde LUCRETIU PATRASCANU avea dosar de suspect comunist şi şeful postului jandarmi din Poiana Tapului.-

Pentru supravegherea lui L.PATRASCANU,colonelul SCHIPOR se servea pe lângă jandarmii postului P.Tapului şi de echipa de agenţi a Legiunei,în număr de 5 agenţi.-

Intr'o discuţie pe care am avut-o cu colonelul SCHIPOR,după data de 23 August 1944,am aflat dela acesta că supravegherea lui L.PATRASCANU nu se făcea cu stricteţe,şi că el, col.SCHIPOR a înlesnit lui LUCRETIU PATRASCANU un trai bun pe tot timpul cât acesta a rămas în domiciliul obligator.Imi spunea SCHIPOR că LUCRETIU PATRASCANU primea vizite şi făcea plimbări oricând dorea însă numai în localitate.-

Stiu dela generalul CONSTANTIN TOBESCU că în primăvara anului 1944,LUCRETIU PATRASCANU a dispărut de sub supraveghere şi că din această cauză generalul PIKI VASILIU şi Preşedinţia Cons.de Miniştrii sunt foarte alarmaţi.Nu-mi amintesc dacă LUCRETIU PATRASCANU a dispărut dela Poiana Tapului sau din altă parte.Am aflat mai târziu,după 23 August 1944,dela generalul ANTON CONSTANTIN că pe timpul când jandarmii erau alarmaţi de dispariţia lui LUCRETIU PATRASCANU,acesta se găsea ascuns în Bucureşti de către generalul ANTON CONSTANTIN,cu care lucra la conspiraţia actului dela 23 August 1944.Mi-a povestit generalul ANTON că întâlnirile cu PATRASCANU le avea noaptea la ore şi locuri diferite şi că de mai multe ori au fost noaptea la Palatul Regal,unde intrau pe poarta din dos şi erau primiţi de rege. Imi spunea generalul ANTON că de s'ar fi aflat acest fapt ar fi fost arestat şi el de PIKI VASILIU,cu toate că altă dată,cu ocazia unei alte convorbiri m'a lăsat să înţeleg că şi PIKI VASILIU avea cunoştinţă de dispariţia lui PATRASCANU şi că ştia locul unde se ascunde LUCRETIU PATRASCANU şi că tot scandalul făcut pe tema dispariţiei era numai o comedie a lui PIKI VASILIU căruia totuşi PATRASCANU i-a jucat festa prin aceia că PIKI VASILIU nu cunoştea activitatea lui PATRASCANU.-

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau,o susţin şi semnez propriu. ss.Teodorescu Al.Sachelarie

16 Noembrie 1951.-

Declaratie

Subsemnatul Teodorescu Sachelarie Alexandru, condamnat la 25 ani M.S. la cele întrebate declar următoarele:

Intrebare. Declarati în amănunt ce stiti despre ținerea în domiciliu obligatoriu, în com. Poiana Țapului, a lui Lucrețiu Pătrășcanu.

Răspuns. Știu că lui Lucrețiu Pătrășcanu i se dăduse domiciliu obligator în Com. Poiana Țapului, de către M. Af. Interne, însă nu-mi aduc aminte dela ce dată i s'a fixat acest domiciliu obligator. Cred totuș că nu greșesc dacă afirm că acest domiciliu i s'a dat în anul 1942. Știu deasemenea că Lucrețiu Pătrășcanu a cerut în scris aprobarea de a i se ridica domiciliul obligator motivând că are interese în București, unde intenționa să tipărească niște lucrări ale tatălui său. Nu știu în ce an a făcut aceasta cerere. Imi amintesc vag că cererea lui Lucrețiu Pătrășcanu nu a fost aprobată în întregime, întrucât nu i s'a ridicat domiciliul obligator ci i s'a aprobat să se deplaseze în București numai când are nevoe și numai pe timp limitat, urmând ca după terminarea lucrului în București să revină la Poiana Țapului, tot cu domiciliu obligator. Imi amintesc că aceasta aprobare, dată de Președinția Consiliului de Miniștri, ne-a fost trimisă nouă, la Inspectoratul Gl. al Jandarmeriei, pentru executare. Imi amintesc deasemenea că Insped. Gl. al Jandarmeriei a trimis această aprobare Legiunei Jand. Prahova pentru a i se pune în vedere lui Lucrețiu Pătrășcanu, fiindcă Legiunea Jand. Prahova era însărcinată cu paza și supravegherea lui

Teodorescu Sachelarie

și tot legiunea jand. Prahova era aceia care trebuia să aprobe deplasările lui Pătrășcanu la București și să-l dea în primire Direcției G-le a Poliției și Prefecturei Poliției Capitalei pentru supraveghere pe timpul cât Pătrășcanu stătea în București. Nu-mi amintesc de câte ori Pătrășcanu s'a deplasat în București și nici la ce date s'a deplasat. Știu însă că s'a deplasat. Lămuriri și date mai precise pot da Colonelul Schipor Mihai, pe acea vreme Comandant al Leg. jand. Prahova, care avea însărcinarea de a supraveghea pe Lucrețiu Pătrășcanu. De asemenea mai pot da lămuriri Maiorul Dută Maximilian, fost șef al biroului comuniști din Insp. G-l al Jand. unde Lucrețiu Pătrășcanu avea dosar de suspect comunist, și șeful postului jandarmi din Poiana Țapului.

Pentru supravegherea lui L. Pătrășcanu Colonelul Schipor se servea pe lângă jandarmii postului Poiana Țapului și de echipa de agenți a Legiunei, în număr de 5 agenți.

Intr'o discuție pe care am avut-o cu Colonelul Schipor după data de 23 August 1944 am aflat dela acesta că supravegherea lui L. Pătrășcanu nu se făcea cu strictețe, și că el Col. Schipor a înlesnit lui Lucrețiu Pătrășcanu un trai bun pe tot timpul cât acesta a rămas în domiciliu obligator. Imi spunea Schipor că Lucrețiu Pătrășcanu primea vizite și făcea plimbări oricând dorea însă numai în localitate. Știu dela Generalul Const. Tobescu că în primăvara anului 1944 Lucrețiu Pătrășcanu a dispărut de sub supraveghere și că din această cauză generalul Pichi Vasiliu și Președinția Cons. de Miniștrii sunt foarte alarmați. Nu-mi amintesc dacă Lucrețiu Pătrășcanu a dispărut dela Poiana Țapului sau din altă parte. Am aflat mai târziu, după 23 August 1944, dela generalul Anton Constantin că pe timpul când Jandarmii erau alarmați de dispariția

Teodorescu Sachelarie

lui Lucrețiu Pătrășcanu, acesta se găsea ascuns în București de către generalul Anton Constantin, cu care lucra la conspirația actului dela 23 August 1944. Mi-a povestit generalul Anton că întâlnirile cu L. Pătrășcanu le avea noaptea la ore și locuri diferite și că de mai multe ori au fost noaptea la Palatul Regal, unde intrau pe poarta din dos și erau primiți de Rege. Îmi spunea generalul Anton că de s'ar fi aflat acest fapt ar fi fost arestat și el de Pichi Vasiliu, cu toate că altă dată, cu ocazia unei alte convorbiri m'a lăsat să înțeleg că și Pichi Vasiliu avea cunoștință de dispariția lui Pătrășcanu și că știa locul unde se ascunde Lucrețiu Pătrășcanu și că tot scandalul făcut pe tema dispariției era numai o comedie a lui Pichi Vasiliu, căruia totuș Pătrășcanu i-a jucat festa prin aceia că Pichi Vasiliu nu cunoștea activitatea lui Pătrășcanu.

Aceasta îmi este declarația pe care o dau, o susțin și semnez propriu.

Teodorescu Sachelary

16 Noemvrie 1951
Anid. -

D E C L A R A T I E

Subsemnatul NICOLAE CARANDINO,născut la Brăila,în anul 1905,la 20 Iulie,fiul lui Gherasim şi al Elenei,licenţiat în drept,de profesiune ziarist condamnat la şase ani temniţă grea, pentru complot împotriva regimului,la cele întrebate declar următoarele:

Intrebare:

Ce dispoziţiuni aţi primit privitor la campania de presă ce urma să fie dusă în legătură cu discursurile dela Cluj şi Arad ale lui PATRASCANU?

Răspuns:

In urma acestor discursuri ţinute de PATRASCANU la Cluj, în care a adoptat o poziţie naţională,am primit dela partid dispoziţia de a-l menaja în gazetă şi anume de a nu-l mai ataca personal.

Intrebare:

Dela cine aţi primit aceste dispoziţii?

Răspuns:

Această dispoziţie de menajare a lui PATRASCANU am primit-o cred dela dl.MANIU direct sau dela vre-un secretar al d-sale.

Intrebare:

Ce măsuri aţi luat pentru dirijarea acestei campanii?

Răspuns:

Am dat dispoziţie secretariatului de redacţie ca L.PATRASCANU să nu mai fie atacat personal,aşa cum primisem dispoziţie dela partid,atacurile ziarului "Dreptatea" rămânând să fie îndreptate în problema discursului împotriva celorlalţi conducători ai partidului comunist român.

Intrebare:

Ce sugestii aţi primit relativ la susţinerea manifestărilor politice ale lui PATRASCANU?

Răspuns:

Am primit dela dl.MANIU sugestia de a nu ataca pe LUCRETIU PATRAŞCANU în această chestie a discursului său dela Cluj.In

./.

ceiace priveşte susţinerea manifestărilor lui politice nu am primit nici o sugestie.Atacurile ziarului în această problemă au rămas îndreptate împotriva celorlalţi conducători ai partidului comunist.

Intrebare:

Aţi fost la curent cu poziţia naţionalistă a lui PATRASCANU în P.C.R.?

Răspuns:

Am luat cunoştinţă de poziţia lui PATRASCANU în P.C.R. prin manifestarea ei publică adică prin discursul ce l-a ţinut la Cluj.

Intrebare:

Spuneţi ce ştiaţi despre această poziţie şi dela cine?

Răspuns:

Poziţia lui PATRASCANU am văzut-o din discursul ţinut la Cluj.

Intrebare:

Ce ştiţi în legătură cu intervenţia lui PATRASCANU de a se opri această campanie şi asupra motivelor care l-au determinat să facă această intervenţie?

Răspuns:

Personal nu ştiu nimic cu chestiunea vre-unei intervenţii a lui PATRASCANU în acest sens.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau şi o susţin prin semnătură proprie.

ss.N.Carandino

2o Aprilie 1951.

Declaraţie

Subsemnatul Nicolae Carandino născut
la Brăila în anul 1905 la 20 Iulie, fiul lui
Gheorghe şi al Elenei, licenţiat în drept de
profesiune ziarist condamnat la zece ani
temniţă grea pentru complot împotriva
regimului la cele întrebate declar următoarele:

<u>Intrebare</u>: Ce dispoziţiuni aţi primit privitor la
campania de presă ce urma să fie
dusă în legătură cu discursurile dela
Cluj şi Arad ale lui Pătrăşcanu.

<u>Răspuns</u>:
În urma acestor discursuri ţinute de Pătrăşcanu
la Cluj în care a adoptat o poziţie naţională, am
primit dela partid dispoziţia de a-l menaja
în gazeta şi anume de a nu-l mai ataca personal.

<u>Intrebare</u>. Dela cine aţi primit aceste dispoziţii

<u>Răspuns</u>. Aceasta dispoziţie de menajare a lui
Pătrăşcanu am primit-o cred dela d. Maurer
direct sau dela vre-un secretar al dumisale.

<u>Intrebare</u>. Ce măsuri aţi luat pentru dirijarea
acestei campanii

<u>Răspuns</u>. Am dat dispoziţii secretariatului
de redacţie cât L. Pătrăşcanu să nu mai fie atacat personal, aşa cum primisem dispoziţia
dela partid, atacurile ziarului Dreptatea
rămânând să fie îndreptate în problema
alor

N. Carandino

discursului, împotriva celorlalţi conducători ai partidului comunist român.

Intrebare Ce sugestii aţi primit relativ la susţinerea manifestărilor politice ale lui Pătrăşcanu?

Răspuns.

Am primit dela d. Maniu sugestia de a nu ataca pe Lucreţiu Pătrăşcanu în această chestie a discursului său dela Cluj. In ceeace priveşte susţinerea manifestărilor lui politice nu am primit nici o sugestie. Atacurile ziarului în această problemă au rămas îndreptate împotriva celorlalţi conducători ai partidului comunist.

Intrebare. Aţi fost la curent cu poziţia naţionalistă a lui Pătrăşcanu în P.C.R?

Răspuns.: Am luat cunoştinţă de poziţia lui Pătrăşcanu în P.C.R prin manifestarea ei publică adică prin discursul ce l'a ţinut la Cluj.

Intrebare. Spuneţi ce ştiţi despre această poziţie şi dela cine?

Răspuns.

Poziţia lui Pătrăşcanu am văzut-o din discursul ţinut la Cluj.

Intrebarea

Ce ştiţi în legătură cu intervenţia lui Pătrăşcanu de a se opri această campanie şi asupra motivelor care l'au determinat să facă această intervenţie?

Răspuns:

Personal nu ştiu nimic în chestiunea vre-unei intervenţii a lui Pătrăşcanu în acest sens.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau şi o susţin prin semnătură proprie

20 april 1951 N. Carandino

308

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RICHARD WURMBRAND, deţinut politic în închisoarea Târgul-Ocna, declar următoarele :

Pe LUCRETIU PATRASCANU îl cunosc din anul 1924-5, când dânsul s'a întors din Berlin dela studiile sale.- De atunci am fost în continuă legătură cu el până în anul 1933, fie lucrând alături în diferitele organizaţii (U.T.C., P.C., Sindicate, redactarea de reviste, etc.) atâta timp cât eram liber, fie avându-l ca apărător în procese, când eram închis.- Mai ales în perioada 1931-3 legăturile erau foarte strânse.- Eram la un moment dat secretarul Biroului Juridic Muncitoresc, care fiinţa pe atunci şi mă întâlneam aproape zilnic cu el.-

Despre activitatea şi atitudinea lui din toată perioada aceea pot spune - neoprindu-mă asupra celor în deobşte cunoscute - că, în convorbirile cu mine, când îşi deschidea inima se arăta în permanentă opoziţie cu diferitele Comitete Centrale care s'au perindat în decursul tuturor acestor ani.- Era în opoziţie cu linia C.C. chiar în perioada când dânsul făcea parte din el.-

Vedeai în el mereu atitudinea intelectualului lezat de faptul că nu i se acordă de către "inculţi" cinstea şi locul de conducere cuvenit.- Asta îl determina să găsească mereu motive pentru a critica pe membrii Comitetului Central şi hotărârile lor.-

Era însă foarte abil.- Stia să disimuleze.- Când i se cerea o precizare de atitudine, dădea înapoi şi tăgăduia că ar fi în opoziţie.- Punea pe alţii să se manifeste ca opoziţionişti, aşa că atunci când s'a format d.p. prin anul 1928-9 aşa zisa opoziţie a activului din Bucureşti împotriva C.C. (în fruntea acestei opoziţii erau SAMI MARGULIES, SOLOMON SCHEIN şi alţii), el era numit naşul opoziţiei, dar el însuşi nu a semnat declaraţiile lui.-

El avea pe atunci relaţii strânse cu SAMI MARGULIES, cunoscut acum ca fiind fost agent acoperit al Inspectorului

./.

de Siguranţă VINTILA IONESCU şi conducea opoziţia prin el.-

In starea mea de boală grea, nu mai îmi amintesc de multe amănunte, dar astai impresia generală care mi-a rămas despre el din perioada când eram împreună.-

Aceasta este declaraţia mea pe care o semnez.-

ss/. RICHARD WURMBRAND

30 August 1951

Declarație

Subsemnatul Richard Wurmbrand, deținut politic în închisoarea Târgul Ocna, declar următoarele:

Pe Lucrețiu Pătrășcanu îl cunosc din anul 1924-5 când dânsul s'a întors din Berlin dela studiile sale. De atunci am fost în continuă legătură cu el până în anul 1933, fie lucrând alături în diferitele organizații (U.T.C, P.C, Sindicate, redactarea de reviste, etc.) atâta timp cât eram liber, fie având-ul ca apărător în procese, când eram închis. Mai ales în perioada 1931-3 legăturile erau foarte strânse. Eram la un moment dat secretarul Biroului Juridic Muncitoresc, care ființa pe atunci și mă întâlneam aproape zilnic cu el.

Despre activitatea și atitudinea lui din toată ~~despre~~ perioada aceia pot spune - neoprindu-mă asupra celor îndeobște cunoscute - că, în convorbirile cu mine, când își deschidea inima, se arăta în permanentă opoziție cu ~~[illegible]~~ diferitele Comitete Centrale cari s'au perindat în decursul tuturor acestor ~~ani~~. Era în opoziție cu linia C.C. chiar în perioada când dânsul făcea parte din el.

Vedeai în el mereu atitudinea intelectualului legat de faptul că nu-i se acordă de către „inculți" cinstea și locul de conducere cuvenite. Asta îl determina să găsească mereu motive pentru a critica pe membrii comitetului Central și hotărârile lor.

Era însă foarte abil. Știa să disimuleze. Când i se cerea o precizare de atitudine, dădea înapoi și tăgăduia că ar fi în opoziție. Punea pe alții să se manifeste ca opoziționiști, așa că atunci când s'a format d.p. pe anul 1928-9 așa-zisa opoziție a activului din

Bucureşti împotriva C.C. (în fruntea acestei opoziţii erau Sami Margalies, Solomon Schein şi alţii), el era numit naşul opoziţiei, dar el însuşi nu a semnat declaraţiile lui.

El avea pe atunci relaţii strânse cu Sami Margulis, cunoscut acum ca fiind fost agent acoperit al Inspectorului de Siguranţă Vintilă Ionescu, şi conducea opoziţia prin el.

În starea mea de boală grea nu mai îmi amintesc de multe amănunte, dar asta-i impresia generală care mi-a rămas despre el din perioada când eram împreună.

Aceasta este declaraţia mea pe care o semnez.

Richard Wurmbrand

30. VIII. 1951.

1

DECLARATIE

Subsemnatul TUDOSE IOAN, domiciliat în Bucureşti str. Mihail Kogălniceanu Nr. 22, aduc la cunoştinţă următoarele:

? In noaptea de anul nou 1945, spre 1946, LUCRETIU PATRASCANU a petrecut cu nişte americani în Aleia Modrogan Nr.5.

Incepând din toamna anului 1944, PATRASCANU a devenit un bun prieten cu RADU XENOPOL. In anii 1945 - 1946 - 1947, RADU XENOPOL îl vizita des pe PATRASCANU la domiciliu cât şi la minister.

PATRASCANU a intervenit pentru XENOPOL, de i-a scos maşina dela rechiziţie.

In toamna anului 1944, XENOPOL a venit la PATRASCANU acasă unde a cerut sfaturi, pentrucă era urmărit de muncitorii lui din fabrică, pe motiv că nu le dădea banii cuveniţi.

PATRASCANU a luat parte de câteva ori la masă la XENOPOL acasă.

In cursul anului 1945, PATRASCANU s'a împrietenit cu D-ra LEIBOVICI PEPI, care locuia lângă apartamentul lui. Această D-ră era luată de acasă cu maşina de XENOPOL.

In anul 1947, D-ra PEPI LEIBOVICI a plecat în Franţa, de unde nu s'a mai întors.

Această D-ră mai avea un frate care locuia în acelaş bloc cu PATRASCANU, se numea SANDU TROTUS, care şi el la rândul lui era prieten şi-l vizita la domiciliu pe PATRASCANU.

Intre anii 1944 şi 1947, PATRASCANU s'a împrietenit cu HERAND TOROSIAN. Prin anul 1945, TOROSIAN i-a promis lui PATRASCANU pe nepotul lui EMANUIL RUPENIAN, ca director de cabinet la ministerul de Justiţie, lucrul care s'a şi făcut.

In anul 1946 - 1947, TOROSIAN a fost numit consul la Paris. După ce TOROSIAN a plecat, apartamentul lui din str. Armenească a fost ocupat de nepotul lui, EMANUIL RUPENIAN.

In acest apartament cu ştirea lui RUPENIAN, PATRASCANU se întâlnea cu unele persoane, din unele informaţii femei.

EMANUIL RUPENIAN a primit sarcină din partea lui PATRASCANU, să procure materiale pentru construirea vilei dela Snagov.

In acel timp PATRASCANU primea în audienţă pe primarul general

2 19

DOMBROVSCHI, care i-a aprobat pământul pentru vila la Snagov.

? Din anul 1945, primăvara PATRASCANU şi soţia lui s'au împrietenit cu LENA CONSTANTE şi HARI BRAUNER.

Ori unde pleca PATRASCANU cu soţia lui , LENA CONSTANTE şi HARI BRAUNER.îi însoţeau.

Incepând din anul 1946, PATRASCANU vizita pe LENA CONSTANTE la apartamentul ei. Tot în acest timp HARI BRAUNER rămânea cu soţia lui PATRASCANU acasă.

LENA CONSTANTE şi HARI BRAUNER propunea lui PATRASCANU, unde să plece la aier vara.

LENA CONSTANTE şi HARI BRAUNER, veneau des la masă la PATRASCANU, iar mesele în provincie erau plătite de PATRASCANU.

LENA CONSTANTE intervenea de multe ori la PATRASCANU, la care el îi dădea ori o carte de vizită, ori dădea personal telefon pentru soluţionarea favorabilă.

LENA CONSTANTE a căutat să conducă casa lui PATRASCANU, iar pentru minister propunea să cumpere maşini.

LENA CONSTANTE a adus la Ministerul de Justiţie un inginer cu numele de BALAN, pentru a fi angajat cu supravegherea maşinilor ministerului, la care PATRASCANU l-a numit în postul respectiv.

Acest inginer BALAN era bun prieten cu LENA CONSTANTE.

[redacted]

3
50

[redacted]

D-na SFAMEN, mama soţiei lui PATRASCANU, intervenea pentru paşaport.

In anii 1945 - 1948, soţia lui PATRASCANU s'a împrietenit cu D-na ELENA POPESCU, care făcea dese vizite la domiciliul lui PATRASCANU Tot această doamnă cerea unele intervenţii unde avea ea nevoie.

In anul 1947, PATRASCANU a avut o întrevedere cu ministrul Italiei la Budapesta, aceasta s'a petrecut când PATRASCANU a fost la Budapesta cu delegaţia guvernului român. Tot atunci a primit dela acel ministru unele cadouri.

In timpul când PATRASCANU era ministru a primit la minister pe BARBU ZEVEDEI, care era pe atunci cu serviciu la LONDRA.

Aproximativ în anul 1947, PATRASCANU a primit la domiciliu un francez, pe care l-am dus personal cu maşina lui PATRASCANU, această persoană era bărbat şi l-am luat dela Institutul Francez, din Bul. Dacia.

In anii 1945 - 1946, PATRASCANU primea vizite la domiciliu din partea D-lui BELLU ZILBERMAN, la care şi PATRASCANU îi întorcea vizita.

PATRASCANU a făcut dese vizite D-nei ELENA MURESANU la domiciliul ei

PATRASCANU vizita pe D-na HURMUZESCU la domiciliu.

PATRASCANU era bun prieten cu D-l şi D-na EDITH MARCOVICI, cu care se vizitau la domiciliu.

PATRASCANU a primit de mai multe ori la domiciliu pe artistele DINA COCEA, BEATE FREDANUV, MARIA VOLUNTARU.

PATRASCANU trimitea de multe ori maşina la D-na LUCII acasă în str. Londra Nr. 47, pe care o aducea la domiciliul lui.

In anul 1947 a locuit la PATRASCANU, D-na ELVIRA sora D-nei LUCII, care a venit dela Paris.

PATRASCANU primea acasă pe D-na BERCOVICI, pentru unele intervenţii.

PATRASCANU primea la domiciliu pe D-ra COCA MOSCOVICI, din Bul. Republicei Nr. 77, pentru care a intervenit şi a băgat-o într'un serviciu.

PATRASCANU făcea dese vizite d-nei SHEFLER la domiciliu în str. Locotenent Colonel Buzoianu Ion Nr. 4.

PATRASCANU primea la domiciliu dese vizite din partea afaceristului SANDU NATANZON.

PATRASCANU primea la domiciliu dese vizite din partea D-nei TEL BACALU.

PATRASCANU primea acasă pe D-na SPACU, care avea serviciu la Biblioteca Academiei R.P.R., domiciliul î-l avea în str. Berzei Nr. 4 bis, - de multe ori o lua maşina şi o ducea unde avea nevoie.

Când a fost TITO în ţară la noi, am fost trimis de soţia lui PATRASCANU la un ministru a lui TITO, care i-a promis ei o cutie cu tutun foarte bun. Cutia cu tutun am primit-o şi am predat-o D-nei PATRASCANU.

Când a fost la noi Tovarăşul Dimitrov, - PATRASCANU a trimis o invitaţie şi la cumnatul lui PETRE PANDREA.

La terminarea recepţiei care a avut loc în Palatul Republicei, PATRASCANU i-a pus lui PANDREA şi soţiei lui maşina la dispoziţie să-i ducă acasă, în maşina PANDREA s'a exprimat în felul următor," Am văzut pe reprezentanţii proletariatului".

In cursul anului 1947, PATRASCANU a discutat în maşină cu ministrul VANTU, că regele Mihai este modest,nu-i la fel cu regele Carol al II-lea.

PATRASCANU făcea dese vizite lui PETRE PANDREA acasă, la fel şi mamei lui, cu care avea discuţii pe motivul că lua unele alimente şi zahăr dela fabrica Bod din Braşov. - La fel PATRASCANU se certa cu fratele lui, fostul maior.

In minister PATRASCANU lucra intim cu procurorul general JENICA NECULAU, procurorul GRIGORESCU, procurorul MICSA, secretarul general VASILE STOICAN, ION OLTEANU şi EMANUIL RUPENIAN.

PATRASCANU făcea unele vizite D-nei COSMOVICI la domiciliu.

PATRASCANU a făcut unele vizite la casa lui MAX AUSNIT, acolo unde locuieste astăzi D-l Prim Ministru PETRU GROZA.

PATRASCANU a primit în audienţă pe D-na CUZA, la fel şi el o vizita la domiciliu.

PATRASCANU primea la domiciliu pe unele neamuri ale lui cu numele de STOICA.

PATRASCANU făcea dese vizite lui TATARESCU la domiciliu.

In anul 1948, după ce a fost scos din minister, PATRASCANU asculta la vila din Snagov postul de radio Londra.

De multe ori când PATRASCANU pleca dela şedinţe dela C.C. al P.C.R. era agitat.

Prin anul 1947, dela o şedinţă dela C.C. al P.C.R.,PATRASCANU a plecat cu maşina cu MAURER şi discutau pe franţuzeşte foarte agitaţi.

52 1/5

Subsemnatul Tudose Ioan domiciliat în București str. Mihail Kogălniceanu No. 22 aduc la cunoștință următoarele:

În noaptea de anul nou 1945 spre 1946 Lucrețiu Patrașcanu a petrecut cu niște americani în Aleia Modrogan No. 5.

Începând din toamna anului 1944 Patrașcanu a devenit un bun prieten cu Radu Xenopol. În ani 1945 - 1946 - 1947 Radu Xenopol îl vizita des pe Patrașcanu la domiciliu cât și la minister.

Patrașcanu a intervenit pentru Xenopol de ia scos mașina dela rechiziție

În toamna anului [redacted] 1944 Xenopol a venit la Patrașcanu acasă unde la cerut sfaturi, pentrucă era urmărit de muncitorii lui din fabrică, pe motiv că nu le dădea banii cuveniți.

Patrașcanu a luat parte de câteva ori la masă la Xenopol acasă.

In cursul anului 1945 Patrașcanu sa împrietenit cu D-ra Pepi Leibovici care locuia lângă apartamentul lui. Această D-râ era luată de acasă cu mașina de Xenopol.

In anul 1947 D-ra Pepi Leibovici a plecat în Franța de unde nu sa mai întors.

Această D-râ mai avea un frate care locuia în acelaș bloc cu Patrașcanu se numea Sandu Trotuș, care și el la rândul lui era prieten și-l vizita la domiciliu pe Patrașcanu.

Intre ani 1944 și 1947 Patrașcanu sa înprietenit cu Herand Torosian. Prin anul 1945 Torosian la promis lui Patrașcanu pe nepotul lui Emanoil Rupenian ca director de cabinet la ministerul de Justiție, lucru care sa și făcut.

In anul 1946 - 1947 Torosian a fost numit consul la Paris. După ce Torosian a plecat, apartamentul lui din str. Armenească a fost ocupat de nepotul lui Emanoil Rupenian.

In acest apartament cu știrea lui

Rupenian, Patrașcanu se intâlnea cu unele persoane, din unele informații femei.

Emanoil Rupenian a primit sarcină din partea lui Patrașcanu să procure materiale pentru construirea Vilei dela Snagov.

In acel timp Patrașcanu primea in audientă pe primarul general Dombrovschi care ia aprobat pământul pentru Vilă la Snagov.

Din anul 1945 primăvara Patrașcanu și soția lui sau imprietenit cu Lena Constante și Hari Brauner.

Ori unde pleca Patrașcanu cu soția lui Lena Constante și Hari Brauner ii însoțeau.

Incepând din anul 1946 Patrașcanu vizita pe Lena Constante la apartamentul ei. Tot in acest timp Hari Brauner rămânea cu soția lui Patrașcanu acasă.

Lena Constante și Hari Brauner propunea lui Patrașcanu unde să plece la aer vara.

Lena Constante și Hari Brauner

./.

veneau des la masă la Patrașcanu, iar mesele în provincie erau plătite de Patrașcanu.

Lena Constante intervenea de multe ori la Patrașcanu, la care el îi dădea ori o carte de vizită ori dădea personal telefon pentru soluționarea favorabilă.

Lena Constante a căutat să conducă casa lui Patrașcanu, iar pentru minister propunea să cumpere mașini.

Lena Constante a adus la ministerul de Justiție un inginer cu numele de Bălan pentru a fi angajat cu supravegherea mașinelor ministerului, la care Patrașcanu la numit în postul respectiv.

Acest inginer Bălan era bun prieten cu Lena Constante.

[redacted]

[redacted]

./.

D-na Sfamen mama soției lui Patraș- 6/10
canu intervenea pentru pașapoarte.

57

In anii 1945 - 1948 soția lui Patrașcanu sa împrietenit cu D-na Elena Popescu care făcea dese vizite la domiciliul lui Patrașcanu tot această doamnă cerea unele intervenții unde avea la nevoe.

In anul 1947 Patrașcanu a avut o întrevedere cu ministrul Italiei la Budapesta. aceasta sa petrecut când Patrașcanu a fost la Budapesta cu delegația guvernului Român. Tot atunci a primit dela acel ministru unele cadouri:

In timpul când Patrașcanu era ministru a primit la minister pe Barbu Zenedei care era pe atunci cu serviciu la Londra.

Aproxomativ în anul 1947 Patrașcanu a primit la domiciliu un Francez pe care l-am adus personal cu mașina lui Patrașcanu această persoană era bărbat și l-am luat dela institutul Francez din Bulevardul Dacia.

In anii 1945 - 1946 Patrașcanu primea visite la domiciliu din partea D-lui Bellu Zilberman, la care și Patrașcanu îi intorcea visita.

Patrașcanu a făcut dese visite D-nei Elena Mureșanu la domiciliul ei

Patrașcanu visita pe D-na Hurmuzescu la domiciliu

Patrașcanu era bun prieten cu D-l și D-na Edith Marcovici cu care se visitau la domiciliu.

Patrașcanu a primit de mai multe ori la domiciliu pe artistele Dina Cocea, Beate Fredanov, Maria Voluntaru.

Patrascanu trimetea de multe ori mașina la D-na Lucii acasă în Str. Londra No. 47 pe care o aducea la domicilui lui.

In anul 1947 a locuit la Patrascanu D-na Elvira sora D-nei Lucii care a venit dela Paris.

Patrascanu primea acasă pe D-na Bercovici pentru unele intervenția.

Patrascanu primea la domiciliu pe D-na Coca Moscovici din Bulevardul Republicei No. 77 pentru care a intervenit și a băgato întrun serviciu.

Patrascanu făcea dese Visite D-nei Shefler la domiciliu în str. Locotenent Colonel Buzoianu Ion No. 4.

Patrascanu primea la domiciliu dese Visite din partea afaceristului Sandu Natanzon

Patrascanu primea la domiciliu dese vizite din partea D-nei Țel Bacalu

Patrascanu primea acasă pe D-na Spacu care avea serviciu la Biblioteca academiei R.P.R. domiciliul il avea in Str. Berzei No. 4 Bis. demulte ori o lua mașina și o ducea unde avea nevoe.

Cînd a fost Tito în țară la noi am fost trimis de soția lui Patrascanu la un ministru deal lui Tito care la promis ei o cutie cu tutun foarte bun. Cutia de tutun am primito și am predato D-nei Patrascanu.

Cînd a fost în țară la noi Tovarășul Dimitrov Patrascanu a trimis o invitație și la cumnatul lui Petre Panobea. La terminarea recepției care a avut loc în Palatul Republicii Patrascanu ia pus lui Panobea și soției lui mașina

la dispoziție să-i ducă acasă ~~10~~
în mașină Pandrea sa exprimat în felul 61
următor „ Am văzut pe reprezentanții ~~14~~
Proletariatului".

In cursul anului 1947 Pătrașcanu a discutat în mașină cu ministrul Vîntu că regele Mihai este modest nu-i la fel cu regele Carol al II-lea.

Pătrașcanu făcea dese vizite lui Petre Pandrea acasă la fel și mamei lui cu care avea discuții pe motivul că lua unele alimente și zahăr dela Fabrica Bod din Brașov

La fel Pătrașcanu se certa cu fratele lui fostul maior.

In Minister Pătrașcanu lucra intim cu procurorul general Jenică Neculau procurorul Grigorescu, procurorul Micșa, Secretarul general Vasile Stoican, Ion Olteanu și Emanoil Rapeniou

Patrașcanu a făcut unele visite la Casa lui Max Ausnit acolo unde locuește astăzi D-l Prim Ministru Petru Groza.

Patrașcanu făcea unele visite D-nei Cosmovici la domiciliu.

Patrașcanu a primit în audiență pe D-na Cuza, la fel și el o visita la domiciliu.

Patrașcanu primea la domiciliu pe unele neamuri ale lui cu numele de Stoica.

Patrașcanu făcea dese visite lui Tătărăscu la domiciliu.

In anul 1948 după ce a fost scos din minister Patrașcanu asculta la Vila din Snagov postul de Radio Londra.

De multe ori când Patrașcanu pleca dela sedințe dela C.C. al P.C.R. era agitat.

Prin anul 1947 dela o sedință dela C.C. al P.C.R. Patrașcanu a plecat cu mașina, cu Maurer și discutau pe Franțuzește foarte agitați.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

63

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Martorul TUDOSE IOAN, ofiter de securitate - locotenent major - născut la 20 Februarie 1922, în Bucuresti, fiul lui PETRE şi EUDOSCHIA, domiciliat în Bucuresti str. Roma Nr.43 bis. Raionul Stalin.

3 Aprilie 1953, Buc.
Interog. a început la ora11
" s'a terminat " 13,30

Intrebare

Unde şi ce serviciu ai făcut dta după 23 August 1944?

Răspuns

Spre sfârşitul lunei August 1944 am ieşit din închisoarea Caransebeş - unde executam o condamnare de 5 ani pentru activitate antifascistă în cadrul UTC.

Incepând din luna Octombrie 1944 am făcut serviciul de pază personală a lui LUCREŢIU PATRAŞCANU - ca însoţitor - până în luna Mai 1948.

Intrebare

Ai făcut acest serviciu de însoţitor de pază al lui PATRASCANU fără întrerupere, din Octombrie 1944 până în Mai 1948

Răspuns

Până la sfârşitul anului 1944 am făcut acest serviciu singur, fără întrerupere. In cursul anului 1945, datele nu le pot preciza, am fost bolnav de vreo două ori (câte 2-3 zile) când am fost înlocuit de JITARU ANDREI şi PASIUC EUGEN (în prezent ambii ofiteri de securitate). In cursul anului 1946 am fost învoit odată (în cursul verii) vreo trei zile; nu ştiu însă cine m'a înlocuit. Incepând din anul 1947 - data nu mi-o amintesc - şi până la sfârşit, în Mai 1948, am avut ca schimb pe LAZESCU CONSTANTIN (până în 1952 a fost locotenent de securitate). Schimbul era cu ziua - dar nu se făcea regulat, aşa că de multe ori ne schimbam la 2-3 zile sau chiar mai mult. Precizări în privinţa datelor şi a schimbului nu pot face, deoarece nu-mi amintesc.

Intrebare

./. ss/TUDOSE IOAN

Ce deplasări ai făcut dta cu PATRASCANU în timpul cât ai fost însoţitor de pază pe lângă acesta?

Răspuns

In afară de deplasările obişnuite de serviciu (la Ministerul de Justiţie, la CC-PMR, la Consiliul de Miniştri, la Palatul regal şi la diferite recepţii), am mai făcut deplasări cu PATRASCANU în Calea Dorobanţi 81, str. Polonă 4 (Institutul de Conjunctură la ZILBER HERBERT-BELU), la locuinţa lui RADU XENOPOL (str. Racoviţă, numărul nu mi-l amintesc), la reşedinţa fostului rege, dela Săvârşin (împreună cu GHEORGHE TATARASCU cu automotorul CFR) şi la Sinaia - tot la reşedinţa regelui.

Deasemenea l-am însoţit în deplasările cu caracter familiar la Poiana Ţapului, Snagov, în desele vizite ce le făcea prietenilor săi ZILBER HERBERT, LENA CONSTANTE, HARI BRAUNER şi TOROSIAN HENANT - precum şi la diferite personalităţi politice ca MANIU, BRATIANU, VISOIANU CTIN sau am adus la el acasă pe fostul general RADESCU, Dr. N. LUPU şi RADU XENOPOL.

Intrebare

Câte deplasări ai făcut dta cu PATRASCANU în Dorobanţi 81, când, la cine şi ce ştii despre rostul acestor vizite?

Răspuns

In Calea Dorobanţi 81 am făcut 3-4 deplasări, respectiv l-am însoţit pe PATRASCANU de 3-4 ori începând din toamna 1944 şi în cursul anului 1945 - datele sau timpul mai precis al acestor vizite nu mi le amintesc.

Aceste vizite în Cal. Dorobanţi 81 PATRASCANU le-a făcut - după câte îmi amintesc după masă. Nu ştiu la cine mergea acolo. Vizitele durau între o oră şi două ore, în care timp eu îl aşteptam cu maşina în faţa clădirii - în stradă. Nu cunosc rostul acestor vizite.

Menţionez că toate aceste vizite le-a făcut cu maşina lui RADU XENOPOL, condusă de şoferul acestuia GHEORGHIŢA (aşa îi spuneam noi - numele nu îl cunosc, mi se pare VASILE). Menţionez deasemenea că adeseori, maşina lui PATRASCANU fiind stricată, foloseam pentru PATRASCANU maşini împrumutate, dela XENOPOL, TOROSIAN sau de altundeva.

Intrebare

Ce deplasări ai făcut cu PATRASCANU în str. Polonă 4?

Răspuns

In str. Polonă 4 l-am însoţit pe PATRASCANU de 5-6 ori, aproximativ în toamna anului 1945 şi în anul 1946. Aceste vizite aveau loc după masa după ora 6 (18) - uneori l-am dus şi pe întuneric, seara şi ţineau 2-3 ore, sau până pe la ora 10-11

./. ss/TUDOSE IOAN

noaptea, în care timp eu îl aşteptam în holul clădirii sau pe afară. Uneori se aflau acolo mai multe persoane în şedinţă, la care participa şi PATRASCANU (auzeam discuţiile din sala de şedinţă, în holul în care aşteptam) însă nu de fiecare dată când l-am dus acolo, nu pot face, însă, precizări în această privinţă.

Intrebare

Cu prilejul acestor vizite, sau a unora din ele, ţi-a spus PATRASCANU să-l lăsaţi acolo (dta şi şoferul cu maşina) şi să veniţi să-l luaţi mai târziu. L-ai lăsat vreodată acolo şi ai revenit să-l iei mai târziu - noaptea?

Răspuns

Poate să-mi fi spus; nu-mi amintesc şi nu pot preciza acest lucru. Deasemenea e posibil ca şoferul cu maşina să fi plecat, dar eu nu am plecat niciodată; nu-l lăsam singur, chiar dacă nu stăteam tot timpul în hol şi mă plimbam prin curte, totuşi nu-l lăsam singur, având dispoziţii stricte în această privinţă dela şeful meu.

Intrebare

Arată dta tot ce ştii despre vizitele lui PATRASCANU la XENOPOL şi ale lui XENOPOL la PATRASCANU?

Răspuns

După 23 August 1944 şi până în 1947 XENOPOL şi PATRASCANU se vizitau des, uneori se invitau reciproc la masă, deseori mergeau împreună în maşină (PATRASCANU folosindu-se de maşina lui XENOPOL). Altceva în legătură cu ce şi le făceau reciproc PATRASCANU şi XENOPOL nu ştiu.

Intrebare

Când a fost PATRASCANU la Sinaia şi ce ştii în legătură cu aceasta?

Răspuns

PATRASCANU a fost la Sinaia împreună cu TATARASCU aproximativ în toamna 1947. Au călătorit cu automotorul (după ce în gară s'au luat obişnuitele măsuri de pază, iar în tren au făcut pază eu şi însoţitorul lui TATARASCU. Ei - TATARASCU şi PATRASCANU au călătorit în acelaş compartiment, singuri. Am călătorit noaptea, am sosit acolo dimineaţa şi plecarea înapoi s'a făcut în aceiaş zi după masă pela ora 18 la Sinaia, au fost tot timpul la reşedinţa regelui, luând masa acolo.

Intrebare

Mai ai ceva de adăugat, de precizat sau de menţionat

./.   ss/TUDOSE IOAN

privitor la întrebările de mai sus şi la răspunsurile pe care le-ai dat?

Răspuns

Nu.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt şi corespunde întru totul cu cele ce am declarat.

ss/TUDOSE IOAN

Anchetator
Cpt.de Sec.
Gh.Moraru

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

Căpeanu

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Martorul PETCU GHEORGHE, de profesie conducător auto, în prezent în serviciul Minist.de Justiție, născut la 27 August 1912 în com.Bălăria, Reg.București -raionul Mihăilești - fiul lui Stancu și Aurica, căsătorit cu DUMITRA născ.DINCA, casnică, are doi copii cu ultimul domiciliu în București, Cal.Rahova Nr.4 (Tribunal), raionul Nic.Bălcescu.

25 Martie 1952, Buc.
Interog.a început la ora 9
" s'a terminat " 12

Intrebare

Unde ai făcut dta serviciu după 23 August 1944 și până în prezent?

Răspuns

Incă din anul 1942 am făcut serviciul în Ministerul de Justiție - fără întrerupere - până în prezent. După 23 August 1944 am fost conducător auto (șofer) la dispoziția Ministrului de Justiție PATRASCANU, până la plecarea acestuia din Minister.

Intrebare

Ce deplasări ai făcut dta cu PATRASCANU pe str.Polonă (în București) în ce timp și unde?

Răspuns

Pe strada Polonă l-am dus la locuința lui GHEORGHE TATARASCU, începând din anul 1945 - nu pot preciza luna - și apoi în anii următori 1946-1947. In timpul când TATARASCU se afla în București (nu era plecat la Poiana-Gorj) țin minte că îl duceam des.

Tot pe str.Polonă îl duceam des pe PATRASCANU la Institutul de Conjunctură unde era director ZILBER (BELU)-tot în acelaș timp (anii 1945-47).

Intrebare

In ce timp al zilei l-ai dus pe PATRASCANU la TATARASCU și cât durau aceste vizite?

./. ss/PETCU GH-

Răspuns

Il duceam de multe ori pela ora 1o-11 dim. şi uneori după ira 14 (Când îl duceam dimineaţa la 1o-11 pleca de acasă, iar când îl duceam după ora 14 plecam dela minister) Vizitele lui PATRASCANU la TATARASCU durau câte o jumătat e de oră, o oră şi uneori chiar o oră şi ceva, în care timp eu îl aşteptam cu maşina acolo - împreună cu însoţitorul respectiv - care era de serviciu (TUDOSE ION sau LAZESCU UTIN).

Intrebare

Arată dacă l-ai dus pe PATRASCANU la TATARASCU seara-cât timp a stat - dacă l-ai aşteptat sau ţi-a spus să revii mai târziu să-l iei?

Răspuns

Nu-mi aduc aminte dacă l-am dus seara la TATARASCU dau nu.

Intrebare

A folosit PATRASCANU şi altă maşină pentru vizitele la TATARASCU?

Răspuns

Când eu lipseam fiind liber sau în vreo misiune, PATRASCANU folosea o altă maşină a ministerului. Nu ştiu dacă a folosit altă maşină pentru vizitele la TATARASCU. Stiu apoi că PATRASCANU era servit uneori de maşina lui RADU XENOPOL, la care îl lăsam adeseori la masă şi nu mă mai duceam să-l iau. Concret nu ştiu când s'a servit de această maşină sau de alte maşini.

Intrebare

In ce timp al zilei l-ai dus pe PATRASCANU la ZILBER - la Institutul de Conjunctură - pe str. Polonă?

Răspuns

La ZILBER - pe str. Polonă - îl duceam pe PATRASCANU tot dimineaţa între orele 9-11 şi îl aşteptam aproximativ 2o minute.

Intrebare

Arată dacă l-ai dus pe PATRASCANU la ZILBER în str. Polonă seara, lăsându-l acolo şi revenind să-l iei noaptea târziu?

Răspuns

Nu-mi aduc aminte. După cât îmi amintesc nu l-am dus acolo seara şi nu l-am lăsat niciodată acolo ca să vin mai târziu să-l iau.

Intrebare

In ce împrejurări ţi-a spus PATRASCANU să-l laşi şi să revii pentru a-l lua după 2-3 ore?

Răspuns

./.

ss/PETCU GH.

Când îl duceam uneori la CC al PCR, alteori la LENA CONSTANTE; deasemenea la unii tovarăşi miniştri şi la recepţii, la Academia Română şi în alte locuri de care nu-mi amintesc.

Intrebare

Arată dta dacă în a doua jumătate a anului 1945 ai fost cu PATRASCANU pe şoseaua Bucureşti-Sinaia, oprind în apropierea unei păduri?

Răspuns

După cât mi-aduc aminte am oprit odată maşina cu PATRASCANU pe distanţa Bucureşti-Ploeşti, pe şoseaua Baloteşti la o fermă (vilă). Eram cu maşina cu el, cu soţia şi însoţitorul şi am rămas toţi acolo vreocorodă, o oră jumătate. Lângă vreo pădure nu-mi amintesc să fi oprit.

Intrebare

In cursul anului 1945 ai avut şofer de schimb care-l servea pe PATRASCANU?

Răspuns

In cursul anului 1945, când făceam curse mai lungi sau odată pe săptămână aveam liber, când era servit de altă maşină (nu pot preciza de care şofer). Abia din anul 1946 începând am avut un şofer de schimb (o zi de serviciu şi una liber).

Prezentul proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt şi corespunde cu cele declarate de mine.

Anchetator
Cpt. de Securitate
Gh. Moraru

ss/PETCU GH.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

PROCES_VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul VLADESCU OVIDIU, fost secretar general la Preşedenţia Consiliului de Miniştri (1940-1943) şi subsecretar de stat la Preş.Cons.de Miniştri (1943-1944) născut la 31 Aug.1911 în Galaţi, fiul lui ALEXANDRU (funcţionar) şi MARIA, (casnică), cu ultimul domiciliu în Bucureşti, str. Gral Broşteanu Nr.11

4 Februarie 1953, Buc.
Interog. a început la ora 9,30
" s'a terminat " 13.-

Intrebare:

Ai cunoscut Dta pe LUCREŢIU PATRAŞCANU?

Răspuns:

Nu l-am cunoscut personal niciodată pe LUCREŢIU PATRAŞCANU. Am aflat prima dată despre numele şi despre existenţa sa în primăvara sau vara anului 1944 dela IONEL VANTU, pe atunci profesor universitar de Drept public comparat la Facultatea de Drept a Universităţii din Bucureşti.

Intrebare:

Arată Dta în ce împrejurări şi ce anume ai aflat despre LUCREŢIU PATRAŞCANU, dela IONEL VANTU, în anul 1944?

Răspuns:

Aflându-mă în acel timp în calitate de subsecretar de Stat la Preşedenţia Consiliului de Miniştri, IONEL VANTU a venit la mine şi m'a întrebat dacă aş putea să intervin ca LUCREŢIU PATRAŞCANU, care se afla în domiciliu obligator în Poiana Ţapului, să obţină permisiunea de a veni la Bucureşti pentru îngrijire medicală. Menţionez că VANTU a venit şi mi s'a adresat mie cu această chestiune ca prieten şi coleg la facultate, unde şi eu eram profesor.

Cu această ocazie am aflat prima dată de PATRAŞCANU şi l-am întrebat pe VANTU cine este acesta - la care mi-a răspuns că este "un leader comunist". Mi-a mai spus că el

./. *ss/VLADESCU*

cunoaşte că au fost colegi de facultate sau de barou - numi amintesc precis.

Eu i-am spus că nu pot interveni în această chestiun şi că dacă ţine neapărat la aceasta - să intervină direct la MIHAI ANTONESCU pe care deasemenea îl cunoştea - fiind colegi-profesori la Facultate. Altceva n'am mai discutat despre LUCREŢIU PATRASCANU, cu IONEL VANTU, nici cu această ocazie şi nici ulterior.

Intrebare:

Arată dta ce discuţii ai avut cu MIHAI ANTONESCU, PICHI VASILIU sau cu alte personalităţi oficiale, despre LUCREŢIU PATRASCANU?

Răspuns:

N'am avut despre LUCREŢIU PATRASCANU nici un fel de discuţii cu nimeni.

Intrebare:

Ţi se prezintă cererea numitei ELENA PATRASCANU, prin care cere eliberarea soţului ei LUCREŢIU PATRASCANU din lagărul delo Tg.Jiu, înregistrată la Preşedenţia Consiliului de Miniştri sub Nr.3o5645 din 9.VI.1943, care poartă o rezoluţie şi semnătura Dtale. Deasemenea ţi se prezintă adresa Preşedenţiei Consiliului de Miniştri - Direcţia Secretariatului- cu acelaş număr din 9 Iunie 1943, semnată de Dta ca secretar general - în legătură cu cererea ELENEI PĂTRASCANU - amintită mai sus. Ce ai de spus Dta în legătură cu aceste documente?

Răspuns:

Confirm autenoiticitatea acestor documente, precum şi semnătura mea pe adresă, caşi rezoluţia cu semnătura mea pe cerere. Cererea mi-a fost prezentată de funcţionarul competent să facă aceasta - după normele obişnuite - iar eu la rândul meu am trimis-o organului competent s'o rezolve sau să facă propuneri concrete, - respectiv generalului VASILIU, subsecretarul de stat al ordinei publice - în a cărui competenţă cădea problema lagărelor.

Menţionez că internările în lagăr se făceau pe baza Jurnalelor Consiliului de Miniştri, propuse de Ministrul titular al Afacerilor Interne, Jurnale care arătau motivul şi termenul de internare. Aprobările - în ultimă instanţă - le cădea şeful guvernului prin semnarea jurnalului Cons. de Miniştri. Aceste Jurnale ale Cons. de Miniştri aveau la bază rapoartele Ministrului Subsecretar de stat al ordinei Publice (gralul VASILIU). Tot în acest fel se aprobau şi eliberările din lagăr.

./. ss/VLADESCU

Intrebare:

Cum explici dta că într'un răspuns anterior ai arătat că despre PATRASCANU ai auzit prima dată dela IONEL VANTU în anul 1944 - când dta ai semnat acte referitoare la PATRASCANU în Iunie 1943?

Răspuns:

Aceste acte le-am rezolvat obişnuit şi nu mi-au rămas în memorie nici faptul rezolvării acestor acte nici numele de PATRASCANU.

Intrebare:

Ce ai discutat dta în legătură cu problema internării şi eliberării din lagăr a lui LUCRETIU PATRASCANU - sau în legătură cu cererea soţiei sale, amintită mai sus şi cu cine?

Răspuns:

N'am discutat nimic, cu nimeni, în legătură cu cele ce mai sus.

Intrebare:

Unde ai locuit dta în anii 1943-1944?

Răspuns:

In anii 1943-44 am locuit în str. Gral Broşteanu Nr. 11 - unde aveam un apartament de patru camere şi hal.- locuind împreună cu părinţii mei.

Intrebare:

Arată dta dacă în acest timp (1943-44) ţi s'a cerut de către cineva ca să-i pui la dispoziţie locuinţa, dacă ţi s'au cerut şi ai dat cuiva cheile locuinţei - pentru un timp cât de scurt?

Răspuns:

Nu mi s'a cerut şi n'am dat niciodată şi nimănui nimic (locuinţa sau cheile locuinţei). Acest lucru nici nu era posibil, deoarece eu nu locuiam singur în apartamentul meu, ci cu părinţii mei. Mama mea a lipsit din Bucureşti în timpul bombardamentelor, din Aprilie până în August 1944, iar tatăl meu a fost tot timpul în Bucureşti.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt şi corespunde întru totul cu cele ce am declarat.

ss/VLADESCU

Anchetator:
Cpt. GH. Moraru

73

Proces-Verbal de interogator

Arestat ul Vlădescu Ovidiu, fost secretar general la Președenția Consiliului de Miniștri (1940-1943) și subsecretar de stat la Preș. Cons. de Miniștri (1943-1944) născut la 31 Aug. 1911 în Galați, fiul lui Alexandru (funcționar) și Maria (casnică), cu ultimul domiciliu în București, str. Gral Broșteanu Nr. 11.

(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

4 Februarie 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 9 și 30 min.
" s'a terminat la " 13 și — "

Intrebare: Ai cunoscut dta pe Lucrețiu Pătrășcanu?

Răspuns: Nu l-am cunoscut personal niciodată pe Lucrețiu Pătrășcanu. Am aflat prima dată despre numele și despre existența sa în primăvara sau vara anului 1944 dela Ionel Vântu, pe atunci profesor universitar de drept public comparat la Facultatea de Drept a Universității din București.

Intrebare: Arată dta în ce împrejurări și ce anume ai aflat despre Lucrețiu Pătrășcanu, dela Ionel Vântu, în anul 1944?

Răspuns: Aflându-mă în acel timp în calitate de subsecretar de stat la Președenția Consiliului de Miniștri, Ionel Vântu a venit la mine și m'a întrebat dacă aș putea să intervin ca Lucrețiu Pătrășcanu, care se află în domiciliu obligator la Poiana Țapului, să obțină permisiunea de a veni la București pentru îngrijire medicală. Menționez că Vântu a venit și mi-s'a adresat mie cu această chestiune ca prieten și (fost) coleg la facultate, unde și eu eram profesor.

Cu această ocazie am aflat prima dată de Pătrășcanu și l-am întrebat pe Vântu cine este acesta – la care ~~mia~~ răspuns

Semnătura,
[signature]

Mod. 185

Urmare: că este „un leader comunist". Mi-a mai spus că îl cunoaște, că au fost colegi de facultate sau de barou - nu-mi amintesc precis.

Eu i-am spus că nu pot interveni în această chestiune și că dacă ține neapărat la aceasta - să intervină direct la Mihai Antonescu pe care de asemenea îl cunoștea - fiind colegi-profesori la Facultate. Altceva n'am mai discutat despre Lucrețiu Pătrășcanu, cu Ionel Vântu, nici cu această ocazie și nici ulterior.

Intrebare: Arată dta ce discuții ai avut cu Mihai Antonescu, Pichi Vasiliu sau cu alte personalități oficiale, despre Lucrețiu Pătrășcanu?

Răspuns: N'am avut despre Lucrețiu Pătrășcanu nici un fel de discuții cu nimeni.

Intrebare: Ți se prezintă cererea numitei Elena Pătrășcanu, prin care cere eliberarea soțului ei Lucrețiu Pătrășcanu din lagărul dela Tg. Jiu, inregistrată la Președinția Consiliului de Miniștri sub nr. 305645 din 9.VI.1943, care poartă o rezoluție și semnătura dtale. De asemenea ți se prezintă adresa Președinției Consiliului de Miniștri - Direcția Secretariatului - cu acelaș număr din 9 Iunie 1943, semnată de dta ca secretar general - în legătură cu cererea Elenei Pătrășcanu - amintită mai sus. Ce ai de spus dta în legătură cu aceste documente?

Răspuns: Confirm autenticitatea acestor documente, precum și semnătura mea pe adresă, cași rezoluția cu semnătura mea pe cerere. Cererea mi-a fost prezentată de funcționarul competent să facă aceasta - după normele obișnuite - iar eu la rândul meu am trimis-o organului competent s'o rezolve sau să facă propuneri concrete, - respectiv Generalului Vasiliu, subsecretarul de stat al ordinei publice - în a cărui competență cădea problema lagărelor.

Menționes că internările în lagăr se făceau pe baza jurnalelor Consiliului de Miniștri, propuse de Ministrul titular

Semnătura,
[signature]

74

Urmare: al Afacerilor Interne, jurnale care arătau motivul și termenul de internare. Aprobările - în ultimă instanță - le dădea șeful guvernului prin semnarea jurnalului Cons. de Miniștri. Aceste jurnale ale Cons. de Miniștri aveau la bază rapoartele Ministrului Subsecretar de Stat al Ordinei Publice (Gralul Vasiliu). Tot în acest fel se aprobau și eliberările din lagăr.

Intrebare: Cum explici dta că într'un răspuns anterior ai arătat că despre Pătrășcanu ai auzit prima dată dela Ionel Văitu în anul 1944 – când dta ai semnat acte referitoare la Pătrășcanu în Iunie 1943?

Răspuns: Aceste acte le-am rezolvat obișnuit și nu mi-au rămas în memorie nici faptul rezolvării acestor acte nici numele de Pătrășcanu.

Intrebare: Ce ai discutat dta în legătură cu problema internării și eliberării din lagăr a lui Lucrețiu Pătrășcanu - sau în legătură cu cererea soției sale, amintită mai sus, și cu cine?

Răspuns: N'am discutat nimic, cu nimeni, în legătură cu cele de mai sus.-

Intrebare: Unde ai locuit Dta în anii 1943-1944?

Răspuns: In anii 1943-44 am locuit în str. Gral Broșteanu nr. 11 - unde aveam un apartament de patru camere și hal - locuind împreună cu părinții mei.-

Intrebare: Arată dta dacă în acest timp (1943-44) ți s'a cerut de către cineva ca să-i pui la dispoziție locuința, dacă ți s'au cerut și ai dat cuiva cheile locuinței - pentru un timp cât de scurt?

Răspuns: Nu mi s'a cerut și n'am dat niciodată și nimănui nimic (locuința sau cheile locuinței). Acest lucru nici nu era posibil, deoarece eu nu locuiam singur în apartamentul meu, ci cu părinții mei. Mama mea a lipsit din

Semnătura,

[signature]

Urmare: Bucuresti în timpul bombardamentelor, din Aprilie până în August 1944, iar tatal meu a fost tot timpul în Bucuresti.-

Prezentul proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt și corespunde întru totul cu cele ce am declarat.

[signature]

Anchetator
Gd. Gh. Meraru

Semnătura,

DECLARATIE

Subsemnatul DUTA C.MAXIMILIAN,născut în anul 1910 luna Decembrie ziua 2,în comuna Butimann jud.Ilfov,cu ultimul domiciliu în Bd.1 Mai nr.83,Bucureşti,declar următoarele:

Stiu că în comuna Poiana Tapului pe timpul lui ANTONESCU,adică între anii 1941-1944,avea domiciliul obligatoriu LUCRETIU PATRASCANU,cunoscut ca activant comunist.-

Acest lucru îl ştiu datorită faptului că Leg.Jand. Prahova,raporta în fiecare săptămână la Insp.Gl.al Jandarmeriei relaţii asupra comportării lui PATRASCANU,relaţii care apoi se comunicau de către Insp.Gl.al Jandarmeriei la Direcţia Generală a Siguranţei Statului.-

Tot în legătură cu prezenţa lui PATRASCANU la Poiana Tapului,am mai aflat şi următoarele date:

Pela jumătatea anului 1942,luna August sau Septembrie a fost mutat dela Legiunea Prahova în cadrele Insp.Gl.al Jandarmeriei plutonierul DUTU GHEORGHE şi trecut sub comanda mea.-

Intrebându-l dela ce unitate vine şi unde a mai făcut serviciu,plot.DUTU GHEORGHE mi-a comunicat că a fost şeful Post.Jand.Poiana Tapului.I-am reamintit că noi primim în fiecare săptămână câte un raport dela Legiunea Jand.Prahova,în legătură cu comportarea lui şi i-am cerut să-mi spună şi mie ce ştie despre PATRASCANU.-

Plot.DUTU GHEORGHE mi-a spus că PATRASCANU locueşte acolo f.bine,într'o vilă împreună cu soţia lui şi că se plimbă prin Poiana Tapului,iar când ningea iarna făcea sky cu soţia.-

DUTU GHEORGHE spunea că PATRASCANU o duce bine acolo că are tot ce-i trebuie.-

După un timp am constatat că Regiunea Prahova nu mai raporta date cu privire la PATRASCANU şi fiindcă noi trebuia să raportăm săptămânal la Direcţia Generală a Siguranţei Statului situaţia,am întrebat la telefon pe c-dtul Leg.Jand.Prahova pe atunci colonel SCHIPOR MIHAIL,dece nu mai trimete raportul.Acesta a comunicat că PATRASCANU nu mai este la Poiana Tapului şi că a fost internat în lagărul Tg.Jiu.Această situaţie însă n'a durat mult; aproximativ 1-2 luni şi Leg.

./.

Prahova a început să trimeată din nou rapoarte cu privire la comportarea lui PATRASCANU,Legiunea precizând că PATRASCANU fusese readus din lagărul Tg.Jiu şi stabilit din nou cu domiciliul obligatoriu la Poiana Tapului,în aceleaşi condiţiuni ca şi în trecut.-

Alte date în legătură cu prezenţa lui PATRASCANU la Poiana Tapului nu mai cunosc,dar cred că fostul cdt.al Legiunii Prahova col.SCHIPOR MIHAI acum general în rezervă, precum şi plot.DUTU GHEORGHE,fost şef de post la Poiana Tapului acum ofiţer de miliţie în C.M.B.ştiu.-

După 23 August 1944 îmi mai reamintesc următoarea întâmplare:

Intr'una din zile pe când eram ofiţer de serviciu pe Insp.Gl.al Jand.telefonistul a sunat şi a anunţat că o doamnă voieşte să vorbească cu dl.Gl.ANTON CONSTANTIN,pe atunci inspector general al Jandarmeriei,întrucât dl.general nu era la serviciu şi conform ordinului,telefonistul mi-a dat mie legătura.-

Intrebând pe doamna cine este,mi-a comunicat că este d-na PATRASCANU,mama lui LUCRETIU PATRASCANU şi că cere o maşină pentru a merge în oraş.Am comunicat d-nei PATRASCANU ca s'o ceară dela dl.G-ral ANTON,fiindcă numai d-sa poate aproba. Dânsa a spus că i se va da şi că să-i dau telefonul de acasă al d-lui G-ral ANTON.Am comunicat numărul de telefon al d-lui General de acasă şi aici s'a terminat convorbirea.-

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau şi semnez propriu.-

ss.Duţă C.Maximilian

16 Noembrie 1951.-

Declaraţie

Subsemnatul Duţă C. Maximilian, născut în anul 1910 luna Decembrie ziua 2 în Comuna Butimanu Jud. Ilfov, cu ultimul domiciliu în Bdul 1 Mai Nr 83 Bucureşti, declar următoarele:

Ştiu că în Comuna Poiana Ţapului pe timpul lui Antonescu, adică între anii 1941 – 1944 avea domiciliu obligatoriu lucrătorul Pătrăşcanu, cunoscut ca activist Comunist.

Acest lucru îl ştiu datorită faptului că Legiunea Jandarmi Prahova raporta în fiecare săptămână la Insp. Gl. al Jandarmeriei, relaţii asupra comportării lui Pătraşcanu. relaţii care apoi se comunicau de către Insp. Gl. al Jandarmeriei la Direcţia Glă a Siguranţei Statului.

Tot în legătură cu prezenţa lui Pătrăşcanu la Poiana Ţapului, am mai aflat şi următoarele date. Pela jumătatea anului 1942. luna August sau Sept. a fost mutat dela Legiunea Prahova în cadrele Insp. Gl. al Jandarmeriei plutonierul Duţu Gheorghe şi trecut sub comanda mea.

Duţă C. Maximilian

Întrebându-l dela ce unitate vine și unde a mai făcut serviciu, Plot. Duță Gheorghe mi-a comunicat că a fost șeful Postului Jandarmi Poiana Țapului. I-am recomandat să-mi trimită în fiecare săptămână câte un raport dela Legiunea Jand. Prahova în legătură cu comportarea lui și i-am cerut să-mi spună și mie ce știe despre Pătrășcanu.

Plot. Duță Gh. mi-a spus că Pătrășcanu locuește acolo f. bine, într-o vilă împreună cu soția lui și că se plimbă prin Poiana Țapului, iar când ningea iarna făcea sky cu soția.

Duță Gh. spunea că Pătrășcanu duce bine acolo că are tot ce-i trebue.

După un timp am constatat că rapoarte dela Legiunea Prahova [illegible] cu privire la Pătrășcanu și fiindcă trebuia să-i raportam săptămânal la Direcția Tehnica a Sig. Statului situația, am întrebat la telefon pe Cdtul Legiunii Jand Prahova pe atunci Colonelul Schipor Mihail de ce nu mai trimite raportul. Acesta a [illegible] comunicat că ~~Schi~~ Pătrășcanu nu mai este la Poiana Țapului și că a fost internat în Lagărul Tg. Jiu. Această situație nu mi-a durat mult, aproximativ 1-2 luni și Legiunea Prahova a început să-mi [illegible].

trimiși din nou rapoarte cu privire la comportarea lui Pătrășcanu, Legiunea precizând că Pătrășcanu fusese readus din Lagărul Tg-Jiu și stabilit din nou cu domiciliu obligatoriu la Poiana Țapului, în aceleași condițiuni ca și în trecut.

Alte date în legătură cu prezența lui Pătrășcanu la Poiana Țapului nu mai cunosc, dar cred că fostul Cdt al Leg. Prahova Col. Schipor Mihai acum general în rezervă precum și Plot. Dutu Gh. fost șef de post la Poiana Țapului acum ofițer de miliție în C.M.B. știu.

După 23 August 1944 îmi mai reamintesc următoarea întâmplare:

Într-una din zile, pe când eram ofițer de serviciu pe Insp. Gl. al Jand. telefonistul a sunat și a anunțat că o doamnă vrea să vorbească cu D-l Gl. Pătru C-tin pe atunci Inspector G-l al Jandarmeriei. Întrucât D-l Gl. nu era la serviciu și conform ordinului telefonistul mi-a dat mie legătura.

Întrebând pe doamna cine este mi-a comunicat că este D-na Pătrășcanu, mama lui Lucrețiu Pătrășcanu, și că cere a
date c[illegible]

mașină pentru a merge în oraș. Am comunicat D-lui Pătrășcanu că s-a cerut dela D-l Gl. Antonescu fiindcă numai D-sa poate aproba. Dânsul a spus că i se va da și că să-i dau telefonul de acasă al D-lui Gl. Am comunicat numărul de telefon al D-lui general de acasă și aici s-a terminat convorbirea.

Aceasta îmi este declarația pe care o dau și semnez propriu

16.XI.944 Duță C. Maximilian

D E C L A R A T I E

Subsemnatul DUTU P.GHEORGHE,născut în 1913,luna Septembrie ziua 13,în comuna Găiseanca Raionul Făurei Regiunea Galaţi, fiul lui Petre + şi Aurelia,absolvent a 4 clase liceu,până la 23 August 1944 nu am făcut nici un fel de politică,din Iunie 1945 până la verificare am fost membru al P.C.R.,iar în prezent fac politică P.M.R.fără a fi membru.In prezent sunt exclus din P.M.R.Nu am fost niciodată condamnat.Avere personală am 3 pogoane de pământ în comuna Găiseanca moştenire,căsătorit,fără copii, de profesiune locotenent în Comandamentul Miliţiei oraşului Bucureşti Direcţia Miliţiei Pază şi Ordine Secţia Mandate,cu ultimul domiciliu în Bucureşti str.Mămulari nr.22,la cele întrebate declar următoarele:

Intrebare:

Din anul 1941 până în anul 1944 - 23 August,unde aţi funcţionat,în ce grad,în ce calitate şi în ce localităţi?

Răspuns:

Dela 1 Ianuarie 1941 până la 1 Iunie 1941 funcţionam la I.G.J.Biroul Ordonanţări,în gradul de plutonier,ca dactilograf.

Dela 1 Iunie 1941 până la 1 Noembrie 1941 am funcţionat ca încheetor de ploton în Compania 4o Poliţie,tot cu gradul de plotonier.Cu Compania 4o Poliţie am mers până la Odessa,după care am venit în ţară.-

Dela 1 Decembrie 1941 până la 1 Ianuarie 1942 am avut concediu şi am stat în comuna Otopeni unde eram atunci căsătorit.Dela 1 Ianuarie 1942,până la 15-2o Mai 1942,am funcţionat ca şef de patrulă la Postul Jandarmi Balta,Doamnei din Legiunea Jandarmi Prahova,tot cu gradul de plotonier.

Dela 2o Mai 1942 până în August 2o, 1942,am funcţionat ca şef de patrulă la postul jandarmi Azuga,tot cu gradul de plotonier.

Dela 2o August 1942 până în Octombrie 1943,am funcţionat ca şef al postului de jandarmi Poiana Tapului.La postul Poiana Tapului am funcţionat ca şef al postului până în Martie sau

./.

Aprilie 1943, când am rămas şef de patrulă, şef de post venind plotonierul CHIVU, mai târziu a venit plot. MORARU dela şcoală.

Din Octombrie 1943, până la 23 August, 1944, am funcţionat la I.G.J. Biroul Siguranţei, ca dactilograf, tot cu gradul de plotonier. Biroul Siguranţei din I.G.J. era condus de DUTA MAXIMILIAN, căpitan pe atunci.-

Intrebare:

In timpul cât aţi funcţionat ca şef de post şi şef de patrulă, al Postului de Jandarmi Poiana Tapului-Prahova, aţi supraveghiat şi urmărit persoane cu activitate comunistă, cine erau ele, ce activitate desfăşurau şi care au fost măsurile ce s'au luat împotriva lor, de către dvs.?

Răspuns:

La luarea în primire a Postului Poiana Tapului dela plotonierul MORARU, mi s'a dat şi dosarul de suspect al lui LUCRETIU PATRASCANU care se afla cu domiciliul obligatoriu în Poiana Tapului, împreună cu toate instrucţiunile şi ordinele privitoare pe acesta.-

Pe tot timpul cât am funcţionat ca şef al postului Poiana Tapului şi ca şef de patrulă, adică dela 2o August 1942, până la Octombrie 1943, nu am urmărit alte persoane cu activitate comunistă, decât pe LUCRETIU PATRASCANU.- LUCRETIU PATRASCANU avea în comuna Poiana Tapului domiciliu obligatoriu pentru activitate comunistă. Nu avea voe să părăsească comunca. Tot cu el, mai eşea şi soţia lui. Supravegherea casei unde locuiau şi a lor o făceam cu ocazia serviciului de patrulare, prin pânde până la 3o făcută la casa lui. La fel procedau şi ceilalţi jandarmi care plecau în patrulare. Cu aprobarea I.G.J. soţia lui PATRASCANU i se permitea plecarea din Azuga unde se trata la un dentist. In momentul când pleca din Poiana Tapului spre Azuga cu trenul, conform ordinelor de atunci, anunţam postul jandarmi Azuga s'o ţină în supraveghere până la plecare.-

Eu personal nu am luat nici o măsură arbitrară contra lui PATRASCANU decât atunci când s'a dispus să se strângă schiurile din comună pentru front, cu care ocazie s'au luat şi schiurile lui, care nemai fiind trimise pe front au rămas la postul de jandarmi.-

Deasemeni nu am luat nici un fel de măsură poliţienească contra nici unui cetăţean cu activitate comunistă din Poiana

./.

Tapului, pentrucă nu prea le cunoşteam. Rapoarte de activitatea lui PATRASCANU făceam la Legiunea Prahova atunci când mi se cereau.-

Mai târziu am aflat că în scriptele postului Poiana Tapului, figurau ca suspecţi comunist MICLU SERBANESCU şi încă un cetăţean din comună care lucra la fabrica Buşteni, al cărui nume nu mi-l mai reamintesc, însă are un nume de neamţ, însă cu aceştia eram prieteni pentrucă foarte des jucam cu ei table, popice şi făceam şi câte un chef.-

PATRASCANU a fost odată chemat la post pentru a i se complecta o foae personală pe care trebuiau luate şi amprentele digitale, după care foaia personală a fost trimisă la Legiunea Prahova.-

Intrebare:

Dacă în afară de jandarmii postului aţi supraveghiat pe PATRASCANU şi prin agenţi informatori, cine erau aceştia şi ce informaţii v'au furnizat despre activitatea lui?

Răspuns:

In afară de mine personal şi de jandarmii postului, nu am supraveghiat pe PATRASCANU şi casa lui, cu nici un agent informator. Pe tot timpul cât am funcţionat la acest post nu mi-a adus nici o persoană vre-o informaţie despre PATRASCANU. Nici nu am observat să fi venit la post vre'un informator să aducă informaţii despre PATRASCANU celorlali şefi de patrulă, sau şefului de post MORARU ALEXANDRU.-

Intrebare:

Ce deplasări a făcut PATRASCANU în alte localităţi, în timpul cât dumneata ai funcţionat la Poiana Tapului?

Răspuns:

Din 20 August 1942, când am venit la postul Poiana Tapului şi până în Octombrie 1943, LUCRETIU PATRASCANU nu a părăsit comuna Poiana Tapului, decât prin primăvara anului 1943, când s'a primit ordin să-l aducem la Legiunea Jandarmi Prahova la Ploeşti.-

La Ploeşti a fost dus de plotonierul CHIVU.-

In casă a rămas soţia lui care după câteva zile, a fost şi ea dusă la Ploeşti. Pentru ce au fost chemaţi la Ploeşti nu ştiu.-

Tin să precizez că LUCRETIU PATRASCANU nu a părăsit niciodată comuna Poiana Tapului, ci a stat numai în comună.

./.

Posibilitate ar fi avut să plece în timpul zilei,pentrucă nu avea post fix acasă,însă numai pentru 2 ore,nici nu poate fi vorba de mai multe zile,pentrucă noaptea se făceau acele pânde la casa lui și la ore diferite.-

Intrebare:

Despre comportarea lui PATRASCANU raportați Legiunei sau I.G.J-ului și în ce fel?

Răspuns:

Despre activitatea sau comportarea lui PATRASCANU pe perioada de timp 2o August 1942 la Octombrie 1943,se făceau rapoarte scrise la Legiunea Prahova și numai atunci când se primea ordin.Nu-mi reamintesc câte rapoarte de acest fel am făcut și către Legiunea Jand.Prahova,pe acest interval de timp.Deasemeni nu-mi reamintesc să fi raportat vre-odată în scris sau telefonic I.G.J.-

Intrebare:

Ce discuții ai avut cu PATRASCANU în acel timp?

Răspuns:

Pe intervalul de timp în 2o August 1942 - Octombrie 1943, în afară de faptul că aproape fiecare dimineață îl vedeam în piață când venea după alimente,am avut cu PATRASCANU două ocazii să discut cu el și anume:

Prin toamna anului 1942,m'am întâlnit cu PATRASCANU pe șosea în Poiana Țapului și printre altele mi-a povestit următoarele: Că într'o zi a venit la el un cetățean și s'a dat că este din partea locului de unde este PATRASCANU și că a rămas în pană de bani și-l roagă să-l împrumute cu ceva bani,lucru ce a făcut. Cetățeanul i-a spus că-i restitue suma peste câteva zile.La vre-o săptămână a venit la el din nou acel cetățean și i-a dat banii și în timpul discuției l-ar fi întrebat că ce părere are despre război și care va fi sfârșitul.PATRASCANU atunci i-a răspuns.Nu am nici o părere și nici nu am să vorbesc despre lucruri interzise și că i-a spus "Dute și spune la cei ce te-a trimis că PATRASCANU nu vorbește nimic și nu vrea să știe nimic,pentrucă nu degeaba are domiciliul obligatoriu".-

Deasemeni am mai discutat cu PATRASCANU cu ocazia complectării foii personale,în care timp se văita că nu are bani și chiar singur a pus pe foaia personală amprentele,pentrucă nu

./.

este prima dată că mi se ia amprentele.Altceva nu am discutat cu PATRASCANU.Precizez că pe acest interval de timp LUCRETIU PATRASCANU a fost dus la Leg.Prahova şi nu pot preciza unde a stat şi cât a stat.Eu am avut acolo discuţii cu PATRASCANU în toamna anului 1942.-

Când a fost cetăţeanul la PATRASCANU,eu nu ştiu cele menţionate mai sus,mi le-a povestit PATRASCANU.-

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin,o dau şi o semnez.-

ss.Lt.Mil. Duţu P.Gheorghe

28 Noembrie 1951.-

Declarație

Subsemnatul Ditu P. Gheorghe, născut în 1916 luna Septembrie ziua 16 în Comuna Găiseanca Raionul Făurei, Regiunea Galați fiul lui Petre + și Aurelia, absolvent a 4 clase liceu, până la 23 August 1944 nu am făcut nici un fel de politică, din Iunie 1945 până la verificare am fost membru al P.C.R., iar în prezent fac politica P.M.R. fără a fi membru. - In prezent sunt exclus din P.M.R.
Nu am fost nici odată condamnat. - Avere personală am 3 pogoane de pământ în Comuna Găiseanca, moștenire, căsătorit, fără copii, de profesiune Sergent în Comandamentul Militar al Capitalei București - Secția Militară 1020 și ordonanța Mandeti, cu ultimul domiciliu în București str. Mărgelari Nr 22, la cele întrebate declar următoarele:

Întrebare:

Din anul 1941 până în anul 1944 - 23 August unde ați funcționat, în ce grad, în ce calitate și în ce localități:

Răspuns:

Dela 1 Ianuarie 1941 - până la 1 Iunie 1941 funcționam la Y. G. Z. Biroul Ordonanțelor, în gradul de Plotonier, ca dactilograf.
Dela 1 Iunie 1941 până la 1 Decembrie 1941 am funcționat ca instructor de Pluton în Compania 40 Poliție, tot cu gradul de Plotonier. - Cu Compania 40 Poliție am mers până la Odesa, după care am venit în țară.
Dela 1 Decembrie 1941 până la 1 Ianuarie 1942 am avut concediu și am stat în Comuna Odopeni, unde eram atunci căsătorit. [signature]

Dela 1 Ianuarie 1942, până la 15-20 Mai 1942, am funcționat ca șef de patrulă la Postul Jandarmi Balta Doamnei din Legiunea Jandarmi Prahova, tot cu gradul de Plutonier.-
Dela 20 Mai 1942 până în August 20 1942 am funcționat ca șef de patrulă la postul Jandarmi Azuga, tot cu gradul de Plutonier.
Dela 20 August 1942 până în Octombrie 1943 am funcționat ca șef al postului de Jandarmi Poiana Țapului. La Postul Poiana Țapului am funcționat ca șef al postului până în Martie sau Aprilie 1943 când am rămas șef de patrulă, șef de post venind Plutonierul Olariu, mai târziu a venit plut. Ioraru dela școală.
Din Octombrie 1943 până la 23 August 1944, am funcționat la I.G.J. Biroul Siguranței, ca dactilograf, tot cu gradul de Plutonier.- Biroul Siguranței din I.G.J. era condus de Nuță Maximilian, Căpitan pe atunci:-

Întrebare:

În timpul cât ați funcționat ca șef de post și șef de patrulă, al Postului de Jandarmi Poiana Țapului - Prahova, ați supraveghiat și urmărit persoane cu activitate comunistă, cine erau ele, cu activitate dușmănoasă și care au fost măsurile ce s'au luat împotriva lor, de către D.G.S.-

Răspuns:

La luarea în primire a Postului Poiana Țapului dela Plutonierul Ivrasu, mi s'a dat și dosarul de suspect al lui Lucaciu Tătăscanu care se afla cu domiciliul obligatoriu în Poiana Țapului, împreună cu toate instrucțiunile și ordinele privitoare pe acesta.-

Lt. Mil. [illegible] [signature]

Pe tot timpul cât am funcționat ca șef al postului Poiana Țapului și ca șef de patrulă, adică dela 20 August 1942 până la octombrie 1943, nu am urmărit alte persoane cu activitate comunistă, decât pe locuitorul Pătrășcanu.- Locuitorul Pătrășcanu avea în Comuna Poiana Țapului domiciliu obligatoriu pentru activitate comunistă.- Nu avea voie să părăsească Comuna.- Tot cu el, mai era și soția lui.- Supravegherea casei unde locuiau și a lor o făceam cu ocazia serviciului de patrulare, prin pânde până la 30' minute la casa lui.- La fel procedau și ceilalți jandarmi care plecau în patrulare.- Cu aprobarea I.G. Jd. soției lui Pătrășcanu i se permitea plecarea la Azuga unde se trata la un dentist.- În momentul când pleca din Poiana Țapului spre Azuga cu trenul, conform ordinelor de atunci, comandantul postului jandarmi Azuga o ținea în supraveghere până la plecare.-

Eu personal nu am luat nici o măsură deosebită contra lui Pătrășcanu decât atunci când s'a dispus să se strângă schiurile din Comună pentru front, cu care ocazie s'au luat și schiurile lui, care ne mai fiind trimise pe front au rămas la postul de jandarmi.-

Deasemeni nu am luat nici un fel de măsură politienească, contra nici unui cetățean cu activitate comunistă din Poiana Țapului, pentrucă nu prea le cunoșteam.- Rapoarte de activitatea lui Pătrășcanu făceam la Legiunea Prahova, atunci când mi se cereau.-

Mai târziu am aflat că în scriptele postului Poiana Țapului figurau ca suspecți

St. [illegible] [signature]

comunistă, Niculae Șerbănescu și încă un cetățean din Comună care lucra la fabrica Bușteni, al cărui nume nu mi-l mai reamintesc, însă are un nume de munte, însă cu aceștia eram prieteni, pentrucă foarte des jucam cu ei table, popice și făceam și câte un chef.-

Pătrășcanu a fost odată chemat la post pentru a i se completa o foaie personală pe care trebuiau luate și amprentele digitale, după care foaia personală a fost trimisă la Legiunea Prahova.-

Intrebare:

Dacă în afară de jandarmii postului ați supraveghiat pe Pătrășcanu și prin agenți informatori; cine erau aceștia și ce informații v'au furnizat despre activitatea lui.-

Răspuns:

In afară de mine personal și de jandarmii postului, nu am supraveghiat pe Pătrășcanu și casa lui, cu nici un agent informator.- Pe tot timpul cât am funcționat la acest post nu mi-a adus nici o persoană vre'o informații despre Pătrășcanu.- Nici nu am observat să fi venit la post vre'un informator să aducă informații despre Pătrășcanu celorlalți șefi de patrulă, sau șefului de post [illegible] Abramovici.-

Intrebare:

Ce deplasări a făcut Pătrășcanu în alte localități în timpul cât dumneata ai funcționat la Poiana Țapului.--

Din August 20, 1942 când am venit la Postul Poiana Țapului, și până în octombrie

St. Vicol Gheța

1943, Lucrețiu Pătrășcanu nu a părăsit comuna Poiana Țapului, decât fără primăvara anului 1943, când s'a primit ordin să-l ducem la Legiunea Jandarmi Prahova la Ploești.-
La Ploești l-a fost dus de plutonierul Chiru.-
În casă a rămas soția lui, care după câteva zile, a fost și ea dusă la Ploești.-
Pentru ce au fost chemați la Ploești nu știu.-
Țin să precizez că Lucrețiu Pătrășcanu nu a părăsit niciodată Comuna Poiana Țapului, a stat numai în Comună.- Posibilități ar fi avut să plece în timpul zilei, pentrucă nu avea post fix acasă, însă numai pentru 2 ore, nici nu poate fi vorba de mai multe zile, pentrucă noaptea se făceau acele pânde la casa lui și la ora depozite.

Întrebare:

Despre comportarea lui Pătrășcanu, raportați Legiunii sau I.G.J. - și în ce fel?.-

Răspuns:

Despre activitatea sau comportarea lui Pătrășcanu pe perioada de timp 20 August 1942 la octombrie 1943 se făceau rapoarte scrise la Legiunea Prahova și numai atunci când se primea ordin.- Nu mi reamintesc câte rapoarte de acest fel am făcut către Legiunea Jandarmi Prahova, pe acest interval de timp.- Deasemenea nu mi reamintesc să fi raportat vreodată în scris sau telefonic I.G.J.-

Întrebare:

Ce distracții ai avut a Pătrășcanu în acel timp?.

Pt. Mil [signature]

Răspuns:

Pe intervalul de timp 20 August - 1942 - Octombrie 1943, în afară de faptul că aproape în fiecare dimineață îl vedeam în piață când venea după alimente, am avut cu Pătrășcanu două ocazii să discut cu el și anume:

Prin toamna anului 1942, m'am întâlnit cu Pătrășcanu pe șosea în fața [illegible] și printre altele mi-a povestit următoarele: Că într'o zi a venit la el un cetățean și s'a dat că este din partea locului de unde este Pătrășcanu și că a rămas în pană de bani și-l roagă să-l împrumute cu ceva bani, lucru ce a primit.. Cetățeanul i-a spus că-i restitue suma peste câteva zile.. La vreo săptămână a venit la el din nou acel cetățean și i-a dat banii și în timpul discuției l'ar fi întrebat că ce părere are despre război și care va fi sfârșitul? Pătrășcanu atunci i-a răspuns. - Nu am nici o părere și nici nu am să vorbesc despre lucruri interzise și că i-a spus „Du-te și spune la cei ce te-a trimis că Pătrășcanu nu vorbește nimic și nu vrea să știe nimic, pentrucă nu [illegible] ore [illegible] obligatoriu.-

Deasemeni am mai discutat cu Pătrășcanu cu ocazia completărei fișei personale, în care timp se văita că nu are bani și chiar singur a pus pe fișa personală amprentele zicând: „lasă-mă să pun singur amprentele, pentrucă nu este prima dată că mi se ia amprentele.- Altceva nu am discutat cu Pătrășcanu.- Precizez că pe acest interval de timp Lucrețiu Pătrășcanu a fost dus la Siguranța Prahova și nu pot preciza unde a stat și cât a stat.- Eu

Sl. Mil. [illegible]

care avut acele discuții cu Răzășcanu în toamna anului 1942.—

Când a fost arestat Răzășcanu, eu nu știu, cele menționate mai sus, mi le-a povestit Răzășcanu.—

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin, o dau și o semnez.—

Lt. Mil. [signature]

28. Noembrie 1951.—

810 30 Noembrie 1951 ~~15~~ 16

6. VII 1951
Tov. Lt. Col. Stuleanu
- Cred că ([redacted]) s-a desfășurat o activitate mult mai mare decât cunoaștem noi.
- . ss. Mr. Dologhu -

N O T A

Audiind în stare de libertate pe numitul DUŢU P.GHEORGHE, locotenent de miliție în Comandamentul Miliției Capitalei, Direcția Pază și Ordine Secția Mandate, în legătură cu unele probleme speciale ale Serviciului, acesta ne declară verbal, următoarele:

DUŢU GHEORGHE, a făcut serviciu în Inspectoratul General al Jandarmeriei, în gradul de plutonier major, din anul 1933 până în 1945, la 1 Mai, când susține că și-a dat demisia, iar în luna Iulie 1945, este angajat la Prefectura Poliției Capitalei, ca comisar în Grupa Economică.-

In prezent este locotenent activ în C.M.C.

Susnumitul a funcționat dela 1 Iunie 1941 până la 1 Noembrie 1941, ca încheetor de ploton în gradul de plutonier de jandarmi în Compania 40 Poliție, companie care a luat parte în războí pe teritoriul U.R.S.S. dela Prut și până la intrarea trupelor române în Odessa (Oct.1941).-

In această perioadă numitul DUŢU P.GHEORGHE declară verbal că Compania 40 Poliție s'a ocupat cu strângerea de cetățeni sovietici evrei, bătrâni, femei, copii, care au ~~executați~~ fost în comuna Tarutina peste Nistru.-

Plotonul la care susnumitul era încheetor, acesta susține că nu a luat parte la nici o execuție de cetățeni, ci se ocupa numai cu paza comandamentului și transporta prizonieri sovietici depe linia I-a la centrul de strângere a acestora.-

Acesta în continuare mai declară că după intrarea trupelor române în Odesa, el s'a întors în țară, apoi în țară a lucrat la diferite posturi de jandarmi din Leg.Jand.Prahova.-

Din luna Oct.1943 și până la 1 Mai 1945, a funcționat în I.G.J.Biroul Siguranței problema comunistă condusă de DUŢA MAXIMILIAN, căpitan pe atunci (în prezent arestat).-

P R O P U N E R I :

Direcția VII să verifice și să facă informații în jurul

./.

activităţii lt.de miliţie DUTU GHEORGHE ce a desfăşurat-o pe teritoriul U.R.S.S.cu Compania 4o Poliţie ,precum şi activitatea ce a desfăşurat-o acesta în Biroul Siguranţei din I.G.J. problema comunistă şi să fie ţinut în strictă supraveghere.-

CAPITAN DE SECURITATE

Marinache Dumitru

DECLARATIE

Subsemnatul DUTU P. GHEORGHE, în prezent Locotenent de Miliţie în Comandamentul Miliţiei Capitalie, în legătură cu Serviciul de agenţi secreţi ar funcţiona pe lângă I.G.J. şi Legiunea de Jandarmi- Prahova, declar următoarele:

La I.G.J. funcţiona pe lângă Direcţia Siguranţei o echipă de agenţi volanţi cu şcoală şi care un timp a fost condusă de Căpt. RADULESCU şi un timp de căpit. IONESCU MIHAIL. Aceşti agenţi în total erau vre'o 12, însă din ei îmi reamintesc numai pe CRACIUNESCU DUMITRU, SISU PETRE.

Aceştia umblau civili şi aveau sarcina de a culege informaţii, supraveghea, sau chiar de a ridica pe cei ce desfăşurau vre'o activitate comunistă. Pentru cei ridicaţi, cercetarea se făcea în legătură cu Siguranţa din Prefectură, Poliţie pe atunci.-

Dela Legiunea Jandarmi-Prahova îl cunosc pe TICA, însă nu ştiam că este agent volant, îl vedeam şi chiar îl găseam de câte ori mergeam la Legiune îmbrăcat civil.-

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez.-

Lt.de Miliţie. 28 Noembrie 1951
ss/ Duţu P. Gheorghe.

Declarație

Subsemnatul Nuțu C. Gheorghe, în prezent Locotenent de Miliție în Comandamentul Miliției Capitalei, în legătură cu Serviciul de agenți secreți ce funcționa pe lângă D.G.P. și Legiunea de Jandarmi Prahova, declar următoarele.

La D.G.P. funcționa pe lângă Direcția Siguranței o echipă de agenți volanți cu plată și cu un timp a fost condusă de Căpitanul Rădulescu și un timp de Căpitanul Ionescu Mihail. Acești agenți în total erau vre'o 12, însă din ei îmi reamintesc numai pe: Găinușă Ștefan, Șișu Petre.

Purtau [illegible] civili și aveau sarcina de a culege informații, supraveghea sau chiar de a ridica pe cei ce desfășurau vre'o activitate comunistă. - Pentru cei ridicați, cercetarea se făcea în legătură cu Siguranța din Prefectura Poliției pe atunci.-

Dela ~~Leg~~ Legiunea Jandarmi Prahova îl cunosc pe Ticu, însă nu știam că este agent volant, îl vedeam și chiar îl găseam de câteva ori mergeam la Legiune îmbrăcat civil. -

Aceasta îmi este declarația pe care o dau, susțin și semnez.-

Lt. Mil. [signature]

28. Noembrie 195[illegible]

6 Noembrie 1951

50

94

Propunem reținerea fostului subofițer de jandarmi Dufu Const. și Ștefan Gh. – [signature] 10.XI.951

12.XI.951 De acord cu reținerea lor, a[...] mai înainte să se stabilească dacă sunt în cadrele active ale armatei. [signature]

R E F E R A T

Cercetând pe numitul MORARU ALEXANDRU, fost șef de post al comunei Poiana Țapului-Prahova, rezultă că PATRASCANU LUCRETIU, cât timp a locuit în domiciliu obligatoriu din comuna Poiana Țapului, nu s'a deplasat niciodată în București ci a făcut o deplasare la Brașov, pentru tratament dentar.-

Totodată susnumitul arată că pe PATRASCANU l-a supravegheat personal prin organele Postului și printr'un cetățean ce locuia alături de vila acestuia.-

MORARU ALEXANDRU mai arată că din anul 1942 luna Septembrie și până în Iulie 1943, el a fost trimis la Cernăuți unde a făcut școala de șef de secție de jandarmi.-

In această perioadă el a fost înlocuit de plotonierul DUTU CONSTANTIN, care în anul 1944 a fost detașat la Inspectoratul General al Jandarmeriei, Direcția Ordinei și Siguranței Publice.-

Din cuprinsul dosarului personal al numitului LUCRETIU PATRASCANU, întocmit de Postul de Jandarmi Poiana Țapului, rezultă că PATRASCANU a fost filat și de un agent al I.G.J. în luna Octombrie 1942, dată când MORARU ALEXANDRU se afla la școala sus menționată.-

Acest proces verbal este nesemnat dar prin numitul MORARU ALEXANDRU am identificat subofițerul care a întocmit acest proces verbal, în persoana serg.major STEFAN GHEORGHE, ce funcționa tot în acel Post.-

Pentru a se stabili dacă PATRASCANU s'a deplasat în București în anul 1942, dată când STEFANESCU ALEXANDRU declară că a avut o întâlnire cu PATRASCANU în București și care PATRASCANU nu o recunoaște, deplasare de care MORARU ALEXANDRU nu are cunoștință deoarece se afla la școală în această perioadă,

P R O P U N E M :

Ca numiții DUTU CONSTANTIN și STEFAN GHEORGHE, ambii

./.

foşti subofiţeri de jandarmi, să fie identificaţi şi arestaţi.-

Totodată prin ei se pot identifica agenţii acoperiţi ai I.G.J-ului şi ai Legiunei Jandarmi Prahova, care au supraveghiat pe PATRASCANU în tot timpul cât a stat în domiciliul obligator, prin care se poate stabili uşor deplasările care PATRASCANU le-a făcut în toată perioada cât a stat în comună.-

CAPITAN DE SECURITATE

Marinache D-tru

96 37

B.

DECLARATIE

Subsemnatul LEUCUTIA AUREL, fost advocat, cu ultimul domiciliu în Bucureşti Bd. Schitu Măgureanu No. 19 etaj V., răspunzândă la intrebarea ce mi se pune, declar următoarele :
In anul 1944, Dl. MANIU plănuia, că opoziţia unită să facă o demonstraţie de pace de mai mult mii de oameni pe Calea Victoriei, cerând guvernului ANTONESCU eşirea din Axă şi închieerea păcii.- In acest scop a dus tratative cu şefii partidelor de opoziţie.- Aceste tratative nu au dus însă la nici un rezultat, deoarece Dl. PATRASCANU - după cum mi-a spus Dl. MANIU-a întrebat, dacă Dl. MANIU garantează, că ANTONESCU nu va trage în demonstranţi.- Dl. MANIU i-a răspuns, că nu poate garanta, decat, că se pune şi Dsa în frunte şi dacă se trage, va cădea cine va fi nimerit.-

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau de bună voe nesilit de nimeni şi o semnez.-

Bucureşti, la 22 Martie 1950.

ss/ A. LEUCUTIA

Declaraţie.

Subsemnatul Leucuţia Aurel, fost advocat cu ultimul domiciliu în Bucureşti Bd. Schitu Măgureanu No 19. Etaj V., răspunzând la întrebarea ce mi se pune, declar următoarele: În anul 1944 Dl Maniu plănuia, că opoziţia unită să facă o demonstraţie de pace de mai multe mii de oameni pe calea Victoriei, cerând guvernului Antonescu eşirea din axă şi încheierea păcii. În acest scop a dus tratative cu şefii partidelor de opoziţie. Aceste tratative nu au dus însă la nici un rezultat, deoarece Dl Petrescu - după cum mi-a spus dl Maniu - a întrebat, dacă dl Maniu garantează, că Antonescu nu va trage în demonstranţi, Dl Maniu i-a răspuns, că nu poate garanta, decât, că se pune şi dsa în frunte şi dacă se trage, va cădea cine va fi nimerit.

Această îmi este declaraţie pe care o dau de bunăvoie nesilit de nimeni şi o semnez.

Bucureşti la 22. Martie 1950.

ss. Leucuţia.

A.

DECLARATIE

Subsemnatul CONSTANTIN MAIMUCA,născut în anul 1896, Ianuarie 9,în comuna Monastir-Macedonia,de profesiune fost inspector de poliţie până în Ianuarie 1941 şi ulterior avocat, cu ultimul domiciliu în Str.Sion Nr.5,declar următoarele :

Stiu din timpul când conduceam Direcţia Siguranţei din Direcţiunea Generală a Poliţiei,Septembrie-Octombrie 1940, că exista un lagăr de internaţi politici la Caracal unde era şi Dl.LUCRETIU PATRASCANU.-

Am auzit dela subalternii mei,STRATE STRATILESCU fostul inspector al Corpului de detectivi sau PUIU STEFANESCU Subdirectorul fost al Direcţiei Siguranţei, că LUCRETIU PATRASCANU a fost eliberat din lagăr de Dl.ALEX.GHICA,directorul general din acea vreme al Poliţiei.- Nu pot preciza dacă a avut aprobarea Ministerului de Interne pentru aceasta, sau dacă ordinul emana dela Interne.- Actul pentru eliberarea nu a trecut prin mâinile mele şi de aceia nu pot aduce preciziuni asupra procedurii întrebuinţate în acest caz.-

Ulterior l-am întrebat pe Dl.GHICA în legătură cu această eliberare şi întrucât nu am primit un răspuns încurajator,adică mi-a confirmat că a fost eliberat fără alte detalii,nu am mai insistat pentru alte lămuriri socotind că nu credea necesar să mi le dea,iar subsemnatul ca subaltern nu le puteam pretinde.-

Aceasta-mi este declaraţia pe care o dau,o susţin şi semnez propriu,nesilit de nimeni.-

ss/.CONSTANTIN MAIMUCA

15 Martie 1950.-

A.

Declaraţie.

Subsemnatul Constantin Maimuca, născut în anul 1896, Ianuarie 9, în comuna Monastir, Macedonia, de profesiune fost inspector de poliţie până în Ianuarie 1941 şi ulterior avocat, cu ultimul domiciliu în Str. Dr. Lister No 5, declar următoarele:

Ştiu din timpul când conduceam direcţia siguranţei din Direcţiunea Gl. a poliţiei, Sept.-Oct. 1940, că exista un lagăr de internaţi politici la Caracal unde era şi Dl. Lucreţiu Pătrăşcanu.

Am auzit de la subalternii mei, Stere Stanilescu fostul inspector al Corpului de detectivi sau Puiu Ştefănescu subdirectorul fost al Dir. Siguranţei, că Dl. Lucreţiu Pătrăşcanu a fost eliberat din lagăr de Dl. Alex. Ghica, directorul general din acea vreme al Poliţiei – Nu pot preciza dacă a avut aprobarea Ministerului de Interne pentru aceasta, sau dacă ordinul emana de la Interne – Actul pentru eliberare nu a trecut prin mâinile mele şi de aceia nu pot aduce precizări asupra procedurii întrebuinţate în acest caz.

Const. Maimuca

Ulterior l'am întrebat pe Dl-Ghica în capătul cu această eliberare și întrucât nu am primit un răspuns încurajator, atâta mi-a confirmat că a fost eliberat fără alte detalii, nu am mai insistat pentru alte lămuriri socotind că nu credea necesar să mi le dea, iar subsemnatul ca subaltern nu le puteam pretinde.

Aceasta-mi este declarația pe care o dau, o susțin și semnez propriu, nesilit de nimeni.

15 Martie 1950.

Const. Maimuca

Lt Lunătu [illegible]

Sef. 155 . 9

100

C. 70 II

PROCES VERBAL

Astăzi 9 luna Martie anul 1950

Noi Moise Gheorghe de securitate în Direcțiunea Generală a Securității Poporului:

Constatăm prin prezentul procesverbal că, percheziționând pe numit Maimuca N. Constantin ani 54 de profesie Avocat, Inspector originar din Com. Monastir, Macedonia cu domiciliul în Buc. Str. Dr. Sion Nr. 5 trimis de Ploești cu raportul nr. ....

S'au găsit asupra sa următoarele:

1767 lei (una mie șapte sute șaizeci și șapte) ceas de buzunar marca „omega", stilou fără marcă, ochelari de vedere, forfecuță, hură mașină ~~roș~~ roș, pantofi uzați, căciulă, fular lână, două perechi ciorapi, mănuși piele, două perechi pantaloni, cămașă, izmene, două flanele lână, două prosoape, vereghetă, curea 1. batistă

Drept pentru care am încheiat prezentul proces verbal, spre cele legale.

Slt. Ghe., Of. de securitate

Maimuca

Asistenți:

Deținut ....

DOVADA

Am primit banii și obiectele prevăzute în prezentul proces verbal.

Deținut ....

11 ~~ 913

101

FIŞA PERSONALA

Intocmită de Direcţia, Serv. Judeţean: D. G. S. P.

Numele şi pronumele: MAIMUCA N. CONSTANTIN

Cu porecla: —

Nume fals: —

Semnătura infractorului: Maimucă

Felul infracţiunii:

Ocupaţiunea: fost politist

Origina socială:

Apartenenţa politică:

Avere:

Vârsta: 54 Ani

Anul naşterii, comuna, judeţul, ţara,: 9-I-1896 Com. Monastir - Macedonia

Ultimul domiciliu: comuna, judeţul, ţara,: Buc. Str. Pr. Sion Nr 5.

Domicilii anterioare: Buc. Str. Vulturi Nr 48.

Naţionalitatea: Rom

Cetăţenia: Rom

Religiunea: —

A fost

Fotografiat de: Flor

Clişeul Nr. 809

Dactiloscopiat de: Flor

Studii: Licentiat în drept

Limba ce posedă: franceza, jugoslava, bulgara, italiana

Situaţia militară: Sorstant

Specialitatea ca infractor:

Starea civilă	
Tata	Noum +
Mama	Dommico +
Soţ-(ia)	Olga
Copii	—
Rude	

EXPUNEREA REZUMATIVĂ A INFRACŢIUNII:

Formula dactiloscopică:

A

SEMNALMENTELE

1. Talia: m. 1 cm. 67
f. mic, mic, mijlociu, înalt, f. înalt.

2. Corpolenţa potrivit
~~slab, svelt,~~ potrivit, ~~bine făcut, mare.~~

3. Faţa { culoarea roz / forma rotundă
culoarea: roz, ~~palidă, brună.~~
forma: rotundă, ~~ovală, patrată, plină sau slabă.~~

4. Fruntea mijlocie
~~mică,~~ mijlocie, ~~mare, turtită, plină sau slabă.~~

5. Părul { neted / culoarea castaniu
~~ondulat,~~ neted, chelie.
culoarea: ~~blond, roşu,~~ castaniu, ~~negru,~~ sur, alb.

6. Ochii castanii deschis
~~albaştrii, cenuşii, galbeni, portocalii,~~ castanii deschis, ~~castanii închis, particularităţi.~~

7. Sprâncene { forma arcuite / culoarea —
forma: ~~drepte,~~ arcuite, ~~îmbinate.~~
culoarea: ~~se notează când diferă de a părului capului.~~

8. Nasul { profil Rectilin / faţa
rectilin, ~~concov, convex.~~
f. drept, ondulat, turtit, scobit, boltit.

9. Gura mijlocie buze groase
~~mică,~~ mijlocie, ~~mare,~~ buze groase, ~~subţiri, resfrânte.~~

10. Bărbia subţire cu gropiţă
subţire, ~~lată, dublă, cu gropiţă.~~

11. Urechile mijlocii depărtate
~~mici,~~ mijlocii, ~~mari,~~ depărtate, ~~lipite, găurite.~~

12. Semne particulare: Nare
cicatrice, pigmentări ale pielei, tatuaj, fracturi, anchiloze, picioare în X sau O, ghebos, amputări etc.

LEGĂTURI POLITICE	CARACTERIZĂRI SPECIALE ASUPRA INDIVIDULUI

IMPRESIUNILE DIGITALE A MÂINEI STÂNGA

MARE	INDEX	MIJLOCIU	INELAR	MIC

12

Ziua Arestării și Comportarea la arestare	REZULTATUL PERCHEZIȚIEI		ANTECEDENTE	CONDAMNAT Prin sentință sau decizie
14-I-949				102
				LOCUL UNDE EXECUTĂ PEDEAPSA

OBSERVAȚIUNI ȘI NOTE OFICIALE

SEMNĂTURA CELUI CE A FĂCUT FOAIA

Sigiliul

SEMNATURA OFIȚERULUI DE POLIȚIE UNDE S'A FOTOGRAFIAT ȘI DACTILOSCOPIAT

[signature]

Sigiliul

IMPRESIUNILE DIGITALE A MÂINEI DREPTE

MARE	INDEX	MIJLOCIU	INELAR	MIC

Ştiinţe rezultate din declaraţiile sale

Ştiinţe rezultate din declaraţiile altora

Confruntări

Reconstituiri

DECLARATIE

Subsemnatul SCHMERZ IGNAZ, de profesiune ziarist, în vârstă de 59 ani, domiciliat la București str. Aureliu nr. 5, fiind întrebat declar următoarele:

Intrebare:

Cu ce ocazie și în ce scop ai călătorit la Berlin în Ianuarie 1933?

Răspuns:

Eu am călătorit la Berlin în luna Ianuarie 1933, în urma unei scrisori pe care am primit-o dela cunoscutul meu avocat dr. APFEL, scrisoare în care susnumitul mi-a comunicat să mă prezint imediat la Berlin, pentru niște discuțiuni importante. In scrisoare se menționa că toate cheltuielile călătoriei și întreținerea la Berlin îmi vor fi restituite. In scopul acestei călătorii mi-am scos pașaport și am plecat la Berlin, unde m'am prezentat la av. dr. APFEL.-

Intrebare:

Ce ți-a comunicat dr. APFEL când te-ai prezentat la el?.

Răspuns:

APFEL mi-a comunicat că m'a chemat întrucât un anume dr. MAIER dorește să mă cunoască având a-mi face propuneri de colaborare, fără a-mi da lămuriri, în ce anume vroia dr. MAIER să colaborez cu el.-

Dr. APFEL mi-a fixat întâlnire între amândoi, tot la domiciliul său, unde-mi va prezenta pe dr-ul MAIER. Intr'adevăr, după amiază la APFEL acasă mi-a fost prezentat dr. MAIER. In momentul prezentării d-rul APFEL a spus, că dr. MAIER reprezintă o organizație iar MAIER s'a exprimat, că discuția asupra chestiunii pentru care am fost chemat, nu o vom face acolo pe loc, ci vom pleca la o cafenea. Dr. APFEL a rămas acasă, el era bolnav, iar eu cu dr. MAIER am plecat într'o cafenea, unde acesta mi-a lămurit scopul pentru care am fost chemat.-

Intrebare:

Ce ți-a spus dr. MAIER, asupra scopului pentru care ai fost chemat la Berlin?

Răspuns:

Dr. MAIER mi-a spus în acea cafenea că el reprezintă Cominternul și că îmi propune ca eu să scriu în România o carte în care să tratez despre țărani români și niște articole pentru

./

Pravda. Am constatat că MAIER se încurca mereu în ceeace spunea şi a continuat să vorbească renunţând a mai susţine asupra cărţii şi articolelor pentru Pravda, spunându-mi că nu voi scrie nimic în România şi va trebui să mă întâlnesc cu el de câteva ori în fiecare an în diferite ţări, unde să scriu şi predau rapoarte informative despre România.-

Intrebare:

Ancheta cere să fii sincer şi să declari ce ţi-a spus până la urmă d-rul MAIER, asupra organizaţiei ce o reprezenta?

Răspuns:

Dr.MAIER a renunţat la toate poveştile cu scrierea acelei cărţi, articolelor pentru Pravda, posibilitatea şi eventualitatea transportării mele la Moscova unde să urmez o şcoală de trei luni şi mi-a spus că este din partea Internaţionalei a II-a

Intrebare:

In ce a constat propunerea, în ceeace privea obiectivele vizate de organizaţia de spionaj a Internaţionalei a II-a, modul de culegerea informaţiilor şi modul şi mijloacele de predarea lor?

Răspuns:

Ca obiectiv mi-a fost indicată armata, fondurile directe şiindirecte sau oficiale şi neoficiale ale armatei, asupra mijloacelor de transmiterea informaţiilor am arătat că trebue să mă întâlnesc cu el de câteva ori în diferite ţări în fiecare an unde să fac rapoartele informative.-

Intrebare:

Ce informaţii ai predat atunci la Berlin?

Răspuns:

Am predat d-rului MAIER un raport de mai mult de 10 pagini pe care eu l-am dictat la maşină la biroul d-rului APFEL şi care trata politica internă, externă, economică, financiară a ţării în acel moment (la începutul anului 1933). Am tratat situaţia partidelor, lupta partidelor burgheze pentru putere, situaţia lui Carol, relaţiile României cu ţările străine (alianţele cu Franţa, Polonia Mica Inţelegere), situaţia, adică muncitorilor, numărul şi situaţia naţionalităţilor, situaţia ţăranilor.-

Intrebare:

Când şi în ce împrejurări l-ai cunoscut pe av.dr.APFEL, ce legături ai avut cu el şi ce ştii despre el?

./.

Răspuns:

Dr.APFEL a venit la București în anul 1929 sau 1930,pentru a studia legislația și jurisprudența în procese politice. Eu am știut că APFEL,care mi-a fost dealtfel recomandat printr'o scrisoare a unui redactor al ziarului "Berliner Tageblatt",a fost un cunoscut apărător la procese politice în Germania.Eu am pus pe dr.APFEL după ce s'a prezentat la mine,in legătură cu avocatul legației germane,dr.AVRAM,care a avut cu el anumite convorbiri și cu legația germană,unde el a fost de mai multe ori invitat. In afară de asta știu că APFEL a avut o recomandare a unui profesor universitar,specialist in chestiile agrare,cu nume le GOLDSCHMIDT,către MIHALACHE dar MIHALACHE n'a vrut să primească pe APFEL,așa că el a trimis această scrisoare prin poștă la MIHALACHE.Cu cine APFEL a mai fost in legătura,nu știu. După o ședere de 6-8 zile,APFEL a plecat inapoi la Berlin.El nu s'a exprimat dacă a ajuns la scopul lui sau nu.De atunci eu am fost in legătură cu APFEL prin scrisori foarte rare,ne scriam vre'o 2-3 pe an. In Ianuarie 1933,eu am primit spre surprinderea mea, invitația menționată din partea lui APFEL,să viu la Berlin. Vara 1933 eu am primit ultima știre dela APFEL din Paris,unde el s'a refugiat impreună cu soția și fratele lui.De atunci incoace eu nu am mai auzit nimic de APFEL.-

Intrebare:

Când și cu cine ți-a cerut avocatul dr.APFEL să-i faci legătură la București?

Răspuns:

Dr.APFEL mi-a cerut să-i fac legătură cu cineva din conducerea Partidului Comunist Român,fapt pentru care eu neștiind cine este printre conducătorii Partidului Comunist Român, care era in ilegalitate,m'am gândit la LUCRETIU PATRASCANU,care avea o oarecare notorietate de comunist,astfel că după câteva zile i-am făcut legătura.-

Intrebare:

Când și unde l-ai prezentat pe APFEL lui LUCRETIU PATRASCANU?

Răspuns:

Eu nu știu cu toată tăria ca eu am făcut lui APFEL legătură cu LUCRETIU PATRASCANU în anul 1929,faptul petrecându-se astfel: Am dat un telefon lui LUCRETIU PATRASCANU și l-am intrebat dacă-i este cunoscut numele lui dr.APFEL,apărător in procede politice la Berlin și dacă primește pe acesta să-l viziteze? PATRASCANU mi-a fixat o intâlnire pentru în dimineața zile

./.

următoare. Cred că PATRASCANU locuia cu părinţii.-

Intrebare:

Arată cum s'a produs intâlnirea şi ce s'a discutat?

Răspuns:

Prima întâlnire intre APFEL şi PATRASCANU, dealtfel singura la care am asistat, nu a dat loc la discuţii decât ca de primă cunoştinţă. PATRASCANU a spus că este cunoscut numele lui APFEL, am vorbit toţi nemţeşte, PATRASCANU cunoscând limba germană bine, caci şi-a făcut studiile la Leipzig. PATRASCANU a spus lui APFEL că legislaţia este in România foarte săracă in m materie de infracţiuni politice, că ii poate pune la dispoziţie unele cazuri şi materiale pentru studiu, fapt pentru care la sfârşitul vizitei APFEL şi-a notat numărul de telefon al lui PATRASCANU. Ce a urmat intre APFEL şi PATRASCANU nu ştiu pentrucă APFEL după circa 6-8 zile, a plecat inapoi in Germania, fără a-mi spune ce a realizat in chestiunea discutată cu PATRASCANU, deşi eu m'am intâlnit cu APFEL de câteva ori până la plecarea sa.-

Intrebare:

Ce ai discutat cu dr. APFEL despre PATRASCANU când ai fost la Berlin?

Răspuns:

In 1933, când am fost chemat şi m'am prezentat la APFEL in Berlin, n'am discutat nimic despre L. PATRASCANU.

Intrebare:

Ce ţi-a spus dr. APFEL despre MAIER, cu care ţi-a făcut legătura?

Răspuns:

Când mi-a prezentat pe MAIER, mi-a spus despre el că reprezintă o organizaţie, fără a-mi da alte lamuriri. Când am vorbit cu nevasta d-rului APFEL in prezenţa soţului, aceasta s'a exprimat că MAIER este un om misterios şi că ea trăieşte cu impresia că e mai bine ca cineva să nu aibă legătură cu el. Faţă de această exprimare dr. APFEL a zâmbit, fără a spune ceva. Altădată, când eu am cerut d-rului APFEL, să-mi spue pe cine intr'adevăr reprezintă dr. MAIER, drept răspuns dr. APFEL mi-a spus că MAIER are o funcţie inaltă fără a-mi da lămurire ce fel de funcţie şi unde.-

Intrebare:

Cine ţi-a achitat sumele pentru călatorie şi intreţinere la Berlin?

./.

Răspuns:

MAIER mi-a dat de vre'o 4-5 ori câte 50 mărci.-

Intrebare:

Arată dacă după intoarcerea dela Berlin, ai comunicat in vre'un fel cu MAIER sau APFEL și care a fost conținutul comunicării?

Răspuns:

După întoarcerea mea în țară, s'a întâmplat un eveniment și anume: acela a incendierii Reichstagului așa că abia prin Mai sau Iunie am primit o scrisoare dela APFEL care îmi scria din Paris, chiar pe hârtie cu entetul unui hotel parisian. In acea primă scrisoare APFEL m'a anunțat că se află în Paris, unde se află un prieten cu familia sa, cu care a fugit din Germania. Intr'o scrisoare sau două, pe care eu am trimis-o lui APFEL, a conținut rugămintea mea de a-mi găsi o legătură pentru o colaborare la un ziar german din Paris. Nu am trimis informații lui APFEL.-

Intrebare:

Când și ce ai discutat cu LUCRETIU PATRASCANU după 23 August 1944, despre cazul dr. APFEL și legătura dela Berlin?

Răspuns:

Imediat după 23 August l-am întâlnit pe LUCRETIU PATRASCANU la România Liberă, la redacție. Eu i-am reamintit cine sunt și i-am amintit că am fost cu APFEL la el, iar el, a dat din mână în semn că nu-l interesează discuția și s'a exprimat că e mult de atunci. A doua întâlnire și ultima cu LUCRETIU PATRASCANU a fost în anul 1945, când i-am condus la el la Minister pe ziariștii palestinieniAVERBUCH și ZIMAND pentru un interwiew.-

Menționez că PATRASCANU era atunci în calitate de Ministru al Justiției. Nu i-am reamintit nimic de întâlnirile anterioare și el mi-a dat atunci un semn că și-ar fi reamintit de mine, întâlnirea având un caracter pur oficial.-

Intrebare:

Cine din țară sau străinătate știi d-ta că a mai avut cunoștință despre chestiunea APFEL- PATRASCANU și chestiunea d-tale cu Berlinul?

Răspuns:

Despre chestiunea cu Berlinul am povestit nevestei mele, despre chestiunea cu PATRASCANU nu am povestit la nimeni.

Aceasta declar, susțin și semnez.

ss.Schmerz Ignaz

2.II.1952.-

[illegible]

Declarație

Subsemnatul, Schwarz Ignaz, de profesiune ziarist, în vârsta de 59 ani, domiciliat la București, Str. Aureliu 5, fiind întrebat, declar următoarele:

<u>Intrebare</u>: Cu ce ocazie și în ce scop ai călătorit la Berlin în ~~anul~~ Ianuarie 1933?

Răspuns: Eu am călătorit la Berlin în luna Ianuarie 1933, în urma unei scrisori, pe care eu am primit de la cunoscutul meu avocat Dr Apfel, scrisoare în care susnumitul mi-a comunicat, să mă prezint imediat la Berlin, pentru niște discuțiuni importante. În scrisoare se menționa, că toate ~~ch~~ cheltuieli călătorii și întreținerea la Berlin îmi vor fi restituite. În scopul acestei călătorii mi-am scos pașaport și am plecat la Berlin, unde ~~m-am~~ m-am prezentat la avocatul Dr Apfel.

<u>Intrebare</u>: Ce ți a comunicat Dr Apfel, când te ai prezentat la el?

<u>Răspuns</u>: Dr Apfel mi-a comunicat, că m-a chemat întrucât un anume dr. Maier dorește să mă cunoască având a-mi face propuneri de colaborare, fără am da lămuriri, la ce anume vroia dr Maier să colaborez cu el.

Dr Apfel mi-a fixat întâlnire între amândoi [illegible], tot la domiciliul său [illegible]

una mi va prezenta pe dnul Chaia. Într-o seară, după întâlnire la Dr Oppe acasă mi-a fost prezentat dnul Chaia, în momentul prezentării dnul Oppe a spus, că dr. Chaia reprezintă o organizaţie, iar Chaia s-a exprimat, că discuţia asupra chestiunii pentru care am fost chemat, nu o vom face acolo pe loc, ci vom pleca la o cafenea. Dr Oppe a rămas acasă, el era bolnav iar eu cu Dr Chaia am plecat într-o cafenea unde acesta mi-a lămurit scopul pentru care am fost chemat.

<u>Întrebare</u>: ~~Ce~~ anume ţi-a spus dnul Chaia asupra scopului pentru care ai fost chemat la Berlin?

<u>Răspuns</u>: Dnul Maia mi-a spus în acea cafenea, că el reprezintă Kominformul, şi că îmi propune ca eu să scriu în România o carte, ~~...~~ în care să tratez despre ţăranii români, să scriu articole pentru „Pravda". Am constatat că Chaia se încurcă mereu în ceea ce spunea şi a continuat să vorbească renunţând a mai susţine chestia cu carte ~~Pravda~~ şi articole pentru Pravda, spunându-mi că nu voi scrie nimic în România, şi va trebui să mă întâlnesc cu el de câteva ori în fiecare an în diferite ţări, unde să scriu să predau rapoarte informative despre România. plus

<u>Întrebare</u>: Arătați care a fost sarcina și ce detalii ce ți-a spus privitor la primirea ultimei chiar asupra organizației lui care o reprezenta?

<u>Răspuns</u>: Nikolai a menționat la toate poveștile cu prilejul acestei vizite, articolul pentru Pravda, posibilitatea și eventual plecarea transportării mele la Moscova unde să urmez o școală de trei luni, și mi-a spus că eu din partea Internaționalei a doua.

<u>Întrebare</u>: În ce a constat propunerea, în ce privea obiectivele vizate de organizația de spionaj a Internaționalei a doua, modul de culegere a informațiilor și modul și mijloacele de predarea lor?

<u>Răspuns</u>: Ca obiectiv mi-a fost indicată armata, fondurile directe și indirecte, sau oficiale și neoficiale ale armatei. Asupra mijloacelor de transmiterea informațiilor am arătat, că trebuia să mă întâlnesc cu el de câteva ori în diferite țări în fiecare an, unde să ~~predau~~ dă rapoarte informative.

<u>Întrebare</u>: Ce informații ai predat atunci la Berlin?

[signature]

Răspuns: Am predat d-nului [illegible] un raport de mai multe de 10 pagini la mașină pe care eu am dictat la biroul d-lui Appel, și care ~~conținea~~ trata politica internă, externă, economică, financiară a țării în ~~[illegible]~~ acel moment (la începutul anului 1932). Am tratat situația partidelor, lupta partidelor pentru putere, situația lui Carol, relații României în statul străin (~~[illegible]~~ alianțele cu Franța, Polonia, Mica Înțelegere) situația, adică [illegible] germane și [illegible], situația naționalităților, situația țăranilor.

Întrebare: Când, în ce împrejurări ai cunoscut pe avocatul Dr Appel, ce legături ai avut cu el și ce știi despre el?

Răspuns: Dr Appel a venit la București în anul 1929 sau 1930, pentru a studia legislația și jurisprudența în procese politice. Eu am știut, că Appel, care venia tot de altfel recomandat ~~cu~~ printr-o scrisoare a unui redactor al ziarului „Berliner Tageblatt", ~~este~~ a fost un cunoscut apărător la procese politice în Germania. Eu am pus pe Dr Appel, după ce el s-a prezentat la mine, în legătură cu avocatul legației germane, Dr Abram, care a avut cu el mai multe convorbiri, și cu [illegible]

~~10~~

Legaţia Germaniei, unde el a fost de
mai multe ori şi vizitat. În afară de
asta ştiu, că Apfel a avut o
recomandaţie de la un profesor
universitar specialist în chestiile
agrare, cu numele Goldschmidt,
către Mihalache, dar Mihalache
n'a vrut să primească pe Apfel, aşa că
el a trimis această scrisoare prin
poşta lui Mihalache. Cu cine Apfel
mai a fost în legătura, nu ştiu. După
o şedere de 6–8 zile Apfel a plecat
înapoi la Berlin. Nu m'a informat
dacă a ajuns la scopul lui sau
nu. De atunci eu am fost în
legătura cu Apfel prin scrisori
foarte rar, ne scriam vreo 2–3 ori
pe an. ~~După~~ În Ianuarie 1943
eu am primit, spre surprinderea mea,
invitaţie menţionată din partea
lui Apfel, să vin la Berlin. Vara
1933 eu am primit ultima ştire
de la Apfel, din Paris, unde el s'a
refugiat împreună cu soţia şi fratele
lui. De atunci încoace eu nu
mai am auzit nimic de Apfel.

6 113

<u>Întrebare</u>: Când și cu cine ți-a cerut avocatul dr. Appel să-l faci legătura la București?

<u>Răspuns</u>: Dr Appel mi-a cerut să-i fac legătura cu cineva din conducerea partidului comunist român, fapt pentru care eu neștiind, cine este printre conducătorii partidului comunist român, care era în ilegalitate, m-am gândit la Lucrețiu Pătrășcanu, care avea o oarecare notorietate de comunist, astfel că după câteva zile l-am făcut legătura.

<u>Întrebare</u>: Când și unde l-ai prezentat pe avocatul Dr Appel lui Lucrețiu Pătrășcanu?

<u>Răspuns</u>: Eu susțin cu toată tăria, că eu am făcut lui Appel legătura cu Lucrețiu Pătrășcanu în anul 1929, faptul petrecându-se astfel: Am dat un telefon lui Lucrețiu Pătrășcanu și l-am întrebat, dacă-i este cunoscut numele lui Dr Appel apărătorul în procesul politic la Balta și dacă primește pe acesta să-l viziteze. Pătrășcanu ne-a fixat o întâlnire pentru în dimineața zilei următoare. Cred că Pătrășcanu locuia cu părinții.

<u>Întrebare</u>: Arată cum s-a produs întâlnirea și ce s-a discutat?

<u>Răspuns</u>: Prima întâlnire între Appel și Pătrășcanu, de altfel singura la care am asistat, nu a dat loc la discuții decât ca de primă cunoștință. Pătrășcanu a spus că-i este cunoscut numele lui Appel, am vorbit toți nemțește, Pătrășcanu cunoscând limba germana bine, când și a făcut

studentă la Leipzig, Tatarăscu a spus lui Apfel că legislația est în România foarte severă în materie de infracțiuni politice, cu în prag punct la dispoziție unele cărți și materiale pentru studiu, fapt pentru care la sfârșitul vizitei Apfel și a notat numărul de telefon a lui Tatarăscu. Ce a urmat între Apfel și Tatarăscu, nu știu pentrucă Apfel după vreo 6-8 zile a plecat înapoi în Germania, fără a-mi spune ce a realizat în chestiunea discutată cu Tatarăscu, deși eu m-am întâlnit cu Apfel de câteva ori până la plecarea sa.

Întrebare: Ce ai discutat cu dr. Apfel despre Tatarăscu, când ai fost la Berlin?

Răspuns: În 1933, când am fost chemat și m-am prezentat la Apfel în Berlin, nu am discutat nimic despre Lucrețiu Tatarăscu.

Întrebare: Ce ți-a spus dr. Apfel despre Maier cu care ți-a făcut legătura?

Răspuns: Când mi-a prezentat pe Maier, mi-a spus despre el că reprezintă o organizație, fără să-mi dea alte lămuriri. Când am văzut că nevasta drului Apfel îi prezintă soțului, aceasta să-i exprime că Maier este un om misterios și că ea trăește cu impresia, că e mai bine, ca cineva nu aibă legătură cu el. Față de aceasta exprimare dr. Apfel a zâmbit, fără să spună ceva. Altă dată, când eu am cerut drului Apfel să-mi spună precis în ce calitate se prezintă dr. Maier, drept răspuns drul Apfel

[signature]

mi-a spus, că Maia are o funcție înaltă, fără a-mi da o lămurire, ce fel de funcție și unde.

Întrebare: Cine ți-a achitat sumele pentru călătorie și întreținere la Berlin?

Răspuns: Maia mi-a dat de câte 4-5 ori câte 50 mărci.

Întrebare: Arată clară după întoarcerea dela Berlin ai comunicat în vreun fel lui Marc sau Apfel, și care a fost conținutul comunicării?

Răspuns: După întoarcerea mea în țară, s'a întâmplat un eveniment, și anume acea a incendierii Reichstagului, așa că abia peste câteva săptămâni am primit o scrisoare de la Apfel, care îi scria din Paris, chiar pe hârtie cu antetul unui hotel parizian. În acea primă scrisoare Apfel mi-a comunicat că se află în Paris, unde se află împreună cu familia sa, cu care a fugit din Germania. Într'o scrisoare sau două, pe care eu am trimis lui Apfel am continuat rugămintea mea, de a-mi găsi o legătură pentru o colaborare la un ziar german din Paris. Nu am trimis informații lui Apfel.

Întrebare: Când și ce ai discutat cu tovarășul Pătrășcanu, după 23 August 1944, despre cazul lui Apfel și legătura de la Berlin?

Răspuns: Imediat după 23 August

9 116

L'am întâlnit pe Lucrețiu Pătrășcanu la România liberă, la redacție. Eu l-am recunoscut, cine sunt, și i-am amintit, că am fost cu Abel la el. Iar el, a dat din mână în semn că nu-l interesează chestia și și-a afirmat că e mult de atunci.

A doua întâlnire și ultima cu Lucrețiu Pătrășcanu o dat în anul 1945, când i-am [illegible] la el la minister, [illegible] pentru un interviu.

Menționez că Pătrășcanu era atunci în calitate de Ministru al Justiției. Nu i-am reamintit nimic de întâlnirea de anterioare și el nici dânsul un semn, că și-ar fi reamintit de prima întâlnire având un caracter pur oficial.

Întrebare: Cine din țară sau străinătate, știi d-ta, a mai avut cunoștință despre chestiunea Abel - Pătrășcanu și chestiunea d-tale cu Balmuș?

Răspuns: Despre chestiunea cu Balmuș am povestit [illegible] - despre chestiunea cu Pătrășcanu nu l-am povestit la nimeni.

Aceasta declar, susțin și semnez.

2. Februarie 1952. [signature]

- 81o - 25 Ianuarie 1952 8

N O T A

Agentura Informativă a I-a, într'o notă din 4 Decembrie 1944, semnalează că în cercurile jugoslave din Capitală, Primul Ministru Jugoslav SUBABICI a luat contact cu CONSTANTIN TITEL PETRESCU, LUCRETIU PATRASCANU, întrevederile având un caracter privat.-

Tot în aceiaş notă se semnalează că generalul WELEBIT a refuzat să ia contact cu ofiţeri români, afirmând că toţi sunt fascişti. Singurul cu care a admis să aibă o întrevedere a fost generalul VICTOR DOMBROVSCHI.-

In ziua de 3 Decembrie 1944, SUBABICI a avut o întrevedere cu inginerul MLADENOV preşedintele comunităţii jugoslave.-

Inginerul MLADENOV a avut serviciu la Ambasada Jugoslavă până la Rezoluţia Biroului Informativ (1948), când şi-a dat demisia rămânând în ţară ca emigrant politic.

In prezent funcţionează la Cooperativa "Mecanica Nouă" din str. Cobălcescu nr. 9 telefon 5.32.29, ca inginer.-

In scopul de a se stabili dacă SUBABICI şi WELEBIT au fost în anul 1944 în Bucureşti, propunem ca inginerul MLADENOV să fie audiat de către D.G.S.S.

DECLARATIE

Subsemnatul MILADINOV MILOVAN,nascut la 23 Martie 1896, în Bacico-Gradişte-Jugoslavia,de profesie tehnician la Cooperativa "Mecanica Nouă",cu ultimul domiciliu în Bucureşti str.Viesparilor nr.45,Raionul 1 Mai,la cele întrebate declar următoarele:

Intrebare:

După 23 August 1944 ce funcţii ai îndeplinit la Reprezentanţa Jugoslavă din Bucureşti?

Răspuns:

După 23 August 1944 a fost format în Bucureşti "Comitetul Jugoslav" în fruntea căruia am fost ales ca preşedinte.Acest comitet a avut ca scop reprezentarea intereselor cetăţenilor jugoslavi aflaţi în România.Acest comitet a funcţionat ca atare aproximativ până la data de 1 Oct.1944,desfiinţându-se la venirea primului reprezentant oficial.Fiind solicitat de aceasta,am rămas la Reprezentanţă,iar mai tarziu la Ambasada ca funcţionar unde am funcţionat până la data de 24 Iunie 1947,cand am fost permutat la Belgrad,unde am demisionat întorcându-mă la 24 Decembrie 1947 la Bucureşti.-

Intrebare:

Dela 23 August 1944 până în anul 1945,cât d-ta ai funcţionat ca preşedinte al Comitetului Jugoslav şi ca funcţionar,ce delegaţii jugoslave au sosit şi plecat din Bucureşti spre Moscova,cine erau,ce funcţii aveau şi cu ce scop au stat în Bucureşti?

Răspuns:

In iarna anului 1944/45 a sosit în Bucureşti şi a plecat spre Moscova generalul VELEBIT VEATKO,pe atunci reprezentantul guvernului Tito la Londra şi dr.colonel MESTEROVICI,şeful serviciului sanitar al armatei jugoslave.Scopul şederii lor în Bucureşti nu ştiu.-

Intrebare:

Cât a stat în Bucureşti această delegaţie,în Bucureşti s'au folosit cu numele lor adevărat?

./.

Răspuns:

S'au folosit cu numele lor adevărat.-

Intrebare:

Cât a stat în Bucureşti această delegaţie,cu ce persoane politice române au luat contact?

Răspuns:

Nu ştiu ca această delegaţie să fi luat contact cu persoane politice române,delegaţia a stat o singură zi în Bucureşti şi dealtfel reprezentantul s'a ferit să-mi încredinţeze astfel de lucruri.-

Intrebare:

Dacă din delegaţie a făcut parte şi dr.SUBASICI?

Răspuns:

Cât am fost preşedintele Comitetului şi mai târziu funcţionar al Reprezentanţei,dr.SUBASICI nu a venit niciodată în România.Stiu că în acea vreme dr.SUBASICI se găsea la Londra şi numai mai târziu a venit în Jugoslavia în calitate de preşedinte al Consiliului de Miniştrii,funcţionând în această calitate până la primele alegeri,după care a fost îndepărtat din guvern (toamna anului 1945).-

Intrebare:

Dacă acea delegaţie compusă din gen.VELEBIT şi dr.col. MESTEROVICI în timpul cât a stat în Bucureşti,a luat contact cu dl.CONSTANTIN TITEL PETRESCU şi cu dl.PATRASCANU?

Răspuns:

In tot timpul cât delegaţia sus arătată a stat în Bucureşti,nu ştiu,n'am văzut şi n'am auzit că ar fi luat contact cu vre-o persoană şi nici cu cei vizaţi în întrebarea de sus.-

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau,o susţin şi o semnez.-

ss.Miladinov Milovan

4 Februarie 1952.-

Bazalon

120 / 5

Declarație

Subsemnatul Mihadinov Milovan, născut la 28 Martie 1896 în Bacico-Gradiște, Iugoslavia de profesie Tehnician la Cooperativa „Mecanica Nouă" cu ultimul domiciliu în București, str. Viespariilor 45, Raionul 1 Mai, la cele intrebate dedar urmatoarele.

Intrebare:

După 23 august 1944 ce funcții ai indeplinit la Reprezentanța Iugoslavă din București

Răspuns:

După 23 august 1944 a fost format în București „Comitetul Iugoslav" în fruntea căreia am fost ales ca președinte. Acest comitet a avut ca scop reprezentarea intereselor cetatenilor iugoslavi aflați în România.- Acest Comitet a funcționat ca atare aproximativ până la data de 1 octombrie 1944, desființându-se cu venirea primului Reprezentant oficial.- Fiind solicitat de aceasta, am rămas la Reprezentanța, iar mai târziu la Ambasada ca funcționar unde am funcționat până la data de 24 Iunie 1947, când am fost permutat la Belgrad, unde am demisionat intorcându-ma la 24 Decembrie 1947 la București.

Mihadinov

Întrebare:

Dela 23 August 1944, până în anul 1945, cât D-ta ai funcționat ca Președinte al comitetului Iugoslav. și ca funcționar, ce delegații Iugoslave au sosit și plecat din București spre Moscova, cine erau, ce funcții aveau și cu ce scop au stat în București?

Răspuns:

În iarna anului 1944/45 a sosit în București și a plecat spre Moscova Generalul Velebit Vlatko, pe atunci Reprezentantul guvernului Tito la Londra și Dr. Colonel Meșterovici șeful Serviciului Sanitar al armatei iugoslave.- Scopul șederii lor în București nu știu.-

Întrebare:

Cât a stat în București această delegație în București, s'au folosit cu numele lor adevarat?

Răspuns:

S'au folosit cu numele lor adevarat.

Întrebare:

Cât a stat în București această delegație în București cu ce persoane politice române au avut contact?

Răspuns:

Nu știu, ca această delegație ar fi luat contact cu persoane politice române; delegația a stat a singura și în București și de altfel Reprezentantul s'a ferit să-mi încredințeze astfel de lucruri.-

Întrebare:

Dacă din delegație a făcut parte și Dr. Subașici?

Răspuns:

Cât am fost președintele Comitetului și mai târziu funcționar al Reprezentanței, Dr. Subașici nu a venit

Sciladi

nici odată în România.- Știu că în acea vreme Dr Subașici se găsea la Londra, și numai mai târziu a venit în Jugoslavia în calitate de Președinte al Consiliului de Miniștri, funcționând în această calitate până la primele alegeri, după care a fost îndepărtat din guvern (Toamna anului 1945).-

Întrebare:

Dacă acea Delegație, compusă din Gen. Velebit și Dr. Col. Nesterovici, în timpul cât a stat în Bucurști a luat contact cu Dr. Ctin Titel Petrescu și cu Dr. Patrașcanu?

Răspuns:

În tot timpul, cât delegația mai arătată a stat în Bucurști, nu știu, n'am văzut și nici n'am aflat, că ar fi luat contact cu vreo persoană și nici cu cei vizați în întrebarea de sus.

Aceasta îmi este declarația pe care o dau, o mențin și o semnez.-

4. Februarie 1952 [signature]

D E C L A R A T I E

Subsemnatul MIHAIL R.PORUMBOIU,născut în anul 1882 luna Noembrie ziua 27,în Ploeşti-Prahova,fiul lui Radu şi al Ecaterinei,licenţiat în drept,serviciul militar satisfăcut cu gradul de căpitan de rezervă,ca avere posed 17 pogoane vie în comuna Valea Scheilor jud.Buzău,şi circa 300 m.p.în Bucureşti Bd.Nicolae Titulescu nr.60 sau 66 (teren viran), nu am fost judecat sau condamnat,nu am făcut şi nu fac nici un fel de politică,căsătorit cu Constanţa născută Garoiescu, în prezent pensionar fără pensie,cu ultimul domiciliu în Bucureşti Bd.6 Martie nr.60,la cele întrebate declar următoarele:

Intrebare:

Cât timp ai funcţionat în poliţie,din ce an până în ce an,în ce funcţii şi în ce localitate?

Răspuns:

In poliţie am lucrat dela sfârşitul lui August 1929, până în 1942 luna Noembrie,când am fost scos la pensie.Ca funcţie am fost subinspector de poliţie la Inspectoratul Regional Bucureşti,unde aveam însărcinarea cu inspecţii şi anchete administrative.

In acest interval între 1932 Iulie - 1933 m'a delegat în funcţia de chestor la Ploeşti neavând titular la Chestura Ploeşti.

In luna Ianuarie 1941 am fost din nou delegat ca chestor al Chesturii Ploeşti,unde am ţinut locul chestorului IPOVEANU circa 20 de zile.Restul timpului am funcţionat numai la Inspectoratul Regional Bucureşti în calitatea sus arătată, lucrând în serviciu de anchete şi inspecţii.-

Intrebare:

In anii 1939-1942,ai făcut vre-o cercetare în legătură cu elemente ce activau pe linie comunistă?

Răspuns:

In anul 1941,nu-mi amintesc bine,am fost delegat de către Direcţia Generală a Poliţiei,după cât îmi reamintesc

./.

Porumb

am primit un ordin ca să mă duc să fac o cercetare mixtă la Poiana Tapului împreună cu Comandantul Leg.Jand.Prahova anume colonelul IONESCU ALEXANDRU (căruia i se zicea SERGEALEZU), asupra modului de comportare a d-lui PATRASCANU în localitate şi să opinăm dacă cererea lui de a fi mutat la Bucureşti din cauză de boală, să se aprobe.

Intrebare:

In ce condiţii s'a făcut cercetarea privitoare la LUCREŢIU PATRASCANU?

Răspuns:

Ajungând la Poiana Tapului, subsemnatul împreună cu IONESCU ALEXANDRU, ne-am prezentat la Postul de Jandarmi din localitate, unde am stat de vorbă cu şeful de post care ne-a dat informaţiuni despre comportarea lui PATRASCANU LUCREŢIU în timpul cât a stat acolo. Seful de post ne-a dat informaţii favorabile, spunându-ne că nu ia contact cu nimeni, zilnic iese la aer şi nemanifestându-se niciodată împotriva regimului din acea vreme.

După ce am primit toate informaţiile dela şeful de post, l-am pus pe acesta să le consemneze într'o declaraţie şi apoi a fost chemat dl. LUCREŢIU PATRASCANU în localul postului de jandarmi.-

Pe PATRASCANU l-am întrebat dacă îşi mai susţine cererea care o făcuse către Ministerul de Interne, pentru schimbarea domiciliului obligatoriu dela P.Tapului la Bucureşti şi apoi l-am întrebat ce motive îl determină să facă această cerere. El mi-a răspuns că motivele sunt de boală, în P.Tapului aerul e prea tare şi totodată vrea să urmeze un tratament medical la Bucureşti.- Nu pot preciza dar cred că i-am luat şi declaraţie scrisă asupra celor întrebate de mine verbal.-

Intrebare:

Care a fost rezultatul acestei cercetări?

Răspuns:

După ce am terminat cercetarea, am încheiat împreună cu IONESCU ALEXANDRU, un proces-verbal despre cele ce am constatat la faţa locului. Apoi am făcut în dublu exemplar raport luând câte un exemplar atât eu cât şi col. IONESCU ALEXANDRU care apoi le-am înaintat eu Direcţiei Generale a Poliţiei iar el Inspectoratului General al Jandarmeriei.-

./.

In raport am opinat favorabilă cererea lui,deoarece din informaţiile luate n'ar prezenta pericol pentru ordinea publică.-

Dacă lui PATRASCANU i s'a ridicat domiciliul obligatoriu sau să i se fi aprobat venirea lui în $C_a$pitală,nu ştiu nimic, deoarece eu făceam parte numai din control şi inspecţie,nicidecum de organele care se ocupau cu Siguranţa.

Tin să arăt să această cercetare şi anchetă a fost provocată în urma cererii lui PATRASCANU de a i se ridica domiciliul obligatoriu şi a veni în Bucureşti.-

Aceasta-mi este declaraţia,pe care o dau,o susţin şi o semnez.-

8 Decembrie 1951

21. XI. 951
Rog să se aprobe propunerile serviciului de a fi arestați Ionescu Al și Porumbaru Mihail aceasta fiind necesar pt continuarea anchetei lui Pătrășcanu

20 Noembrie 1951

21. XI. 951
Propunem reținerea lui Ionescu Al. și Porumbaru M. [illegible]

R E F E R A T

Studiind dosarele individuale ale numitului PATRASCANU LUCREŢIU, întocmite de către vechea Siguranţă, rezultă că în timpul cât susnumitul a avut domiciliu obligatoriu în Poiana Tapului, a fost supraveghiat de postul de jandarmi din Poiana Tapului.-

27 XI 951 [illegible] returnare [illegible]

Toate notele de supraveghere au fost înaintate de către postul de jandarmi Legiunei Prahova.-

Totodată Legiunea Prahova, supraveghia pe acesta şi prin agenţii săi secreţi formaţi din subofiţeri de jandarmi.-

Numitul MORARU ALEXANDRU, declară că în anul 1941, el a interceptat o convorbire telefonică între PATRASCANU şi mama sa dela Bucureşti, cu care ocazie acesta îi spunea mamei sale "ca să asculte radio Moscova şi Belgradul că sunt veşti îmbucurătoare".-

Această convorbire a raportat-o Legiunei de Jandarmi Prahova, în urma căreia s'a făcut o cercetare la faţa locului numitului PATRASCANU de către un inspector din partea Siguranţei şi Lt.col.de jand. IONESCU ALEXANDRU, comandantul Legiunei Prahova.-

Cu ocazia cercetării lui PATRASCANU, numitul lt.col. IONESCU ALEXANDRU l-a pus pe plot. MORARU ALEXANDRU şeful postului Poiana, să dea o declaraţie în care să arate că informaţia despre PATRASCANU în care îi spunea mamei sale la telefon ca să asculte radio Moscova şi Belgradul, a cules-o din zvon public şi nici decum nu a interceptat-o personal şi că PATRASCANU a avut o purtare exemplară în comună, nemanifestându-se ostil regimului.-

20 XI 951
În interesul cercetărilor rog a se aproba propunerile [illegible]

Faţă de cele de mai sus, [redacted] pentru a se stabili precis ce scop s'a urmărit de către IONESCU ALEXANDRU prin schimbarea declaraţiei lui MORARU ALEXANDRU şi să depistăm toţi agenţii secreţi ai fostei Legiuni de Jandarmi Prahova,

./.

P R O P U N E M :

Arestarea şi cercetarea fostului lt.colonel IONESCU ALEXANDRU şi identificarea şi arestarea fostului Inspector de Siguranţă PORUMBOIU MIHAIL, care împreună cu susnumitul au efectuat susarătata cercetare în favoarea numitului PATRASCANU LUCREŢIU.-

CAPITAN DE SECURITATE

Marinache Dumitru

SEF 108 ~~126~~ 127 33

e-24 I

PROCES VERBAL

Astăzi 23 luna Martie anul 1950

Noi Moise Gheorghe de securitate în Direcțiunea Generală a Securității Poporului;

Constatăm prin prezentul procesverbal că, percheziționând pe numit WIRT I. Flavian de ani 41 de profesie fost polițist originar din Turnu Severin cu domiciliul în Buc-str. Mihail Eminescu 73 [illegible] de DRSP Tarangzer cu raportul nr.

S'au găsit asupra sa următoarele:

15 lei (cinsprezece) fular lână, cravată, mănuși, curea, fortele, viachuri, butoni, pieptene,

gr 3

Drept pentru care am încheiat prezentul proces verbal, spre cele legale.

Slt. Gheorghe [illegible] de securitate

Deținut f. Wirt

Asistenți

DOVADA

Am primit banii și obiectele prevăzute în prezentul proces verbal.

Deținut

A.

D E C L A R A T I U N E

Subsemnatul WIRT FLAVIAN,de profesiune fost ofiţer de Poliţie - şef de poliţie - în Direcţiunea Generală a Poliţiei,cu ultimul domiciliu legal în Bucureşti Str.Mihail Eminescu, fostă Romană Nr.135,declar următoarele :

In primăvara anului 1941,fără a-mi putea aduce aminte cu preciziune data,am primit într'o seară ordin dela inspectorul STRATILESCU,să invit la Direcţia Generală a Poliţiei pe Dl.avocat LUCREŢIU PATRASCANU,domiciliat atunci în Str.Vasile Lascăr colţ cu Str.Viitorului.- M'am dus şi m'am prezentat Dlui PATRASCANU,care însă a refuzat să meargă sub pretext că este noapte.- In faţa acestui refuz, am comunicat telefonic - chiar dela telefonul D-lui PATRASCANU - cu inspectorul STRATILESCU, care după ce a vorbit şi cu Dl.PATRASCANU,mi-a spus să-l las acasă şi să revin a doua zi dimineaţa pentru a-l aduce la Direcţi Generală a Poliţiei.-

Am procedat conform acestei dispoziţiuni şi a doua zi dimineaţa l-am adus pe Dl.PATRASCANU la Direcţia Generală a Poliţiei,prezentându-l D-lui Inspector STRATILESCU.- Nu-mi reamintesc ce s'a întâmplat apoi cu Dl.PATRASCANU, nici dacă a fost menţinut la Direcţia Generală a Poliţiei sau dacă a fost pus în libertate şi de către cine,însă îmi amintesc că în preajma izbucnirii răsboiului, am mai fost odată la Dl.PATRASCANU şi l-am adus la Direcţia Generală a Poliţiei,iar că ulterior i s'a fixat domiciliu obligator la Poiana Ţapului.-

Aceasta-mi este declaraţia pe care o dau,o susţin şi semnez propriu,nesilit de nimeni.-

ss/WIRT FLAVIAN

25 Martie 1950.-

A/1

Declarațiune

Subsemnatul Wirth Flavian, de profesiune fost ofițer de Poliție - Șef de Poliție în Dir. Glă a Poliției, cu ultimul domiciliu legal în Buc. Str. Mihail Eminescu, fostă Romană No 135, declar următoarele:

În primăvara anului 1941, fără a-mi putea aduce aminte cu precizie data, am primit într'o seară ordin dela inspectorul Stratilescu, să invit la Dir. Glă a Poliției pe dl avocat Lucrețiu Pătrășcanu, domiciliat atunci în Str. Vasile Lascăr colț cu Str. Vulturilor. M'am dus și m'am prezentat dlui Pătrășcanu, care însă a refuzat să meargă sub pretext că este noapte. În fața acestui refuz, am comunicat telefonic - direct dela telefonul dlui Pătrășcanu - cu inspectorul Stratilescu, care după ce a vorbit și cu dl Pătrășcanu, mi-a spus să-l las acasă și să vin a doua zi dimineața pentru a-l aduce la Dir. Glă a Poliției.

Am procedat conform acestei dispozițiuni și a doua zi dimineața l-am adus pe dl Pătrășcanu la Dir. Glă a Poliției, prezentându-l dlui inspector Stratilescu. Nu-mi reamintesc ce s'a întâmplat apoi cu dl Pătrășcanu, nici dacă a fost menținut

Fl. Wirth

la Dir. Glă a Poliției sau dacă a fost pus în libertate și de către cine, însă îmi amintesc că în preajma izbucnirii războiului, am mai fost o dată la D-l Pătrășcanu și l-am adus la Dir. Glă a Poliției, iar lui ulterior i s-a fixat domiciliu obligator la Poiana Țapului –

Aceasta mi-este declarația pe care o dau, o susțin și semnez propriu, nesilit de nimeni –

25 Martie 1950

H. Wirth

288

D E C L A R A T I E

Subsemnatul WIRTH FLAVIAN,fost şef de Poliţie,născut la 22 Decembrie 19o8,în Tr.Severin,fiul lui Iosif decedat şi Maria,cu ultimul domiciliu în Bucureşti str.M.Eminescu 135,reţinut dela 24 Februarie 195o,în prezent în Penitenciarul Făgăraş, declar următoarele:

In cadrul grupei II-a din Direcţia Generală a Poliţiei am funcţionat în perioada începând din partea II-a a anului 194o până în primăvara anului 1941 şi am avut ca atribuţiuni facerea de cercetări diverse în legătură cu problema comunistă.Intr'o seară dela începutul anului 1941,după rebeliunea legionară,am fost trimis de către inspectorul STRATILESCU să aduc la Dir.Generală a Poliţiei pe avocatul LUCRETIU PATRASCANU,care locuia atunci pe str.Vasile Lascăr nr.1o6. Am plecat cu o maşină a Direcţiei Generale a Poliţiei,luând cu mine şi un agent şi ajungând la destinaţie,am sunat la locuinţa d-lui PATRASCANU. Mi-a deschis chiar el şi după ce m'am legitimat şi i-am spus în ce scop am venit, dânsul s'a arătat surprins şi mi-a răspuns că refuză să meargă, motivând că este noapte. In faţa refuzului său,neştiind ce măsură să iau,i-am cerut permisiunea să vorbesc la telefonul său cu inspectorul STRATILESCU şi am chemat pe acesta la telefon,comunicându-i refuzul d-lui PATRASCANU.- Inspectorul STRATILESCU mi-a spus să-i dau la telefon pe dl.PATRASCANU şi după ce au vorbit,am vorbit şi eu din nou cu inspectorul STRATILESCU,care mi-a spus să-l las acasă pe dl.PATRASCANU şi să mă duc a doua zi dimineaţa ca să-l aduc,atrăgându-mi atenţia să las agentul ce-l aveam cu mine să facă post fix pe timpul nopţii. Am procedat conform instrucţiunilor primite şi a doua zi dimineaţa am adus pe dl.PATRASCANU la Dir.Generală a Poliţiei şi l-am prezentat d-lui inspector STRATILESCU,care a rămas singur în birou cu dl.PATRASCANU.Nu ştiu ce s'a discutat,însă dl.PATRASCANU nu a fost reţinut la Dir.Generală a Poliţiei,deoarece ulterior,după termen de 2-3 săptămâni,am fost însărcinat din nou să aduc la Dir.Generală a Poliţiei pe dl.av. PATRASCANU împotriva căruia se luase măsura fixării unui domiciliu obligatoriu în comuna Poiana Tapului. Când m'am prezentat la locuinţa acestuia,l-am găsit bolnav în pat şi raportând situaţia,a fost delegat dl.medic VASILESCU dela Direcţia Generală a Poliţiei,

să constate starea bolnavului și în urma consultului făcut de acesta, măsura ridicării a fost amânată pentru 3-4 zile. Impreună cu medicul VASILESCU fiind, după cum era normal și subsemnatul. Am lăsat pază la locuința d-lui PATRASCANU și după trecerea acestor zile, am adus la Dir. Generală a Poliției pe dl. PATRASCANU care era într'o vădită stare de nervi. La Direcția Generală a Poliției, am luat, conform instrucțiunilor primite, o declarație d-lui PATRASCANU, prin care își lua obligația că nu va desfășura nici o activitate politică și apoi a fost trimis sub pază la Poiana Tapului, măsurile de pază și siguranță trecând asupra organelor jandarmeriei întrucât se găsea pe teritoriul rural.-

Măsura fixării unui domiciliu obligatoriu a fost luată împotriva d-lui PATRASCANU, deoarece imediat după rebeliunea legionară, când la conducerea Dir. Generale a Poliției a venit generalul LEOVEANU, acesta a fost informat că doi fruntași comuniști - LUCRETIU PATRASCANU și SCARLAT CALIMACHI - au fost puși în libertate din lagăr de către ALEX. GHICA Dir. General al Poliției în timpul guvernării legionare și de către generalul PETROVICESCU, Ministrul de Interne din aceiaș perioadă. Generalul LEOVEANU a cerut atunci dela Corpul Detectivilor respectiv Grupa II-a, relațiuni asupra celor două persoane, care i s'au prezentat sub forma unui referat în care se arăta activitatea comunistă a celor doi și generalul LEOVEANU a înaintat acest referat în copie la Tribunalul Militar al Capitalei, unde se găseau arestați ALEX. GHICA și generalul PETROVICESCU, pentru ca aceștia să fie cercetați și asupra acestei probleme, deoarece măsura punerii în libertate a celor doi de către un ministru și un director general legionar, părea nefirească, dând naștere la timpul său, la diferite interpretări și suspiciuni.-

Nu pot da alte relațiuni asupra activității lui PATRASCANU pe timpul cât a fost la Poiana Tapului și ulterior în lagăr, deoarece eu am plecat dela grupa II-a în primăvara 1941 și nu m'am mai ocupat niciodată de această chestiune. Pot da relațiuni ceilalți ofițeri de poliție care au rămas la grupa II-a și anume: inspectorul STELIAN ION, șeful grupei în acel timp, Șeful de Poliție TAFLARU ION, ajutorul șefului de grupă, comisarul PRUNESCU ION dela informații, comisarul ajutor BARBULESCU LAURENTIU, șeful serviciului de filaj. Menționez că rapoartele echipelor de filaj se păstrau în mape speciale de către TAFLARU ION care le centraliza și nu știu unde pot fi găsite în prezent. Deasemenea eventual mai pot da relațiuni comisarul șef STERIAN CONSTANTIN și comisarul ILIESCU NICOLAE.-

Dintre agenţii echipelor de filaj,îmi amintesc de următorii: LEPADATU HARALAMBIE,MARIN DOBRE,BELDEROF,CIUVAT,DARLEA, VITAN,care deasemenea pot da unele relaţiuni.-

In general pot spune că măsurile luate împotriva lui PATRASCANU,atât de regimul legionar cât şi de regimul antonescian,erau mult mai blânde decât cele luate faţă de alţi fruntaşi comunişti. Nu cunosc cauza acestor menajamente,dar nu este exclus că la baza lor se urmărea ruperea acestuia din partidul comunist şi eventual folosirea lui.

Aceasta este declaraţia mea,o susţin,stărui şi semnez.-

ss.Wirth Flavian

28 August 1951.-

Declarație

Subsemnatul Wirth Flavian, fost șef de Poliție, născut la 22 Dec. 1908 în T. Severin, fiul lui Iosif decedat și Maria, cu ultimul domiciliu în Buc. Str. M. Eminescu 135, reținut dela 24 Feb. 1950, în prezent în penitenciarul Făgăraș, declar următoarele:

În cadrul grupei II-a din Dir. Gl. a Poliției am funcționat în perioada începând din partea II-a a anului 1940 până în primăvara anului 1941 și am avut ca atribuțiuni facerea de cercetări diverse în legătură cu problema comunistă. Într-o seară dela începutul anului 1941, după rebeliunea legionară, am fost trimis de către inspectorul Stratilescu să aduc la Dir. Gl. a Poliției pe avocatul Lucrețiu Pătrășcanu, care locuia atunci pe Str. Vasile Lascăr No 106. Am plecat cu o mașină a Dir. Gle a Poliției, luând cu mine și un agent și ajungând la destinație, am sunat la locuința Dlui Pătrășcanu.

F. Wirth

Mi-a deschis chiar el și după ce m'am legitimat și i-am spus în ce scop am venit, dânsul s'a arătat surprins și mi-a răspuns că refuză să meargă, motivând că este noapte. În fața refuzului său, neștiind ce măsură să iau, i-am cerut permisiunea să vorbesc la telefonul său cu inspectorul Stătilescu și am chemat la telefon pe acesta, comunicându-i refuzul D-lui Pătrășcanu. Inspectorul Stătilescu mi-a spus să-i dau la telefon pe D-l Pătrășcanu și după ce au vorbit, am vorbit și eu din nou cu inspectorul Stătilescu, care mi-a spus să-l las acasă pe D-l Pătrășcanu și să mă duc a doua zi de dimineață ca să-l aduc, atrăgându-mi atenția să las agentul ce-l aveam cu mine să facă post fix pe timpul nopții. Am procedat conform instrucțiunilor primite și a doua zi dimineața am adus pe D-l Pătrășcanu la Dir. Gla a Poliției și l-am prezentat D-lui inspector Stătilescu, care a rămas singur în birou cu D-l Pătrășcanu. Nu știu ce s'a discutat, nici D-l Pătrășcanu nu a fost reținut la Dir. Gla a Poliției, deoarece ulterior, după

H. Wirtz

trecerea a 2-3 săptămâni, am fost însărcinat din nou să aduc la Dir. Glă a Poliției pe D-l avocat Pătrășcanu, împotriva căruia se luase măsura fixării unui domiciliu obligatoriu în comuna Poiana Țapului. Când m'am prezentat la locuința acestuia, l-am găsit bolnav în pat și raportând situația, a fost delegat D-l medic Vasilescu dela Dir. Glă a Poliției să constate starea bolnavului și în urma consultului făcut de acesta, măsura ridicării a fost amânată pentru 3-4 zile. Împreună cu medicul Vasilescu fiind, după cum era normal și subsemnatul. Am lăsat pază la locuința D-lui Pătrășcanu și după trecerea acestor zile, am adus la Dir. Glă a Poliției pe D-l Pătrășcanu care era într'o vădită stare de nervi. La Dir. Glă a Poliției, am luat, conform instrucțiunilor primite, o declarație D-lui Pătrășcanu, prin care își lua obligația că nu va desfășura nici o activitate politică și apoi a fost trimis sub pază la Poiana Țapului, măsurile de pază și siguranță trecând asupra organelor jandarmeriei întrucât se găsea pe teritoriul rural.

H. Wintz

Măsura fixării unui domiciliu obligatoriu a fost luată împotriva Dlui Pătrășcanu, deoarece imediat după rebeliunea legionară, când la conducerea Dir. Gle a Poliției a venit generalul Leoveanu, acesta a fost informat că doi fruntași comuniști - Lucrețiu Pătrășcanu și Scarlat Calimachi - au fost puși în libertate din lagăr de către Alex. Ghica Dir. General al Poliției în timpul guvernării legionare și de către generalul Petrovicescu, Ministrul de Interne din aceiași perioadă. Generalul Leoveanu a cerut atunci dela Corpul Detectivilor respectiv grupa II-a, relațiuni asupra celor două persoane, care i s'au prezentat sub forma unui referat în care se arăta activitatea comunistă a celor doi și generalul Leoveanu a înaintat acest referat în copie la Tribunalul Militar al Capitalei, unde se găseau arestați Alex. Ghica și generalul Petrovicescu, pentruca aceștia să fie cercetați și asupra acestei probleme, deoarece măsura punerii în libertate a celor doi, de către un ministru și un Director General legionar, părea nefirească, dând naștere

Fl. Wirth

la timpul său, la diferite interpretări și suspiciuni -

Nu pot da alte relațiuni asupra activității lui Pătrășcanu pe timpul cât a fost la Poiana Țapului și ulterior în lagăr, deoarece eu am plecat dela grupa II-a în primăvara 1941 și nu m'am mai ocupat niciodată de această chestiune. Pot da relațiuni ceilalți ofițeri de poliție care au rămas la grupa II-a și anume: Inspectorul Stelian Ion, șeful grupei în acel timp. Șeful de Poliție Toflan Ion, ajutorul șefului de grupă și șeful serviciului de informații al grupei, comisarul Prunescu Ion dela informații; comisarul ajutor Bărbulescu Laurențiu, șeful serviciului de filaj. Menționez că rapoartele echipelor de filaj se păstrau în mape speciale de către Toflan Ion care le centraliza și nu știu unde pot fi găsite în prezent. Deasemenea eventual mai pot da relațiuni comisarul șef Sterian Constantin și comisarul Iliescu Nicolae.

Dintre agenții echipelor de filaj, îmi amintesc de următorii: Lepădatu Haralambie, Marin Dobre, Beldeanu, Cinvâit, Dârlea, Vitan, care deasemenea pot da unele relațiuni.

H. Wirth

In general pot spune că măsurile luate împotriva lui Pătrășcanu, atât de regimul legionar cât și de regimul antonescian, erau mult mai blânde decât cele luate față de alți fruntași comuniști. Nu cunosc cauza acestor menajamente, dar nu este exclus că la baza lor se urmăreau ruperea acestuia din partidul comunist și eventual folosirea lui. Aceasta este declarația mea, o susțin, știu și semnez.

28 Aug. 1951

H. Wirth

DECLARATIE

Subsemnatul STEFAN MANOLESCU, Colonel în rezervă, domiciliat în orasul București str. Ing. Zablovschi nr. 44, născut în Brăila anul 1898, fiul lui Alexandru și Aneta morți, reținut dela data de 8 Noembrie 1949 și aflat în prezent în Penitenciarul Făgăraș, asupra celor întrebate declar următoarele:

In perioada dela 1 Noembrie 1942 și până la 15 Ianuarie 1945, am fost detașat în Prefectura Poliției Capitalei ca director având subordine serviciile de siguranță, Controlul Străinilor și Controlul Populației.-

Imi reamintesc că la începutul anului 1944, am primit o comunicare dela Ministerul de Interne prin care făcea cunoscut că LUCRETIU PATRASCANU vine la București pentru un timp limitat, ca să-și îngrijească sănătatea.-

Lucrarea am dat-o biroului respectiv, pentru măsuri de supraveghere.-

Imi reamintesc că între timp a obținut o prelungire sau mai multe.-

La expirarea ultimului termen pe care i-am adus-o la cunoștință printr'o adresă, am constatat că nu mai era prezent la domiciliu și că dispăruse dela domiciliu.-

Am comunicat Ministerului de Interne că nu se găsește la domiciliu, după care nu am mai primit nici un ordin.-

Imi explic această situație, prin faptul că având un domiciliu obligatoriu în afara Capitalei, urmărirea efectivă a lui LUCRETIU PATRASCANU era atribuită Dir. Generale a Poliției.-

De aceia cred că relații asupra dispariției lui LUCRETIU PATRASCANU și a împrejurărilor în care a avut loc, le poate da col. BALEANU, care era în acel timp Dir. Siguranței în DirGenerală a Poliției.-

Nu îmi amintesc de un alt caz ca vre'un membru al Partidului Comunist cu domiciliul obligatoriu, să fi beneficiat de o asemenea autorizație de deplasare în altă localitate.-

In timpul când am funcționat ca Comand. al Legiunei Jand. Brașov (anii 1941-42) am aflat că soția lui LUCRETIU PATRASCANU venea deseori la Brașov și presupun că și PATRASCANU obținea asemenea aprobări.-

Aceasta-mi este declarația pe care o susțin, stărui și semnez.-

ss. Stefan Manolescu

3ex.

139 ~~140~~

Declaraţie.

Subsemnatul Ştefan Manolescu. Colonel în rezervă, domiciliat în oraşul Bucureşti Str. Ing. Jablovschi 44 născut în Brăila anul 1898 fiul lui Alexandru şi Aneta morţi; reţinut dela data de 8 Noemvrie 1949 şi aflat în prezent în Penitenciarul Făgăraş; asupra celor întrebate declar următoarele:

In perioada dela 1 Noemvrie 1942 şi până la 15 Ianuarie 1945 am fost detaşat în Prefectura Pol. Capitalei ca director având subordine Serviciile de Siguranţă, Controlul Străinilor şi Controlul Paşapoartelor.

Imi reamintesc că la începutul anului 1944, am primit o comunicare dela Ministerul de Interne prin care făcea cunoscut că Lucreţiu Pătrăşcanu vine la Bucureşti pentru un timp limitat, ca să-şi îngrijească sănătatea.

Lucrarea am dat-o biroului respectiv pentru măsuri de supraveghere.

Rectificat de mine St. Manolescu

Imi reamintesc că ~~[illegible]~~ între timp a obţinut o prelungire sau mai multe.

La expirarea ultimului termen pe care i-am adus-o la cunoştinţă printr'o adresă, am constatat că nu mai era prezent la domiciliu şi că dispăruse

St. Manolescu

dela domiciliu.

Am comunicat Ministerului de Interne că nu se găsește la domiciliu, după care nu am mai primit nici un ordin.

Îmi explic această situație, prin faptul că având un domiciliu obligatoriu în afara capitalei, urmărirea efectivă a lui Lucrețiu Pătrășcanu era atributul Dir. Gle a Poliției.

De aceia cred că relații asupra dispariției lui Lucrețiu Pătrășcanu și a împrejurărilor în care a avut loc, le poate da Col. Bălteanu care era în acel timp Dir. Siguranței în Dir. Gle a Poliției.

Nu'mi amintesc de vre'un alt caz ca vre'un membru al Partidului Comunist cu domiciliul obligatoriu să fi beneficiat de o asemenea autorizație de deplasare în altă localitate.

În timpul când am funcționat ca Comand. al Legiunii Jand. Brașov (anii 1941-1942), am aflat că soția lui Lucrețiu Pătrășcanu venea deseori la Brașov și presupun că și Pătrășcanu obținea asemenea aprobări.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin, stărui și semnez.

A. Mandrescu.

2 [illegible]

D E C L A R A T I E

Subsemnatul MANOLESCU STEFAN,născut la Brăila în anul 1898,luna Martie ziua 31,fiul lui Alexandru şi Aneta morţi,cu ultimul domiciliu în Bucureşti str.Ing.Zablovschi nr.44,declar următoarele:

Citindu-mi/se din adresele nr.15o66 din 16 Mai 1944 şi 1883o din 21 Iunie 1944,mi-am reamintit că supravegherea lui LUCREŢIU PATRASCANU am făcut-o **noi**,Prefectura Poliţiei Capitalei, aparţinând lucrarea la Biroul condus de comisar şef ALBERT RADULESCU,care avea în atribuţiunea sa problema partidelor politice sau comisar şef SAVA DUMITRESCU,care se ocupa cu problema Partidului Comunist.-

In declaraţiunea dată eri 28 August am omis faptele relatate mai sus,probabil datorită defectuoasei funcţionări a memoriei mele,agravată prin spazmul cerebral pe care l-am suferit în vara anului 195o.-

Nu îmi reamintesc dacă echipa care urmărea maşina în care se afla PATRASCANU şi cu care a dispărut a fost identificată după număr şi dacă am dat dispoziţii să se facă investigaţii în acest sens.-

Despre toate acestea pot da relaţii una din persoanele mai sus indicate.-

Aceasta îmi este declaraţia mea pe care o susţin,stărui şi semnez.-

ss.St.Manolescu

Declaraţie

Subsemnatul Manolescu Ştefan, născut la Brăila în anul 1898 luna Martie ziua 8, fiul lui Alexandru şi Aneta, mort, cu ultimul domiciliu în Bucureşti Str. Iuga Jablonschi No 44, declar următoarele:

Citindu-mi-se adresele No 15066 din 16 Mai 1944 şi 18830 din 21 Iunie 1944, mi-am reamintit că supravegherea lui Lucreţiu Pătrăşcanu era făcută o mai [illegible] Pol. Capitalei, participând lucrarea la Biroul condus de Comis. Şef Albert Nădulescu care avea în atribuţiune problema partidelor politice sau Comis. Şef Sava Dumitrescu care se ocupa cu problema Partidului Communist.

În declaraţiunea dată ori 28 [illegible] am omis faptele relatate mai sus, probabil datorită defectuoasei funcţionări a memoriei mele, agravată prin spasmul cerebral pe care l-am suferit în vara anului 1950.

Nu-mi reamintesc dacă echipa care urmărea maşina în care se afla Pătrăşcanu şi cu care a dispărut a fost indentificată după numărul

St. Manolescu.

şi dacă am dat dispoziţii să se facă investigaţii în acest sens.

Despre toate acestea pot da relaţii una din persoanele mai sus indicate.

Aceasta îmi este declaraţia mea pe care o susţin, ştiu şi semnez.

A Mandlescu.

28 NOV 1951

DECLARATIE

Subsemnata SCHMERZ LILI MARIANNE, născută în anul 1904, luna Aprilie ziua 21, în Viena, Austria, cetăţeancă română, din anul 1926, de profesie dactilografă, domiciliată în Bucureşti str. Aureliu nr. 5, fiind întrebată declar următoarele:

Intrebare:

Când ai cunoscut pe avocatul dr. APFEL şi ce ştii despre el?

Răspuns:

Pe avocatul dr. APFEL l-am cunoscut în anul 1929, fiind invitat de soţul meu acasă la noi. Tin minte că atunci când a venit la noi dr. APFEL soţul meu mi l-a prezentat şi separat mi-a spus despre el că este un avocat cunoscut în Germania, apărător în procesele celor din organizaţia Feme. Imi amintesc că am întrebat pe soţul meu ce înseamnă această organizaţie şi despre ce procese este vorba, iar el mi-a explicat şi mi-a rămas ideia că organizaţia Feme este o organizaţie teroristă in genul organizaţiei Ku-Klux Klan, numai că cei de Feme asasinează pe comunişti. Eu m'am mirat din acest lucru, întrucât nu puteam să înţeleg cum avocatul APFEL, despre care soţul meu mi-a spus că ar fi comunist, să apere totuşi pe asasinii comuniştilor. Nu am ştiut cu ce interese a venit avocatul APFEL la Bucureşti. Dealtfel nu a stat decât puţin timp (câteva zile), după care probabil a plecat în Germania înapoi.-

Intrebare:

Arată dacă dr. APFEL a mai revenit ulterior la Bucureşti şi dacă da, ce ştii despre scopul revenirii sale la Bucureşti?

Răspuns:

Stiu că av. dr. APFEL a revenit în Bucureşti în toamna anului 1932. De data aceasta nu-mi reamintesc dacă a fost la noi acasă. Soţul meu mi-a spus însă la această ocazie, că dr. APFEL i-a cerut să-i facă legătură cu cineva din conducerea Partidului Comunist din România. Stiu deasemeni că după câteva zile soţul meu mi-a comunicat că a prezentat pe dr. APFEL lui LUCRETIU PATRASCANU la care au fost împreună.-Despre fondul discuţiilor cât şi despre faptul dacă şi soţul meu a participat la discuţiile între APFEL şi PATRASCANU, soţul meu nu mi-a spus nimic.- ./.

Intrebare:

Cât timp a rămas dr.APFEL în Bucureşti?

Răspuns:

Nu pot preciza acest lucru,însă cred că numai câteva zile, căci dacă ar fi stat mai mult ar fi reluat vizitele în familia noastră.-

Intrebare:

Ulterior dr.APFEL a mai revenit la Bucureşti?

Răspuns:

Eu nu ştiu ca dr.APFEL să mai fi venit în Bucureşti.-

Intrebare:

Ce a urmat după vizita făcută de dr.APFEL la Bucureşti?

Răspuns:

După ultima vizită făcută de dr.APFEL la Bucureşti,când soţul meu i-a făcut legătură cu PATRASCANU,la câtva timp soţul meu a primit o telegramă dela dr.APFEL,în care soţul meu era anunţat să se prezinte la Berlin pentru nişte convorbiri importante.Telegrama menţiona că spezele de drum şi întreţinere ale acestui voiaj îi vor fi restituite. După câteva zile soţul meu a plecat la Berlin. După cam 2 săptămâni soţul meu revenind la Bucureşti,mi-a povestit următoarele: A fost la Berlin unde s'a prezentat la avocatul dr.APFEL.Mai îmi amintesc un amănunt că soţul meu mi-a povestit cum a locuit la Hotelul "Christliches Hospiz" şi a glumit,povestind cum în noptiera din camera hotelului se afla o carte de rugăciune,pe care el nu a folosit-o.- Asupra scopului pentru care a fost chemat la Berlin,soţul meu mi-a spus că APFEL l-a prezentat pe soţul meu unui domn,care vorbea bine limba germană,însă după accent nu părea a fi german. Soţul meu mi-a descris comportarea acestui domn despre care mi-a spus că era confuz şi neîndemânatec în discuţii,nesigur pe sine. Cu acel domn soţul meu a avut mai multe întâlniri. Astfel la prima întâlnire dl.în cauză i-a spus soţului meu că o editură din Moscova este interesată ca soţul meu să scrie o carte despre România.Ce anume să trateze acea carte nu ştiu,dacă au discutat prea amănunţit. S'a spus deasemeni că pe măsură ce cartea se scrie,materialul trebueşte trimis,in care scop s'a vorbit de nişte vizite în străinătate ce ar fi trebuit să facă soţul meu şi chiar despre o vizită la Moscova,-

La altă întâlnire,dl.în cauză nu a mai vorbit de proectata carte ci a atacat direct o problemă nouă făcând soţului meu cunoscut că el,adică domnul în cauză este reprezentant al organizaţiei Internaţionalei a II-a şi că soţul meu este solicitat să facă pentru această organizaţie spionaj militar în România,expli-

./.

când soţului meu cam în ce ar consta,adică ce interesează pe acea organizaţie de spionaj a Internaţionalei a II-a din chestiunile militare din România. Spre exemplu: aprovizionarea,contigente,armament,ţăria. Soţul meu mi-a spus că a amânat răspunsul faţă de acel domn,că a primit spezele dela APFEL şi a plecat în România,fără a da răspuns domnului în cauză. Soţul meu mi-a atras atenţia să păstrez cu toată stricteţea secretul asupra acestor lucruri.Eu nu îmi amintesc ca soţul meu să fi corespondat cu APFEL după această vizită la Berlin. Nu îmi amintesc anul precis,însă ştiu că după câtiva ani dela faptul sus arătat soţul meu mi-a spus odată că APFEL s'ar afla în Paris. Deasemenea nu ştiu de unde a avut soţul meu această ştire.-

Acestea declar,susţin şi semnez.-

ss.Schmerz Lili Marianne

1 Februarie 1952.-

Dată în fața noastră
Dng. hau—

1481

(147)

Exemplara

Declarație.

Subsemnata Schmerz Lili Marianne născută în anul 1904, luna Aprilie, ziua 21, în Viena, Austria, cetățeană română din anul 1926, de profesie dactilografă, domiciliată în București str. Aurelia 5, fiind întrebată declar următoarele:

Intrebare: Când ai cunoscut pe avocatul dr. Appel și ce știi despre el?

Răspuns: Pe avocatul dr. Appel am cunoscut în anul 1929 fiind invitat de soțul meu acasă la noi. Țin minte că atunci când a venit la noi dr. Appel, soțul meu mi l-a prezentat și separat mi-a spus despre el că este un avocat cunoscut în Germania apărătorl în procesele celor din

Lili Schmerz

organizaţia Feme. Îmi amintesc că am întrebat pe soţul meu, ce înseamnă această organizaţie şi despre ce procese este vorba, iar el mi-a explicat şi mi-a rămas ca idee că organizaţia Feme este o organizaţie teroristă în genul organizaţii Ku-Klux-Klan, numai că cei de Feme asasinează pe comunişti. Eu m'am mirat de acest lucru întrucât nu puteam să înţeleg cum avocatul Apfel, despre care soţul meu mi-a spus că ar fi comunist, să apere totuşi pe asasinii comuniştilor. Nu am ştiut cu ce interese a venit avocatul Apfel la Bucureşti, de altfel nu a stat decât puţin timp (câteva zile), după care probabil a plecat în Germania înapoi.

<u>Întrebare</u>: Arată dacă dr. Apfel a mai revenit ulterior la Bucureşti şi dacă da, ce ştii despre scopul revenirii

Lilli Schmey

~~150~~ 149

rale la București?

Răspuns: Știu că avocatul Dr. Apfel a revenit în București în toamna anului 1932. De data aceasta nu mă reamintesc, dacă a fost la noi ~~în~~ acasă. Soțul meu mi-a spus însă la această ocazie, că dr. Apfel i-a cerut se faca legătura cu cineva din conducerea partidului comunist din Romania. Știu deasemeni că după câteva zile soțul meu mi-a comunicat ~~cat~~ că a prezentat pe dr. Apfel lui Lucrețiu Patrașcanu, la care au fost împreună. Despre fondul discuțiilor cât și despre faptul, dacă și soțul meu a participat la discuțiile între Apfel și Patrașcanu, soțul meu nu mi-a spus nimic.

Intrebare: Cât timp a ramas dr. Apfel în București?

[signature]

150151 17

Răspuns: Nu pot preciza acest lucru, însă cred că numai câteva zile, căci dacă ar fi stat mai mult ar fi reluat vizitele în familia noastră.

Intrebare: Ulterior dr. Apfel a mai revenit la Bucureşti?

Răspuns: Eu nu ştiu ca Dr. Apfel să mai fi venit în Bucureşti.

Intrebare: Ce a urmat după vizita făcută de dr. Apfel la Bucureşti?

Răspuns: După ultima vizită făcută de Dr. Apfel la Bucureşti, când soţul meu i-a făcut legătura cu Patrascanu, la câtva timp soţul meu a primit o telegramă dela dr. Apfel, în care soţul meu era anunţat să se prezinte la Berlin pentru nişte convorbiri importante. Telegrama menţiona că spesele de drum şi întreţinere ale acestui voiaj îi vor fi restituite. După

Lilli Lehmann

câteva zile soțul meu a plecat la Berlin. După cam 2 săptămâni soțul meu revenind la București mi a povestit următoarele: A fost la Berlin unde s'a prezentat la avocatul dr. Appel. Mai îmi amintesc un amănunt ce soțul meu mi a povestit: cum a locuit la Hotelul „Christliches Hospiz" și a glumit, povestindu, cum in noptiera din camera hotelului se afla o carte de rugăciune, pe care el nu a folosit. Asupra scopul pentru care a fost chemat la Berlin, soțul meu mi a spus că Appel la prezentat pe soțul meu unui domn, care vorbea bine limba germana, insa după accent nu parea a fi german. Soțul meu mi a descris comportarea acestui domn despre care mi a spus, ca iera confus și neîndemânatic in discuții, nesigur pe sine. Cu acel domn soțul meu

a avut mai multe întâlniri. Astfel la prima întâlnire domnul în cauză a spus soțului meu că o editură din Moscova este interesată ca soțul meu să scrie o carte despre România. Ce anume să trateze acea carte nu știu dacă au discutat prea amănunțit. S'a spus deasemeni că pe măsură ce cartea se scrie materialul trebuiește trimis, în care scop s'au vorbit de niște vizite în străinătate ce ar fi trebuit să facă soțul meu, și chiar despre o vizită la Moscova.

La altă întâlnire, domnul în cauză nu a mai vorbit de proiectata carte ci a atacat direct o problemă nouă făcând soțului meu cunoscut că el, adică domnul în cauză, este un reprezentant a organizației Internaționalei a doua și că soțul meu este solicitat să facă pentru această organizație spionaj militar în România, explicând soțului meu

153
1553
10

cum și ce ar consta, adică ce interesează pe organizația de spionaj a Internaționalei a doua din chestiunile militare în România. Spre exemplu: aprovizionarea, contingente, armament, tăria. Soțul meu mi-a spus că a amânat răspunsul față de acel domn, că a primit spezele de la Appel și a plecat în România fără a da răspuns domnului în cauză. Soțul meu mi-a atras atenția să păstrez cu toată strictețea secretul asupra acestei lucruri. Eu nu îmi amintesc că soțul meu să fie corespondat cu Appel după această vizită la Berlin. Nu îmi amintesc anul precis însă știu că după câțeva ani de la faptul sus arătat soțul meu mi-a spus odată că Appel s'ar afla în Paris. Deasemeni nu știu de unde a avut soțul meu această știre.

Aceste declar și semnez

1./II. 1952

Lili Schnur

DECLARATIE

Subsemnatul ILIESCU NICOLAE, născut la 3.XII.1914, în București, fiul lui Ioan și Maria, fost comisar în Dir. Generală a Poliției - Brigada II-a Comunistă, între anii 1941-45, în prezent reținut dela 28.X.1948, cu ultimul în București str. Carol Davilla nr.34 A, în prezent reținut la Penitenciarul Făgăraș, declar următoarele:

In timpul regimului legionar, în anul 1940, au fost puși în libertate dela lagărul Tg.Jiu, comuniștii LUCRETIU PATRASCANU și SCARLAT CALIMACHI, urmând a avea domiciliul forțat. Noi, gradele mici dela Brigadă am fost surprinși că doi comuniști notorii sunt puși în libertate, însă a circulat zvonul că Prințul SCARLAT CALIMACH fiind prieten cu Prințul ALEXANDRU GHICA, pe atunci director general al Sigurantei, l-a pus în libertate atât pe el cât și pe LUCRETIU PATRASCANU pentru care a intervenit CALIMACH.-

In anul 1941, iarna prin luna Februarie, fiind comisar ajutor am fost luat de comisarul șef WIRTH FLAVIAN să-l ridicăm pe PATRASCANU LUCRETIU dela locuința sa din Piațeta Vasile Lascăr.

PATRASCANU însă s'a opus, pretextând că dacă e vorba de o invitație, va veni el singur de bună voie. Atunci WIRTH a pus mâna pe telefon și a vorbit cu inspectorul STRATILESCU și în urma convorbirei ne-a spus să părăsim casa întrucât PATRASCANU va veni singur a doua zi. Când am coborât scările, WIRTH ne-a spus că totuși trebue lăsat un post fix de observație până a doua zi dimineața care să-l ia pe PATRASCANU în filaj și să vadă dacă urmează drumul normal spre Siguranță urmând ca dacă ia altă rută să fie arestat. Eu am fost pus în primul post la intrarea în blocul unde locuia PATRASCANU și am rămas acolo până la orele 1 noaptea, când am fost schimbat de un alt coleg pe care nu-l țin minte.-

Nu mai știu ce s'a petrecut a doua zi, dacă a venit sau nu PATRASCANU.-

Tot cu privire la PATRASCANU circula un zvon pe când eram reținut la Penitenciarul Târgșor, că generalul DIACONESCU NICOLAE fostul director general al Sigurantei nu a fost

arestat între anii 1945-1948 fiindcă-l ajutase pe PATRASCANU să fugă dela Poiana Tapului unde avea domiciliul forţat, fiindcă era căutat de nemţi cari vroiau să-l omoare. Drept mulţumire PATRASCANU l-a menajat cât a fost Ministru.-

Aceasta este declaraţia, pe care o susţin, stărui şi semnez.-

ss. Iliescu Nicolae

29 August 1951.-

157

156

Declaratie.

Subsemnatul Iliescu Nicolae, născut la 3 XII 1914 în Bucuresti, fiul lui Ioan și Maria, fost comisar în Dir. G-lă a Poliției - Brigada II-a Comunistă între anii 1941 - 1945, în prezent reținut dela 28 X 1948, cu ultimul domiciliu în Bucuresti Str. Carol Davilla Nr. 34A în prezent reținut la Penitenciarul Făgăraș, declar următoarele:

In timpul regimului legionar, în anul 1940, au fost puși în libertate dela lagărul Tg. Jiu comuniștii Lucrețiu Pătrășcanu și Scarlat Calimach, urmând a avea domiciliu forțat. Noi, gradele mici dela Brigadă am fost surprinși că doi comuniști notorii sunt puși în libertate, însă a circulat zvonul că Prințul Scarlat Calimach fiind prieten cu Prințul Alexandru Ghica, - pe atunci Director General al Siguranței - l-a pus în libertate atât pe el cât și pe Lucrețiu Pătrășcanu pentru care a intervenit Calimach.

In anul 1941, iarna prin luna Februarie, fiind comisar ajutor, am fost luat de comisarul șef Wirth Flavian să-l ridicăm pe Pătrășcanu Lucrețiu dela locuința sa din Piățeta Vasile Lascăr. Pătrășcanu însă s'a opus, pretextând că dacă e vorba de o invitație, va veni el singur de bună voie. Atunci Wirth a pus mâna pe telefon și a vorbit cu Inspectorul Stratilescu și în urma convorbirei ne-a spus să părăsim casa întrucât Pătrășcanu va veni singur a

NIliescu

doua zi. Când am coborât scările, Wirth ne-a spus că totuşi trebuie lăsat un post fix de observaţie până a doua zi dimineaţa care să-l ia pe Pătrăşcanu în filaj şi să vadă dacă urmează drumul normal spre Siguranţă urmând ca dacă ia altă rută să fie arestat. Eu am fost pus în primul post la intrarea în blockul unde locuia Pătrăşcanu şi am rămas acolo până la orele 1 noaptea când am fost schimbat de un alt coleg pe care nu-l ţin minte.

Nu mai ştiu ce s'a petrecut a doua zi, dacă a venit sau nu Pătrăşcanu.

Tot cu privire la Pătrăşcanu, circula un svon pe când eram reţinut la Penitenciarul Târgşor, că generalul Diaconescu Nicolae, fostul Director General al Siguranţei nu a fost arestat între anii 1945-1948 fiindcă-l ajutase pe Pătrăşcanu să fugă dela Poiana Ţapului unde avea domiciliu forţat, fiindcă era căutat de Nemţi cari voiau să-l omoare. Drept mulţumire Pătrăşcanu la menajat cât a fost Ministru.

Aceasta este declaraţia mea pe care o susţin, stăruie şi semnez.

29 VIII 1951.

N. Ghircu

C O P I E.

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU.
16 Aug.1952, la Cluj.

INTEROGATORIU A INCEPUT LA ORA 7,40 minute
INTEROGATORIU S'A TERMINAT LA 12,oo minute

Eu, Lt. de Securitate GRUIA MANEA, am interogat in calitate de anchetator pe arestatul,

Numele si pronumele APOSTOL PAVEL, anul. luna şi ziua naşterii 1919, Nov. 16, locul naşterii Orasul Arad Raionul Arad, Regiunea Arad, cetăţenia română, naţionalitatea evreu, apartanenta politică membru in P.M.R. provenit din P.C.R. din ce an: 1945 Ianuarie. Studii Dr. in filozofie, profesia Decan al Facultăţii de Istorie. Ultimul loc de muncă si funcţia: Universitatea Victor Babeş unde a fost Decan, ultimul domiciliu Cluj Str. Iokai Nr.11. Situaţia familiară căsătorit cu DOINA TODORAN in vârsă de 25 ani, aceasta este a doua sa soţie, cu care nu are copii, domicilieazâ in Cluj Str. Iokai Nr.11 Asistentă la Cabinetul de Marxism- Leninism a Universităţii Victor Babes. Cu prima soţie VIORICA ATLAS de 32 ani, domiciliată in Bucureşti Str. Carafi Vechi Nr.3 Ap.7, educatoare la Căminul de zi M.A.I. are un copil LUCIA APOSTOL de 5 ani. Originea socială mic burgheză, tatăl său inainte de primul război mondial a fost actionar la o drogherie. Din anul 1920, a fost voiajor comerciant la o firma de medicamente.

Activitatea politică până in 1947:din anul 1939 până in 1939 a făcut parte din Org. Sionistă "HASOMER - HA SAIR". In Ianuarie 1945 devine membru al Partidului Comunist Român. A participat la alegeri atât in 1946 cat si in 1948 ca ziarist.

Decoratii, distinctii si premii guvernametale, nu a primit.

In ce armata a făcut serviciul, grad funcţie: fiind evreu nu a făcut armată fiind concentrat in tabere de muncă 1941-1943. In 1950 a facut o scoala de Ofiteri politici de rezerva la Oradea.

..//..

Daca a fost prizonier Nu a fost, Daca a fost in străinătate: Nu, Daca a participat in banda, Nu , Daca a fost judecat: Nu,

INTREBARE: Arată D-ta activitatea politică ce ai desfăşurat'o până la 23 Aug. 1944 ?

RASPUNS: Activitatea mea politică inainte de 23 Aug.1944, am desfăşurat'o in cadrul organizaţiei Sioniste HASOMER- HATAIR, incepând din 1934/1935, unde in anul 1939 datorita activităţii mele intensă in cadrul acestei Organizaţii am fost cooptat in Comitetul Central al acestei Organizaţii pe ţinutul Transilvaniei, iar apoi ales ca Secretar al XXXXXXX Comitetului Central.

In cadrul acestei Organizaţii am organizat răspândirea ideologiei oficiale a miscării, ideologie social-fascistă, diversionistă cu elemente luate din troţkism si reformism. Un element esential in această activitate era ponegrirea Uniunii Sovietice contestând că acolo s'ar fi rezolvat problema evreiască.

In spiritul celor arătate mai sus am redactat in 1939 toamna, programul de educaţie ai membrilor mai in vârstă ai acestei organizaţie.

INTREBARE: Ince Partid te-ai incadrat imediat după 23 Aug.1944 ?

RASPUNS: După evenimentele dela 23 Aug.1944, m'am incadrat in P.C.R..

INTREBARE: Ca membru al P.C.R. ţi-ai indeplinit D-ta sarcinile ce ţi s'au dat in spiritul liniei trasate de Partid ?

RASPUNS: Ca membru al P.C.R-ului nu mi-am indeplinit sarcinile in spiritul liniei trasate de Partid:,in diferite etape am desfăşurat o activitate duşmănoasă de promovare a unei linii naţionaliste şovine , linie ce era una şi aceaşi cu a elementelor reprezentante ale Partidelor burgheze-reacţionare, linie ce făcea să adâncească şi mai mult ura şi neincrederea dintre populaţia română şi cea maghiară.Această activitate am desfăşurat'o in timp ce mi s'au incredinţat diferite sarcini importante de catre P.C.R.

INTREBARE: Arată D-ta când şi cum ţi-ai desfăşurat această activitate duşmănoasă şi cauzele determinante ?

RASPUNS: In vara anului 1945 la Sibiu, s'a format un Comitet Interimar Studenţesc care avea ca scop să mobilizeze studenţii in vederea mutării Universităţii dela Sibiu

../..

la Cluj. In acest Comitet pe lângă reprezentanţii U.T.C-u lui si U.T.S-ului au intrat si reprezentanţi ai tineretului P.N.T. şi P.N.L. Eu care reprezentam U.T.C-ul aveam ca sarcină trasata de Partid de a imprima o linie a Partidului in massele studenţeşti ca: demascarea şi combaterea naţionalismului xxxxxxxx şi şovinismului, xxxxxxxxxxxxxxxxx xxxxx propagate de reacţiunea românească, dovedirea caracterului său xxxxx trădător, dovedirea legăturii dintre acţiunile şovine ale reacţiunii interne şi acţiunea imperialistilor americano- Englezi de a desmembra din nou Transilvania.ş

Una din principalele frământări ale studenţimii , era condiţiunile in care se va face mutarea Universităţii din Sibiu la Cluj. In această problemă elementele reactionare ale Partidelor Burghezo-Mosieresc P.N.T. şi P.N.L. din Comitetul Interimar al Universităţii din Sibiu, susţinea că această mutare trebue să se facă prin evacuarea din Cluj a universităţii maghiare, fapte ce ar fi adus după sine consecinţe grave cu privire la intreaga acţiune a P.C.R-ului de apropiere a naţionalităţii române de ce-a maghiară.

Linia Partidului era, ca ambele Universităţi trebue să fie la Cluj, colaborând in opera de democratizare a vieţii culturale, printr'o atitudine sinceră şi lipsită de rezerve, linie ce trebuea imprimată studenţilor ambilor naţionalităţi.

In locul acestei linii eu am promovat una antipartenică, susţinând teza posibilităţii colaborării cu elementele reacţionare , in loc de a duce o acţiune de combatere şi demascare a poziţiei duşmănoase ce o aveau reprezentanţii P.N.T. si P.N.L., demascare ce ar fi trebuit să o fac in faţa masselor studenţeşti. Eu am aplicat această linie antipartenică, deşi eram constient de consecinţele grave ale activităţii acestor elemente trimise de P.N.T. şi P.N.L. Mai mult incă: deşi P.C.R. inţelegea infinţarea ambilor universităţi la Cluj, pe o bază principială eu căutam să creiez impresia in rândul studenţilor că inginţarea Universităţii maghiare este o concesie temporară, tranzitorie , după care la Cluj va funcţia numai universitatea românească, acea maghiară urmând a se desfinţa^tă^ sau a fi xxxxxx mutată in altă parte. Această teză am susţinut'o şi in faţa unei delegaţii ale studenţilor români dela Universitatea maghiară din Cluj, cu ocazia unei inxxxxxxx

..//..

tatea mea ulterioară.

Astfel in toamna anului 1945, la Cluj, a luat ființă ziarul "Tribuna Noua" care avea ca scop să popularizeze politica guvernului şi a Partidului şi in special poziția lor in problema Transilvaniei, fără ca acest organ să fie un reprezentant oficial al Partidului şi Guvernului Eu am avut acolo funcția de Secretar de redacție la inceput şi apoi acela de prim redactor.

Si in cadrul activității la această gazetă, eu am continuat să imprim aceasi linie naționalistă şovină, pe care o promovasem in activitatea mea anterioară şi care era una şi aceaşi cu a elementelor reprezentante ale partidelor burghezo-moşiereşti, linie ce făcea să se adâncească şi mai mult neincrederea şi ura dintre populația română şi ce-a maghiară.

Discursul ținut de LUCRETIU PATRASCANU la Cluj, in care a adoptat o atitudine fățiş şovină a dat posibilitatea atât mie cât şi grupului naționalist din jurul ziarului să avem o atitudine si mai deschisă şi mai provocatoare.

Aceasta a făcut ca ziarul să fie pe placul reacțiunii burghezo-moşieresti care N'a intârziat să-mi facă cunoscut acest lucru prin diferite metode . Astfel redactorul ziarului IACOB TIS fost Național Taranesc om apropiat a lui Emil Hateganu in strânse legături cu cercurile clericale mi-a adus la cunoştință că preoții au primit instrucțiuni să ajute la răspândirea ziarului, intrucât linia naționalistă şovină a ziarului, era şi linia lor. Această simpatie a devenit evidentă, când cu prilejul publicării numărului 100 a ziarului "Tribuna Noua" am fost felicitat de episcopii cultului ortodox şi Greco-catolic, felicitări ce au şi fost publicate in ziar, deşi aceştia aveau pe atunci o poziție netostilă operei de democratizare a țării.

In redacție aveam pe un anume CONSTANTINESCU, legionar, care trebuind să plece definitiv din Cluj, a venit la mine şi mi-a spus, că ştie că sunt evreu, că acest lucru il mai ştie şi alții, dar că linia naționalistă a ziarului face ca şi legionarii să sprijine răspândirea acestui ziar, şi să nu mă mir de creşterea serioasă a tirajului care a atins ziarul Tribuna Noua.

..//..

tâlniri când eu am fost ca delegat al Comitetului Interimar la Cluj. In felul acesta am intărit spiritul şovin şi influenţa reacţiunii asupra studentimii in loc de a imprima linia sinceră şi principială a Partidului Comunist de care am fost trimis in acest Comitet.

Deşi am fost avertizat de diferiţi activişti de vază a Partidului când m'am situat pe o poziţie reacţionară, eu am persitatat in această atitudine ,care atitudine nu a fost intâmplătoare : ea reflecta convingerile mele lăuntrice cu caracter naţionalist - şovin şi o adversitate faţă de populaţia maghiară in general.

In această perioadă mi s'a arătat de Dl. GHENAT actualmente la Procuratura Generală din Bucureşti, că linia adoptată de mine este o linie contrară celei trasate de Partid, făcându-mi mai multe observaţii privitor la această atitudine.

Deasemenea DIACONESCU DUMITRU actualmente la Preşedenţia Consiliului de Ministrii, VEZENDEANU in prezent la C.C. P.M.R. Secţia externă şi soţii MANDEA medici in Oradea, mi-au arătat că am căzut pe o poziţie reacţionară.

Dr. KOMLOS GHEORGHE, in prezent Medic militar la Tg.Mureş, combătând atitudinea mea a afirmat că are impresia că eu am adoptat această poziţie cu scopul de a face carieră cu ajutorul elementelor reacţionare, in sensul că eu aş căuta să avansez in viaţa universitară cu ajutorul elementelor reacţionare care deţineau funcţii de răspundere in conducerea universităţii. Si intradevăr afirmaţia lui era reală: apropiindu-mă de elementele reacţionare din conducerea Facultăţii prin atitudinea oportunistă pe care o adoptasem, am fost numit asistent la propunerea făcută de Prof. LUCIAN BLAGA şi D.D. ROSCA ambii elemente reacţionare.

In această atitudine a mea am fost şi mai mult intărit in urma unei conferinţe ţinută de LUCRETIU PATRASCANU la Sibiu, când după primirea unor profesori universitari de catre LUCRETIU PATRASCANU, in cercurile universitare a inceput să se discute intens despre o poziţie naţionalistă a lui LUCRETIU PATRASCANU in cadrul Partidului in opoziţie cu linia oficială a Partidului.

Incurajat de atitudinea lui LUCRETIU PATRASCANU si a altor elemente apropiate lui, eu am continuat să mă menţin pe o poziţie naţionalistă şovină şi in activi-

.//.

Asa cum am arătat mai sus, ziarul a fost incurajat in linia sa naţionalistă-şovină , de un număr de elemente apropiate lui LUCRETIU PATRASCANU si chiar de către LUCRETIU PATRASCANU.

Astfel GHEORGHE SICLOVAN, in prezent Cänferenţiar la I.S.P. Bucureşti pe atunci colaborator la Institutul condus de L.Pătrăşcanu şi om apropiat lui, mi-a spus că a citit ziarul "TRIBUNA NOUA" şi socoteşte că poziţia acestui ziar este pe placul lui Pştrăşcanu si a cercului său.

Această poziţie a avut'o şi un alt inspector anume TIBERIU BOGDAN, care avea legaturi cu LUCRETIU PATRASCANU, care venind la Cluj, mi-a comunicat că LUCRETIU PATRASCANU ia spus cu ocazia unei audienţe pe care i-a acordat-o că poartă interes ziarului "Tribuna Noua" pentru linia pe care o promovează. TIBERIU BOGDAN până in urmă cu un an şi jumătate a fost Inspector la Ministerul Invăţământului Public, locueşte in Piaţa Icoanei /Capătul Str.Polone fosta locuinţă a lui Madgiaru /

In primăvara nului 1946, a venit in Cluj, Dr. MIHAIL POP /din informaţii Medic militar/in prezent/ care prin activitatea lui era un element apropiat lui LUCRETIU PATRASCANU şi mi-a spus următoarele: LUCRETIU PATRASCANU vrea să provoace o discuţie asupra problemei naţionale pentru a imprima linia lui naţionalistă, in care scop caută elemente intelectuale , membrii de Partid, pe care să se sprijine această acţiune, pe care vrea să o ducă in primul rând in sânul Partidului. Acestea mi-a spus in legătură cu aprecierea lui personală pentru linia naţionalistă-şovină a ziarului, care după cum a afirmat el este identică cu punctul de vedere al lui LUCRETIU PATRASCANU.

Toate acestea făcea ca eu si membrii redacţiei să ne considerăm partizanii poziţiei lui LUCRETIU PATRASCANU.

Elementele care au patronat ziarul, care erau personalităţi din viaţa universitară şi anume: CONSTANTIN DAICOVICI Decan al Facultăţii de Litere şi Filozofie,apoi Ministru Adjunct al Invăţământului Public, ALEXANDRU ROSCA Profesor la Facultatea de Litere si Filozofie, MIHAIL KERNBACH Decan al Facultăţii de Medicină, şi EMIL PETROVICI Profesor la Facultatea de Litere si Filozofie. au susţinut

..//..

aceasta linie a ziarului considerându-se ca eelemente ce simpatizau cu poziţia lui L.PATRASCANU.

Astfel CONSTANTIN DAICOVICI mi-a afirmat in repetate rânduri, că poziţia lui LUCRETIU PATRASXANU /redau chiar expresia lui/ - " este singura compatibilă cu sentimentele cu adevărat româneşti" -

Tot C.DAICOVICI, care se interesa indeaproape de ziar, vorbind despre linia ziarului mi-a spus că "TRIBUNA NOUA" indrăzneşte să spună ceace gândesc toţi intelectualii români. Această poziţie a lui C.DAICOVICI mi-a fost confirmată mult mai târziu, cu ocazia publicării documentului Biroului Informativ cu privire la situaţia din Partidul Comunist din Jugoslavia; pe atunci C.DAICOVICI deţinea funcţia de Mineistru Adjunct al Invăţământului Public. Mergând intr'o vizită la el mi-a spus că demascarea lui TITO - "se datoreşte indreptăţitei rezistente naţionale a Jugoslaviei " faţă de aşa zisele pretenţii ale Uniunii Sovietice.

Intr'un stil foarte subtil C.DAICOVICI căuta să descrediteze buna intenţie a Uniunii Sovietice faţă de ţările cu Democraţie Populară, şi să slăbească increderea in trăinicia Regimului Sovietic.

Asemenea aluzii şi afirmaţii C.DAICOVICI le-a făcut faţă de Prof. EMIL PETROVICI supt o formă mai voalată, faţă de ALEXANDRU ROSCA, faţă de STEFAN PASCU Conferenţiar la Facultatea de Istorie, faţă de actuala mea soţie cum şi faţă de cumnatul său TUDOR BUGNARIU Profesor la Facultatea de Filozofie din Bucureşti.

Cu acest Comitet de Patronare eu cu Directorul ziarului anume DIMITRIE TUDORANU, in prezent Profesor la Facultatea de Petagogie Cluj, am avut diferite discuţii privitor la linia ce trebueste imprimată in diferite cazuri ziarului "TRIBUNA NOUA" când acestia impreuna cu noi, au căzut de acord asupra liniei naţionaliste-şoviniste in cazurile respective . Spre exemplu: in primăvara anului 1946, a avut loc in Cluj, o manifestaţie făcută de o serie de elemente reacţionare din rândurile studenţilor, manifestaţie cu caracter şovin şi huliganic. Discutând cu ei poziţia ziarului faţă de aceste manifestări şovine şi huliganice, am hotărât ca să acceptăm in fond scopul manifestaţiei, care avusese ca scop aţâţarea spiritelor contra populaţiei maghiare , insă să combatem numai forma sub care s'a desfă-

..//..

şurat. In felul acesta poziţia ziarului nostru, a incurajat şovinismul şi a sprijinit manevrele reacţiunii din ţară şi străinătate .

In cadrul redacţiei ziarului "TRIBUNA NOUA", elementele componente aveau trecut compromis: spre exemplu, Directorul ziarului TUDORANU DIMITRIE, avea legături cu cercurile naţional Tărăniste. In redacţie reprezenta punctul de vedere cel mai reacţionar şi căuta să imprime articolelor ce se publicau in ziarul "Tribuna Nouă" un caracter reacţionar şi mai accentuat.

IOANICHI OLTEANU fost redactor la "Tribuna Noua" in prezent la ziarul "Contemporanu" era solidar cu linia ziarului şi conlucra la articole cu caracter naţionalist şovin fără insă a participa in mod activ si la discuţiile noastre care aveau acelaş caracter.

GHEORGHE ISACU a fost autorul celor mai violente articole antimaghiare: acesta colporta in redacţie informaţii cu caracter provocator antimaghiar. In prezent funcţionar la Sfatul Popular Regional Cluj.

IACOB TIS, fost naţional ţărănist, vechi gazetar apropiat lui EMIL HATEGANU şi de cercurile clericare, a cris numeroase articole anti-maghiare şi de preamărire a rolului bisericii, in ziarul "Tribuna Noua". In prezent este funcţionar la Sfatul Popular Regional Cluj,

IOAN CHISALITA SEVEREANU, fost ziarist antonescian si naţional ţărănist, a promovat şi el linia naţionalistă şovină a ziarului "Tribuna Nouă", căutând să readucă in viaţa politică elemente fasciste cum este cazul lui GLIGORE POPA fost Directorul Ziarului Antonescian "TARA".

LUNGU IOAN, Asistent la Intitutul de Istorie si Filozofia Cluj. Pe lângă activitatea de promovare a unei linii naţionaliste-şovine a ziarului, după revenirea din URSS. a căutat să calomnieze Uniunea Sovietică in general şi intelectualitatea sovietică in special.

Eu personal am expus această poziţie naţionalistă şi reacţionară intr'o serie de articole dintre care aş putea enumera ca exemplu: "Ciclul de articole care incepe cu cel intitulat " GRANITA DE VEST" şi un număr de art.apărute după cuvântarea lui PATRASCANU dela Cluj dintre care miamintesc " La adresa ziarului Vilagosag".

Tin să menţionez că deşi mi s'a atras atentia la Regiunea de Partid de tov. Ioan Aszodi, asupra caracterului

..//..

lui nepartenic şi reacţionar al declaraţiilor lui LUCRETIU PATRASCANU, in discursul ţinut la Cluj, eu şi ceialalti redactori ai ziarului "Tribuna Nouă" am continuat totuşi a comenta in mod favorabil in diferite articole ale ziarului Tribuna Noua"aceste declaraţii ale lui LUCRETIU PATRASCANU.

Din cauza atitudinei mele, am fost mutat mutat in mod disciplinar dela Ziarul "TRIBUNA NOUA" la ziarul "LUPTA ARDEALULUI" tot in Cluj. Si aci mi-am continuat activitatea mea pe aceaşi linie pe care am dus'o in cadrul ziarului "TRIBUNA NOUA".

La ziarul "LUPTA ARDEALULUI", activitatea mea publicistică mi-am desfăşurat'o mai mult in coloanele culturale.

Deşi in cursul anilor 1946 si 1947, in consfătuirile dela Moscova s'a precizat in special prin expunerile făcute de A.JDANOV poziţia intelectualilor membrii din Partid in problemele de literatură şi filozofie, faţă de cultura decadenta a burgheziei, precizări pe care eu le cunoşteam foarte bine, eu totuş am continuat să am o atitudine de supra aprececiere a intelectualilor de formaţie burgheză, deşi ei se menţineau pe vechile poziţii.

Poziţiile luate faţă de diferitele manifestări ale ideologiei duşmane in probleme de cultură si de ştiinţă le-am socotit drept actiuni trecătoare , formale şi nici decum de durată. Deacea ziarul "LUPTA ARDEALULUI" nu a demascat şi zdrobit in coloanele sale poziţiile duşmănoase manifestate intr'o serie intreagă de cursuri universitare, sau in alte compartimente a vieţii culturale, aşa cum avea menirea s'o facă. Aceasta eara o actiune conştientă din partea mea, şi ea se poate desprinde şi din teza mea de doctorat in care am căutat să fac un compromis intre marxism şi filozofia reacţionară a lui Lucian Blaga situându-mă astfel pe o poziţie de părăsire a marxismului.

Insuşindu-mi şi alimentându-mă din lucrarile de estetică ale scriitorului maghiar GHEORGHE LUKACS, care in lucrrările sale se situa pe o poziţie impăcuitoristă, obiectivistă şi cosmopolită,exagerând importanţa culturii burgheze fără a adopta o poziţie critică faţă de moştenirea culturală dela burghezie, şi care căuta să justifice poziţia reacţionară a unor reprezentanti ai culturii burgheze impreună cu ceialalti colegi de redacţie ne-am propus să adoptăm si noi această linie, in opoziţie cu linia partidului. Astfel am cazut de acord ca sa adunam tineretul intelectual

..//..

din Transilvana

din Transilvania in jurul Paginei Culturale a Ziarului Lupt Ardealului in scopul de ai educa in spiritul culturii burghez ze discutând intre noi ca linia actuală delupta a partidului impotriva culturii burgheze, este trecătoare şi că până la urmă va fi preluată aproape intreaga cultură burgheză.

Toate acestea le-am făcut constient că este o acţiune contrară liniei trasate de Partid in acea perioadă.

Pentru punerea in practică a ideilor noastrep am adunat in jurul ziarului elemente tinere, care erau pregătite şi conduse de IOANICA OLTEANU, care primise această sarcină din partea noastră. Acesti tineri erau indrumaţi să citească scrieriile lui LUCIAN BLAGA şi TUDOR ARGHEZE fara ca acesti tineri sa fie preveniti de poziţia retrogradă a acestora.

Deasemenea grupul nostru care conducea pagina cu turala a ziarului "LUPTA ARDEALULUI" si mai târziu suplimentul cultural al aceluias ziar, in mod constient acorda cel mai mult spaţiu scriitorilor Ocodentali in detrimentrul scririitorilor Sovitici despre care se scria foarte putin.

Astfel si in cadrul ziarului "LUPTA ARDEALULUI" mi-am continuat activitatea mea duşmănoasă antipartenică influenţat fiind de poziţia lui LUCRETIU PATRASCANU a oamenilor din apropierea lui, a adeptilor lui sub a căror influenţă eram atât eu cât şi ceialalţi colegi ai redacţiei unde lucram.

După cem am citi procesul verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt si am constatat că el corespunde in totul cu cele declarate de mine o susţin si semnez,

LT.DE SECURITATE.
ss/Gruia Manea.

INVINUIT:
ss/ Apostol Pavel.

C O P I E.

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU.
12 Sept.1952,la Cluj.

Arestatul APOSTOL PAVEL, nascut in anul 1919,Nov. 16 in orasul Arad , fost profesor Universitar, cu ultimul domiciliu in Cluj, Str. Iokai Nr.11.

INTEROGATORIU A INCEPUT LA ORA 19,05 MINUTE
INTEROGATORIU S'A TERMINAT LA 22,50 MINUTE

INTREBARE: Cunoşti pe numitul LUNGU IOAN?

RASPUNS: Da il cunosc.

INTREBARE: Au existat neintelegeri, s'au v'aţi certat vre'o data ?

RASPUNS: Nu ne-am certat.

INTREBARE: In ce imprejurări l-aţi cunoscut pe numitul LUNGU IOAN ?

RASPUNS: Amcunoscut pe LUNGU IOAN la inceputul anului 1945 in orasul Sibiu, pe atunci era student anul III. Medicină si filozofie, iar eu eram redactor la ziarul "România Viitoare" unde era redactor si LUNGU IOAN. Mă intâlneam cu el si in cadrul organizaţiei studenţeşti a U.T.C-ului in care activam impreună.

In vara anului 1945, am venit impreuna la Cluj, unde impreuna am lucrat la ziarul "TRIBUNA NOUA", eu in calitate de Secretar de Redactie si apoi prim redactor iar el in calitate de redactor.

Spre sfârşitul verii anului 1946 LUNGU IOAN pleacă in Uniunea Sovietică ca să-şi continue sttudiile, el urma să intre in anul IV. la filozofie şi medicină, renunţă la medicină pentru a urma filozofia la Leningrad. In Uniunea Sovietică stă până in Vara anului 1947.

INTREBARE: Care a fost atitudinea lui LUNGU IOAN după revenirea din URSS.?

RASPUNS: Revenit din Uniunea Sovietică, LUNGU IOAN a căutat să calomnieze pe URSS in general si intelectualitat

sovietică in special. Mi-a vorbit mai intâi de faptul ca studenţimea nu este intreţinută in bune condiţiuni, in ceace priveste hrana. Venind vorba despre profesori universităţii din Leningrad mi-a spus că unii dintre ei i-au mărturisit in convorbiri personale ca aşteaptă o schimbare a poziţiei principiale ferme, care triumfase in discutiile cu privire la problema de filozofie si literatură, adică lasă să se inteleagă cu profesorii respectivi asteaptă o cadere fata de obiectivism susţinut de ideologii apusene aservite imperialistilor . LUNGU IOAN mi-a mai afirmat ca un profesor soovietic i-a mărturisit ca atât el cât si alţi profesori sovietici au manuscrise pregătite pe care le vor da publicatiei după această schimbare, Insistând să-mi arate cauzele care determină această atitudine a unor profesori sovietici, LUNGU IOAN mi-a spus că cei mai mulţi profesori sovietici a fost de părere ca s'a exagerat in discuţiile anterioare, in ceace priveste combaterea ideologiei duşmane. El a cautat deasemeni să-mi arate ca profesorii sovietici formaţi sub regimul ţarist erau mai bine pregătiţi decât cei de sub regimul sovietic.

A cautat deasemeni să calomnieze studentimea din Uniunea Sovietică.

INTREBARE: Mai era de faţă cineva când ţi-a spus D-tale cele de mai sus ?

RASPUNS: După cât imi amintesc aceste discuţii au avut loc in localitatea Baraţba-Arad, unde am plecat cu LUNGU IOAN si soţiile să petrecem impreună. De faţă la una din aceste discuţii a fost si fosta mea soţie anume VIORICA ATLAS, in prezent educatoare la căminul de zi M.A.I. Bucuresti si cu domiciliu in Str. Cavafi Vechi Nr.3 Ap.7 Raionul Tudor Vladimirescu.

INTREBARE: Cunoasteti ca LUNGU IOAN sa fi făcut asemenea afirmaţii si altor persoane M?

RASPUNS: Da cunosc asemenea cazuri:, astfel numitul PACURARU FRANCISC pe atunci redactor la LUPTA ARDEALULUI iar in prezent lucreaza la serviciul de presă a Ministerului de Externe Bucuresti mi-a spus că LUNGU IOAN vorbeşte neintrebat despre Uniunea Sovietică si acest lucru i-ar putea provoca neplăceri. Tonul cu care mi-a spus PACURARU FRANCISC nu era un ton de indignare fată afirmaţiile lui LUNGU IOAN ci mai mult un ton de ingrijorare fata de persoana lui LUNGU IOAN-.

INTREBARE: Ce infFluenta a avut defăimările lui LUNGU IOAN asupra cercului său de prieteni ?

//

RASPUNS: In cercul meu de prieteni, şi deci si a lui LUNGU IOAN, exista mai dinainte o atitudine ostilă faţă de fermitatea liniei Partidului in problemele de cultură care ne impunea să renunţăm la cultura burgheză decadentă adică a poziţiei obiectivistă in care ne complăceam si pe care o cultivam si să imprimăm operelor noastre o poziţie de clasă, combativă. Această ostilitate a noastră pe care ne'o manifestam in discuţiile noastre, fusese oarecum zdruncinată de mersul evenimentelor care aarătau că Partidul se intăreşte şi deci incepusem să ne gândim că trebue să ne adoptăm liniei trasate de Partid. Iesirea lui LUNGU IOAN si defăimările sale privind Uniunea Sovietică, a inceput să reinvie poziţia noastră e veche , contrară liniei partidului. Spre exemplu asupra mea această calomnie a avut efectul de a schimba atitudinea faţă de intelectualii de formaţie burgheză inclinând spre suprapreciierea lor şi considerându-i folositori şi in regimul de democraţie populară, deşi ei se menţineau pe vechile poziţii.

Un alt aspect a fost acela de a privi poziţiile luate faţă de diferitele manifestări ale ideologiei duşmane in problemele de cultură şi ştiinţă drept acţiuni trecătoare formale si nici decum de durată. Acest lucru s'a oglindit in ziarul LUPTA ARDEALULUI, prin faptul că in coloanele acestui ziar nu am imprimat linia de a demasca şi zdrobi poziţiile duşmănoase manifestate intr'o serie intreagă de cursuri universitare s'au in alte compartimente de ale vieţii culturale . Aceasta era o acţiune conştientă din partea mea, ca urmare că era zdruncinată increderea mea in linia Partidului. Aceasta se poate desprinde şi din teza mea de doctorat, in care am căutat să fac un compromis intre marxism si filozofiea reacţionară a lui LUCIAN BLAGA, situându-mă astfel pe o poziţie de părăsire a marxismului. Aceasta sa intâmplat in primăvara anului 1948.

In ceace priveste cercul nostru din care făceau parte: PACURARIU FRANCISC, OLTEANU IOANIETIE, PINTILIE AUREL si ION LUNGU, după revenirea lui LUNGU ION au apărut deschis manifestări ostile liniei partidului in problemele de cultură. In acest cerc rolul predominant il deţineam eu cu PACURARIU FRANCISC. Astfel poziţia noastră ostilă faţă de regimul Democrat si linia Partidului se -

..//..

alimenta din lucrările de estetică ale lui GHEORGHE LUKACS care in lucrările sale se situa pe o poziţie impăcuitoristă, obiectivistă si cosmopolită. GHEORGHE LUKACS exagera importanţa culturii burgheze fără a adopta o poziţie critică fata de mostenirea culturală dela burghezie si căutând să justifice poziţia reacţionară a unor reprezentanţi ai culturii burgheze. Aceste lucrări au fost aspru criticate de catre scritorul FADEEV marele scriitor sovietic.

Noi ne-am insuşit ideile lui LUCACS aşa cum le-am interpretat noi şi ne-am propus să le aplicăm in opoziţie cu linia Partidului, In acest sens am avut discuţii in special cu PACURARIU şi cu ceialalţi. Astfel am căzut de acord ca să adunăm tineretul din Transilvania in jurul paginei culturale a ziarului Lupta Ardealului in scopul de ai educa in spiritul culturii burgheze. Discutând intre noi că linia actuală de luptă a Partidului impotriva culturii burgheze este trecătoare si ca până la urmă va fi preluată aproape intreaga cultură burgheză. Toate acestea le-am făcut conştienţi ca este o acţiune contra liniei trasate de Partid in acea epocă.

Pentru punerea in practică a ideilor noastre, am adunat in jurul ziarului elementele tinere care erau pregătite si conduse de IOANICHE OLTEANU, care primiseră această sarcină din partea noastră. Ei erau indrumaţi să citească scrierile lui LUCIAN BLAGA si TUDOR ARGHEZI fără să fie preveniţi de poziţia retrogradă a acestora.

Deasemenea grupul nostru care conducea pagina culturală a ziarului LUPTA ARDEALULUI si mai târziu suplimentul cultural al aceluias ziar in mod constient, acorda cel mai mult spaţiu scriitorilor occidentali, in detrimentul popularizării scriitorilor sovietici, despre care se vorbea foarte putin.

In discuţiile avute intre noi, discutam că scriitorii sovietici, sunt inferitori scriitorilor occidentali din punct de vedere al măestriei artistice, făcând prin aceasta să diminueze si mai mult increderea noastră faţă de cultura sovietică.

După ce am citit cuvânt cu cuvânt prezentul proces verbal si am constatat ca el corespunde intrutotul cu cele declarate de mine , il sustin si semnez

LT.DE SECURITATE.
ss/Gruia Ianea.

INVINUIT:

Nr. 25-L

172

1/12

FIŞA PERSONALĂ

Emită de Direcţia, Serv. Judeţean: D.G.S.P.

Numele şi pronumele: DRAGŞANEANU-A-JEAN

Cu porecla:

Nume fals:

Semnătura infractorului: [signature]

Felul infracţiunii:

Ocupaţiunea: Ziarist.

Origina socială:

Apartenenţa politică:

Avere:

Vârsta: 35. ani

Anul naşterii, comuna, judeţul, ţara,: 19. XI 1916. Galati

Ultimul domiciliu: comuna, judeţul, ţara,: Bucureşti - pictor. andreescu. Nr 26.

Domicilii anterioare:

Naţionalitatea: Evreu

Cetăţenia: Rom

Religiunea

A fost: Fotografiat de [signature] Clişeul Nr. 2569

Dactiloscopiat de

Studii: 5. Clase. liceu.

Limba ce posedă: franceza. Rom

Situaţia militară: Dispensat. medical

Specialitatea ca infractor:

Starea civilă

Tata Aron +

Mama Ernestina

Soţ-(ia) —

Copii —

Rude

EXPUNEREA REZUMATIVĂ A INFRACŢIUNII:

Formula dactiloscopică:

FOTOGRAFIA

C. 114, 950 Tip. D. O. P.

SEMNALMENTELE

174

1. Talia: m. 1 cm. 76.
f. mic, mic, mijlociu, înalt, f. înalt.

2. Corpolența potrivit
~~slab, sreit,~~ potrivit, ~~bine făcut, mare.~~

3. Fața { culoarea brună / forma ovală
culoarea: ~~roz, palidă,~~ brună.
forma: ~~rotundă,~~ ovală, ~~pătrată, plină sau slabă.~~

4. Fruntea mijlocie
~~mică,~~ mijlocie, ~~mare, turtită, plină sau slabă.~~

5. Părul { neted / culoarea castaniu
~~ondulat,~~ neted, ~~chelie.~~
culoarea: ~~blond, roșu,~~ castaniu, ~~negru, sur, alb.~~

6. Ochii albaștri
albaștrii, ~~cenușii, galbeni, portocalii, castanii deschis, castanii închis,~~ particularități.

7. Sprâncene { forma arcuite / culoarea —
forma: ~~drepte,~~ arcuite, ~~îmbinate.~~
culoarea: se notează când diferă de a părului capului.

8. Nasul { profil / fața drept
pirectiliu, ~~concav, convex.~~
~~f. drept. ondulat, turtit, scobit, boltit.~~

9. Gura mijlocie buze subțiri
~~mică,~~ mijlociu, ~~mare, buze groase,~~ subțiri, ~~resfrânte.~~

10. Bărbia subțire
subțire, ~~lată, dublă, cu gropiță.~~

11. Urechile mijlocii depărtate
mici, ~~mijlocii, mari,~~ depărtate, ~~lipite, găurite.~~

12. Semne particulare { cicatrice, pigmentări ale pielei, tatuaj, fracturi, anchiloze, picioare în X sau O, ghebos, amputări etc. } —

LEGĂTURI POLITICE	CARACTERIZĂRI SPECIALE ASUPRA INDIVIDULUI

IMPRESIUNILE DIGITALE ALE MÂINII STÂNGI

MARE	INDEX	MIJLOCIU	INELAR	MIC

Ziua arestării și comportarea la arestare	REZULTATUL PERCHEZIȚIEI		ANTECEDENTE	CONDAMNAT Prin sentință sau decizie
23. III 1951			173	13

LOCUL UNDE EXECUTĂ PEDEAPSA

OBSERVAȚIUNI ȘI NOTE OFICIALE

SEMNĂTURA CELUI CE A FĂCUT FOAIA

Sigiliul

SEMNĂTURA OFIȚERULUI DE MILIȚIE UNDE S'A FOTOGRAFIAT ȘI DACTILOSCOPIAT

Sigiliul

IMPRESIUNILE DIGITALE A MÂINII DREPTE

MARE	INDEX	MIJLOCIU	INELAR	MIC

Nu se bate la mașină

Declarație

Subsemnatul Jean Brăcșăreanu, născut în 19 noembrie 1916, în com. Galați, jud. Covurlui, fiul lui Aron și al Ernestinei, de profesiune ziarist, domiciliat în str. Victor Andreescu 26A, asupra celor întrebate declar următoarele:

Întrebare: Când și în ce împrejurări ați cunoscut pe Lucrețiu Pătrășcanu?

Răspuns: L-am cunoscut prin anii 1936-1937 cu prilejul muncii de presă în cadrul P.C.R. Când lucram împreună cu tov. Matei Socor, Paul Teodorescu, Gh. Macovescu.

Întrebare: De ce natură au fost legăturile d-tale cu Lucrețiu Pătrășcanu până în 1944?

Răspuns: L-am cunoscut cu prilejul unei ședințe de presă care a avut loc în locuința lui Paul Teodorescu. Nu am avut legături directe cu Lucrețiu Pătrășcanu și l-am văzut foarte rar, legături directe cu el aveau, cred, Matei Socor, Paul Teodorescu sau Macovescu. Ani de zile nu l-am întâlnit și în timpul războiului nu l-am văzut deloc.

Întrebare: Din inițiativa cui ați popularizat pe Lucrețiu Pătrășcanu în ziarul „Semnalul", după 1944?

Răspuns: După 23 August 1944, așteptând să se decidă prin Camera de Muncă, reintegrarea tuturor foștilor redactori evrei concediați în 1940 dela „Timpul", am intrat la ziarul „Semnalul", unde mi s-a

Brăcșeanu

oferit să fac reportaj politic și am fost acreditat pe lângă Președinția Consiliului de Miniștri și Ministerul de Interne.

Mi-am început activitatea în luna Septembrie 1944 când Lucrețiu Pătrășcanu funcționa ca reprezentant al P.C.R. în guvern. M'am prezentat la cabinetul d-sale dela Președinție în calitatea mea de ziarist și i-am comunicat că sunt acreditatul ziarului „Semnalul". Nu mi-a dat nici o informație, spunându-mi că nu are nimic de comunicat.

Câtva timp mai târziu s'a declanșat prima criză de guvern și Pătrășcanu mi-a acordat un interview cu caracter de actualitate imediată în care preciza poziția P.C.R. față de criza politică. Tot în acest timp se duceau tratative între reprezentanții ai P.C.R. și ai partidelor burgheze și Pătrășcanu mi-a spus să scot în relief, în cuprinsul informațiilor, numele tov. Vasile Luca, Gheorghiu-Dej, Teohari Georgescu și Ana Pauker. Nu pot preciza data dar cam în aceiași perioadă sau poate ceva mai târziu, Pătrășcanu mi-a dat să public o declarație a tov. Gheorghiu-Dej.

Luându-i interviuri sau urmărind activitatea sa în cadrul situației politice, eu îmi îndeplineam obligațiile profesionale. Nu a existat nicio inițiativă specială și nimeni nu mi-a recomandat vreodată să popularizez sau să nu popularizez pe Lucrețiu Pătrășcanu. Am solicitat interviuri și celorlalți membri ai Comitetului Central P.C.R. și am ținut întotdeauna să dau Partidului cea

[illegible signature]

mai largă publicitate prin „Semnalul" și apoi prin „Timpul".
Astfel la „Semnalul" am publicat interviul acordat mie de tov. Vasile Luca, interviurile tov. Gheorghiu-Dej, un interview cu d. prim ministru dr. Petru Groza și totdeauna am insistat să se reproducă toate declarațiile făcute de membrii Comitetului Central apărute în presa de dimineață. Am luat deasemeni un interview tov. Chivu Stoica apărut tot în perioada crizelor de guvern din Octombrie-Noembrie 1944.
Nu am neglijat niciodată în perioada Sept. 1944 - 6 martie 1945 să depun cu mai vie stăruință ca declarațiile oricărui fruntaș al Partidului să-și găsească locul în „Semnalul", chiar dacă acestea nu apăreau altfel în presa de prânz și le luam din presa de dimineață. În perioadele următoare, blocam toate prilejurile pentru ca poziția Partidului să fie bine înfățișată în „Semnalul". Menționez, atât pentru „Semnalul", cât și pentru „Timpul", că nu mi-am precupețit timpul pentru a urmări ca declarațiile din perioada electorală 1946 făcute de toți membrii Comitetului Central să apară cum trebuie pe un spațiu cât mai larg și mai bun, fie că era vorba de declarații făcute în Capitală sau în țară. Deasemeni, atunci când s'a ivit ocazia de a fi solicitat să urmăresc vizitele sau congresele la care au vorbit membrii ai guvernului, am primit și am avut grijă ca manifestările respective să capete spațiu în ziarele la care lucram. Notez astfel, vizita

[illegible]

dlui prim ministru dr. Petru Groza şi Gen. Rădescu la Suceava, congresul Frontului Plugarilor la Braşov, etc.

In tot timpul cât am lucrat la „Semnalul" nu am neglijat nici manifestările Min. de Interne, dând o cât mai largă publicitate şi acestui departament.

Am depus cea mai vie stăruinţă ca ideia unificării partidelor muncitoreşti, care începuse să fie desbătută, să apară prin prisma reprezentanţilor P.C.R.

Evenimentele dela 24 Februarie 1945 şi din zilele următoare, apoi în cadrul altor acţiuni, m'au făcut să dau toată atenţia unei juste orientări a reportajului politic şi al informaţiilor cari apăreau în „Semnalul" şi am făcut să apară telegramele trimise de tov. Teohari Georgescu prefecţilor cari au putut să apară întrucât le-am reprodus la timp din „Scânteia", apariţia lor fiind apoi aşteptată de tov. lucrători din atelier.

<u>Intrebare</u>: Unde ai avut loc întâlnirile cu Lucreţiu Pătrăşcanu şi cine a mai fost de faţă?

<u>Răspuns</u>: Il căutam acasă şi dacă avea ceva de comunicat mă primea. La convorbire nu era nimeni de faţă şi întâlnirile nu durau decât câteva minute, adică timpul strict necesar pentru facerea declaraţiilor respective.

<u>Intrebare</u>: Ai primit dela Pătrăşcanu ştiri cari nu au apărut în ziarul „Semnalul"?

[illegible]

Răspuns: Niciodată nu am primit dela Pătrășcanu alte știri decât știrile cari au apărut în „Semnalul."

Aceasta mi este declarația pe care o susțin și semnez.

[illegible]

24. I. 951

179 180

(179)

85

DECLARATIE

Subsemnatul ANTON CONSTANTIN, născut în anul 1894, Mai 21, în Bucureşti, fiul lui Stefan Anton şi al Anei, fost general, inspector general al Jandarmeriei, condamnat la 18 ani muncă silnică, pentru complicitate la înaltă trădare, în prezent ispăşind pedeapsa în Penitenciarul Aiud, declar următoarele:

Am cunoscut pe dl. LUCREȚIU PATRASCANU, fost ministru de Justiţie, în anul 1944, vara, când d-sa a venit la Inspectoratul General al Jandarmeriei, pentru a prezenta generalului PIKI VASILIU, fost inspector general al Jandarmeriei şi Subsecretar de Stat la Interne, o cerere de a i se aproba prelungirea aprobării termenului de rămânere în Bucureşti, având nevoie de asistenţă medicală pe care nu o putea avea la Poiana Tapului unde avea domiciliu obligator.-

In lipsa generalului PIKI VASILIU, d-sa s'a prezentat subsemnatului pentru a-mi lăsa cererea şi în acelaş timp pentru a-mi mulţumi şi pentru maniera cu care am primit anterior de mai multe ori la Inspectoratul Jandarmeriei pe d-na PATRASCANU, mama d-sale, care obişnuit venea cu asemenea cereri la generalul PIKI VASILIU.-

Subsemnatul îndeplineam în acest timp la Inspectoratul General funcţiunea de şef de stat major, funcţiune în care mă ocupam de latura pregătirii militare a Jandarmeriei, latura poliţienească fiind condusă de generalul TOBESCU CONSTANTIN, directorul Ordinei şi Siguranţei din Inspectoratul Gl. al Jandarmeriei.-

Am revăzut pe dl. LUCREȚIU PATRASCANU pentru a doua oară la Palatul Regal în noaptea de 22/23 August 1944, unde sub preşedinţia M.S. Regelui s'au întrunit toţi cei care politiceşte sau militariceşte au pregătit actul dela 23 August. Cu această ocazie am schimbat numai câteva cuvinte fără importanţă.-

După 23 August 1944, fiind inspector general al Jandarmeriei am fost la Ministerul de Justiţie, pentru a solicita d-lui PATRASCANU - Ministru de Justiţie - sprijinul d-sale pentru a nu fi schimbat dela comanda Jandarmeriei, aşa cum fusesem informat că se proectase de dl. PENESCU atunci ministru de Interne.-

./.

Cum dl.PATRASCANU era grăbit a se duce în audiență la rege,m'a luat cu d-sa în mașină pentru ca pe drum să-i povestesc ceeace doream.L-am însoțit până la Palatul Regal dela șosea,după care m'am înapoiat cu mașina mea.L-am mai văzut pe dl.PATRASCANU la Teatrul Național unde d-na PATRASCANU,mama d-sale,m'a invitat pe mine și soția mea la o representație a unei piese al cărei autor era tatăl d-lui LUCREȚIU PATRASCANU.-

Am mai văzut pe dl.LUCREȚIU PATRASCANU în diferite ocaziuni și festivități cu care ocaziune am schimbat câteva cuvinte.-

Nu am discutat cu d-sa niciodată nici un fel de chestiuni politice.-

Nu am fost cu d-sa niciodată în mașina mea proprietate sau a Statului,nici înainte de 23 August 1944 și nici după această dată.-

Țin să arăt că în ziua când am însoțit pe dl.PATRASCANU la Palatul Regal,mașina cu care m'am înapoiat a fost condusă de maistrul șofeur ONIGA GHEORGHE dela Insp.Gl.al Jandarmeriei.-

Aceasta este declarația pe care o dau,susțin și semnez.-

ss.Anton Constantin

8 Sept.1951.-

Declarație

Subsemnatul Anton Constantin născut în anul 1894 Mai 21 în București fiul lui Ștefan Anton și al Anei fost General, Inspector General al Jandarmeriei condamnat la 18 ani muncă silnică pentru complicitate la înaltă trădare, în prezent ispășesc pedeapsa în penitenciarul Aiud, declar următoarele:

Am cunoscut pe Dl. Lucrețiu Pătrășcanu, fost ministru al Justiției, în anul 1944 vara, când D-sa a venit la Inspectoratul Jandarmeriei pentru a prezenta Generalului Piki Vasiliu, fost inspector gl. al Jandarmeriei și Subsecretar de Stat la Interne, o cerere de a i se aproba prelungirea aprobării termenului de a rămâne în București având nevoe de asistență medicală pe care nu o putea avea la Poiana Țapului unde avea domiciliu obligator.

In lipsa Generalului Piki Vasiliu, D-sa s-a prezentat subsemnatului pentru a-mi lăsa cererea și în același timp pentru a-mi mulțumi și pentru maniera cu care am primit anterior de mai multe ori la Inspectoratul Jandarmeriei pe D-na Pătrășcanu, mama D-sale, care obișnuit venea cu asemenea cereri la Generalul Piki Vasiliu.

./.

Subsemnatul îndeplineam în acest timp la Inspectoratul general funcțiunea de Șef de Stat Major - funcțiune în care mă ocupam de latura pregătirei militare a Jandarmeriei, latura polițienească fiind condusă de Generalul Tobescu C-tin directorul ordinei și Siguranței din Inspectoratul g-l al Jandarmeriei.

Am revăzut pe D-l Lucrețiu Pătrășcanu pentru a 2-a oară la Palatul Regal în noaptea de 22/23 August 1944 unde sub președenția M.S. Regelui s-au întrunit toți cei care politicește sau militărește au pregătit actul dela 23. August. Cu această ocazie am schimbat numai câteva cuvinte fără importanță.

După 23 August 1944 fiind Inspector general al Jandarmeriei am fost la Ministerul de Justiție pentru a solicita D-lui Pătrășcanu - Ministru de Justiție - sprijinul D-sale pentru a nu fi schimbat dela Comanda Jandarmeriei, așa cum fusesem informat că se proiecta de D-l Penescu atunci Ministru de Interne.

Cum D-l Pătrășcanu era grăbit a se duce în audiență la Rege, m-a luat cu D-sa în mașină pentru ca pe drum să-i povestesc ceeace doream. L-am însoțit până la Palatul Regal dela Șosea, după care m-am înapoiat cu mașina mea

L-am mai văzut pe D-l Pătrășcanu la Teatrul Național unde D-na Pătrășcanu, mama D-sale m-a invitat pe mine și soția mea la o reprezentație a unei piese al cărei autor era tatăl D-lui Lucrețiu Pătrășcanu. [illegible]

corectura făcută de mine
Anton

Am mai văzut pe D-l Lucrețiu Pătrășcanu în diferite ocazii și festivități cu care ocazie am schimbat câteva cuvinte.
Nu am discutat cu D-ta niciodată nici un fel de chestiuni politice.
Nu am fost cu D-ta niciodată în mașina mea proprietate sau a statului nici înainte de 23 August 1944 și nici după această dată.
Țin să arăt că în ziua când am însoțit pe D-l Pătrășcanu la Palatul Regal, mașina cu care ne-am înapoiat a fost condusă de marșmul șofer Oniga Gheorghe - dela Insp. G-l al Jandarmeriei.

Aceasta este declarația pe care o dau, susțin și semnez.

Anton

8 Septembrie 1951

89

D E C L A R A T I E

Subsemnatul ANTON CONSTANTIN, născut în anul 1894, Mai 21, în Bucureşti, fiul lui Stefan + şi al Anei, fost general, inspector general al Jandarmeriei, condamnat la 18 ani muncă silnică pentru complicitate la inaltă trădare în prezent ispăşind pedeapsa în Penitenciarul Aiud, declar următoarele:

Intrebare:

Ce atribuţiuni ai avut d-ta în Jandarmerie?

Răspuns:

Inainte de 23 August 1944, adică din Iulie 1940, am funcţionat ca şef de Stat Major al Inspectoratului General al Jandarmeriei până la data de 23 August 1944, când am fost numit inspector general al Jandarmeriei.-

In calitatea de şef de Stat Major subsemnatul dirijeam Serviciul de Stat Major al I.G.J. care se ocupa exclusiv cu partea militară a acestei Instituţiuni; în ce priveşte partea poliţienească ea era condusă şi executată de către Direcţia Ordinei din I.G.J. sub conducerea generalului TOBESCU CONSTANTIN.

Intrebare:

In calitatea arătată dacă ştii ce relaţiuni existau între PIKI VASILIU şi LUCRETIU PATRASCANU?

Răspuns:

Stiu că în primăvara şi vara anului 1944, d-na D.D. PATRASCANU, mama d-lui LUCRETIU PATRASCANU s'a prezentat în câteva rânduri la I.G.J., pentru a solicita generalului PIKI VASILIU - în calitatea sa de Subsecretar de Stat la Interne - diferite aprobări în legătură cu absenţa d-lui PATRASCANU dela Poiana Tapului, unde acesta avea domiciliul obligator.-

După cât ştiu, dl. PATRASCANU a venit şi d-sa o singură dată cu o asemenea cerere.-

Intrebare:

De câte ori şi când anume l-ai văzut pe LUCRETIU PATRASCANU, în cabinetul lui PIKI VASILIU?

Răspuns: Niciodată.

./.

Intrebare:

Ce raporturi personale ai avut cu LUCREȚIU PATRASCANU?

Răspuns:

Inainte de 23 August l-am văzut de două ori: Prima dată la Inspectorul general al Jandarmeriei, cam prin luna Iulie 1944, când a venit la g-ralul VASILIU cu cererea de care am vorbit mai sus, iar a doua oară în noaptea de 22/23 August 1944 la Palatul Regal unde a luat parte ca delegat al Partidului Comunist la consfătuirea ce a avut loc sub președinția regelui, privind lovitura de Stat dela 23 August.

Țin să declar că înainte de 23 August mama sa, d-na D.D. PATRASCANU a venit de câteva ori la I.G.J-cu diferite cereri privind situația fiului ei. Cu această ocazie am cunoscut-o personal și am tratat-o cu tot respectul deoarece era o persoană bătrână, văduvă a fostului meu profesor de liceu D.D.PATRASCANU.

După 23 August d-sa fiind ministru al Justiției iar eu inspector general al Jandarmeriei, l-am văzut pe dl.PATRASCANU de mai multe ori. Imi amintesc că în luna Noembrie 1944, l-am vizitat la Ministerul de Justiție pentru a-l ruga să intervină d-sa să nu fiu schimbat dela comanda Jandarmeriei, așa cum aflasem că se proectase de către Ministrul de Interne dl.PENESCU.-

D-sa fiind grăbit a se duce în audiență la Palat, l-am însoțit în mașina Ministerului de Justiție, povestindu-i pe drum ceeace i-am solicitat. L-am condus până la Palatul dela Băneasa, d-sa promițându-mi înainte de despărțire că va vorbi regelui în această chestiune chiar în aceiaș zi. I-am mulțumit și ne-am despărțit, subsemnatul înapoindu-mă cu mașina I.G.J. condusă de maistrul ONIGA GHEORGHE șoferul I.G.J.

L-am revăzut în mai multe rânduri la diferite festivități fără să am cu d-sa discuțiuni.-

Intrebare:

In ce împrejurări ai prezentat lui PIKI VASILIU o cerere a lui PATRASCANU și ce conținut avea aceasta?

Răspuns:

Am prezentat generalului PIKI VASILIU toate cererile pe care mi le-a lăsat d-na D.D.PATRASCANU și care toate conțineau cereri privind situația fiului său.-

Nu-mi amintesc dacă atunci când dl.PATRASCANU s'a prezentat personal la I.G.J.(Iulie 1944) d-sa a prezentat personal cererea g-ralului PIKI VASILIU, sau dacă acesta nefiind prezent,

mi-a lăsat mie cererea şi totuşi în acest moment îmi amintesc precis că cererea aceasta mi-a fost lăsată mie şi că i-am prezentat-o generalului VASILIU care nu a aprobat-o motivând că acum nu mai are nevoie să-l lase pe PATRASCANU prin Bucureşti liber, la această dată cunoscându-i toate legăturile de care Ministerul de Interne avea nevoie.-

Intrebare:

Unde se afla PATRASCANU când i-ai prezentat acea cerere lui PIKI VASILIU?

Răspuns:

Când am prezentat acea cerere, nu ştiu unde se găsea dl.PATRASCANU.Pentru rezultat urma să vină mama sa.El nu s'a mai prezentat niciodată la I.G.J.; cauza nu am cunoscut-i dar o bănuiam că ar fi fost participarea d-sale la mişcarea subversivă.-

Intrebare:

Cum motiva PATRASCANU necesitatea de a i se aproba o prelungire a şederii sale în Bucureşti?

Răspuns:

Intotdeauna - ca şi atunci când s'a prezentat personal - cererile sale se bazau pe necesitatea de a urma diferite tratamente medicale.-

Intrebare:

De câte ori te-ai întâlnit cu PATRASCANU în timpul când acesta se găsea sub urmărire?

Răspuns:

In tot timpul cât bănuesc că se afla sub urmărire nu m'am întâlnit niciodată în afară de noaptea de 22/23 August 1944. Spun bănuesc, deoarece subsemnatul nu aveam în I.G.J. atribuţiuni poliţieneşti, acestea revenind exclusiv Direcţiei Ordinei condusă de generalul TOBESCU.-

Intrebare:

Cine erau şoferii maşinei d-tale în perioada când PATRASCANU se afla în domiciliul obligatoriu şi perioada urmăririi sale?

Răspuns:

In tot acest timp am avut numai şoferi în termen al căror nume nu mi le amintesc.Unul al cărui nume de botez era ION, ştiu că şi-a omorât soţia dându-i două palme, cu ocazia unor certuri familiare.-Eu cred că de numele acestor şoferi îşi aminteşte şoferul ONIGA GHEORGHE de care am vorbit mai sus.

Această-mi este declaraţia pe care o semnez.

ss. ANTON CONSTANTIN

8 SEPT.1951

180 187

Declarație

Subsemnatul Anton Constantin, născut în anul 1894 Mai 21 în București, fiul lui Stefan + și al Anei, fost general, Inspector General al Jandarmeriei, condamnat la 18 ani muncă silnică pentru complicitate la înaltă trădare, în prezent ispășind pedeapsa în penitenciarul Aiud, declar următoarele:

__Intrebare__: Ce atribuțiuni ai avut D-ta în Jandarmerie?

__Răspuns__: Inainte de 23 Aug. 1944, adică din Iulie 1940 am funcționat ca Șef de Stat Major al Inspectoratului Gl. al Jandarmeriei până la data de 23 August 1944 când am fost numit Inspector General al Jandarmeriei

In calitatea de Șef de Stat major subsemnatul dirijeam Serviciul de Stat major al I.G.J. care se ocupa exclusiv cu partea militară a acestei instituțiuni; în ce privește partea polițienească ea era condusă și executată de către Direcția Ordinei din I.G.J sub conducerea generalului Tobescu C-tin

__Intrebare__: In calitatea arătată dacă știi ce relațiuni existau între Piki Vasiliu și Lucrețiu Pătrășcanu?

__Răspuns__: Știu că în primăvara și vara anului 1944, D-na D.D. Pătrășcanu, mama D-lui Lucrețiu Pătrășcanu s-a prezentat în câteva rânduri la I.G.J pentru a solicita generalului Piki Vasiliu – în calitatea sa de Subsecretar de Stat la Interne – diferite aprobări în legătura cu absența D-lui Pătrășcanu dela Poiana Țapului, unde acesta avea domiciliu obligator.

După cât știu D-l Pătrășcanu a venit și D-sa o singură dată cu o asemenea cerere.

__Intrebare__: De câte ori și când anume l-ai văzut pe Lucrețiu Pătrășcanu, în cabinetul lui Piki Vasiliu?

__Răspuns__: Niciodată.

__Intrebare__: Ce raporturi personale ai avut cu Lucrețiu Pătrășcanu?

__Răspuns__: Inainte de 23 August l-am [văzut] de două ori: prima dată la Inspectoratul Gl. al Jandarmeriei, cam prin luna Iulie 1944 când a venit la Gbl Vasiliu cu cererea de care am vorbit mai sus, iar a doua oară în noaptea de

Anton

22/23 August 1944 la Palatul Regal unde a luat parte ca delegat al partidului comunist la consfătuirea ce a avut loc sub președenția Regelui, privind lovitura de stat dela 23 August.

Țin să declar că înainte de 23 August mama sa, D-na D. D. Pătrășcanu a venit de câteva ori la I.G.J. cu diferite cereri privind situația fiului ei. Cu această ocazie am cunoscut-o personal și am tratat-o cu tot respectul deoarece era o persoană bătrână, văduva fostului meu profesor de Liceu D. D. Pătrășcanu.

După 23 August D-lui fiind ministru al Justiției iar eu Inspector General al Jandarmeriei, l-am văzut pe D-l Pătrășcanu de mai multe ori. Îmi amintesc că în luna Noembrie 1944 l-am vizitat la ministerul de justiție pentru a-l ruga să intervină D-lui să nu fiu schimbat dela comanda Jandarmeriei, așa cum aflasem că se proectase de către ministrul de Interne D. Penescu.

D-lui fiind grăbit a se duce în audiență la Palat, l-am însoțit în mașina ministerului de justiție povestindu-i pe drum ceeace i-am solicitat. L-am condus până la Palatul dela Bănesa, D-lui promițându-mi înainte de despărțire că va vorbi Regelui în această chestiune chiar în acea zi. I-am mulțumit și ne-am despărțit, subsemnatul înapoindu-mă în mașina I.G.J. condusă de maistrul Oniga Gh. șoferul I.G.J.

L-am revăzut în mai multe rânduri la diferite festivități făcute cu D-lui ocaziuni.

__Întrebare__: În ce împrejurări ai prezentat lui Piki-Vasiliu o cerere a lui Pătrășcanu și ce conținut avea aceasta?

__Răspuns__: Am prezentat Gl-lui Piki-Vasiliu toate cererile pe care mi le-a lăsat D-na D. D. Pătrășcanu și care toate conțineau cereri privind situația fiului său.

Nu-mi amintesc dacă atunci când D-l Pătrășcanu s-a prezentat personal la I.G.J. (Iulie 1944) D-lui a prezentat personal cererea Gl-lui Piki Vasiliu, sau dacă acesta nefiind prezent, mi-a lăsat mie cererea și totuși în acest moment îmi amintesc precis că cererea aceasta mi-a fost lăsată mie și că i-am prezentat-o generalului Vasiliu care mi-a aprobat-o, motivând că acum nu mai are nevoe să-l lase pe Pătrășcanu prin București liber, la această dată cunoscându-i toate legăturile de care ministerul de Interne avea nevoe.

Antoz

<u>Întrebare</u>: Unde se afla Pătrășcanu când i-ai prezentat acea cererea lui Piki Vasiliu.

<u>Răspuns</u>: Când am prezentat acea cerere, nu știu unde se găsea D-l Pătrășcanu. Pentru rezultat urma să vină mama sa. El nu s-a mai prezentat niciodată la I.G.J.; cauza nu am cunoscut-o dar o bănuiam că ar fi fost participarea D-sale la mișcarea subversivă.

<u>Întrebare</u>: Cum motiva Pătrășcanu necesitatea de a i se aproba necesitatea de a i se acorda o prelungirea a șederii sale în București;

<u>Răspuns</u>: Întotdeauna – ca și atunci când s-a prezentat personal – cererile sale se bazau pe necesitatea de a urma diferite tratamente medicale.

<u>Întrebare</u>: De câte ori te-ai întâlnit cu Pătrășcanu în timpul când acesta se găsea sub urmărire?

<u>Răspuns</u>: În tot timpul cât bănuiesc că se afla sub urmărire nu m-am întâlnit niciodată în afară de noaptea de 22/23 Aug. 1944.

Spun bănuiesc, deoarece subsemnatul nu aveam în I.G.J. atribuțiuni polițienești, acestea revenind exclusiv Direcției Ordinei, condusă de G-l Tobescu.

<u>Întrebare</u>: Care erau șoferii mașinii D-tale în perioada când Pătrășcanu se afla în domiciliu obligatoriu și perioada urmăririi sale?

<u>Răspuns</u>. În tot acest timp am avut numai șoferi în termen ale căror nume nu mi le amintesc. Unul, al cărui nume de botez era Ion știu că și-a omorât soția dându-i două palme, cu ocazia unei certuri familiare.

Eu cred că de numele acestor șoferi își amintește mai repede șoferul Oniga Gh. de care am vorbit mai sus.

Aceasta îmi este declarația pe care o dau, susțin și o semnez

Aiud 8 Sept. 1951

21.11

D E C L A R A T I E
===================

Subsemnatul ANTON CONSTANTIN, fost Inspector General al Jandarmeriei în prezent condamnat la 18 ani m.s., declar următoarele:

Am început colaborarea cu generalul PIKI VASILIU, din anul 194o când acesta a fost adus de către mareşalul ANTONESCU la comanda Jandarmeriei. Am îndeplinit funcţia de şef de Stat Major- însărcinat cu toate chestiunile de ordin Militar al I.G.J. până la 23 August 1944, când am trecut la comanda Inspectoratului General al Jandarmeriei.

In acest interval de timp am cunoscut pe D-na. Profesor D.D. PATRASCANU, mama d-lui LUCRETIU PATRASCANU, care venea la I.G.J. pentru a obţine pentru fiul său, care avea domiciliu obligator la Poiana Tapului, diferite învoiri de a veni în Bucureşti pentru a-şi căuta sănătatea. Astfel a venit de câteva ori trecând de fiecare dată şi pe la biroul meu, unde lăsa şi cererile către generalul PIKI VASILIU, atunci când acesta era absent. Imi amintesc că o singură dată a venit şi d-l LUCRETIU PATRASCANU, pe care l-am cunoscut cu această ocazie şi care mi -a lăsat cererea sa, pe care am prezentat -o generalului VASILIU, dar care îmi amintesc că nu a aprobat-o, spunându-mi că acum nu mai are nevoe să i-o aprob deoarece se edificase complect asupra legăturilor pe care PATRASCANU le avea în Bucureşti.-

L-am revăzut pe Dl. PATRASCANU în noaptea de 22-23 August 1944 la Palatul Regal unde a luat parte la consfătuirea care a precedat actul dela 23 August.

Am mai revăzut pe dl. PATRASCANU în diferite ocazii la festivităţi iar odată în timpul celui de al doilea guvern SANATESCU, l-am vizitat la Ministerul Justiţiei pentru a-l ruga să intervină pentru a nu fi schimbat dela comanda Jandarmeriei aşa cum dl. PENESCU Ministru de Interne intenţiona să facă.-

./.

Domnul PATRASCANU m'a luat cu d-sa. în maşină până la Palatul Regal dela Sosea pentru a-i povesti pe drum ceea ce mă interesa şi mi-a promis că va vorbi cu M.S. Regele în acest sens. După amiază mi-a comunicat telefonic că vorbise şi că să nu am nici o grije chestiunea fiind tranşată în favoarea mea.-

Am mai văzut pe Dl. PATRASCANU la Teatrul Studio, când am fost invitat chiar în loja D-nei D.D. PATRASCANU. L-am mai văzut la diferite festivităţi şi recepţii fără a putea preciza unde anume, deoarece cu aceste ocazii nu schimbam decât saluturile protocolare.

Intrebare:

In legătură cu evenimentele dela 24 Februarie 1945 ce informaţii i-ai dat lui PATRASCANU?

Răspuns:

Declar categoric şi cu toată răspunderea că d-lui. PATRASCANU nu i-am dat nici un fel de informaţii în legătură cu evenimentele din Februarie, după cum nici nu am discutat niciodată absolut nimic cu dl. PATRASCANU în legătură cu aceste evenimente.-

Intrebare:

Tot în legătură cu evenimentele din Februarie 1945, în legătură cu persoana lui PATRASCANU ai dat vre-o informaţie Ministerului de Interne?

Răspuns:

Declar categoric cu toată răspunderea că în legătură cu evenimentele din Februarie 1945 legat de persoana d-lui PATRASCANU, nu am dat nici un fel de infomaţie Ministerului de Interne.

Intrebare:

Ai primit vre-o informaţie în legătură cu PATRASCANU, după evenimentele petrecute din Februarie 1945?

Răspuns:

Nu am primit absolut nici-o informaţie în legătură cu PATRASCANU şi nu am avut nici un fel de cunoştiinţă de vre-un act referitor la persoana lui.

Tin însă să declar următoarele:

După 23 August 1944, nu pot să precizez luna, dar sigur în 1944 a venit la mine colonelul TEODORESCU SACHELARIE şi mi-a raportat că are o informaţie că un anume MURESEANU-

./.

după cât îmi amintesc legionar împreună cu un grup al său intenţionează să comită un atentat împotriva lui PATRASCANU.

Având această informaţie m'am dus la Ministerul de Justiţie făcându-l atent pe dl. PATRASCANU, pentru a-şi întări paza.

Dl. PATRASCANU mi-a mulţumit şi m-a rugat să nu comunic mai departe şi nimănui această chestiune.

Pentru acest motiv, nu am anunţat pe Ministrul de Interne, în funcţiune la aceia dată.

Informaţii mai detailate în legătură cu această chestiune poate da colonelul TEODORESCU SACHELARIE actualmente deţinut la Aiud, care avea informaţia respectivă. Ulterior TEODORESCU SACHELARIE mi-a raportat că i-a scăpat din mână acest MURESANU şi colaboratorii lui.

Semnez liber şi nesilit de nimeni.

21 Noembrie 1951

ss/ Anton Constantin.

3 exemplare

191 192

Declarație

Subsemnatul Anton Constantin fost Inspector General al Jandarmeriei în prezent condamnat la 18 ani m.s. declar următoarele:

Am început colaborarea cu Generalul Piki Vasiliu din anul 1940 când acesta a fost adus de către mareșalul Antonescu la Comanda Jandarmeriei. Am îndeplinit funcția de Șef de Stat Major - însărcinat cu toate chestiunile de ordin militar al I.G.J. - până la 23 August 1944 când am trecut la Comanda Inspectoratului General al Jandarmeriei:

În acest interval de timp am cunoscut pe D-na Profesor A.D. Pătrășcanu mama D-lui Lucrețiu Pătrășcanu, care venea la I.G.J. pentru a obține pentru fiul său, care avea domiciliu obligator la Poiana Țapului, diferite învoiri de a veni în București pentru a-și căuta sănătatea. Astfel a venit de câteva ori trecând de fiecare dată și pe la biroul meu unde lăsa și cererile către G-lul Piki Vasiliu atunci când acesta era absent. Îmi amintesc că o singură dată a venit și D-l Lucrețiu Pătrășcanu, pe care l-am cunoscut cu această ocazie și care mi-a lăsat cererea sa, pe care am prezentat-o G-lului Vasiliu. Dar care îmi amintesc că nu a aprobat-o, spunându-mi că acum nu mai are nervi să i-o aprobe deoarece se edificase complet asupra legăturilor pe care Pătrășcanu le avea în București -

L-am revăzut pe D-l Pătrășcanu în noaptea de 22/23 August 1944 la Palatul Regal unde a luat parte la consfătuirea care a precedat actul dela 23 August.

Am mai revăzut pe D-l Pătrășcanu în diferite ocazii la festivități iar odată în timpul celui de al doilea guvern Sănătescu l-am vizitat la Minist. Justiției pentru a-l ruga să intervină pentru a nu fi schimbat dela Comanda Jandarmeriei așa cum D-l Penescu Ministru de Interne intenționa să facă.

D-l Pătrășcanu m-a luat cu D-sa în mașină până la Palatul Regal dela Șosea pentru a-i povesti pe drum ceea ce mă interesa și mi-a promis că va vorbi cu M.S. Regele în acest sens. După aceasta mi-a comunicat telefonic că vorbise și că să nu am nici o grije chestiunea fiind tranșată în favoarea mea.

Am mai văzut pe D-l Pătrășcanu la teatrul Studio când am fost invitat chiar în loja D-nei D. D. Pătrășcanu.

L-am mai văzut la diferite festivități și recepții fără a putea preciza unde anume deoarece cu aceste ocazii nu schimbam decât saluturile protocolare.

Întrebare: În legătură cu evenimentele dela 24 Februarie 1945 ce informații i-ai dat lui Pătrășcanu?

Răspuns. Declar categoric și cu toată răspunderea a D-lui Pătrășcanu nu i-am dat nici un fel de informații în legătură cu evenimentele din Februarie, după cum nici nu am discutat niciodată absolut nimic cu D-l Pătrășcanu în legătură cu aceste evenimente.

Întrebare: Tot în legătură cu evenimentele din Februarie 1945, în legătură cu persoana lui Pătrășcanu ai dat vre-o informație Ministrului de Interne?

Antony

Răspuns: Declar categoric cu toată răspunderea că în legătură cu evenimentele din Februarie 1945 legat de persoana Dlui Pătrășcanu nu am dat nici un fel de informație ministrului de Interne.

Întrebare: Ați primit vre-o informație în legătură cu Pătrășcanu, după evenimentele petrecute din Februarie 1945?

Răspuns. Nu am primit absolut nici o informație în legătură cu Pătrășcanu și nu am avut nici un fel de cunoștință de vreun act referitor la persoana lui.

Țin însă să declar următoarele:
După 23 August 1944, nu pot să precizez luna dar sigur în 1944 a venit la mine Colonelul Teodorescu Sachelarie și mi-a raportat că are o informație că un anume Mureșeanu – după cât îmi amintesc – legionar – împreună cu un grup al lui intenționează să comită un atentat împotriva lui Pătrășcanu.
Având această informație m-am dus la Ministerul de Justiție făcându-l atent pe Dl Pătrășcanu pentru a și întări paza.
Dl Pătrășcanu mi-a mulțumit și m-a rugat să nu comunic mai departe și nimănui această chestiune.
Pentru acest motiv nu am anunțat pe Ministrul de Interne, în funcțiune la acea dată.
Informații mai detailate în legătură cu această chestiune poate da Colonelul Teodorescu Sachelarie actualmente deținut la Aiud, care avea informația respectivă.

Aston

Ulterior Teodorescu Sachelarie mi-a raportat că i-a scăpat din mână acest Mureșeanu și colaboratorii lui.

Semnez liber și nesilit de nimeni.

Antz

Jilava
21 Noembrie 1951

LUCRETIU PATRASCANU a învăţat, ca şi mine, la Liceul Internat din Iaşi. Dar la acea vârstă, o diferenţă de 6 ani este ceva enorm, care face imposibile relaţiile între băeţi. Iată deci nu-mi aduc deloc aminte de L.P. din vremea liceului, nici de vre-unul din colegii lui, pe care i-am cunoscut foarte bine după aceea (SACHE BOTEZ, SOFRONIE, profesorul, DAVID, magistratul). Apoi, data întoarcerii mele dela studii universitare a cam coincis cu plecarea lui la ale sale, la Berlin. Dar acum aveam dese veşti despre el. Căci eram foarte prieten cu tat-său.
Ne vedeam des, cu el, GALACTION, JEAN BART (mai ales JEAN BART), SADOVEANU (când venea la Bucureşti trăgea la PATRASCANU). Cum era D.D.PATRASCANU exaltat şi excesiv, toată ziua vorbea de genialile studii de economie politică ale progeniturii.
Intors în ţară, foarte curând aflăm că tânărul LUCRETIU devenise înfocat şi militant comunist. Am judecat aceasta (noi, prietenii lui taică-său) ca efectul natural produs asupra unui tânăr sensibil şi generos de spectacolul persecuţiilor nedrepte de care de atâta vreme suferea tatăl său pentru fostele lui opinii politice [illegible]
Ne felicitam că noul comunist este şi un om învăţat în ale Economiei politice, şi mai ales că a moştenit generozitatea şi marea bunătate a lui tat-său în loc de a moşteni mahalagismul, meschinăria insuportabilei coane LUCRETII - ceeace, vai, se întâmplase cu soră-sa ZIZICA, actuala soţie a lui PANDREA. Fiindcă aceste două personagii fac parte din anturajul lui L.P., îmi voi permite a cita 2 fapte extrem de semnificative.

[redacted]

194
195

[redacted]

In anul evenimentelor dela Griviţa, cam cu o lună înainte de aceste evenimente, l-am chemat pe L.P. la mine şi i-am spus că adeziunea mea teoretică la marxism şi comunism doresc să capete o formă mai concretă, şi doresc să devin membru de partid şi să şi încep o serie de conferinţe prin cercurile muncitoreşti (sociologie, economie politică, literatură pe linie,etc..) L.P. s'a arătat încânt[illegible] şi a spus că va aranja în curând toate acestea. Intre timp au isbucnit evenimentele dela Griviţa, şi totul a căzut baltă, urmând o altă pauză de relaţii, în care PATRASCANU, din cauza prigoanei reîncepute, devenise iarăşi greu accesibil.

Relaţii fecunde încep prin 1936-37, când mă hotărâsem a mă ocupa personal de Viaţa Românească (îi asigurasem tipărirea, iar VISOIANU ne aducea dela AUSCHNITT bani pentru colaboratori, ca să le putem plăti cel puţin cât Fundaţiile Regale).
Voiam să fac din V.R. o revistă comunistă camuflată, atât cât se putea pe atunci. Mă înţeleg cu PATRASCANU, care îmi dă o serie de studii scrise de un colectiv (el, [illegible]TZ, Z[illegible], VOICU) asupra [illegible] capitalismului în [illegible] [illegible] colectiv

ION C.ION). Apoi mi-a trimis o samă de băeţi comunişti. Cred că aproape toţi cei circa 15 comunişti colaboratori assidui ai Vieţii Româneşti au fost trimişi de el. Articolele lui i le revisuiam - cu el de faţă - ca să fie mai pregnante, şi admiram lipsa lui de vanitate literară cu care accepta să fie astfel tratat ca un şcolar. Totuşi vanitatea lui există. In 1940 aflându-se la mine PETRICA GROZEA (avocat comunist) tocmai în momentul când îmi telefona PATRASCANU spunându-mi că vrea să vină să-mi vorbească, PETRICA GROZEA mă roagă să-l las şi pe el să fie de faţă când va veni LUCRETIU, căci vrea să se împace cu el. "Dar de ce v'aţi certat?" îl întreb eu. " Ei, e uşor să te cerţi cu el, care are mereu mania vedetismului; aceasta la noi, comuniştii, nu prea merge".

In timpul " războiului sfânt", L.P. stătea neclintit la Poiana Ţapului şi-şi scria lucrările. Iar avea nevoe de cărţi greu de găsit, epuisate, sau marxiste interzise, sau ne-publice (lucrări aflate în cartoanele cutărui Minister, etc.) Imi trimitea prin HERTA liste de câte 40 de volume odată. Si aproape toate i le dibuiam. In 1943 mi-a dat întâlnire la Sinaia, pe fostul teren de golf. Vorbisem cu RALEA care avea legături permanente cu partidul şi trebui să trimit o serie de mesagii lui PATRASCANU dela partid, precum şi să-i cer înstrucţiuni pentru partid. Nu ştiu dece, dar nu a putut veni.

Iar în 1944 tot aşa, mi-a dat întâlnire pe o anumită stradă şi n'a venit. In 1944 lucra nu cu mine, ci cu RALEA, la alcătuirea frontului unic cöntra războiului. RALEA pela începutul lui 1943 se întâlnise la mine cu HERTA şi o însărcinase să transmită lui LUCRETIU că el de acum vrea să fie membru de partid. (Aceasta adesiune a fost în mare parte opera mea).

După 23 August, L.P., însoţit de HERTA, a venit la mine, şi am stat împreună mai mult de vorbă.

Eu eram foarte plin de elan, de aceea m'a impresionat moderantismul lui. "Incet- încet, toate trebuesc făcute încetul cu încetul, fără pripă, cu multă socoteală". Si ne propunesem atunci să ne vedem, de acolo înainte, foarte des. Această intimitate, care era ceva foarte agreabil (P.este deştept, cultivat, amuzant,etc.) - mi s'a realizat din pricina HERTEI şi anturajului ei. Ea, nu ştiu de ce, nu mă simpatiza (deşi îmi bătusem îndelung capul s'o învăţ să scrie). HARRY BRAUNER era picarist să nu-l recunoscusem odată, deşi făcusem înainte cunoştinţă. Iar ceilalţi voiau, căutau din principiu, să-l ferească pe L.P. de oameni care ar putea dobândi ascendent asupra-i. Cum pe vremea aceea aveam foarte mult de lucru, nici n'am băgat de seamă această voită isolare. Iar dacă aveam ceva cu P., mă duceam la Minister.

Este probabil că dacă l-aş fi f ecventat mai mult aş fi putut colecta mai multe fapte semnificative pentru psihologia lui. Totuşi atât cât îl vedeam, era de ajuns pentru a aduna câteva fapte suficient de elocvente pentru a nu fi absolut indispensabil de a le înmulţi prea mult.

Problema fundamentală în psihologia lui este atitudinea sa faţă de burghezie, precum şi faţă de partid. Iată, în această ordine de idei, câte-va fapte.

Intr'o zi când mă aflam la el, şi dânsul părea cam plictisit şi hărţuit, îmi spune:

- Cunoşti " La Revolte des anges" a lui Anatole France.

- Desigur

Acolo e toată cheia politicei, tot adevărul, neferdat.

- Te gândeşti probabil la ultimele capitole, intitulate " Le rêve Sublime de Satan", unde se arată că cei mai generoşi dintre generoşi, dacă pun mâna pe putere, devin nişte tirani abusivi şi cruzi, şi obtuzi, şi mărginiţi?

(Eram curios să ştiu dacă în felul acesta îşi categoriseşte el partidul. Dar spre marea mea surpriză, ce presupusesem eu era încă prea puţin. Iată la ce se gândea el:)

- N'da. Dar mai ales interesant e că IAHVE, demiurgul cel rău şi detronat, începe acum să recapete simpatie şi popularitate. Asta e adevărul. Opoziţia are întotdeauna dreptate. Opoziţia e totdeauna iubită de public. E prin definiţie simpatică... Asta e secretul lui Maniu...

Am plecat cam tulburat, cam speriat. Aşa dar el privea aproape cu invidie popularitatea de care se bucură burghezia la noi, care burghezie în mod cert exercita o mare fascinaţie asupra lui. Aşa se explică de ce era aşa de dispus totdeauna să fie amabil cu ea, în timp ce devenea extrem de acru şi desagreabil când i se cerea ceva pentru un comunist. Iată câteva fapte de ambele aceste categorii, aşezările prezentate în contrast şi în paralelă.

La un moment dat bugetul interzicea cumulul de lefi, până atunci permis pentru profesorii universitari. Cum la Consiliul Legislativ eram vre-o 10 universitari, DODEL ELIESCU propune să mergem cu toţii în delegaţie la L.P. să-i cerem să intervină să se revină. Aflaţi în faţa lui, nici n'am apucat a termina fraza, şi ne-a şi acordat totul. Anume nici nu mai era nevoie să aşteptăm din fondul timbrului judiciar ne va plăti, pe dată diferenţa pierdută prin efectul noua legi, adică leafa de profesor!. Şi să se noteze că afară de mine, toţi aceşti universitari erau nişte notorii reacţionari, sau cel puţin nişte convinşi burghezi. In ziua când parlamentul s'a sesizat de anumite beţe în roate puse de

Consiliu, şi am fost convocaţi la Minister unde o delegaţie de parlamentari în faţa Ministrului ne aducea aceste acuzaţii, PATRASCANU, neavând încotro, ne-a ţinut o filipică în care arăta cum atitudinea Consiliului a fost totdeauna net reacţionară. Aşa dar împărtăşea şi el această părere despre Consiliu. Totuşi, când putea să fie amabil cu membrii ei, o făcea instantaneu, şi s'a opus totdeauna la desfiinţarea lui.

Dar iată acum un fapt de sens contrar.

La Legea Electorală, L.P. şi cu DAVID introduc o dispoziţie anume ca să lovească în BROSTEANU. Aceasta a declarat-o chiar BROSTEANU la o conferinţă publică unde, uitându-se fix în ochii lui DAVID, a spus: " Si atunci, ca CUVIER, din câteva oscioare am putut reconstitui.... dobitocul!".

In speţă, se declara nedemn de a fi elector şi eligibil cel ce fusese secretar general sub Antonescu, fără a se specifica că e vorba numai de posturile politice, nu şi de delegările administrative dinlăuntrul Ministerului unde se însărcinează un funcţionar superior din Minister să gireze secretariatul general.

BROSTEANU aduce chestia în celulă şi celula consideră că este o ofensă adusă ei ca unul din membrii ei de valoare să fie declarat nedemn printr'o simplă neglijenţă de redactare legislativă. In consecinţă celula mă deleagă pe mine ca, împreună cu BROSTEANU, şi în numele celulei, să-l rugăm pe Ministru să ia măsuri pentru a se preciza lucrurile cum se cuvine. Am expus cazul lui P. Era de faţă şi Secretarul general (i-am uitat numele; predecesorul lui STOICAN; originar din Tulcea; comunist serios).

I-am cerut lui P. să modifice articolul. A refuzat. I-am cerut atunci să mă autorize a găsi un gazetar care într'un articol de ziar să dea el această interpretare, adăugând în treacăt că asta ar fi, după câte ştie el, şi părerea Ministrului. A refuzat şi asta. I-am cerut atunci să mă lase pe mine să scriu un asemenea articol, unde să dau asta ca părerea mea personală, calitatea mea de preşedinte al Consiliului Legislativ dând oarecare autoritate acestei păreri. PATRASCANU strânsese buzele, privea în tavan cu ochii albi, şi nu voia săadmită nimic. Situaţia, nu pentru mine, dar pentru BROSTEANU şi mai ales pentru celulă era penibilă. A se compara această atitudine cu amabilitatea faţă de universitarii jurişti. In schimb, când l-am rugat să susţină examenul de conferenţair al lui TUDOR POPESCU, singurul al 2-lea comunist din Consiliu, n'a făcut nimic. Dealtfel şi mai târziu, îmi spunea BICA [illegible] dela Casaţie că PATRASCANU în genere nici nu stă de vorbă [illegible] celulei.

[illegible] lui [illegible] principia.

Comisia de epurație dela Consiliu (din care făceam și eu parte) a propus să fie epurați 2 legionari: Consilierul PASCU și referentul DAN SERBAN RADULESCU. A trebuit să fie scoși. Iar tot PATRASCANU mai târziu i-a reprimit în Consiliu. In schimb, pe comunistul STELIAN MARINESCU, secretar al unei din celulele dela Justiție, după ce l-a numit fiindcă m'am dus eu personal la el, cu decretul în mână, anume un decret unde mai figurau și PENCULESCU (fostul lui șef de Cabinet), GALIECA (fost chestor comunist) și RALESCU (fost acuzator public și care periuță pe lângă PATRASCANU - , un decret deci pe care nu-l putea refuza - , totuși, după câtăva vreme, pe STELIAN MARINESCU l-a scos el afară din Consiliul Leg. și-l lăsase pe drumuri!

Alt fapt. Când am scris articolul meu în care îl demascam pe VISOIANU, întâlnindu-mă cu P. acesta îmi spune: "Articolul acela a produs o impresie foarte defavorabilă". " Defavorabilă cui?" - l-am întrebat. Nu mi-a răspuns. In tot cazul știu că nu Rușilor, care erau încântați de acel articol. Cui? Cercurilor Burgheze, desigur, Căci Partidul, pe acea vreme, avea alte intenții cu VISOIANU. Căci tot pe atunci îmi povestea RALEA că, aflându-se la Externe, sosește MAURER care, foarte violent, îi spune lui PATRASCANU:

- Așa, vreasăzică te încăpățânezi să nu-l arestezi pe VISOIANU pentru chestia cu banii din Elveția. Ai să răspunzi odată de asta!

PATRASCANU s'a mărginit a zâmbi disprețuitor.

Tot dela RALEA știu cum s'a făcut numirea lui VISOIANU ca Ministru de Externe. VISOIANU realmente a refuzat din răsputeri, și numai în urma rugăminților patetice ale lui P. a primit. Iar în aceeaș zi, PATRASCANU s'a pomenit cu un telefon furibund din partea MICUSCANEI, sora lui VISOIANU, [redacted] și-i spunea: cum și-a permis să compromită pe fratele ei punându-l în guvern cu bandiții ăștia, etc., etc.

Alt fapt, TUTA BRAISER pleda într'un proces contra Eforiei Spitalelor, unde judecătorul era prelucrat de DAVID, și avea ordin să dea câștig de cauză Eforiei, sub amenințări de mutare. TUTA era certat cu PATRASCANU. De aceea m'a rugat pe mine să mă duc la el și să-l întreb dacă are cunoștiință de ce se face în numele lui. M'am dus. P. a tăgăduit, și a dat dispoziție lui STOICAN să dea un telefon judecătorului MITACHE (Consilier) să judece după lege, nepărtinitor. Acesta a făcut așa, n'a admis punctul de vedere eronat al Eforiei, iar rezultatul a fost totuși, că după o lună, DAVID l-a mutat pe MITACHE în provincie. La o înfățișare

ulterioară avocatul SIMIONESCU IASI (care pleda de aceeaş parte cu SHAIBER) a spus : " Văd că aici nu mai e dreptatea lui SOLOMON, ci dreptatea lui DAVID". Şi toate astea pentru a face plăcere citirilor Eforiei Spitalelor Civile! Alt fapt.

La un moment dat urma să mă înţeleg cu tov.IOSICA asupra unor modificări de făcut în aspectul şi conţinutul Vieţii Româneşt

- Vezi, îmi spuse atunci PATRASCANU, luptă cât poţi să-i păstrezi forma actuală. Ai noştrii sunt cam mărginiţi în lucruri de felul acesta.

După înscăunarea tov.ANA PAUKER la Externe, şi cum PATRASCAN se ocupa cu chestia numirii mele la Cairo, îl întreb dacă n'ar fi bine să vorbească cu VOITENOVICI.

- Cel mai uşor lucru - răspunse el. Dar la ce bun? Are VOITINOVICI vre-o importanţă?

Mi-e foarte uşor să-i dau un telefon. Dar bietul VOITINOVICI, ce poate el să facă?

Era o netă dorinţă de a minimaliza pe VOITINOVICI şi implicit celula magistraţilor. De altfel, cei doi oameni care intrau cel mai des la PATRASCANU în Cabinet era procurorul NICOLAU şi procurorul GRIGORIU.

In fine, caracteristic pentru prestigiul pe care îl exercita asupra lui cercurile burgheze " distinse " era şi marea lui simpatie pentru fostul rege Mihai (şi a ei, a lui KERTA). Asta n'am putut-o constata niciodată direct, dar mi-o tot spunea RALEA, care avea de unde s'o ştie.

Până aci am vorbit despre atitudinea lui faţă de burghezie. Dar este şi problema părerii acesteia despre dânsul. Am auzit o infnitate de " persoane bine" repetând, parcă de convenţă, aceste aceleaşi cuvinte pe care, cu o deosebită convingere şi ca un refren le spunea JORA (cumnatul lui GAFFENCU) sau LIZETA BALTEANU (sora nevestii lui VISOIANU, azi la Văcăreşti pentru complicitate la fuga arhitectului CANTACUZINO):

- PATRASCANU da. Este un domn. C'est un Monsieur. Are opinii comuniste. Foarte bine.
Opiniile sunt totdeauna respectabile. Dar este mai întâi de toate "român". Şi este un domn.
(Cred şi eu că " respecta" aceste opiniuni pe care proprietarul lor le respecta el însuşi într'un atât de ciudat fel!).

Aceasta e - sau era pe când eram liber - refrenul favorit al burgheziei de tip JORA. Unii, ca NICU TABACOVICI (alt mare ...) făcea din el un martir. Zicea:

- Vezi, domnule, ce perverşi sunt. Când fac câte-o lege de astea banditeşti, i-o dau dinadins lui PATRASCANU s'o prezinte,

ştiind bine că el e contra. Na! Mănâncă!! Şi el, ce poate face? Se supune. Şi mănâncă.

[redacted]

Interesant de semnalat este reacţia tineretului burghez în momentul când s'a produs primul accident: discursul lui TEOHARI GEORGESCU. Studenţimea dela Drept - mi-a spus-o profesorul DOREL ILIESCU - îşi propunea să-i dea lui PATRASCANU o compensaţie morală ovaţionându-l prelung la primul curs ce-l va ţine. DOREL, care voia să-l servească pe PATRASCANU, i-a implorat pe studenţi să decomande această manifestaţie de natură a-i face lui P. un rău imens. Şi studenţii, ca să nu-i facă rău, s'au supus...

Dar, - lucrul ce mi se pare cel mai interesant din toate - este că în ultima vreme atitudinea ce să zicem aşa de tip JORA este înlocuită cu o alta, total diferită. Asta o ştiu din experienţă directă şi recentă, din ultimele 6 luni. Intr'adevăr, în cursul şederii mele la Interne şi la Jilava am avut ocazia să cunosc circa 100 de persoane care, cu excepţia unuia singur, simţeau toţi, burghezi (deşi din ei mulţi erau membri de Partid). Spre surprinderea mea, vorbindu-se de PATRASCANU, n'am mai auzit obicinuitul :

- Aşa comunist admitem şi noi...

Ci din contra:

- Este exact tot atât de odios ca şi ceilalţi? Absurd să faci discriminări între un criminal care a omorât 100 de oameni şi altul care n'a omorât decât 98. Dintre toţi cei nu ştiu câte zeci de mii de deţinuţi ai Securităţii şi S.S.-ului, nici-unul nu-şi merită mai just soarta ca dânsul. A vrut comunism? Ieftin comunism. Să ştie şi el ce a zis...."

Dar, ceva mai mult. I se contestă şi orice valoare intelectuală. De unde înainte se spunea: "şi ăsta barem nu e agramat ca ceilalţi! Un deţinut, licenţiat în filozofie, foarte pregătit, serios şi ponderat (unul din puţinii care predicau

iertarea generală în momentul când " se vor schimba lucrurile".
chiar aceste declaraţii ale lui PATRASCANU sunt fără nici-o valoare iar cursurile lui la Facultate făcur nici-o apreciere din partea studenţilor. Aceste afirmaţii sunt desigur false. Dar faptul că-a făcute arată o curioasă evoluţie în opinia burghezilor despre PATRASCANU. Tot astfel se afirmă - tot inexact - că la examenul de agregaţie îngăima lamentabil (când în realitate a fost strălucit).
Şi să nu se spună că aceste opinii sunt inerente unor deţinuţi înrăiţi şi simplificaţi de trai prost. Mulţi din ei sunt arestaţi deabia de câteva luni. Adevărata explicaţie cred că e alta. Burghezii afişau o opinie favorabilă despre el atâta vreme cât mai sperau că le poate face servicii. Odată arestat, nu-i mai interesează personajul, ba chiar îi agasează niţel ca dânsul să poată, prin aceste "persecuţii", candida la titlul de " erou al rezistenţii", ca dânşii...

Nu ştiu ce o fi declarat SACHE BOTEZ, vărul lui PATRASCANU, când a fost anchetat aci. Ştiu însă că faţă de mine a exprimat totdeauna cea mai proastă părere despre vărul său COCA: " vanitos, şiret, răutăcios, [illegible] drept, deştept şi relativ cultivat. Dar (cu ocazia lecţiei de deschidere, unde am stat alături în sală) cultura lui nu e asimilată. Lecţia de deschidere a fost o încercare prost deghizată de praf în ochi, de erudiţie eftină, de 'mitocan intelectual". (Şi ce-i drept, acea lecţie era cam " praf în ochi".)

De altfel părerea lui P. despre vărul său BOTEZ nu-i nici ea dintre cele mai strălucite. De îndată ce a venit Ministru, m'a rugat să aranjez avansarea lui BOTEZ (Trebuia recomandat de noi şi Casaţiei. " Vreau să mă achit de obligaţie familiară. Căci altfel, SACHE s'a purtat cu mine ca un măgar!".
L-a făcut Consilier. Şi când pe urmă BOTEZ a declanşat tot Bucureştiul pe capul lui PATRASCANU ca să-l facă Preşedinte, P. nici n'a vrut s'audă.

Urmând mai departe cu cronologia.

In 1945 PATRASCANU îmi cere, din partea partidului (din care nu eram membru)să renunţ la postul meu dela Universul, unde partidul avea alte planuri.

Deşi asta mi-ar fi raportat circa 100.000 lei pe lună la valoarea de azi, am renunţat fără ezitare. Cu câteva luni înainte fusesem avansat preşedinte de Consiliu. Nu era un serviciu pe care PATRASCANU mi-l făcea. Eram cel mai vechi în grad, şi singurul Consilier Comunist din toată instituţia. Ar fi fost o pură imposibilitate să fi numit pe altul (iar din afară nu permitea legea).
Amintesc aceasta pentru a observa că în genere PATRASCANU nu s'a ţinut de promisiunea pe care mi-o făcuse în 1943, când umbla tot Bucureştiu să-i caut cărţile trebuincioase (şi multe în ele

203 202

periculoase).
(Promisiunea, pe care eu nu-i-o cerusem, de a face orice pentru mine).
Când a plecat RALEA în America s'a jurat pe toţi sfinţii să ducă la bun sfârşit numirea mea la Cairo. Dacă ar fi depus a 20-a parte din zelul cu care a luptat pentru ZILBER sau PANDREA, într'o săptămână ar fi fost treaba gata. Singurul moment când s'a agitat niţel a fost când a apărut candidatura lui NICOLAU (fostul Ministru dela Asigurări). Din ură pentru soţia acestuia (pe care o numea "afaceristă") s'a deranjat să zădărnicească candidatura. Incolo foarte pasiv. Se mulţumea a-mi spune, surâzător: Am vorbit cu TATARASCU. Nu arată nici-o bunăvoinţă". Si schimba vorba. Aşa că părerea lui RALEA că PATRASCANU foarte uşor este " lâcheur" -, adică te lasă să cazi, dacă n'are el un interes sentimental precis - este o părere justă, pe care a avut s'o experimenteze RALEA pe propria lui piele la finele lui 1944, când, cu toate jurămintele de frăţie anterioare, l-a lăsat complect pe RALEA, într'un moment când Maniu încerca din răsputeri să-l scoată afară din viaţa publică. Si concomitent cu asta, PATRASCANU implora pe VISOIANU să primească Ministeriatul la Externe!

Personal am să mă plâng şi de ingratitudinea HERTEI P. Nu faţă de mine, dar faţă de fostul meu Secretar, IAMPOLSCHI ,care de atâtea ori îşi expusese libertatea pentru a transmite, lui P. sau ei, mesagii dela RALEA în 1944. Tot el căra cărţile periculoase la domiciliul ei. Iar când în 1945, am rugat-o să vorbească cu LAZI cu acest IAMPOLSCHI, care fusese destituit dela Propagandă de legionari pentru opinii democrate, şi care era comunist, să fie repus la loc de onoare - HERTA a obţinut să fie numit un oarecare TUDOR DON liberal dinist, care o linguşea pe ea, şi care fusese şeful de cabinet al lui VINTILA BRATIANU.

N'aş insista asupra acestor fapte, dacă ele n'ar avea semnificaţie psihologică. La P. intervenţionismul politic, pistonajul, ambiţionarea pe aceste chestiuni, sunt unul din elementele [illegible] politicei. Câteodată GROZA îl repezea pe P. cu [illegible] numirii lui ZILBER, şi-i spunea s[illegible] [illegible] lui ZILBER [illegible]
[illegible]le pe stradă, şi că e un caraghios, şi alte [illegible]
[illegible] loveau şi în P. Acesta înghiţea, iar [illegible]
[illegible] la risc pentru scumpul său ZILBER, [illegible].
Dacă ar fi acum, pentru a[illegible], [illegible] părerea mea,
[illegible] următoarea (diferenţă [illegible]
[illegible] aci). [illegible] lui este
[illegible] ambiţia, [illegible]
[illegible] este o involun-

tară simpatie pentru clasa burgheză. Totuşi, acest grav cusur nu mi se pare a fi . PATRASCANU este totuşi şi rămâne mult mai legat de mentalitatea comunistă decât de cea burgheză. Dacă aceasta din urmă şi-a putut da arama pe faţă în anii de după 1944 este pentru marile servicii făcute de el partidului şi aureola comunistă avută de el în public îi dădea ideea că nimeni nu va îndrăsni să-i conteste sufletul său comunist. La aceasta se mai adaugă şi îmbătarea de putere politică la care este expus un om neserios. Si P. era un om în bună parte cam frivol, ca orice om impulsiv, apucat, vanitos şi snob. Dar această neseriozitate nu-i indelebilă. Sânt sigur că azi, când se vede numit "duşman" de tovarăşii lui, azi dorul lui de communism, nevoia de a fi din nou privit ca un fidel, această nevoie cred că trebue să fie la el copleşitoare. Fondul lui comunist este mult mai tare decât restul, oricât de deplorabil ar fi - sau a fost acest " rest ". Adeseori nu apreciază ceeace ai decât după ce l-ai perdut.

Iată, pentru sfârşit, câte-va fapte pe care le uitasem.

In 1935/ sau 1936?) m'a rugat să-i recomand o persoană de încredere pentru a i se încredinţa secretariatul la legaţia Spaniei roşii.

In 1940 a venit spontan să-mi spună că cunoaşte bine câţiva Consilieri dela Casaţie, cu care poate vorbi în favoarea lui RALEA ce urma să fie judecat ca fost demniter Carlist.

In 1948, puţină vreme înainte dea fi debarcat dela Minister, a dejunat cu RALEA, care mi-a relatat despre această intrevedere următoarele : 1) că e foarte, foarte obosit, şi că ar fi cel mai fericit să fie desărcinat de Minister şi lăsat să-şi vadă de catedră şi lucrări, 2) că a vorbit despre mine cu mare tandreţă şi că venea vorba de Partid, îmi spuneau să nu vorbesc niciodacă cu el lucruri în legătură cu partidul.

Am uitat să spun că una din variantele tezei burgheze a lui P. " bun român" este că tot ostracismul lui provine din aceea că a avut curajul să spună câteva lucruri dureroase dar juste cu privire la Rugi. ([illegible]

In 1948 l-am rugat să presinte lui MAURER o hârtie pentru ADARCM (o afacere pe care încercam s'o fac).

După discursul lui TEOHARI, HERTA şi-a adus aminte că suntem prieteni şi m'a rugat să mă informez atât direct cât şi prin RALEA ce anume i se impută lui P. Inutil să spun că peste câteva zile i-am răspuns că n'am putut afla nimic.

P. îmi era foarte recunoscător pentru 2 fapte: Cărţile din timpul războiului şi nenumăratele articole - mai ales cele politice şi sentimentale - despre taică-său. Această gratitudine s'a-

răcit grație anturajului său, care-mi era ostil. Când PATRASCANU a simțit că i se apropie și lui sfârșitul, l-a recuprins tandețea pentru mine. Dar încă odată: acesta e PATRASCANU cel de dinainte de arestare și reeducare. Cel de azi aș putea jura că este vindecat și fanatic.

ss. D. I. SUCHIANU

10 Martie 1950

Lucreţiu Patraşcanu a învăţat, ca şi mine, la Liceul Internat din Iaşi. Dar la acea vârstă, o diferenţă de 6 ani este ceva enorm, care face imposibile relaţiile între băieţi. Iată de ce nu-mi aduc deloc aminte de L. P. din vremea liceului, nici de vre-unul din colegii lui, pe care i-am cunoscut foarte bine după aceea (Sache Botez, Sofronie, profesorul, David, magistratul). Apoi, data întoarcerii mele dela studii universitare a cam coincis cu plecarea lui la ale sale, la Berlin. Dar acum aveam dese veşti despre el. Căci eram foarte prieten cu tat-său. Ne vedeam des, cu el, Galaction, Jean Bart (mai ales Jean Bart), Sadoveanu (când venea la Bucureşti trăgea la Patraşcanu). Cum era

D. I. Suchianu

207 206

exaltat și

D. D. Pătrășcanu (excesiv, toată ziua vorbea de genialele studii de economie politică ale progeniturii. Intors în țară, foarte curând aflăm că tânărul Lucrețiu devenise înfocat și militant comunist. Am judecat aceasta (noi, prietenii lui taică-său) ca efectul natural produs asupra unui tânăr sensibil și generos de spectacolul persecuțiilor nedrepte de care de atâta vreme suferea tatăl său pentru fostele lui opinii politice sterilite. Ne felicitam că noul comunist este și un om învățat în ale Economiei politice, și mai ales că a moștenit generozitatea și marea bunătate a lui tat-său în loc de a moșteni mahalagismul, machinăția insuportabilei coane Lucreții – ceeace, vai, [illegible] se întâmplase cu sora-sa Zizica, actuala soție a lui Pandrea. Fiindcă aceste două personagii fac parte din anturajul lui L. P., îmi voi permite a cita 2 fapte extrem de semnificative.

D. T. Sheehan (207)[3]

[redacted]

Stelman 4

[redacted]

[illegible] 209

[redacted]

În anul evenimentelor dela Griviţa, cam cu o lună înainte de aceste evenimente, l-am chemat pe L. P. la mine şi i-am spus că poziţia mea teoretică la marxism şi comunism doresc să capete o formă mai concretă, şi doresc să devin membru de partid, şi să încep o serie de conferinţe prin cercurile muncitoreşti (sociologie, economie politică, literatură pe linie, etc..). L. P. s'a arătat încântat şi a spus că va aranja în curând toate acestea. Între timp au izbucnit evenimentele dela Griviţa, şi totul a căzut baltă, urmând o altă pauză de relaţii, în care Pătrăşcanu, din cauza prigoanei reîncepute, devenise iarăşi greu accesibil.

Relaţii fecunde încep prin 1936-37, când

și hotărîsem a mă ocupa personal de Viața Română = casă (îi asigurasem tipărirea, iar Vigorianu ne aducea dela Auschnitt bani pentru colaboratori, ca să le putem plăti cel puțin cât Fundațiile Regale). Voiam să fac din V. R. o revistă comunistă - camuflată, atât cât se putea pe atunci. Mă înțeleg cu Pătrășcanu, care îmi dă o serie de ~~articole~~ studii scrise de un colectiv (el, Catz, Zilber, Voicu) asupra începuturilor capitalismului în România (iscălit colectiv Ion C. Ion). Apoi mi-a trimis o samă de băieți comuniști. Cred că aproape toți cei circa 15 comuniști colaboratori asidui ai Vieții Românești au fost trimiși de el. Articolele lui i le refăceam - cu el de față - ca să fie mai pregnante, și admiram lipsa lui de vanitate literară cu care accepta să fie astfel tratat ca un școlar. Totuși vanitatea lui exista. În 1940 aflându-se la mine Petre Grozdea (avocat comunist) tocmai în momentul când îmi telefona Pătrășcanu spunându-mi că vrea să vină la mine

211
212

vorbească –, Petrică Grozdea mă roagă să-l las și pe el să fie de față când va veni Lucrețiu, căci vrea să se împace cu el. „Dar de ce v-ați certat?" îl întreb eu. „Ei, e ușor să te certi cu el, care are mereu mania vedetismului; ceea ce la noi, comuniștii, nu prea merge".

În timpul „războiului sfânt", L. P. stetea neclintit la Poiana Țapului și își scria lucrările. Dar avea nevoie de cărți greu de găsit, epuizate, sau marxiste interzise, sau ne-publice (lucrări aflate în cartoanele cutiilor Ministerului, etc.) Mi le trimitea prin Herta liste de câte 40 de volume odată. Și aproape toate i le trimiteam. În 1943 mi-a dat întâlnire în Sinaia, pe fostul teren de golf. Vorbisem cu Ralea care avea legături permanente cu partidul și (în legătură cu care trebuia să-mi transmit o serie de mesagii) de la partid, precum și să-i cer instrucțiuni pentru partid. Nu știu de ce, dar nu a putut veni. Iar în 1944 tot așa, mi-a dat întâlnire pe o anumită stradă și n-a venit. În 1944 lucra nu cu mine, ci cu Ralea, la alcătuirea frontului unic contra războiului. Ralea fie la începutul

În 1943 se întâlnise la mine cu Herta și o însărcinase să transmită lui Lucrețiu că el de acum nea să fie membru de partid. (Această adeziune a fost în mare parte opera mea).

După 23 August, L. P., însoțit de Herta, a venit la mine, și am stat împreună mai multă vreme de vorbă. Eu eram foarte plin de elan, de aceea m'a impresionat moderantismul lui: „Încet-încet, toate trebuiesc făcute încetul cu încetul, fără grabă, cu multă socoteală". Și ne propuneam atunci să ne vedem, de acolo înainte, foarte des. Această intimitate, care era ceva foarte agreabil (P. este deștept, cultivat, amuzant, etc.) - nu s'a realizat din pricina Hertei și antipatiei ei. Ea, nu știu de ce, nu mă simpatiza (deși îmi bătusem îndelung capul s'o învăț să scrie). Harry Brauner era pișicherit că nu-l recunoscusem odată, deși făcusem înainte cunoștință. Iar ceilalți vaziau căutau, din principiu, să-l ferească pe L. P. de oameni care ar putea dobândi ascendent asupra-i. Cum pe vremea aceea aveam foarte

mult de lucru, nici n'am băgat de samă această boltă stelare. Iar dacă aveam ceva cu P., mă duceam la Minister.

Este probabil că dacă l-aș fi frequentat mai mult aș fi putut colecta mai multe fapte semnificative pentru psihologia lui. Totuși, atât cât îl vedeam, era de ajuns pentru a aduna câteva fapte suficient de elo=quente pentru a nu fi absolut indispensabil de le înmulți prea mult.

Problema fundamentală în psihologia lui este atitudinea sa față de burghezie, precum și față de partid. Iată și această ordine de idei, câteva fapte.

Într'o zi când mă aflam la el, și dânsul părea cam plictisit și hărțuit, îmi spune:

— Cunoști „La Revolte des anges" a lui Anatole France?

— Desigur.

— Acolo e toată cheia politicei, tot adevărul, ne~~fard~~ nefardat.

— Te gândești probabil la ultimele capitole, inti=tulate „Le rêve sublime de Satan", unde se arată că cei mai generoși dintre generoși, dacă pun mâna pe putere, devin niște tirani abuzivi și cruzi, și obtuzi, și mărginiți? —

(Eram curios să știu dacă în felul acesta își categorisește și partidul. Dar spre marea mea surprinză, ce presupusesem eu era încă prea puțin. Iată la ce se gândea el:)

— M'da. Dar mai ales interesant e că Jahvè, demiurgul cel rău și detronat, începe acum să recapete simpatie și popularitate. Asta e adevărul. (Opoziția are întotdeauna dreptate) Opoziția e întotdeauna iubită de public. E prin definiție simpatică... Asta e secretul lui Maniu....

Am plecat cam tulburat și cam speriat. Așa dar el privea cu aproape cu invidie popularitatea de care se bucură burghezia la noi; caci burghezie în mod cert exercita o mare fascinație asupra lui. Așa se explică de ce era așa de dispus totdeauna să fie amabil cu ea, în timp ce devenea extrem de acru și dezagreabil când i se cerea ceva pentru comunist. Iată câte-va fapte de ambele aceste categorii, așezate prezentate în contrast și în paralelă.

La un moment dat bugetul interzicea cumulul de lefi, până atunci permis pentru profesorii universitari. Cum la Consiliul Legislativ eram vre-o 10 uni-

versitari; Dodel Eliescu propune să mergem cu toții în dele-
gație la L. P. să-i cerem să intervină să se revină. Nici
Aflați în fața lui, nici n'am apucat a termina
fraza, și ne-a și acordat totul. Anume nici nu mai
era nevoe să așteptăm. Din fondul timbrului judiciar
ne va plăti pe dată diferența pierdută prin efectul
(adică leafa de profesor!)
noii legi. Și să se noteze că afară de mine,
toți acești universitari erau niște notorii reacți-
onari, sau cel puțin niște convinși burghezi. În
ziua când parlamentul s'a sesizat de anumite
bețe în roate puse de Consiliu, și am fost convocați
la Minister unde o delegație de parlamentari
în fața Ministrului ne aducea aceste acuzații,
Patrașcanu, neavând încotro, ne-a ținut o
filipică în care arăta cum atitudinea Consi-
liului a fost totdeauna net reacționară. Așa
dar împărtășea și el această părere despre Consi-
liu. Totuși, când putea să fie amabil cu mem-
brii ei, o făcea instantaneu, și s'a opus totdeauna
la desființarea lui.

Dar iată acum un fapt de sens contrar.
În Legea Electorală, L. P. și cu David introduc

Ardelean 216 12 / cont. 215

dispoziție anume ca să lovească în Broșteanu. Acesta (Broșteanu) i-a declarat-o chiar (la o conferință publică unde, uitându-se fix în ochii lui David, a spus: „Și atunci ca Cuvier, din câte-va oseioare am putut reconstitui.... dobitocul!»). În speță, se declara nedemn de a fi elector și eligibil cel ce fusese secretar general sub Antonescu, fără a se specifica că e vorba numai de posturile politice, nu și de delegările administrative dinlăuntrul Ministerului unde se însărcineaz un funcționar superior din Ministeri să gereze secretariatul general. Broșteanu aduce chestia în celulă și celula consideră că este o ofensă adusă ei ca unul din membrii ei de valoare să fie declarat nedemn printr'o simplă neglijență de redactare legislativă. În consecință celula mă deleagă pe mine ca, împreună cu Broșteanu, și în numele celulei, să-l rugăm pe Ministru să ia măsuri pentru a se preciza lucrurile cum se cuvine. Am expus cazul lui P. Era de față și secretarul general (i-am uitat numele; predecesorul lui Strican; originar din Tulcea; comunist serios)

I-am cerut lui P. să modifice articolul. A refuzat. I-am cerut atunci să mă autorize a găsi un gazetar care într'un articol de ziar să dea el această interpretare, adăugând că deacât ea acesta ar fi, după câte știe el, și părerea Ministrului. — A refuzat și asta. I-am cerut atunci să mă lase pe mine să scriu un asemenea articol, ~~calitatea mea de președinte al Comitetului~~ de să dau asta ca părerea mea personală; calitatea mea de Președinte al Consiliului Legislativ dând oarecare autoritate acestei păreri. Pătrășcanu strânsese buzele, privea în tavan cu ochii albi, și nu voia să admită nimic. Situația, nu pentru mine, dar pentru Bozoteanu și mai ales pentru celula era penibilă. A se compara această atitudine cu amabilitatea față de universitarii juriști. În schimb, când l-am rugat să susțină examenul de conferențiar al lui Tudor Popescu, singurul al 2-lea comunist din Consiliu, n'a făcut nimic. De altfel și mai târziu, îmi spunea Bică Pann dela Casație că Pătrășcanu în genere nici nu stă de vorbă cu delegații celulei.

Tot în legătură cu amabilitatea lui față de burgheziei. Comisia de epurație dela Consiliu (din care făceam și eu parte) a propus să fie epurați

2 legi mari: comunistul Pascu și referentul Dan, Șerban Rățulescu ~~Rățulescu~~. ~~Au fost~~ A trebuit să-i scoți. Dar tot Pătrășcanu 14 219
mai târziu i-a reprimit în Consiliu. În schimb, pe comunistul Stelian Marinescu, secretar al uneia din celulele dela justiție, după ce l-a numit fiindcă m'am dus eu personal la el, cu decretul în mână, și gumme un decret unde mai figurau și Penciulescu (fostul lui șef de cabinet), Gălușcă (fost chestor comunist) Ralescu (fost acuzator public și mare perință pe lângă Pătrășcanu) —, un decret deci pe care nu-l putea refuza —, totuși, după câtăva vreme, pe Stelian Marinescu l-a scos el afară din Consiliul Leg. și-l lăsare pe drumuri!

Alt fapt. Când am scris articolul meu în care îl demascam pe Vișoianu, întâlnindu-mă cu P. acesta îmi spune: „Articolul acela a produs o impresie foarte defavorabilă". „Defavorabilă cui?" l-am întrebat. Nu mi-a răspuns. În tot cazul știu că nu Rușilor, care erau încântați de acel articol. Cui? Cercurilor burgheze, desigur. Căci Partidul, pe acea vreme, avea alte intenții cu Vișoianu. Cam tot pe atunci îmi povestea Bălan că, aflându-se la Externe, sosește Maurer care, foarte violent, îi spune lui Pătrășcanu:

– Aşa, vrea să zică te încăpăţânezi să nu-l arestezi pe Vişoianu pentru chestia cu banii din Elveţia! Ai să-ţi răspunzi odată de asta!

Pătrăşcanu s'a mărginit a zâmbi dispreţuitor.

Tot dela Reale ştiu cum s'a făcut numirea lui Vişoianu ca Ministru de Externe. Vişoianu realmente a refuzat din răsputeri, şi numai în urma rugăminţilor patetice ale lui P. a primit. Iar în aceeaşi zi, Pătrăşcanu s'a pomenit cu un telefon furibund din partea Micuşoarei, sora lui Vişoianu, [redacted] şi-i ţinea: cum şi-a permis să compromită pe fratele ei punându-l în guvern cu banditi ăştia, etc., etc...

Alt fapt. Tuţă Şraiber pleda într'un proces contra Eforiei Spitalelor, unde judecătorul era prelucrat de David, şi avea ordin să dea câştig de cauză Eforiei, sub ameninţări de mutare. Tuţă era certat cu Pătrăşcanu. Deaceea m'a rugat pe mine să mă duc la el şi să-l întreb dacă are cunoştinţă de ce se face în numele lui. M'am dus. P. a tăgăduit, şi a dat dis=

poziție lui Stoican să-dea un telefon judecătorului Mitache (Consilier) să judece după lege, nepărtinitor. Acesta a făcut așa, și a admis punctul de vedere eronat al Eforiei; iar rezultatul a fost totuși, că după o lună, David l-a mutat pe Mitache în provincie. La o înfățișare ulterioară avocatul Simionescu Iași (care pleda de aceeaș parte cu Graber) a spus: „Văd că aici nu mai e dreptatea lui Solomon, ci dreptatea lui David". Și toate astea pentru a face plăcere ctitorilor Eforiei Spitalelor Civile! Alt fapt.

La un moment dat urma să mă înțeleg cu tov. Toșca asupra unor modificări de făcut în aspectul și conținutul Vieții Românești:

— Vezi, îmi spuse atunci Pătrășcanu, luptă cât poți să-i păstrezi forma actuală. Ai noștri sunt cam mărginiți în lucruri de felul acesta.

După înscăunarea tov. Ana Pauker la Externe, și cum Pătrășcanu se ocupa cu chestia numirii mele la Cairo, îl întreb dacă n'ar fi bine să vorbească cu Votinovici.

— Cel mai ușor lucru — răspunse el. Dar la ce bun? Are Votinovici vr-o importanță?

Lui-e foarte ușor să-i dau un telefon. Dar biletul Voitinovici..., ce poate el să facă?

Era o netă dorință de a minimaliza pe Voitinovici și implicit celula maghiarilor. De altfel, cei doi oameni care intrau cel mai des la Pătrășcanu în cabinet erau procurorul Nicolau și procurorul Grigore.

În fine, caracteristic pentru prestigiul pe care îl exercitau asupra lui cercurile burgheze „distinse" era marea lui simpatie pentru fostul rege Mihai. (Și a ei, a lui Herta). Asta n'am putut-o constata niciodată direct, dar mi-o tot spunea Ralea, care avea de unde s'o știe.

Până aci am vorbit despre atitudinea lui față de burghezie. Dar este și problema părerii acesteia despre dânsul. Am auzit o infinitate de „persoane bine" repetând, parcă de consemn, aceste (aceleași) cuvinte pe care, cu o deosebită convingere (și ca un refren) le spunea Jora (cumnatul lui Gafencu) sau Lizeta Bălceanu (sora nevestei lui Vișoianu, azi la Văcărești pentru complicitate la fuga Arhitectului Cantacuzino):

— Pătrășcanu da. Este un domn. C'est un monsieur. Are opinii comuniste. Foarte bine. Opiniile sunt totdeauna respectabile. Dar este mai întâi de toate „român". Și este un domn.

(Cred şi eu că „respectau" aceste opiniuni pe care proprie= tarul lor le respecta el însuşi într-un atât de ciudat fel!)

Aceasta e – sau era pe când eram liber – refrenul favorit al burgheziei de tip Jora. Unii, ca Nicu Tabacovici (alt mare şacal) făcea din el un martir şi zicea:

– Vezi, domnule, ce perverşi sunt. Când fac câte-o lege de astea banditeşti, i-o dau dinadins lui Pătrăşcanu s-o prezinte, ştiind bine că el e contra. Na! Mănâncă!! Şi el, ce poate face? Se supune. Şi mănâncă.

[redacted]

Interesant de semnalat este reacţia ~~bur=~~ ~~ghezi~~ tineretului burghez în momentul când

a produs primul accident: discursul lui Teohari Geor- 223 19
gescu. Studențimea dela Drept — mi-a spus-o profesorul 113
Dodel ~~Ulieăscu~~ Iliescu — își propunea să-i dea lui 224
Pătrășcanu o compensație morală ovaționându-l
prelung la primul curs ce-l va ține. Dodel, care
voia să-l servească pe Pătrășcanu, i-a implorat
pe studenți să decomande această manifestație
de natură a-i face lui P. un rău imens. Și studenții,
ca să nu-i facă rău, s'au supus...

Dar, — lucrul ce mi se pare cel mai interesant din toate —, este că în ultima vreme atitudinea ca să zicem așa de tip Jora este înlocuită cu o alta, total diferită. Asta o știu din experiență directă și recentă, din ultimele 6 luni: într'adevăr, în cursul șederii mele la Interne și la Jilava am avut ocazia să cunosc circa 100 de persoane care, cu excepția unuia singur, ~~erau~~ sînteau, toți, burghezi (deși din ei mulți erau membri de partid). Spre surprinderea mea, vorbindu-se de Pătrășcanu, n'am mai auzit obicinuitul:

— Așa comunist admitem și noi...

Ci din contra:

— Ești exact tot atât de odios ca și ceilalți. E absurd să faci discriminări între un criminal care a omorît 100 de oameni și altul care n'a omorît decât 98. Dintre toți cei

să știi câte zeci de mii de deținuți ai Securității și S.I.-ului, nici-unul nu-l merită mai just soarta ca dânsul. A vrut comunism? Poftim comunism. Să știe și el ce e aia ....→ de unde înainte se spunea: „și ăsta barem nu e agramat ca ceilalți!"

Dar, ceva mai mult. I se contestă și orice valoare intelectuală.× Un deținut, licențiat în filozofie, foarte pregătit, serios și ponderat (unul din puținii care prevăd iertare generală în momentul când „se vor schimba lucrurile") — chiar acesta declară că cărțile lui Patrașcanu sunt fără nici-o valoare iar cursurile lui la facultate fără nici-o apreciere din partea studenților. Ambele afirmații sunt desigur false. Iar faptul că-s făcute arată (curioasă evoluție) opinia burgheziei despre Patrașcanu. Tot astfel se afirmă — tot inexact — că la examenul de agregație îngăima lamentabil (când în realitate a fost strălucit). Și să nu se spună că aceste opinii sunt inerente unor deținuți înrăiți și simplificați de trai prost. Mulți din ei sunt arestați de abia de câteva luni. Adevărata explicație cred că e alta. Burghezia afișa o opinie favorabilă despre el atâta vreme cât mai spera că le poate face servicii. Odată arestat, nu-i mai interesează personajul, ba chiar îi agasează nițel ca dânsul să poată, prin aceste „persecuții", candida la titlul de „erou al rezistenței", ca dânșii....

Nu știu ce o fi declarat Sache Botez, vărul lui Pătrășcanu, când a fost anchetat aci. Știu însă că față de mine a exprimat totdeauna cea mai proastă părere despre vărul său Coca: „vanitos, șiret, fanteziós, vindicativ. Adept, deștept și relativ cultivat. Dar (cu ocazia lecției de deschidere, unde am stat alături în sală) cultura lui nu e asimilată: lecția de deschidere a fost o încercare prost deghizată de praf în ochi, de erudiție eftină, de „mitocan intelectual" (și ce-i drept, acea lecție era cam „praf în ochi").

De altfel părerea lui P. despre vărul său Botez nu-i nici ea dintre cele mai strălucite. Deîndată ce a venit ministru, m'a rugat să aranjez avansarea lui Botez (Tribunal recomandat de noi la Casație). „Vreau să mă achit de o obligație familială. Căci altfel, Sache s'o purtat cu mine ca un magar!" L-a făcut consilier. Și când pe urmă Botez a declanșat tot Bucureștiul pe capul lui Pătrășcanu ca să-l facă președinte, P. nici n'a vrut să audă.

Urmând mai departe cu cronologia.

În 1945 Pătrășcanu îmi cere, din partea partidului (din care nu eram membru) să renunț la postul meu dela Universul, unde partidul avea alte planuri:

deși asta mi-ar fi raportat circa 100.000 lei pe lună la vîlvoarea de azi, am renunțat fără ezitare. La câteva luni înainte fusesem avansat președinte la Consiliu. Nu era un serviciu pe care Tătărescu mi-l făcea. Eram cel mai vechi în grad, și singurul consilier comunist din acea instituție. Ar fi fost o pură imposibilitate să fi numit pe altul (care din afară nu permitea legea). Amintesc aceasta pentru a observa că în genere Tătărescu s'a ținut de promisiunea pe care mi-o făcuse în 1943, când umblam tot Bucureștiul să-i caut cărțile tebrincioase (și multe din ele periculoase!) (propunerea, pe care eu nu i-o cerusem, de a face orice pentru mine.) Când a plecat Ralea în America s'a jurat pe toți sfinții să ducă la bun sfârșit numirea mea la Cairo. Dacă ar fi depus a 20-a parte din zelul cu care a luptat pentru Zilber sau Pandrea, într'o săptămână ar fi fost treaba gata. Singurul moment când s'a agitat nițel a fost când a apărut candidatura lui Nicolau (fostul ministru dela Agricultură). Din ură pentru soția acestuia (pe care o numea „afacerista") s'a deranjat să zădărnicească candidatura. Incolo foarte pasiv. Pe mulțumea a-mi spune, textual: „Am vorbit cu Tătărăscu. Nu arată nici-o bună voință". Și schimba vorba. Așa că părerea lui Ralea că Tătărescu foarte ușor este „lâcheur" –, adică te lasă să cazi, dacă n'are el un interes sentimental precis –, este o părere justă, pe care

a avut s'o experimenteze (Ralea) pe propria lui piele la finele lui ~~...~~ 1944, când, cu toate jurămintele de frăție anterioare, l-a lăsat complect pe Ralea, într'un moment când Maniu încerca din răsputeri să-l scoată afară din viața publică. Și concomitent cu asta, Pătrășcanu implora pe Vișoianu să primească ministeriatul de Externe!

Personal am să mă plâng și de ingratitudinea Hertei P. Nu față de mine, dar față de fostul meu secretar, Teimpolschi, care de atâtea ori își expusese libertatea pentru a transmite, lui P. sau ei, mesagii dela Ralea în 1944. Tot el căra cărțile periculoase la domiciliul ei. Iar când în 1945, am rugat-o să intervină la Iași la acest Tampolschi, care fusese destituit dela propagandă ~~fiindcă~~ de legionari pentru opinii democrate, și care era comunist, să fie repus la loc de onoare —, Herta a obținut să fie numit un oarecare Tudor Dan, liberal dinist, care o lingușa pe ea, și care fusese șeful de cabinet al lui Vintilă Brătianu.

N'aș insista asupra acestor fapte, dacă ele n'ar avea semnificație patologică. La P. intervenționismul politic, pistonajul, ambiționarea pe aceste chestiuni, sunt unul din elementele prin-

Sudțian 229 24 (228) 48

c[illegible]ale ale politicei. Câteodată Groza îl repezea pe P. cu ocazia numirii lui Zilber, și-i spunea că e cel mult bun să vândă bretele pe stradă, și că e un caraghios, și alte insulte care indirect loveau și în P. Acesta înghițea, iar a doua zi pornea din nou la atac pentru scumpul său Zilber, aghiotantul Vertei (cu care [illegible]).

Dacă ar fi acum, pentru sfârșit, să-mi spun și părerea mea, aceasta este următoarea (diferită de cea [illegible] întrucâtva de acea de dinainte de venirea mea aci). Crezusem că filoburghezismul lui este fructul unui snobism, unui ciocoism pe care îl avea și bietul frică-său. Acum cred că e poate ceva mai grav, că este o involuntară simpatie (pentru clasa burgheză). Totuși, acest grav viciu nu mi se pare a fi incurabil. ~~[illegible]~~ (totuși) filoburghezismul este (și rămâne) mult mai legat de mentalitatea comunistă decât de cea burgheză. Dacă aceasta din urmă și-a putut da arama pe față în anii de după 1944 este pentrucă marile servicii făcute de el partidului și aureola comunistă avută de el în public îi dedea ideea că nimeni nu va îndrăzni să-i conteste sufletul său comunist. La aceasta se mai adaogă și îmbătarea de putere politică la care este expus un om neserios. Și P. era un om în bună parte cam frivol, ca orice om impulsiv, apucat, vanitos și snob. Dar această

...periozitate nu-i indelebilă. Sunt sigur că azi, când se vede numit „dușman" de tovarășii lui, azi dorul lui de comunism, nevoia de a fi din nou privit ca un fidel, această nevoie cred că trebue să fie la el copleșitoare. Fondul lui comunist este mult mai tare decât restul, oricât de deplorabil ar fi — sau a fost — acest „rest". Adeseori nu apreciezi ceeace ai decât după ce l-ai pierdut.

Iată, pentru sfârșit, câte-va mici fapte pe care le uitasem.

In 1935 (sau 1936?) m'a rugat să-i recomand o persoană de încredere pentru a i se încredința secretariatul la legația Spaniei roșii.

In 1940 a venit spontan să-mi spună că cunoaște bine câțiva consilieri dela Casație, cu care poate vorbi în favoarea lui Ralea ce urma să fie judecat ca fost demnitar carlist.

In 1948, puțină vreme înainte de a fi debarcat dela Minister, a dejunat cu Ralea, care mi-a relatat despre această întrevedere următoarele: 1) că e foarte, foarte obosit, și că ar fi cel mai fericit să fie dessărcinat de Minister și lăsat să-și vadă de catedră și lucrări 2) că a vorbit despre mine cu mare tandrețe, și că ține foarte mult la mine.

D-na Ansi, de câte ori venea vorba de Pătr., îmi spunea să nu vorbesc niciodată cu el lucruri în legătură cu partidul.

Am uitat să spun că una din variantele tezei burgheze a lui P. „bun român" este că tot ostracismul lui provine din aceea că a avut curajul să spună câteva lucruri dureroase dar juste cu privire la Ruși. [pe care încercam s'o fac
În 1948 l-am rugat să prezinte lui Maurer o hârtie pentru Adarom (o afacere

După discursul lui Teohari, Herța și-a adus aminte că suntem prieteni și m'a rugat să mă informez atât direct cât și prin Ralea ce anume i se impută lui P. Inutil să spun că peste câteva zile i-am răspuns că n'am putut afla nimic.

P. îmi era foarte recunoscător pentru 2 fapte: cărțile din timpul războiului și nenumăratele articole — mai ales cele politice, și sentimentale — despre taică-său. Această gratitudine s'a răcit grație anturajului său, care-mi era ostil. Când Pătrășcanu a simțit că i se apropie și lui sfârșitul, l-a recuprins tandrețea pentru mine. Dar încă odată: acesta e Pătrășcanu cel de înainte de arestare și reeducare. Cel de azi aș putea jura că este vindecat și fanatic.

S. I. Sudman
10 Martie 1950

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

232

231

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Martorul POPESCU I. PUTURI, născut la 28 Mai 1906 în com. Puțuri-Dolj, fiul lui NICOLAE și CHERA, funcționar, cu domiciliu în București Bd. I. V. Stalin Nr. 57

25 Aprilie 1953, Buc.
Interog. a început la ora 9,00
" s'a terminat " 12,50

Intrebare

Când și în ce împrejurări l-ați cunoscut pe L. PATRASCANU?

Răspuns

Pe L. PATRASCANU l-am cunoscut prin anul 1927-1928.
Primul contact l-am avut cu el în anul 1929. In urma unui articol provocator al lui R. WURMBRAND, fusesem condamnat în lips- la 6 ani închisoare și 100.000 lei amendă. Ducându-mă la el să-i cer un sprijin în legătură cu această condamnare, mi-a comunicat că pot să plec în străinătate pe cont propriu. Am răspuns că dacă e vorba ca să plec în străinătate pentru a mă sustrage pedepsei, ca un simplu individ, refuz să plec. Urma să ajung în străinătate un vagabond. Am cerut să fiu trimis ca refugiat politic și cineva să se ocupe de mine acolo. Văzând că se întârzie să mi se aducă acest răspuns i-am fixat o întâlnire prin JANA SERBANESCU, la care stam ascuns. Nevenind la această întâlnire m'am dus la el acasă (fost Bd. Maria), de unde am fost arestat, trimis la închisoare și condamnat la trei ani.

Intrebare

Arătați în mod concret împrejurările în care ați fost arestat din casa lui PATRASCANU?

Răspuns

In toamna anului 1929, ducându-mă la PATRASCANU acasă, în legătură cu cele arătate mai sus, l-am găsit numai

./.   ss/I. PUTURI

 232

233

pe el şi împreună am stat de vorbă cca.5-1o minute, după care am plecat.

Mergând pe o străduţă care dă în Parcul Libertăţii, la cca.5o m.de casa lui PATRASCANU am fost arestat de agentul CONSTANTINESCU, dela Siguranţa Gral.După arestare, am fost dus la Siguranţa Gral şi predat comisarului VLADIMIRESCU, care în cursul aceleaş zile m'a predat Tribunalului pentru judecare.

Intrebare

După eliberarea Dvs.din închisoare când şi în ce împrejurări l-aţi mai întâlnit pe L.PATRASCANU?

Răspuns

In anul 1932, eliberându-mă dela închisoare, mi s'a dat sarcina de partid (nu-mi aduc bine aminte cine) să organizez în Oltenia câţiva ţărani care să fie trimişi de 7 Nov.în URSS.Venind cu unul din aceşti ţărani la Bucureşti, l-am cazat la locuinţa lui GHITA HORVAT.Mi s'a comunicat că PATRASCANU va veni să stea de vorbă cu acest ţăran.

L-am dus pe PATRASCANU acasă la HORVAT unde a stat de vorbă cu acel ţăran.Ce au vorbit nu ştiu.Acel ţăran se numeşte DOBRE ION din com.Pauşeşti-Maglaş-Vâlcea.

Intrebare

După 1935, când şi în ce împrejurări l-aţi mai revăzut pe L.PATRASCANU?

Răspuns

In anul 1936, l-am întâlnit din nou pe L.PATRASCANU la Bucureşti.El venise din Moldova unde fusese trimis de conducerea partidului de afară (Praga) în muncă de jos.Stiu că fusese trimis în ţară dela Praga, pentru a duce muncă de jos, în urma unei desconspirări pe care a făcut-o la Praga.

[redacted]

Tot în acest timp, tov.VANDA NICOLSKY m'a trimis la PATRASCANU să-i iau raportul de muncă şi să-i spun să se legalizeze.L-am întâlnit într'o casă pe lângă fabrica Vulcan.

La început a refuzat să stea de vorbă cu mine, spunând că vrea o legătură superioară.Comunicându-i acest lucru tov.VANDA, dânsa mi-a spus:"El vrea să ştie cine este în conducere aici, nu trebue să i se spună acest lucru.Comuni-

./. ss/I.PUTURI

că-i că ai aceiaş calitate în partid ca şi el şi cere-i să-ţi predea raportul de muncă,lucru pe care l-am şi făcut.Atunci am înţeles că el este în C.C.

De prima dată a refuzat să se legalizeze,însă până la urmă a acceptat,accentuând că se legalizează numai pe perioada cât va dura procesul ANEI PAUKER.

Intrebare

După plenara CC al PCR dela Praga,când şi în ce împrejurări l-aţi mai reîntâlnit p'e L.PATRASCANU?

Răspuns

In anul 1936,l-am mai văzut pe L.PATRASCANU după ce m'am întors dela plenara CC al PCR din Cehoslovacia,cu care ocazie eu am fost trimis de către conducerea partidului,să-l informez,în calitatea sa,despre lucrările plenarei.Cu această ocazie,prima întrebare pe care mi-a pus-o el a fost aceia ce atitudine a avut ELENA FILIPOVICI la plenară.După aceia ne-am despărţit.

Intrebare

In ce alte împrejurări l-aţi mai întâlnit pe L.PATRASCANU,tot în cursul anului 1936?

Răspuns

Tot în cursul anului 1936,l-am mai întâlnit pe L.PATRASCANU în următoarele împrejurări:In urma arestării tov.PARVULESCU şi GOLBERGHER,nemai având siguranţa caselor conspirative,am fost trimis de tov.BIRTAS şi SENCOVICI la PATRASCANU pentru ai cere să ne predea câteva case conspirative şi să împrumute de undeva,pentru noi,o sumă mai mare de bani.Pentru aceasta,i-am dat o întâlnire pe o stradă (de care nu-mi aduc aminte) şi i-am comunicat cele spuse de tov.SENCOVICI şi BIRTAS.Atunci,PATRASCANU a încercat să ridice din nou problema ilegalizării lui.

Cu aceasta el tindea să preia conducerea partidului,ştiind că persoanele din conducerere fuseseră arestate.Eu i-am răspuns că în privinţa aceasta,nu am nicio însărcinare din partea conducerii partidului,să comunic ceva, el rămânând mai departe legal.

I-am fixat o altă întâlnire,care a avut loc pe lângă str.Temişana.

La această întâlnire,PATRASCANU a venit împreună cu DORI GOLSTEIN ,cu care ocazie mi-a spus următoarele: "L-am adus aici pe DORI GOLSTEIN ca să fie martor că eu

./. ss/I.PUTURI

v'am cerut să mă ilegalizaţi iar voi mă lăsaţi să fiu arestat, fără să apreciaţi şi să apăraţi un cadru din conducerea PCR". Eu i-am răspuns că scopul acestei şedinţe era altul, fără a mai discuta ceva. Stiu că acel GOLSTEIN, a fost executat în URSS ca duşman.

La plecarea mea, PATRASCANU mi-a predat 2.000 lei şi două case "conspirative", însă aceste case erau cunoscute de toată lumea, fapt pentru care au fost refuzate de secretariatul C.C.

L-am mai întâlnit pe PATRASCANU după scoaterea mea din munca de ilegalitate pe care o aveam în Bucureşti şi trimis în satul meu natal din Oltenia. De această dată am fost pus în legătură cu PATRASCANU de către FORIS, PATRASCANU, fiind de aceastä dată legătura mea superioară.

Am fost pus în legătură cu PATRASCANU, de către FORIS, în urma insistenţei mele de a veni în Bucureşti pentru a mi se da muncă de partid. Eu fusesem lăsat în părăsire la urmă, timp de 5-6 luni fără a mi se comunica ceva.

Am întrebat pe PATRASCANU cum vede el aranjarea situaţiei mele materiale, la care el mi-a răspuns: "Dute şi caută-ţi de lucru. Am căutat de lucru, însă nu am găsit. Am ridicat din nou această problemă a mea, însă de această data în faţa lui FORIS şi PATRASCANU. FORIS era legătura superioară a lui PATRASCANU.

FORIS şi PATRASCANU, au stabilit să mă recomande ca ziarist la "Adevărul" unde PATRASCANU a şi mers cu mine, recomandându-mă unui oarecare HORIA ROMAN, pe atunci redactor al acelui ziar.

La Adevărul nu m'a primit. Atunci, acest HORIA ROMAN şi PATRASCANU, m'au dus la ziarul "Popular" ziar de şantaj, poliţist, etc.

Aceştia, deşi eu m'am dat drept POP ION, ştiau probabil cine sunt şi mă trimiteau să fac reportajii despre furturi şi violuri. Astfel m'am pomenit fotografiat în Popularul luând un interwiew unui portar care violase o fată.

Am ridicat această chestiune faţă de FORIS şi de PATRASCANU, atrăgându-le atenţia că eu nu am ce căuta acolo, faţă de răspunderea pe care o am, că acolo este o mocirlă şi se caută să fiu compromis. Mi s'a răspuns că altă posibilitate nu e.

Mult timp însă n'am stat nici la Popularul fiindcă am fost dat afară la intervenţia lui CARANDINO, care era

./. ss/I. PUTURI

omul siguranţei acolo.Intre timp,FORIS îmi dă un exemplar din Scânteia în care era un fel de comunicat prin care se anunţa pe numele lor conspirativ câţiva tov.din conducere că au fost verificaţi şi alţii,printre aceste nume figura şi numele meu conspirativ "Pelin" în dreptul căruia era trecut "în curs de verificare".Aceasta m'a revoltat foarte mult şi l-am întrebat pe FORIS dece publică nume conspirative de oameni din conducere,nume cu care sunt iscălite diferite rapoarte dintre care unele au ajuns pe mâna Siguranţei,cu ocazia arestărilor.El mi-a răspuns că s'a făcut o greşală,dar s'a făcut de acuma.

Cu acest prilej m'a anunţat că voi face parte dintr'un colectiv ,cu el,PATRASCANU şi ILIE PINTILIE,colectiv care se va ocupa cu muncile de masă.

Intrebare

Cum au evoluat relaţiile Dvs.cu PATRASCANU,în timp ce făceaţi parte din acelaş colectiv,care se ocupa cu muncile de mase?

Răspuns

In acest colectiv,PATRASCANU ş'a început activitatea prin a face presiuni să se convoace o plenară de partid,unde el tindea să joace rolul prim şi să preia conducerea.In această privinţă,PATRASCANU căuta să exploateze unele greşeli sau lipsuri făcute de unii tov.din conducerea partidului.

In acel timp,venise de afară un document de partid (Nu ştiu de unde venise) despre care am bănuit că era din partea Internaţionalei Comuniste,în care se făcea o critică asupra muncii PCR şi se dădeau indicaţii pentru munca de viitor.

Indicaţiile cuprindeau printre altele,un punct,prin care se atrăgea atenţia ca unele elemente străine de linia partidului să nu exploateze greşelile comise,pentru a lovi în unitatea partidului.

PATRASCANU nu a fost de acord ca acest document să fie introdus în viaţă,motivând că el nu are încredere în capacitatea politică a actualei conduceri,insistând să se ţină plenara,unde să se aleagă o nouă conducere.

Eu i-am spus deschis faţă de ceilalţi că el este acela care ridică steagul fracţionismului în partid,desconsiderând indicaţiile date de document şi că el vrea să convoace plenara cu scopul de a prelua conducerea partidului.

De atunci el a început să mă acuze că sunt agent de siguranţă şi că Siguranţa conduce C.C.-ul prin mine şi alte

./. ss/I.PUTURI

calomnii murdare.Despre toate acestea mi le-a spus FORIS.

Tot atunci,FORIS mi-a mai spus că PATRASCANU a făcut o scrisoare către Internaţionala Comunistă în care arăta printre altele că eu sunt agent al Siguranţei,calomnie pe care o înscenase împotriva mea,MARCEL PAUKAR şi ELENA FILIPOVICI.

Acea scrisoare,nu a ajuns la Internaţională şi a căzut în mâna unor oameni cinstiţi la Praga,care aceştia am trimis-o prin aparatul tehnic CC al PCR din România.

După aceia la o şedinţă,la care a participat ILIE PINTILIE şi FORIS,eu am caracterizat linia politică a lui PATRASCANU,ca Buharinistă.In urma acestei şedinţe m'am întâlnit cu GH.ILIESCU căruia deasemeni i-am împărtăşit punctul meu de vedere,la o afirmaţie a acestuia,că PATRASCANU este unul din marii noştri conducători în P.C.R.

Acest ILIESCU,întâlnindu-se cu ALEX.MIHAILEANU (fost bun prieten al lui PATRASCANU) i-a comunicat că eu l-am caracterizat pe PATRASCANU ca pe un BUHARIN al României.

PATRASCANU,întrebându-l de unde ştie,aceasta (MIHAILEANU) i-a spus că a auzit dela GH.ILIESCU,care a stat de vorbă cu mine.Atunci PATRASCANU a făcut o confruntare între MIHAILEANU şi GH.ILIESCU,care au confirmat cele de mai sus.

PATRASCANU a făcut un protest la Secretariatul CC şi a cerut judecarea şi sancţionarea mea.

In urma protestului făcut de PATRASCANU,FORIS mi-a cerut să dau două declaraţii,în interval de o lună,în care să arăt pe ce anume mă bazez,când fac asemenea afirmaţii,spunând că aceste declaraţii sunt cerute de secretariat.

Am făcut declaraţiile unde am susţinut punctul meu de privire la poziţia lui PATRASCANU,recunoscând că am vorbit şi faţă de ILIESCU.

Dealtfel ILIE PINTILIE,a împărtăşit tov.ATANASE JOJA punctul meu de vedere,cu privire la politica lui PATRASCANU dusă în sânul PCR.

Nu-mi reamintesc ca eu să-i fi făcut legătura pe linie de partid,lui PATRASCANU cu KOFLER.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine,îl susţin şi semnez propriu.

ss/I.PUTURI

Anchetator:
Lt.de Securitate
T.Drăghivi

Urmare:

Proces Verbal de interogatoriu

Martorul Popescu I. Petru, născut la 28 Mai 1906, în Com. Petru - Dolj, fiul lui Nicolae și Chera, funcționar, cu domiciliul în București Str. I.V. Stolea nr. 57.

25 Aprilie 1953.
București.

Interogatoriu a început la ora 9 a.
— " — s-a terminat la ora 12 și 50 min.

Întrebare: Când și în ce împrejurări l-ați cunoscut pe L. Pătrășcanu?

Răspuns. Pe L. Pătrășcanu l-am cunoscut prin anul 1927-1928 -

Primul contact l-am avut cu el în anul 1929. În urma unui articol provocator al lui R. Wurmbrand, fusesem condamnat în lipsă la 6 ani închisoare și 100.000 lei amendă. Ducându-mă la el să-i cer un sprijin în legătură cu această condamnare, mi-a comunicat că pot să plec în străinătate pe cont propriu. Am răspuns că dacă e vorba ca să plec în străinătate pentru a mă sustrage judecății, ca un simplu individ, refuz să plec. Urma să ajung în străinătate un vagabond. Am cerut să fiu trimis ca refugiat politic și cineva să se ocupe de mine acolo. Văzând că se întârzie să mi se aducă acest răspuns i-am

Semnătura,

Urmare: fixat o întâlnire cu Ioana Serbanescu, la care stam acum. Nevenind la această întâlnire, m-am dus la el acasă (Fost Bdul Maria-)., de unde am fost arestat, trimis la închisoare și condamnat la trei ani.

Întrebare: Arătați în mod concret împrejurarile în care a-ți fost arestat din casa lui Pătrășcanu?

Răspuns: În toamna anului 1929, ducându-mă la Pătrășcanu acasă, în legătura cu cele arătate mai sus, l-am găsit numai pe el și împreună am stat de vorbă cca. 5-10 minute, după care am plecat.

Mergând pe o străduță care dă în Parcul Libertății, la cca. 50 m. de casa lui Pătrășcanu am fost arestat de agentul Constantinescu, dela Siguranța Gr.ala. După arestare, am fost dus la Siguranța Gr.ala și predat Comisarului Vladimirescu, care după în cursul aceliaș zile m-a predat Tribunalului, pentru judecare.

Întrebare După eliberarea d-tră din închisoare când și în ce împrejurări l-ați mai întâlnit pe L. Pătrășcanu?

Răspuns: În anul 1932, eliberându-mă dela închisoare, mi s-a dat sarcina de partid (nu-mi aduc bine aminte cine) să organizez în Oltenia câtiva țărani care să fie trimiși de 7 Noemb. în U.R.S.S. Venind cu unul din acești țărani la București, l-am cazat la locuința lui Ghiță Horvat. Mi s-a comunicat că Pătrășcanu va veni să stea de vorbă cu acest țăran.

Semnătura,

238
239

Urmare: L-am dus pe Pătrășcanu acasă la Horvat, unde a stat de vorbă cu acel tânăr. Ce au vorbit nu știu. Acel tânăr se numește Dobre Ion din com. Păușești-Maglaș-Vâlcea.

Întrebare: După 1935, când și în ce împrejurări l-ați mai revăzut pe L. Pătrășcanu?

Răspuns: În anul 1936, l-am întâlnit din nou pe L. Pătrășcanu, la București. El venise din Moldova, unde fusese trimis de conducerea partidului de afară (Praga) în munca de jos. Știu că fusese trimis în țară, de la Praga, pentru a duce muncă de jos, în urma unei descompuneri pe care a făcut-o la Praga.

[redacted]

Tot în acest timp, tov. Vanda Nicolschi, m-a trimis la Pătrășcanu să-i iau raportul de muncă și să-i spun să se legalizeze. L-am întâlnit într-o casă pe lângă fabrica Vulcan.

La început a refuzat să stea de vorbă cu mine, spunând că vrea o legătură superioară. Comunicându-i acest lucru tov. Vand., dânsa mi-a spus: "Vrea să știe cine este ~~în~~ conducerea

Semnătura [signature]

Mod. 185

Urmare: aici, nu trebuie să iasă nimic afară
lucru – Convins că ai aceiaşi calitate în partid el şi cerea să-i predea raportul de muncă; lucru pe care l-am şi făcut. Atunci am înţeles că el este în C.C.

De prima dată a refuzat să se legalizeze, însă până la urmă a acceptat, acceptând că se legalizează numai pe perioada cât va dura procesul Anei Pauker.

Întrebare: după plenara C.C. al P.C.R. de la Praga, când şi în ce împrejurări l-aţi mai reîntâlnit pe L. Pătrăşcanu?

Răspuns: În anul 1936, l-am mai văzut pe L. Pătrăşcanu după ce m-am întors de la plenara C.C. al P.C.R. din Cehoslovacia, cu care ocazie eu am fost trimis de către conducerea partidului, să-l informez, în calitatea sa, despre lucrările plenarei. Cu această ocazie, prima întrebare pe care mi-a pus-o el a fost aceia: ce atitudine a avut Elena Filipovici la plenară. După aceia ne-am despărţit.

Întrebare: În ce alte împrejurări l-aţi mai întâlnit pe L. Pătrăşcanu, tot în cursul anului 1936?

Răspuns: Tot în cursul anului 1936, l-am mai întâlnit pe L. Pătrăşcanu în următoarele împrejurări: În urma arestării tov. Portulescu şi Golbergher, ne mai având ~~care~~ siguranţa caselor conspirative, am fost trimis de tov. Britoş şi Sencovici la Pătrăşcanu

Semnătura

Urmare: Pentru ai cere să ne predea câteva case conspirative și să ne împrumute de-undeva, pentru noi, o sumă mai mare de bani. Pentru aceasta, i-am dat o întâlnire pe o stradă (de care nu-mi aduc aminte) și i-am comunicat cele spuse de tov. Sencovici și Bistaș. Atunci, Pătrășcanu a încercat să ridice din nou problema ilegalizării lui. Cu aceasta el tindea să preia conducerea partidului, știind că persoanele din conducere fuseseră arestate. Eu i-am răspuns că în privința aceasta, nu am nicio însărcinare din partea conducerii partidului, să comunic ceva, el rămânând mai departe legal.

I-am fixat o altă întâlnire, care a avut loc pe lângă str. Temișana.

La această întâlnire, Pătrășcanu a venit împreună cu Dori Golstein, cu care ocazie mi-a spus următoarele: "l-am adus aici pe dl. Dori Golstein ca să fie martor că eu v-am cerut să mă ilegalizați iar voi m-ați lăsat să fiu arestat, fără să apreciați și să ajutați un cadru din conducerea P.C.R.". Eu i-am răspuns că scopul acestei ședințe era altul, fără a mai discuta ceva.

Știu că acel Golstein, a fost executat în U.R.S.S ca dușman.

La plecarea mea, Pătrășcanu, mi-a predat 2000 lei și două case "conspirative", însă aceste case erau cunoscute de toată lumea. Fapt pentru care au fost refuzate de

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: secretariatul C.C.

L-am mai întâlnit pe Pătrășcanu după scoaterea mea din munca de ilegalitate pe care o aveam în București și trimis în satul meu natal din Oltenia – de aceasta dată am fost pus în legătură cu Pătrășcanu de către Foriș, Pătrășcanu, fiind de această dată legătura mea superioară.

Am fost pus în legătura cu Pătrășcanu de către Foriș, în urma insistențelor mele de a veni în București pentru a mi se da muncă de partid. Eu fusesem lăsat în provincie la urmă, timp de 5-6 luni fără a mi se comunica ceva–

Am întrebat pe Pătrășcanu cum vede el aranjarea situației mele materiale, la care el mi-a răspuns " du-te și caută-ți de lucru. Am căutat de lucru, însă nu am găsit–

Am ridicat din nou această problemă a mea, însă de această dată în fața lui Foriș și Pătrășcanu, Foriș era legătura superioară a lui Pătrășcanu–

Foriș și Pătrășcanu, au stabilit să mă recomande ca ziarist la "Adevărul", unde Pătrășcanu a și mers cu mine, recomandându-mă unui oarecare Horia Roman, pe atunci redactor al acelui ziar–

La adevărul nu m-a primit. Atunci, acest Horia Roman și Pătrășcanu, m-au dus la ziarul "Poporul", ziar de șantaj, politist etc.

Semnătura: [signature]

Urmare: Aceștia, deși eu n-am dat drept. 241
Ion. Știau probabil cine sunt și mă trimiteau să fac reportaje despre furturi și violuri.
Astfel m-am pomenit fotografiat în Popularul luând un interviu unui portar care violase o fată.
Am ridicat această chestiune față de Foriș și de Pătrășcanu, atrăgându-le atenția că eu n-am ce căuta acolo, față de răspunderea pe care o am, că acolo este o mocirlă și se caută să fiu compromis. Mi s-a răspuns că altă posibilitate nu-i.
Mult timp însă n-am stat nici la Popularul fiindcă am fost afară la intervenția lui Carandino, care era omul Siguranței acolo. Între timp, Foriș îmi dă un exemplar din Scânteia în care era un fel de comunicat prin care se anunța pe numele lor conspirative câțiva tov. din conducere că au fost verificați și alții; printre aceste nume figura și numele meu conspirativ „Pelin" în dreptul căruia era trecut „în curs de verificare". Aceasta m-a revoltat foarte mult și l-am întrebat pe Foriș de ce publică nume conspirative de oameni din conducere, nume cu care sunt iscălite diferite rapoarte dintre care unele au ajuns pe mâna Siguranței, cu ocazia arestărilor. El mi-a răspuns că s-a făcut o greșeală dar s-a făcut de acuma.
Cu acest prilej mi-a anunțat că voi face

Semnătura, [signature]

Mod. 185

Urmare: parte dintr-un colectiv, cu el, Pătrașcanu și Ilie Pintilie, colectiv care se va ocupa cu munca de masă.

Întrebare: Cum au evoluat relațiile d-voastră cu Pătrașcanu, în timp ce făceați parte din același colectiv, care se ocupa cu munca de masă?

Răspuns: În acest colectiv, Pătrășcanu și-a început activitatea prin a face presiuni să se convoace o plenară de partid, unde el tindea să facă rolul prim și să preia conducerea.

În această privință, Pătrășcanu căuta să exploateze unele greșeli sau lipsuri făcute de unii tov. din conducerea partidului.

În acel timp, venise de afară un document de partid (nu știu de unde venise) despre care am bănuit că era din partea Internaționalei Comuniste, în care se făcea o critică asupra muncii P.C.R. și se dădeau ~~[illegible]~~ indicații pentru munca de viitor.

Indicațiile cuprindeau printre altele, un punct, prin care se atrăgea atenția ca unele elemente străine de linia partidului să nu exploateze greșelile comise, pentru a ~~nu~~ lovi în unitatea partidului.

Pătrașcanu nu a fost de acord ca acest document să fie ~~citit~~ introdus în viață, motivând că el nu are încredere în capacitatea politică a actualei conduceri, insistând să se țină plenara, unde să se aleagă o nouă conducere.

Eu i-am spus deschis față de ceilalți

Semnătura,

Urmare: că el este acela care ridica steagul fracționismului în partid, desconsiderând indicațiile date de document, și că el vrea să convoace plenara cu scopul de a prelua conducerea partidului.-

De atunci el a început să mă acuze că sunt agent de Siguranță și că Siguranța conduce C.C.-ul prin mine și alte calomnii de-astea.

Despre toate acestea mi-a spus Foriș.

Tot atunci, Foriș mi-a mai spus că Pătrășcanu a făcut o scrisoare către Internaționala Comunistă, în care arăta printre altele că eu sunt agent al Siguranței, calomnie ce era o inscenare împotriva mea, Marcel Pauker și Elena Filipovici.

Acea scrisoare, nu a ajuns la Internațională și a căzut în mâna unor oameni emisiți la Praga, care aceștia au transmis-o prin aparatul tehnic C.C. al P.C.R. din România.-

După aceia la o ședință, la care a participat Ilie Pintilie și Foriș, eu am caracterizat linia politică a lui Pătrășcanu, ca buharinistă.-

În urma acestei ședințe m-am întâlnit cu Gh. Iliescu căruia deasemenea i-am împărtășit punctul meu de vedere, la o afirmație a acestuia, că Pătrășcanu este unul din mai vechii conducători în P.C.R. ..

Acest Iliescu, întâlnindu-se cu Alex. Mihăilescu (fost bun prieten al lui Pătrășcanu) i-a comunicat că eu l-am caracterizat pe Pătrășcanu ca pe un Buharin al României.

Semnătura, [signature]

Urmare: Pătrășcanu; întrebându-l de unde știe, acesta (Mihăilescu) i-a spus că a auzit dela Gh. Iliescu, care a stat de vorbă cu mine. Atunci, Pătrășcanu a făcut o confruntare între Mihăilescu și Gh. Iliescu, cari au confirmat cele de mai sus —.

Pătrășcanu a făcut un protest la Secretariatul CC și a cerut judecarea și sancționarea mea.

În urma protestului făcut de Pătrășcanu, Foris mi-a cerut să dau două declarații, în interval de o lună, în care să arăt pe ce anume mă bazez, când fac asemenea afirmații, spunând că aceste declarații sunt cerute de secretariat.

Am făcut declarațiile unde am susținut punctul meu cu privire la poziția lui Pătrășcanu, recunoscând că am vorbit și față de Iliescu —.

Dealtfel, Ilie Pintilie, a împărtășit tov. Atanase Joja punctul meu de vedere, cu privire la politica lui Pătrășcanu dusă în sânul P.C.R.

Nu-mi reamintesc ca eu să-i fi făcut legătura pe linie de partid, lui Pătrășcanu, cu Kofler —.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde și totul cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez propriu —

Anchetator
Lt de Securitate
[signature]

Semnătura [signature]

242.
~~243~~

DECLARATIE

Subsemnatul BORCESCU C. TRAIAN pensionar, născut în anul 1899, luna Noembrie, ziua 22, în Comuna Cireşani, jud. Buzău, fiul lui CONSTANTIN + şi SULTANEI + ,domiciliat în Bucureşti, Str. Cobâlcescu Nr. 22, în legătură cu cele întrebate în anchetă, declar următoarele:

La data de 1 Aprilie 1941 am fost mutat la S.S.I. şi am fost repartizat iniţial la Agentura Frontului de Sud, apoi la Secţia Secretariatului, iar dela 1 Decembrie 1941 ca şef al Secţiei de Contrainformaţii. -

In această calitate am funcţionat până la data de 1o Octombrie 1944.-

Problemele de care mă ocupam erau: De ordin politic, minoritar, economic, militar şi diverse în legătură cu problemele de Stat.

Obiectivele urmărite în problema politică erau: Identificarea partidelor politice legale şi nelegale existente pe teritoriul naţional.-

- Ideologia, doctrina şi preocupările lor;
- Atitudinea lor faţă de factorul constituţional şi de guvern.
- Conduita şi punctul lor de vedere faţă de războiul dus în Est.
- Punctul lor de vedere în diferite probleme de stat.

In acest scop S.S.I-ul s'a servit de o serie de informatori, care să fie cât mai apropiaţi de conducerea partidelor, eliminând elementele periferice.-

Partidele politice încep să desfăşoare o activitate mai vie, începând din luna Februarie 1944, când se încheagă o înţelegere între ele, în vederea eşirei din războiu.

ss/ Borcescu C. Traian.

./ /.

Această probelmă a eşirei din război forma obiect de preocupare şi pentru guvernul condus de Mareşalul ANTONESCU.

Când partidele istorice, inclusiv partidul Comunist Român, au văzut că s'a perdut de guvern o ocazie extrem de favorabilă aceea din timpul bătăliei dela Uman (Martie 1944)- încep o serie de conceliabule secrete (Sinaia, Snagov, Bolintinul Etc) şi îşi definesc hotărârea certă de a eşi din războiu, chiar fără voia Mareşalului.-

In acest scop se câştigă adeziunea factorului constituţional (Regele), care ar aproba înlăturarea Mareşalului dela conducere.

Partidele istorice (Naţional Tărăniste şi Liberal) sub conducerea lui MANIU, stabileşte o serie de legături cu anglo- americani prin Legaţia Elveţiei (Reuce de Weck), şi Legaţia Turcă (Suphi Tanrioer). Intern prin TITEL PETRESCU, şeful Partidului Social Democrat şi Prin LUCRETIU PATRASCANU (ca reprezentant al Partidului Comunist Român).

Toate partidele şi-au dat seama de rolul important ce îl va juca P.C.R., mai ales după ocuparea României de către Trupele sovietice. Astfel se explică atenţiunea tuturor faţă de LUCRETIU PATRASCANU -, de fixarea domiciliului obligatori la Poiana Tapului (Prahova) şi de aducerea acestuia în Bucureşti pentru stabilirea unei înţelegeri, în eventualitatea eşirei din războiul contra U.R.S.S.

MANIU s'a servit în unele comunicări cu străinătatea chiar de cifrul Ministerului de Externe prin NICULESCU BUZESTI şi de cifrul S.S.I-ului prin EUGEN CRISTESCU - Maior Magistrat GORJNEANU.

Ca rezultat al tratativelor duse la Ankara, Cairo, Madrid - au fost lansaţi o serie de paraşutişti englezi, în frunte cu CHSTERLEIN - care au fost internaţi în localul Inspectoratului de Jandarmi (Soseaua Stefan cel Mare).-

Comunicările acestora au fost transmise Mareşalului şi lui MANIU.-

Independent de opoziţie, se duceau tratative şi de guvern - care comunica în parte - rezultatele obţinute. Germanii din ţară (recte KILLINGER) nu prea cunoştea chestiunea acestor tentative - fiind tot timpul desinformaţi. Ei totuşi au cerut internarea tuturor oamenilor politici în lagăre speciale în Germania - aşa cum făcuse cu oamenii politici ai Franţei, Belgiei, Olandei şi Cehoslovaciei, -

ss/Borcescu C. Traian.

./.

însă Mareşalul a arătat că acţiunea partidelor istorice este neserioasă şi că el stăpâneşte situaţia din toate punctele de vedere.

Totuşi Mareşalul a avut dela HITLER o încuviinţare de tatonare în vederea unei eşiri din războiu, pentru a vedea punctul de vedere precis al anglo-americanilor - după cum şi germanii prin von PAPPEN la Ankara făceau diferite sondagii- sperând încă pe o separaţie între anglo- americani şi Soviete.

In interior, faptul că generalul PIKI VASILIU cu ICA ANTONESCU au sugerat Mareşalului că ar trebui să asigure şi colaborarea P.C.R-ului - după eşirea din războiu - se explică întrevederea dintre Mareşalul ANTONESCU şi PATRASCANU în casa lui OVID VLADESCU. (Informaţia obţinută dela PIKI VASILIU, JEAN MELLE şi EUGEN CRISTESCU). Intrevederea nu s'a făcut la Preşedinţie sau la casa Mareşalului, ele fiind sub supravegherea germană.

Intrevederea dela Palat dintre Rege şi PATRASCANU - deasemenea făcută în scopul informativ de a cunoaşte punctul de vedere al P.C.R.-ului, faţă de monarhie, şi de situaţia politică.

Nu cunosc angajamentele sau cele declarate de PATRASCANU în întrevederile sale, însă a lăsat impresia că a căutat să găsească o linie de colaborare, liniştind temerile unei eventuale revoluţii sângeroase.-

In Exterior: MANIU ducea tratative prin fostul Ministru CRETEANU, prin BARBU STIRBEY şi VISOIANU. Aceştia lucrau şi în numele Mareşalului - dar separat expuneau şi punctul de vedere al opoziţiei recte MANIU , comunicând fiecăruia rezultatele uneori deosebite.

MANIU ia o serie de informaţii şi dela un grup de militari luând apoi hotărârea ca Generalul ALDEA să treacă prin frontul unei Mari Unităţi din Moldova (Generalul RACOVITA etc.) pentru a trata cu Ruşii Armistiţiul - fixat în linii generale la Cairo. Trecerea era hotărâtă pentru 8 sau 9 August 1944, însă nu s'a efectuat, deoarece reîncepuse luptele.

ss/Borcescu C. Traian.

.//.

Separat de comunicările lui BARBU STIRBEY şi apoi ale lui VISOIANU, Mareşalul primeşte şi el dela Generalul WILLSON (Comandantul Orientului Mijlociu) înştiinţare că să nu închee armistiţiul cu U.R.S.S.- decât semnând cu toţii- adică România - deoparte şi U.R.S.S., Anglia,America şi Franţa de altă parte - nu cum s'a propus în oferta dela Stokholm (Suedia).-

In ajunul lui 23 August 1944, LUCRETIU PATRASCANU este secundat de domnul BODNARAS (şi în locuinţa ultimă din Strada Armenească Nr.) la Palat şi în de 23 August 1944.- care este mai dinamic şi se pare era adevăratul exponent al P.C.R. -

Partidele istorice se serveau de LUCRETIU PATRASCANU, pe care îl socoteau mai accesibil şi mai abil în găsirea unor formule de guvernare.-

Aceasta îmi este declaraţia pe care o scriu, susţin şi o semnez.

ss/ Borcescu C. Traian.

7 Mai 1952.

BN
6 ex.

Declarație

Subsemnatul Borcescu C. Traian pensionar, născut în anul 1899, luna Noemvrie, ziua 22, în Comuna Cireșanu, Jud. Buzău, fiul lui Constantin + și al Sultanei + domiciliat în București, Str. Cobălcescu Nr 22, în legătură cu cele întrebate în anchetă declar următoarele:

La data de 1 Aprilie 1941 am fost mutat la S. S. I și am fost repartizat inițial la Agentura Frontului de Sud, apoi la Secția Secretariatului, iar dela 1 Decemvrie 1941 ca Șef al Secției de Contrainformații.

În această calitate am funcționat până la data de 10 Octombrie 1944.—

Problemele de care mă ocupam erau: de ordin politic, minoritar economic, militar și diverse în legătură cu problemele de Stat.

Obiectivele urmărite cu problema politică erau: - Identificarea partidelor politice legale și nelegale existente pe teritoriul național. — Borcescu C. Traian

- Ideologia, doctrina şi preocupările lor;
- Atitudinea lor faţă de factorul constituţional şi de guvern;
- Conduita şi punctul lor de vedere faţă de războiul dus în Est.
- Punctul lor de vedere în diferite probleme de stat.

In acest scop, S.S.I-ul s'a servit de o serie de informatori, cari să fie cât mai apropiaţi de conducerea partidelor, eliminând elementele periferice.

Partidele politice încep să desfăşoare o activitate mai vie, începând din luna Februarie 1944, când se încheagă o înţelegere între ele, în vederea eşirei din război. X

~~La~~ Această problemă a eşirei din război forma obiect de preocupare şi pentru guvernul condus de Mareşalul Antonescu.

Când partidele istorice, inclusiv partidul comunist român, au văzut că s'a perdut de guvern o ocazie extrem de favorabilă - acea din timpul bataliei dela Uman - (Martie 1944) - încep o serie de conciliabule secrete (Sinaia, Snagov, Bolintinul etc) şi îşi definesc hotărârea certă de a eşi din război, chiar fără voia Mareşalului. -

Borcescu C. Traian

In acest scop se câștigă adeziunea factorului constituțional (Regele), care ar aproba înlăturarea Mareșalului dela conducere.

Partidele istorice (Național Țărănište și Liberal) sub conducerea lui Maniu, stabilește o serie de legături cu Anglo-Americani prin Legația Elveției (Renée de Weck) și Legația Turcă (Suphi Tanrioer).

Intern - prin Titel Petrescu, șeful Partidului Social Democrat și prin Lucrețiu Pătrășcanu (ca reprezentant al Partidului Comunist Român). -

Toate partidele și-au dat seama de rolul important ce îl va juca P.C.R., mai ales după ocuparea României de către trupele sovietice. Astfel se explică atențiunea tuturor față de L. Pătrășcanu - de fixarea domiciliului obligator la Poiana Țapului (Prahova) și de aducerea acestuia în București pentru stabilirea unei înțelegeri, în eventualitatea eșirei din războiul contra U.R.S.S. -

Maniu s'a servit în unele comunicări cu străinătatea chiar de cifrul Ministerului de Externe prin Niculescu Buzești și de cifrul S.S. Iului prin Eugen Cristescu - Maior Magistrat Gorăneanu. -

Ca rezultat al tratativelor duse la Ankara, Cairo, Madrid - au fost

Borcescu C. Traian

lansați o serie de parașutiști englezi, în frunte cu Cesterlein - cari au fost internați în localul Inspectoratului de Jandarmi (Șoseaua Ștefan cel Mare).-

Comunicările acestora au fost transmise Mareșalului și lui Maniu.-

Independent de opoziție, se duceau tratative ~~[illegible]~~ de guvern - care comunica în parte - rezultatele obținute Germanii din țară (recte Killingher) nu prea cunoștea chestiunea acestor tentative - fiind tot timpul desinformați. Și totuși au cerut internarea tuturor oamenilor politice în lagăre speciale în Germania - așa ~~[illegible]~~ făcuse cu oamenii politici ai Franței, Belgiei, Olandei și Ceho-Slovaciei. - Însă Mareșalul a arătat că acțiunea partidelor istorice este neserioasă și că el stăpânește situația din toate punctele de vedere.-

Totuși Mareșalul a avut dela Hitler o încuviințare de tatonare în vederea unei eșiri din război, pentru a vedea punctul de vedere precis al Anglo-Americanilor - după cum și Germanii prin Von Pappen la Ankara făceau diferite sondagii - sperând încă pe o separație între Anglo-Americani și Sovietele.

Borcescu C. Fr.

In interior, faptul că Generalii Piki Vasiliu cu Ică Antonescu au sugerat Mareşalului că ar trebui să asigure şi colaborarea P.C.R.ului – după eşirea din războiu – se explică întrevederea dintre Mareşal şi Pătrăşcanu în casa lui Ovid Vlădescu. (Informaţia obţinută dela Piki Vasiliu, Jean Melle şi Eugen Cristescu) Intrevederea nu s'a făcut la Preşedenţie sau la Casa Mareşalului, ele fiind sub supraveghere germană.

Intrevederea dela Palat dintre Rege şi Pătrăşcanu – de asemenea făcută în scopul informativ de a cunoaşte punctul de vedere al P.C.R.ului, faţă de monarhie şi de situaţia politică.

Nu cunosc angajamentele sau cele declarate de Pătrăşcanu în întrevederile sale, însă a lăsat impresia – că a căutat să găsească o linie de colaborare, liniştind temerile unei eventuale revoluţii sângeroase. –

In exterior: Maniu – duce tratative prin fostul Ministru Creţeanu, prin Barbu Stirbey şi Vişoianu. Aceştia lucrau şi în numele Mareşalului – dar separat expuneau şi punctul de vedere al opoziţiei recte Maniu – comunicând fiecăruia rezultate uneori deosebite.

Boiceanu C. Tr.

Maniu ia o serie de informații și dela un grup de militari - luând apoi hotărârea ca Generalul Aldea să treacă prin frontul unei Mari Unități din Moldova (Generalul Racoviță etc) pentru a trata cu Rusii armistițiul - fixat în liniile generale la Cairo. Trecerea era hotărâtă pentru 8 sau 9 August 1944, însă nu s'a efectuat, deoarece începuse luptele. -

Separat de comunicările lui Barbu Stirbey și apoi ale lui Vișoianu, Mareșalul primește și el dela Generalul Willson (Comandantul Orientului Mijlociu) înștiințare că să nu închee armistițiul cu U.R.S.S - decât semnând cu toții - adică România - deoparte - și U.R.S.S., Anglia, America și Franța de altă parte - nu cum s'a propus în oferta dela Stokholm (Suedia). -

In apusul lui 23 August 1944 - Lucrețiu Pătrășcanu este secundat de Domnul Bodnăraș (și în locuința ultimă din Strada Armenească -b.) la Palat și în ziua de 23 August 1944 - care este mai dinamic și se pare era adevăratul exponent al P.C.R. -

Partidele istorice se serveau de Lucrețiu Pătrășcanu, pe care îl socoteau

Borcea C Tr

mai accesibil și mai abil în găsirea unor formule de guvernare.

Aceasta deci este declarația pe care o scriu, susțin și o semnez.

Boiescu C. Traian

7 Mai 1952.

DECLARATIE

Subsemnatul BORCESCU C. TRAIAN, cu ultimul domiciliu în Str. Cobâlcescu Nr. 22, Bucureşti, la întrebările de mai jos, declar următoarele:

Intrebare:

Când ai intrat d-ta la S.S.I. şi ce funcţii ai îndeplinit?

Răspuns:

Am intrat la S.S.I. în anul 1941 luna Aprilie şi am funcţionat până în lo Octombrie 1944. Incepând din luna Decembrie 1941 am fost şeful Secţiei de Contrainformaţii care avea în obiectivele sale, următoarele probleme: politic, minoritar, economic, militar şi diverse.

Intrebare:

Care erau tratativele pe care le ducea ANTONESCU în 1944 cu cercurile anglo- americane dela Cairo?

Răspuns:

Fiind şeful Secţiei de contra informaţii am avut posibilitatea printr'o serie de împrejurări, informaţii, discuţii personale etc. să aflu că ANTONESCU deşi se afla în război cu Naţiunile Unite - dându-şi seama că războiul este pierdut, a încercat prin legăturile stabilite la Caior - prin intermediul lui BARBU STIRBEY - pe care l-a trimis personal la Cairo, de a găsi o înţelegere cu anglo- americanii, pentru eşirea din războiu. In acest sens, a intrat în legătură cu generalul WILLSON.

Despre tratativele pe care le ducea ANTONESCU cu anglo-americanii - ştiau şi germanii, care erau interesaţi în desfăşurarea acestor tratative, deoarece şi ei urmăreau o înţelegere cu anglo-americanii pentru eşirea din războiu şi în această privinţă la Ankara Von PAPPEN - desfăşura o vie activitate.

ss/Bordescu C. Traian.

.//.

Intrebare:

Cu ce factori politici din interiorul ţării ducea ANTONESCU tratative, în vederea scopului pe care îl urmărea?

Răspuns:

In primul rând ANTONESCU, pentru realizarea scopurilor sale se folosea de conducătorii partidelor: Naţional Tărănesc şi Liberal. In al doilea rând - pentrucă atât ANTONESCU cât şi conducătorii Partidelor Naţional Tărănesc şi Liberal îşi dădeau seama că prezenţa trupelor sovietice pe teritoriul României va face ca Partidul Comunist Român să joace un rol principal în politica internă, a ţării, a căutat să găsească puncte de contact cu unele vârfuri ale Partidului Comunist.

Intrebare:

Ce a intreprins ANTONESCU în acest sens?

Răspuns:

Din discuţiile avute cu PIKI VASILIU, EUGEN CRISTESCU, precum şi din informaţii, am aflat că în acest sens, PIKI VASILIU l-a adus pe LUCREŢIU PATRASCANU dela Poiana Tapului - unde se afla în domiciliu obligatoriu - la Bucureşti, în vederea unor tratative.

Nu pot preciza cu siguranţă, dacă dela PIKI VASILIU, EUGEN CRISTESCU sau JEAN MILLE, am aflat de întâlnirea dintre Mareşalul ANTONESCU şi LUCREŢIU PATRASCANU în casa lui OVID VLADESCU. Faptul că întâlnirea a avut loc în casa lui OVIDIU VLADESCU şi nu în una din vilele lui ANTONESCU, eu mi-am explicat-o faptului că germanii pentru orice eventualitate supravegheau casele lui ANTONESCU. Nu ştiu care au fost rezultatele discuţiilor dintre ei.

Intrebare:

Ce urmărea ANTONESCU prin acest contact cu LUCREŢIU PATRASCANU?

Răspuns:

Prin acest contact ANTONESCU, împreună cu conducerea celorlalte partide, urmărea să atragă pe PATRASCANU ca reprezentant al P.C.R. în vederea realizărilor planurilor ce le avea în vederea eşirei din războiu.

Intrebare:

Căror fapte se datoreşte situaţia priveligiată şi de favoare acordată regimul ANTONESCU lui LUCREŢIU PATRASCANU în raport cu alţi conducători ai P.C.R.?

.//.

ss/ Borcescu C. Traian.

Răspuns:

Această situație se datorește faptului că LUCREȚIU PATRASCANU era socotit un elemente de manevră politică dat fiind că era un intelectual mai ponderat și care căuta un punct de reconciliere între P.C.R. și celelalte partide în opoziție, cu atitudinea fermă și ireconciliabilă a d-lui BODNARAS, care a avut în mână toată lovitura de Stat dela 23 August 1944.-

Intrebare:

Ce știi d-ta de legăturile dintre Palat și PATRASCANU?

Răspuns:

Cercurile conducătoare ale Palatului precum și cercurile din conducerea P.N.T. și P.N.L., fiind dezorientate și alarmate de prezența trupelor sovietice în România - precum și de avântul P.C.R. în perioada crizelor de guverne, știu din informații că Palatul în căutarea de formule de guvern s'a gândit și la o formulă de guvern PATRASCANU, tocmai pentru faptul că atitudinea lui față de "Monarhie" cât și concepția lui în evoluția evenimentelor din România îl considera mai acceptabil.

Intrebare:

Ce știi despre tratativele dela Cairo și rolul lui PATRASCANU în această chestiune?

Răspuns:

In această chestiune nu știu nimic, dar pot da relații SAVEL RADULESCU, GHITA POP dela P.N.T. și BEBE BRATIANU dela P.N.L.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și o semnez liber și nesilit de nimeni.

ss.Borcescu C. Traian.

7 Mai 1952.

BN
6 ex.

Declaratie.

Subsemnatul Borcescu C. Traian cu ultimul domiciliu în Str. Cobălcescu No. 22, Bucuresti - la întrebările de mai jos - declar următoarele:

1/. Întrebare? Când ai intrat D-ta la S.S.I. și ce funcții ai îndeplinit.

Răspuns: Am intrat la S.S.I în anul 1941 - luna Aprilie - și am funcționat până în 10 Octombrie 1944. - Începând din luna Decembrie 1941 am fost șeful Secției de Contrainformatii care avea în obiectivele sale, următoarele probleme: 1/ politic, minoritar, economic, militar și diverse. -

2/. Întrebare? Care erau tratativele pe care le ducea Antonescu în 1944 cu cercurile anglo-americane dela Cairo?

Răspuns: Fiind șeful Secției de Contrainformați am avut posibili-

Borcescu C. Tr.

tatea printr'o serie de împrejurări, informații, discuții personale etc. - să aflu că Antonescu deși se afla în războiu cu Națiunile Unite - dându-și seama că războiul este perdut, a încercat prin legăturile stabilite la Cairo - prin intermediul lui Barbu Știrbey - pe care l'a trimis personal la Cairo, de a găsi o înțelegere cu Anglo-Americanii, pentru eșirea din războiu.

În acest sens, a intrat în legătură cu Generalul Willson.

Despre tratativele pe care le ducea Antonescu cu Anglo-Americanii - știau și Germanii, care erau interesați în desfășurarea acestor tratative, deoarece și ei urmăreau o înțelegere cu Anglo-Americanii pentru eșirea din războiu și în această privință la Ankara Von Pappen - desfășura o vie activitate.

3/. Întrebare? Cu ce factori politici din interiorul țării ducea Antonescu tratative, în vederea scopului pe care îl urmărea? -

Răspuns: În primul rând Antonescu, pentru realizarea scopurilor sale se folosea de conducătorii partidelor: Național Țărănesc și Liberal -

Bocecel C. Ti.

În al doilea rând - pentrucă atât Antonescu cât și conducătorii Partidelor Național Țărănesc și Liberal își dădeau seama că prezența trupelor sovietice pe teritoriul României va face ca Partidul Comunist Român să joace un rol principal în politica internă a țării, au căutat să găsească puncte de contact cu unele vârfuri ale Partidului Comunist.

4/ <u>Întrebare</u>? Ce a întreprins Antonescu în acest sens?

<u>Răspuns</u>: Din discuțiile avute cu Piki Vasiliu, Eugen Cristescu, precum și din informații am aflat că în acest sens, Piki Vasiliu l'a adus pe Lucrețiu Pătrășcanu dela Poiana Țapului - unde se afla în domiciliu obligatoriu — la București, în vederea unor tratative.

Nu pot preciza cu siguranță dacă dela Piki Vasiliu, Eugen Cristescu sau Jean Melle, am aflat de întâlnirea dintre Mareșalul Antonescu și Lucrețiu Pătrășcanu în casa lui Ovid Vlădescu. Faptul că întâlnirea a avut loc în casa lui Ovidiu Vlădescu și nu în una din vilele lui Antonescu, eu mi-am explicat-o

faptului că Germanii pentru orice eventualitate supravegheau casele lui Antonescu. Nu știu care au fost rezultatele discuțiilor dintre ei.

5/ Intrebare? ~~Căror fapte se datorește că Lucrețiu Pătrășcanu~~ Ce urmărea Antonescu prin acest contact cu Lucrețiu Pătrășcanu?

Răspuns: Prin acest contact Antonescu, împreună cu conducerea celorlalte partide - urmărea să atragă pe Pătrașcanu ca reprezentant al P.C.R. în vederea realizărilor planurilor ce le avea în vederea eșirei din războiu.

6/ Intrebare? Căror fapte se datorește situația priveligiată și de favoare acordată regimul Antonescu lui Lucrețiu Pătrășcanu în raport cu alți conducători ai P.C.R.?

Răspuns: Această situație se datorește faptului că Lucrețiu Pătrășcanu era socotit un element de manevră politică dat fiind că era un intelectual mai ponderat și care căuta un punct de reconciliere între P.C.R. și celelalte partide în opoziție cu

Borcea C-tin

atitudinea fermă și ireconciliabilă a D-lui Bodnăraș, care a avut în mână toată lovitura de Stat dela 23 August 1944.–

7/. Intrebare? Ce știi D-ta de legăturile dintre Palat și Pătrășcanu?!

Răspuns: Cercurile conducătoare ale Palatului precum și cercurile din conducerea P.N.T și P.N.L, fiind dezorientate și alarmate de prezența trupelor sovietice în România – precum și de avântul P.C.R. în perioada crizelor de guverne, știu din informații că Palatul în căutarea de formula de guvern s'a gândit și la o formulă de guvern Pătrășcanu, tocmai pentru faptul că atitudinea lui față de „Monarhie" – cât și concepția lui în evoluția evenimentelor din România îl considera mai acceptabil.

8/. Intrebare? Ce știi despre tratativele dela Cairo și rolul lui Pătrășcanu în această chestiune?!

Răspuns: In această chestiune nu știu nimic, dar pot da relații Savel Rădulescu, Ghiță Pop dela P.N.Ț. și Bebe Brătianu dela

Soreanu C-tin

6.

~~262~~ 261

P.N.L.

Aceasta deci este declarația pe care o susțin și o semnez liber și nesilit de nimeni.

Borcescu C. Traian

7 Maiu 1952.

DECLARATIE

Subsemnatul BORCESCU C. TRAIAN pensionar, domiciliat în Bucureşti, Str. Cobâlcescu Nr. 22, la întrebările de mai jos, declar următoarele:

Intrebare:

Care era activitatea dusă de secţia de Contrainformaţii, condusă de d-ta, împotriva Partidului Comunist?

Răspuns:

Secţia de Contrainformaţii urmărea să afle care este ideologia şi tactica Partidului Comunist, care sunt metodele şi mijloacele de propagandă ale Partidului Comunist,- care sunt legăturile Partidului Comunist(din)Român cu Internaţionala III-a., pentru a putea informa conducerea Statului în general - despre activitatea Partidului Comunist.-

Intrebare:

Prin ce mijloace afla Secţia de Contrainformaţii cele de mai sus?

Răspuns:

Singurul mijloc era prin informatori recrutaţi din cercurile apropiate muncitorimii.

Intrebare:

Dece fel de persoane v'aţi folosit în acest sens?

Răspuns:

Această problemă a fost urmărită mai de aproape începând din vara anului 1943 - când s'a constituit "Grupa Comunistă" compusă din: şeful de grupă IONESCU VALERIU, RADULESCU AUGUST, Slt. concentrat POPESCU OVIDIU şi juniorul CRISTIAN, plus o serie de informatori, recrutaţi de şeful de grupă IONESCU VALERIU - pe care eu nu-i cunosc.- Din informatorii la problema comunistă eu cunosc numai pe: ILIE CALCIU - fostul Preşedinte al Camerii de Muncă din Bucureşti şi pe avocatul VICTOR GHERASIM , ambii apropiaţi cercurilor muncitoreşti.

ss/Borcescu C. Traian.

./.

Intrebare:

Ce elemente mai importante din Partidul Comunist ştii D-ta că a fost informatorii Siguranţei generale de Stat?

Răspuns:

Din informaţii am aflat că Siguranţa are informatori mai de valoare pe un anume MARGULIUS, SRAIER şi alţii de care nu-mi aduc aminte. Imi amintesc însă că SRAIER era informator şi la Biroul Statistic Militar Bucureşti - de sub conducerea Colonelului ALMAJANU şi care depindea de Marele Stat Major Secţia II-a Această informaţie am avut-o dela fostul informator TOMSA (TOMESCU), care lucra cu colonelul ALMAJANU. -

Relaţii mai detailate despre informatorii mai importanţi din Partidul Comunist pot da: GEORGE RANZESCU - fostul subdirector general al Poliţiei şi colonelul BALEANU, care ştiau cine sunt aceşti informatori.

Cu titlul informativ ţin să amintesc aici că şi DAN LAZAROVICI ar fi fost informatorul Biroului Statistic Militar Bucureşti şi intr'o împrejurare nedând o informaţie sinceră a fost bătut în stare gravă de către TOMSA (TOMESCU) făcându-se intervenţii pe lângă mine pentru a-l primi pe DAN LAZAROVICI la B.J. din partea Marelui Stat Major. Am dispus să fie primit în prezenţa unui medic, care a constatat că era în stare de comă.

Prezenta declaraţie o dau liber şi nesilit de nimeni.

ss/Borcescu C.Traian.

7 Mai 1952,

BN
6 ex.

265 264

Declaratie.

Subsemnatul Borcescu C. Traian pensionar, domiciliat în Bucuresti, Strada Cobălcescu No 22, la întrebările de mai jos, declar următoarele:

1/ Intrebare? Care era activitatea dusă de Secția de Contrainformații, condusă de D-ta, împotriva Partidului Comunist?

Răspuns: Secția de Contrainformații urmărea să afle care este ideologia și tactica Partidului Comunist, care sunt metodele și mijloacele de propagandă ale partidului Comunist - care sunt legăturile Partidului Comunist Român cu Internaționala III-a. pentru a putea informa conducerea Statului - în general - despre activitatea Partidului Comunist.-

2/. Intrebare? Prin ce mijloace afla Secția de Contrainformații cele de mai sus?

Răspuns: Singurul mijloc era prin informatori recrutați din cercurile

Borcescu C. Tr.

apropiate muncitorimii.

3/. Întrebare? De ce fel de persoane v'ați folosit în acest sens?!

Răspuns: Aceasta problemă a fost urmărită mai de aproape începând din vara anului 1943 - când s'a constituit „grupa Comunistă" compusă din:

Șeful de Grupă Ionescu Valeriu - Rădulescu August

Subcomisar comentrat Popescu Ovidiu și Comisarul Cristian - plus o serie de informatori, recrutați de Șeful de Grupă Ionescu Valeriu - pe care eu nu-i cunosc. - Din informatorii la problema comunistă eu cunosc numai pe: Ilie Calciu - fostul Președinte al Camerii de Muncă București și pe Avocatul Victor Gherasim, ambii apropiați cercurilor muncitorești.-

4/. Întrebare? Ce elemente mai importante din Partidul Comunist știi D-ta că a fost informatorii Siguranței Generale de Stat?

Răspuns? Din informații am aflat că Siguranța are informatori mai de valoare pe un anume Margulius, Sraier și alții de care nu-mi aduc aminte. Îmi amintesc însă că Sraier

Bărcuțu C. Tra

era informator şi la Biroul Statistic Militar Bucureşti - de sub conducerea Colonelului Almăjanu şi care depindea de Marele Stat Major Secţia IIa. - Această informaţie am avut-o dela fostul informator Tomşa (Tomescu) care lucra cu Colonelul Almăjanu. -

Relaţii mai detaliate despre informatorii mai importanţi din Partidul Comunist pot da: George Rânzescu - fostul Subdirector General al Poliţiei şi Colonelul Baleanu care ştiau cine sunt aceşti informatori. -

Cu titlul informativ - ţin să amintesc aici că şi Dan Lazarovici ar fi fost informatorul Biroului Statistic Militar Bucureşti şi că într'o împrejurare nedând o informaţie sinceră a fost bătut în stare gravă de către Tomşa (Tomescu) făcându-se intervenţii pe lângă mine pentru a-l primi pe Dan Lazarovici la B.J. - din partea Marelui Stat Major. Am dispus să fie primit în prezenţa unui medic, care a constatat că era în stare de comă.

Prezenta declaraţie o dau liber şi nesilit de nimeni.

Borcescu C. Traian

7 Main 1952.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul. ~~268~~

267

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

8 Octombrie 1952 Oraşul Făgăraş

Interogatoriul a început la ora 13,1o. Interogatoriul s'a terminat la ora 18,2o.

Eu, Lt.Col. SOLTUTIU IOAN, am interogat în calitate de anchetator.

Numele BORCESCU Pronumele TRAIAN

Anul, luna şi ziua naşterii: 1899, 22 Nov. Locul naşterii com. Cireşani - Buzău.

Cetăţenia Română ; Naţionalitatea română.

Apartenenţa politică: nu a făcut politică, din ce an:

Studii şcoala superioară de războiu.

Profesia militar. Ultimul loc de muncă şi funcţia: director de cabinet la Preşedenţia Cons. de Miniştrii

Ultimul domiciliu Bucureşti str. Cobălcescu 22.

Situaţia familiară : căsătorit - SEVASTA POPESCU - Elisabeta 24.

Origina socială mic burgheză negustor, tată avea în proprietate o casă.

Activitatea politică până în 1947: nu a făcut . nu.

Decoraţii, distincţii şi premii guvernamentale: "Coroana României de pace", "Coroana de războiu cu spadă", "Steaua României".

In ce armată a făcut serviciu, grad, funcţie. In armata română lt.col. SSI Şeful contrainformaţiei.

Dacă a fost prizonier: nu

Dacă a fost în străinătate, unde, când şi în legătură cu ce: Nu.

Dacă a participat în bande, în organizaţii contra-revoluţionare: Nu.

Dacă a fost judecat, când, din ce cauze, de cine şi la ce pedepse a fost condamnat : Nu.

SS/BORCESCU C.TRAIAN

./.

Intrebare:

Arată dta imprejurările in care ai cunoscut activitatea lui LUCREŢIU PATRASCANU?

Răspuns:

In anii 1941-1944 am condus secţia de contrainformaţii din cadrul serviciului secret de informaţii. Printre alte obiective aveam şi acel politic, de a urmări activitatea partidelor politice legale şi ilegale. Pentru atingerea acestui scop am folosit o serie de informatori din cadrul partidelor politice, elemente cari erau cât mai apropiate de conducerile acestor partide. Printre aceste partide era şi P.C.R. ca partid ilegal.

Activitatea mai febrilă a unor conducători de partide incepe in Februarie 1944, când se punea la cale ieşirea României din războiu.

Pentru atingerea acestui scop se stabilesc o serie de contacte strict secrete intre conducătorii de partide IULIU MANIU, BRATIANU, TITEL PETRESCU şi L.PATRASCANU comunist.. Toţi aceştia impreună cu alte elemente politice din jurul regelui stabilesc o serie de legături cu anglo-americani prin Legaţia Elveţiei prin ROUCH DE WECK şi Legaţia Turciei prin SUPHI TANRIOER.

Serviciul meu de contra informaţii din SSI, cunoştea aceste contacte şi acţiuni pe care le raporta lui ION ANTONESCU, dar acesta nu a luat niciun fel de măsură impotriva acestora, deoarece ION ANTONESCU el insuşi era pentru aceste legături, sperând că anglo-americanii vor fi aceia care işi vor trimite trupele in Balcani şi mai cu seamă in România, datorită marilor interese engleze şi americane ce le avea in economia românească.

Mai mult toate partidele politice impreună cu ION ANTONESCU şi cercurile palatului, işi dădeau seama că in cazul când totuşi armatele sovietice vor fi acelea cari vor elibera România, de armatele hitleriste, ce rol important va avea de judecat P.C.R. in viaţa politică a României. Pentru a putea face faţă acestei situaţii şi aşi putea asigura paralizarea forţei P.C.R. aceste cercuri şi-au indreptat intreaga atenţie spre LUCREŢIU PATRASCANU ca un cunoscut fruntaş comunist, intelectual mai accesibil lor ca om de manevră şi de care se ştia că este in dezacord cu P.C.R. pe atunci şi care incă de multă vreme nu are nicio

./. ss/BORCESCU C.TRAIAN

activitate în sânul P.C.R.

Toate aceste planuri de mai sus le cunosc din discuţiile avute cu EUGEN CRISTESCU, care a fost Directorul General al SSI şi şeful meu direct precum şi din discuţiile avute cu PICHI VASILIU subsecretar de stat la Interne cu problemele siguranţei şi Jandarmeriei.

Intrebare:

Arată dta căror fapte se datoreşte internarea lui LUCREŢIU PATRASCANU în domiciliu obligator la Poiana Ţapului.

Răspuns:

LUCREŢIU PATRASCANU a fost un cunoscut fruntaş comunist care încă de multă vreme era în atenţia organelor de stat şi care s'a bucurat tot timpul de privilegiul acestora. Această atenţie şi privilegiu nu a fost întâmplătoare, organelor de Siguranţă le era bine cunoscută atitudinea lui LUCREŢIU PATRASCANU faţă de conducerea P.C.R. şi a legăturilor sale cu diverse persoane politice burgheze. Organelor de Siguranţă le era bine cunoscută în ultimul timp, că LUCREŢIU PATRASCANU nu duce o activitate de partid. Era normal ca în această situaţie organele de Stat să se gândească la o apropiere a unui astfel de fruntaş comunist necompromis în partid, cum au fost de exemplu BRAIER şi MURGULIS compromişii ca agenţi informatori, etc. şi cari nu aveau nicio perspectivă în noua situaţie politică.

Folosindu-se aceste împrejurări şi pentru al avea la îndemână în orice împrejurare ce s'ar ivi, s'a ajuns la combinaţia - la cererea lui - de al interna la Poiana Ţapului, spre deosebire de toţi ceilalţi fruntaşi comunişti cari erau, parte la închisori, parte în lagăre.

Intrebare:

Arată dta în continuare ce acţiuni s'au întreprins cu LUCREŢIU PATRASCANU în timp ce era la Poiana Ţapului?

Răspuns:

In momentul când situaţia era de aşa natură că armatele sovietice se îndreptau vertiginos spre România şi prezenţa trupelor anglo-americane în România era problematică organele superioare ale aparatului de stat a lui ANTONESCU respectiv PICHI VASILIU şi EUGEN CRISTESCU au recurs la combinaţia cu PATRASCANU aducându-l sub diverse forme dela Poiana Ţapului la Bucureşti.

./.

ss/BURCESCU C. TRAIAN

Intrebare:

Care era scopul aducerii lui LUCREȚIU PATRAȘCANU de către MICHI VASILIU în București?

Răspuns:

Am aflat dela MICHI VASILIU și EUGEN CRISTESCU, că ei au propus lui ION ANTONESCU să-l întâlnească în secret pe LUCREȚIU PATRAȘCANU, după ce în prealabil MICHI VASILIU stătuse de vorbă cu PATRAȘCANU și înțelegându-se asupra întrevederii cu ION ANTONESCU. Scopul acestei întrevederi era aranjarea unei colaborări între el (PATRAȘCANU) și cercurile lui ANTONESCU, în orice situație ce eventual ar putea surveni în urma apropierii armatelor sovietice de România.

Acestea erau lucrurile pe cari le cunoșteam dela EUGEN CRISTESCU și M.VASILIU, eu necunoscând amănunte concrete și discuțiile ce s'au purtat între ei.

Intrebare:

Această întâlnire dintre ION ANTONESCU, MICHI VASILIU și LUCREȚIU PATRAȘCANU, a avut loc?

Răspuns:

Da! Această întâlnire dintre ION ANTONESCU, LUCREȚIU PATRAȘCANU și MICHI VASILIU a avut loc în următoarele împrejurări: după ce MICHI VASILIU cu PATRAȘCANU în prealabil au stabilit necesitatea întâlnirii cu ION ANTONESCU, VASILIU a plecat la ION ANTONESCU pentru a stabili tehnica întâlnirii. Pentrucă întâlnirea să rămână strict secretă și pentrucă nimeni din anturajul lui ANTONESCU să nu afle acest lucru, deasemeni să fie strict conspirată și față de Ghestapou, s'a hotărât ca întâlnirea să aibă loc în condiții speciale în casă la OVIDIU VLADESCU. Astfel s'a întâlnit LUCREȚIU PATRAȘCANU cu ION ANTONESCU și MICHI VASILIU.

Acestea mi-au fost confirmate mie de EUGEN CRISTESCU și MICHI VASILIU.

Intrebare:

Ce cunoști dta despre acțiunile ce s'au întreprins de către cercurile palatului și de către conducătorii politici pe lângă Cairo?

Răspuns:

Cercurile burgheziei românești, având în frunte pe

./. ss/BORCESCU C.TRAIAN

conducătorii partidelor N.T. și N.L. pe deoparte, iar pe de altă parte, având monarhia și cercurile palatului, au încercat cu multă febrilitate și grabă, antrenând și pe ANTONESCU în acest sens - să găsească o soluție de salvare, în orice caz, din fața armatei sovietice și a-ci de forța P.C.R. având alături masele largi populare dornice de libertate.

In acest sens, MANIU, BRATIANU și în înțelegere cu LUCRETIU PATRASCANU și cercurile palatului, trimit la Cairo pe BARBU STIRBEI și apoi pe C.VISOIANU, care era prietenul intim al lui LUCRETIU PATRASCANU, pentru a lua legătura cu Anglo-americanii, în vederea găsirii unei soluții pentru situația de mai sus arătată.

Astfel s'a stabilit o legătură cu Cairo, legătură ce a fost menținută până la 23 August 1944, printr'un aparat de transmisie și recepție ce-l avea la dispoziție IULIU MANIU, precum și prin cifrul Ministerului de Externe prin NICULESCU BUZEȘTI și prin cifrul SSI-ului prin EUGEN CRISTESCU.

Tot în această perioadă ca rezultat al tratativelor dela Cairo au fost lansați cu parașuta spioni englezi De CHASTELAINE cu încă 2 inși, cari au fost depuși de EUGEN CRISTESCU la Jandarmerie la PICHI VASILIU și cu care prin EUGEN CRISTESCU și PICHI VASILIU, țineau legătura cu aceștia, conducătorii politici din acea epocă.

Intrebare:

Care era scopul urmărit de cercurile burgheziei de atunci în legătură cu LUCRETIU PATRASCANU?

Răspuns:

După cum am aflat din informațiile ce mi-au parvenit pe calea muncii mele de contrainformații, scopul urmărit era de a-l pune pe LUCRETIU PATRASCANU ca vice-președinte de consiliu, care să facă jocul lor prin această abilitate politică, deoarece el lucrase cu ei și îl socoteau mai abil în atingerea scopurilor lor în politica de perspectivă în România, iar pe de altă parte de a arăta Uniunei Sovietice că ei nu sunt în ostilitate față de URSS, deoarece colaborează bine cu comuniștii prin LUCRETIU PATRASCANU.

./.   ss/BORCESCU C. TRAIAN

Acest proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine, cuvânt cu cuvânt şi corespunde întocmai cu cele declarate de mine pentru care susţin şi semnez.

ss/BORCESCU C.TRAIAN

Anchetator:
Lt.Col.de Securitate
SOLTUTIU I.

25-5-50

Dosar Pătrășcanu

274 I

273

Declarație

Subsemnatul Asra Berkowitz, domiciliat în strada Dionisie Lupu Nr. 38, declar următoarele:

Partidele politice burgheze, liberal și național-țărănesc, au întreținut legături destul de strânse, fie direct, fie prin persoane interpuse, cu unii dintre fruntașii organisației de stânga. Astfel partidul liberal a avut mai multe căi pentru a menține raporturile sale cu

a) Lucrețiu Pătrășcanu.

În primul rând sarcina aceasta revenea lui Gh. Fotino. Fiind Decanul facultății de drept în momentul, în care Pătrășcanu se pregătise pentru o catedră universitară și făcându-i anumite înlesniri în această privință, Fotino devenise coleg și în anumită măsură prieten cu Pătrășcanu. Știu că partidul

liberal a putut, prin Fotino, să mențină un contact politic cu Pătrășcanu. Pe de altă parte, Gheorghe Brătianu, prieten intim cu Alx. Rosetti, intimul lui Pătrășcanu, a avut și el prin acesta, până în noembrie 1947, un contact indirect cu fostul ministru de justiție.

In timpul guvernului Rădescu, atât liberalii cât și național-țărăniștii, s'au servit de acesta tot pentru a influența politicește pe Pătrășcanu, asupra căruia a avut un mare ascendent.

Partidele burghere l'au considerat pe Pătrășcanu ca „bun Român", în sensul naționalist și sperau să găsească la el înțelegere pentru atitudinea lor de rezervă față de U.R.S.S. Intr'o conversație politică în acest sens pe care Rădescu a avut-o cu Pătrășcanu – o știu din chiar gura lui Rădescu – acesta i-a spus textual

– Dacă vrei să faci politică în România și după retra-

gerea trupelor sovietice? Nu?
La care Pătrășcanu a răspuns: — Desigur —! Sensul întregei argumentări era în favoarea unei mai mari rezerve față de URSS. Pătrășcanu părea să fie de acord cu această argumentarea.
Partidele burgheze sperau oarecum în sprijinul lui Pătrășcanu, fiindcă părintele său, profesorul și scriitorul Pătrășcanu, fusese și el un « bun român », adică un adept al naționalismului burghez. Nu puteau crede că fiul va renega cu totul tradiția părintească. De altfel discursul său dela Arad n'a putut decât să întărească această convingerea, ziarele _Liberalul_ și _Dreptatea_ primind dispoziție să sublinieze "sentimentele naționaliste" exprimate de fostul ministru de justiție cu acest prilejiu.

Nu sunt în curent cu confidențele, ce își au făcut reciproc partidele burgheze și Pătrășcanu, însă am putut să-mi dau seama că raporturile între ei au fost „de încredere". Cât privește înlesnirile obținute de partidul liberal dela fostul ministru de Justiție, ele privesc, după cât știu, pe unii condamnați din organizația "Sumanelor Negre". Astfel Dra Georgescu, fostă șefă de cabinet a lui Rădescu, a putut obține o suspendare de pedeapsă. Ea se află azi la Paris, unde fugise clandestin. Acolo s'a măritat cu un legionar, iar Rădescu fu naș. Cred că și pentru condamnatul Valeriu Roman, fost subsecretar liberal, s'au făcut demersuri pe lângă Pătrășcanu, dar nu știu cu ce rezultat.

Partidele burgheze au urmărit cu mare neliniște stabilirea poziției lui Pătrășcanu și au constatat cu adâncă

-rmărăciune că în măsura în care proprii lor situaţie se înrăutăţeşte, se năruia şi situaţia personajului din organisaţia de stânga, cu care au reuşit să mentină încă raporturi politice.

După cât ştiu, omul de legătura a partidului naţional-ţărănesc cu Lucreţiu Pătrăşcanu a fost profesorul Veniamin de la facultatea de drept şi care se află azi în străinătate. Nu cunosc însă nimic precis asupra acestor legături.

b) Bellu Silber n'a fost un personaj de sine stătător, cu care, partidele burgheze să întreţine ca atare legături strânse. Însă Bellu Silber a cultivat prietenia şi a avut un contact permanent cu mulţi liberali şi ţărănişti, îndeosebi cu finanţiari liberali sau liberaloizi din jurul Băncei Naţionale. El beneficia de mult credit pe

lângă acestia nu numai fiindcă avea o pregătire financiară și economică apreciată, dar fiindcă se știa că e prieten intim cu Pătrășcanu și omul lui de casă. Astfel Bellu Silber era prieten și „per tu" cu Jordan, fost la B-ca Națională, apoi director la B-ca Românească, fost subsecretar la finanțe desemnat de Dinu Bratianu, cu Caribol, liberal cu carte de membru, fost censor la B-ca Națională și administrator la CEC, Tomoroveanu, liberaloïd cu simpatii legionare, fost șeful oficiului de studii dela B.N. și apoi director general la CEC, iar prietenia cea mai trainică a fost între Silber și Alexandru Neagu, fost liberal, actor la Banca Națională, apoi ministru de finanțe sub Antonescu.

Neagu l-a sprijinit pe Silber în timpul prigoanei rasiste — o deține de la Neagu — ferindu-l de internare și de persecuție rasiste. In schimb,

Sellu Silber l-a ajutat foarte mult pe Neagu, în perioada când se întocmise prima listă de criminali de războiu dintre membri cabinetului Antonescu. Alex. Neagu n-a figurat pe aceasta listă, cu toate că întocmise legile financiare rasiste și fiind în funcțiune un timp îndelungat, ceea ce nu era cazul lui Gheron Netta, intrat prostește în guvernul Antonescu în momentul prăbușirei Nemților și funcționând numai câteva luni. Netta a figurat pe prima, iar Neagu abia pe ultima listă. Nu știu cât de mare și eficace a fost ajutorul dat de Silber lui Neagu în aceasta împrejurarea, dar știu că Neagu a contat pe prietenia lui Silber și pe legăturile acestuia cu

Pătrășcanu și că i-a fost foarte recunoscător.

Bellu Silber era prieten cu Ghiță Pop, fost președinte la CEC, iar eu am întreținut relațiile cu el, făcând cunoștință cu el abia când am fost numit la CEC, de Romnăceanu, care de altfel îl numise și pe Bellu Silber, aceasta fiind desemnat de Pătrășcanu, dar de Brătianu.

Silber a luat masa cu mine de mai multe ori, dar niciodată singur, prezenți fiind Alex. Rosetti, rectorul universității, Șerban Voinea și câteodată ziaristul Branește. Câteodată ne duceam cu toți dela masă la Bellu Silber acasă pentru a lua o cafea și a continua conversația.

In discuție Silber a fost mai totdeauna personal, vorbind de marele calități a lui Pătrășcanu, care ar merita să aibă primul rol de conducere în politica țării, înfățișându-și în acelaș timp propriile sale năzuințe de a deveni profesor universitar, ceea ce a realizat, consilier economic la Externe, îndeplinit de altfel de către Tătărescu, apoi să fie trimes ca însărcinat cu trebu-rile economice la Washington, cu grad de ministru, lucru ce nu s-a realizat.

Pe timpul când mai aveam relații personale cu Tătărescu – în mai 1945 – acesta mi-a cerut informații asupra lui Silber din punctul de vedere al capacității și al caracterului

său. Eu i-am răspuns că toți specialiștii liberali, în frunte cu Neagu laudă erudiția și caracterul lui Silber.

După întoarcerea sa dela Paris, Silber a evitat, pare-se, contactul cu mine, dar l-a menținut cu Neagu și ceilalți liberali și liberaloizi.

c) Șraer întreținea legături cu conducerea partidelor burgheze, cu Bebe Brătianu și N. Penescu, însă nu cunosc nimic precis asupra conversațiilor sale politice. Personal nu l-am cunoscut, dar știu dela Rădescu, că și acesta a avut de multe ori mandat dela liberali și țărăniști să intervină pe lângă Șraer în favoarea tezei lor. Rădescu ținea mult la Șraer, care venise la el

încă înainte de 23 August 1944, propunându-i, între altele, să asume comandamentul „Apărarei Patriotice", ceace Rădescu n'a acceptat.

d) Titel Petrescu a avut dela început cu partidele burgheze relații de un caracter special. El n'a ignorat că liberalii și țărăniștii alăturându-se partidului comunist la 23 August n'au făcut-o de bune voe și cu intenții curate, ci din cauza împrejurărilor și că ei văd în el omul și instrumentul pentru a putea, dacă împrejurările se schimbă, să combată avalanșa comuniștilor, eliminându-i din guvern. In această postură de răsfățat a lui Maniu, căci acesta a avut inițiativă politică; Brătianu n'a făcut decât să-l secondeze; Titel Petrescu s'a complăcut, stimulând năzuințele partidelor liberal și țărănesc de a pune stavila, prin or ce mijloc, comunizării țărei. Titel Petrescu era tot de una de accord, în aceasta prima

perioada a guvernării după 23 August, când se afătoşia cu Maniu şi Brătianu - însă nu realiza nimic, fiindcă era probabil şi de accord când vorbea cu comuniştii.

Maniu l-a pus la încercarea după a doua demisie a lui Sănătescu. S-a proectat, cu ajutorul Palatului o lovitură: formarea unui guvern, cu excluderea comuniştilor, urmând ca muncitorimea să fie „reprezentată" de Titel Petrescu, fluturându-i-se în faţa ochilor perspectiva unei „Preşedinţie de Consiliu". Titel n-a spus nu, cerind un răgaz pentru a putea eventual să-şi dea consimţământul, a tergiversat, apoi s-a recuzat singur. Frontul Maniu-Brătianu - Titel Petrescu, conceput la începutul anului 1945, pentru combaterea realizarea programului comunist, n-a putut fie realizat la această dată.

El a fost înfăptuit, după congresul partidului muncitoresc. Refuzul lui Petrescu la această epocă era motivat de faptul că nu va fi urmat de partid — această era explicație dată de Maniu.

După 6 Martie 1945, Titel Petrescu a continuat să aibă legături politice cu Maniu și Brătianu, cu toate că formal încă relațiile între guvern și partidele burgheze erau rupte până la reconstruirea cabinetului Groza la 12 Ianuarie 1946 și cooptarea lui Romnăceanu și Hațieganu.

Punctul de reazăm a lui Titel Petrescu a fost Maniu, care a avut în el mai multă încredere decât în Brătianu, arătându-i o deosebită simpatie. Predilecția aceasta a lui Maniu pentru șeful „social-democraților" se datora

faptului, că național-țărăniștii se afișau ca un partid de „stânga" și o alianță cu „social-democrații" nu putea decât să înfrumusețeze acest tablou. Apoi Maniu se înfățișa ca exponent al „maselor țărănești" și era bine să aibă la braț un exponent al „maselor muncitorești". Din toate punctele de vedere, Titel Petrescu era pentru Maniu și Brătianu un aport serios. Cu ajutorul lui se putea lovi în partidul comunist, se putea arăta străinătății că „democrația de stânga", muncitorimea este alături de „partidele de ordine", că acele „trei partide" reprezintă toată „suflarea românească".

După congresul partidului Muncitoresc, Titel Petrescu, izolat și ostracizat de clasa muncitoare, s-a angajat

à fond și, ca orice neofit, cu entuziasm în această politică. S-a format chiar o comisia permanentă, compusă din secretari generali liberal, național-țărănesc și titelist, Bebe Brătianu, N. Penescu și Adrian Dumitriu, pentru a examina în comun toate chestiunile la ordinea zilei și a proceda de comun acord.

Titel Petrescu devenise tributar partidelor burgheze și prin faptul că n-avea propriul său ziar de partid, urmând ca comunicatele sale să fie publicate de *Liberalul* și *Dreptatea*. El a devenit părtaș la toate demersurile interne și externe ale partidelor burgheze, încât și mandatul

(sic) dat de Maniu lui Niculescu-Buzești pentru a reprezenta „partidele de opoziție" pe lângă Anglo-Americani, a fost contrasemnat de Titel Petrescu, ca și de Dinu Bratianu.

In mod real, contactul lui Titel Petrescu cu partidele burgheze s-a efectuat prin întâlniri dese, fie între Titel și Maniu pe de o parte, și Bratianu pe altă parte, fie între cei trei la domiciliile lui Maniu sau Bratianu. Erau și persoane interpuse, Adrian Dimitriu, Bebe Bratianu, Penescu și alții.

Comunicatele la presă le trimitea prin doctorul Schineanu sau Adrian Dimitriu.

Rezumând cele expuse mai sus, pot afirma

cu convingere, că Titel Petrescu, considerat de la început, imediat după 23 august, de către partidele burgheze, ca o piesă de manevră împotriva partidului comunist, nu i-a decepționat până la urmă. Numai că manevra n-a reușit, antrenându-i pe unii, ca și pe alții, într-o prăbușire catastrofală.

c) Adrian Dumitriu a întreținut legăturile politice cu partidele burgheze, ca secretar general al grupării titeliste, cu ceilalți doi secretari generali Bebe Brătianu și Nicolae Penescu, acționând ca secundant și mandatar a lui Titel Petrescu. Numai rareori a avut relații cu Maniu și Brătianu, depășind rolul său de a ține legătura cu secretarii generali

a partidelor liberal și național-țărănesc. Știu că a colaborat la anumite texte și rezoluții elaborate de secretari generali celor trei organizații politice. Venea câteodată și pe la ziarul „Liberalul", nu numai pentru a preda comunicatele dar și pentru a le căuta în ziar. Ultima dată când a fost la Liberalul mi-a spus că se pregătește pentru un proces, acuzat fiind de a fi răspândit comunicate clandestine. Iar el căuta textele comunicatelor în colecția ziarului, pentru a dovedi că trecuseră prin cenzură. Era în oct. 1947

Vorbindu-mi de posibilitatea condamnării sau arestării sale, cu prilejul procesului,

19

291 ~~290~~ 292 ~~291~~ 472

Adrian Dumitru s-a arătat
lipsit de curaj și resemnat
spunând: - Eh, cât o să mai țină!
să suport și pace! -

Assa Berkowitz

București 25 Mai 1950

D E C L A R A T I E

Subsemnatul BUTUCESCU I. HORIA, născut în anul 1907 luna Ianuarie 20 în com. Cioràcei jud. Constanţa, ca fiu al lui ION + şi al CAROLINEI, de profesie profesor fost funcţionar al Serviciului Special de Informaţii, cu ultimul domiciliu în Bucureşti Str. Armenească Nr. 19, asupra celor ce sunt întrebat, declar următoarele:

Intrebare:

Ce elemente ai recrutat d-ta din lagărul dela Tg.Jiu?

Răspuns:

După câte îmi reamintesc aproximativ în primăvara anului 1941, am fost trimis de către şeful Serviciului (Secţia de Contra Spionaj) - Directorul FLORIN GEORGESCU - împreună cu un magistrat militar, îmi scapă numele acestuia, în lagărul dela Tg. Jiu pentru a culege unele date în legătură cu o serie de persoane internate în acest lagăr şi care reclamau că au fost internate în mod abuziv. (Precizez că la plecare am primit un tablou cu numele persoanelor a căror activitate trebuia verificată).-

Misiunea mea şi a magistratului respectiv era de a verifica dacă aceste persoane au prin activitatea lor vre-o contingenţă cu Secţia de Contraspionaj ce ne interesa pe noi. In acest sens am cercetat arhiva noastă şi a celorlalte autorităţi de poliţie şi pe această bază am stat de vorbă cu aceştia.

Atât eu cât şi magistratul respectiv nu am avut misiunea de a recruta pe cineva dintre aceste persoane.

Din verificarea activităţii persoanelor menţionate în tabloul ce mi s'a dat la plecare, am găsit un număr de 5_7 persoane cărora am crezut că nu li se poate face nici-o imputare. ss/Horia Butucescu.

./ /.

293 294

La întoarcere am raportat erarhic de rezultatele la care am ajuns ca urmare la aceasta acele 6-7 persoane au primit aviz favorabil din partea Serviciului Special de Informații pentru a fi eliberate din lagăr de către Ministerul de Interne. Țin să precizez încăodată că nu am recrutat pe nimeni din lagărul dela Tg. Jiu.

De ce ?

După câtva timp am primit dispoziția dela Directorul GEORGESCU de a căuta o întâlnire cu unul din cei 6-7 care au fost eliberați în urma avizului Serviciului și anume BERESTEANU DAVIS și ai cere unele date în legătură cu activitatea corespondenților de presă străină din București.

Bănuesc că acest BERESTEANU DAVIS a fost recrutat de altcineva, sau că acesta în momentul când i-au fost cerute de mine aceste date el a înțeles că are o obligațiune de contra-serviciu pentru faptul că a fost eliberat din lagăr. In orice caz numai directorul GEORGESCU; sau poate și alții pe care nu-i cunosc, cunoșteau împrejurările în care acest BERESTEANU DAVIS a fost recrutat ca informator.

După întâlnirea ce am avut cu acesta, BERESTEANU DAVIS a fost predat funcționarului PUTUREANU CONSTANTIN (conspirativ C. DELEANU), care a menținut legătura cu el tot timpul, acesta continuând să lucreze pentru grupa Legații din Secția de contra spionaj.

Intrebare:

Ce S.S.I-ști mai cunoști care făceau recrutări, din lagăr, de informatori?

Răspuns:

Nu cunosc pe nimeni care să fi făcut recrutări de informatori în lagăre. Bănuesc însă că recrutări de informatori din lagăr puteau face cei care lucrau la secția de Contra-Informații și anume GRIGORE PETROVICI, MIHAICEA și alții care aveau sub conducere agenturi informative.

Aceasta îmi este declarația pe care o dau, susțin și semnez propriu.

ss/Horia Butucescu.

Făgăraș 7 Mai 1952.

294

295

D E C L A R A T I E

Subsemnatul CONSTANTIN BRATIANU, născut la 1887, luna Mai 20, cu ultimul domiciliu în Bucureşti, Piaţa Romană 9, la întrebările de mai jos declar următoarele :

Intrebare :

Care erau tratativele care se duceau în timpul războiului cu Cairo ?

Răspuns :

In timpul războiului ştiu că se duceau anumite tratative pe deoparte între Guvernul ANTONESCU şi Cairo, iar pe de altă parte între P.Naţional-Ţărănesc şi Cairo, tratative care se duceau tot prin mijlocirea lui MIHAI ANTONESCU.-

Intrebare :

De către cine erau duse aceste tratative ?

Răspuns :

La începutul anului 1944, a venit la mine BURSAN, care mi-a spus că este trimis la Constantinopol cu o misiune, spunându-mi că merge să servească cauza aliaţilor, mi-a mai spus că are în această direcţie şi consimţământul lui Dl.MANIU.-

Intrebare :

Ce se urmărea din partea P.Naţional-Ţărănesc şi Naţional Liberal prin aceste tratative ?

Răspuns :

Cele două partide urmăreau contactul cu aliaţii la Cairo în vederea găsirii unei soluţiuni pentru Armistiţiu.-

Intrebare :

Cum vedea opoziţia viitoarea desvoltare a evenimentelor din România după Armistiţiu ?

Răspuns :

Opoziţia îşi închipuia că cele trei puteri Anglia,

ss/. C.BRATIANU

U.S.A. şi Uniunea Sovietică, vor exercita împreună un control politic.-

Intrebare :

Cine din Partidul Comunist era reprezentantul în blocul opoziţiei ?

Răspuns :

Reprezentantul P.Comunist în blocul opoziţiei era Dl. LUCRETIU PATRASCANU.-

Intrebare :

Care era rolul lui LUCRETIU PATRASCANU în legătură cu tratativele dela Cairo ?

Răspuns :

Plecarea lui BARBU STIRBEY cred că s'a făcut în înţelegere şi cu Dl.LUCRETIU PATRASCANU, nu-mi aduc aminte momentan cum am aflat acest lucru.-

Intrebare :

Ce legături existau între LUCRETIU PATRASCANU şi guvernul ANTONESCU ?

Răspuns :

Stiam că ANTONESCU MIHAI îi facilita mişcările în Bucureşti şi îl acoperea faţă de nemţi, aceasta cu scopul unei legături între guvern şi P.Comunist - şi astfel s'a stabilit legătura între Dl.LUCRETIU PATRASCANU şi ANTONESCU.-

Intrebare :

Ce ştiai D-ta de atitudinea lui PATRASCANU în cadrul blocului opoziţiei ?

Răspuns :

Stiu că tot timpul Dl.LUCRETIU PATRASCANU avea atitudinea unui bun comunist, având o bună comportare şi în Guvern.-

Intrebare :

Ce relaţiuni ai avut d-ta cu LUCRETIU PATRASCANU ?

Răspuns :

Eu în calitate de membru al Guvernului, reprezentând P.Liberal, am delegat pe Dl.ministru FOTINO, pentru ca împreună cu Dl. LUCRETIU PATRASCANU să redacteze unele legi.- Pentru a da forma finală acestor redactări m'am întâlnit cu Dl.PATRASCANU şi

ss/. CONSTANTIN BRATIANU

./.

cu alţii în casă la ROMNICEANU.-

l-am mai văzut pe Dl. PATRASCANU de vre-o 2-3 ori la Ministerul Justiţiei pentru intervenţii de ordin particular.-

Subsemnatul dau prezenta declaraţie liber şi nesilit de nimeni.-

ss/. C. BRATIANU

9 Iunie 1952

SE/6 ex.

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I.MIHALACHE, născut în anul 1882 luna Februarie 18 în Topoloveni-Muscel, fiu al lui IANCU MIHALACHE şi al ANEI, de profesiune agricultor şi pensionar, la întrebările de mai jos declar următoarele :

Intrebare :

In discuţia din ziua de 22 Mai 1952, d-ta ai arătat că fostul mareşal ANTONESCU, aproximativ în iarna 1943 sau primăvara 1944, te-a trimis la EUGEN CRISTESCU întrucât socotea că este sub demnitatea lui să coboare la darea unor amănunte în legătură cu relaţiile dintre o femeie şi un ministru străin, organele de Stat îţi cer să precizezi despre ce femeie şi despre ce ministru este vorba ?

Răspuns :

La întrebarea de mai sus răspund următoarele : Precizez că atunci când am fost chemat de ION ANTONESCU nu am fost trimis la EUGEN CRISTESCU pentru a-mi vorbi de "legăturile dintre o femeie şi un ministru străin", ci pentru a-mi arăta "documente" cu privire la alte chestiuni.-

Intrebare :

Ce documente ţi-a arătat ION ANTONESCU de care ai arătat mai sus ?

Răspuns :

ION ANTONESCU nu mi-a arătat nici un document, ci m'a trimis la EUGEN CRISTESCU să mi le arate el.-

Intrebare :

Dece minţi că ION ANTONESCU nu ţi-a arătat nici un document atunci când d-ta singur spui că te-a chemat ION ANTONESCU să-ţi arate nişte documente ? Unde e logica lucrurilor când spui că te-a chemat ION ANTONESCU să-ţi arate documentele şi apoi spui că nu ţi le-a arătat.- ?

./.

Răspuns :

Nu mint.- Este o confuzie.- In răspunsul de mai sus se înţelege că e vorba de EUGEN CRISTESCU-nu de ION ANTONESCU-care să-mi arate aceste "documente".-

Intrebare :

Ce documente ţi-a arătat EUGEN CRISTESCU ?

Răspuns :

Nu mi-a arătat nici un document.-

Intrebare :

Arată concret despre ce femei şi despre ce ministru străin e vorba ?

Răspuns :

Femeia nu mi-a fost numită, ci mi-a spus că este vorba de soţia unui prieten politic.- Ministru mi-a fost precizat,dar nu pot să-i spun numele întrucât este vorba de un diplomat străin.-

Intrebare :

Arată cine este prietenul politic de care ţi-a vorbit ION ANTONESCU ?

Răspuns :

Numele nu mi-a fost indicat decât sub acest titlu şi sub formă de aluzie.- Eu nu pot să pun în circulaţie nume care nu mi-au fost precizate - ci numai prin anume aluzii.-

Intrebare :

Ancheta îţi cere să arăţi care au fost termenii proprii în care ţi s'a adresat ION ANTONESCU în legătură cu amănuntele ce trebuiau să dea EUGEN CRISTESCU privitor la relaţiile dintre acea femeie şi acel ministru străin precum şi despre celelalte chestiuni ?

Răspuns :

Este imposibil ca după 9 ani să dau termenii proprii în care mi-a vorbit ION ANTONESCU.- Repet că n'am fost trimis la EUGEN CRISTESCU în scopul arătat mai sus.-

Intrebare :

Care este aluzia ce ţi-a fost făcută de către ION ANTONESCU "în legătură cu relaţiile dintre acea femeie şi ministrul străin" ?

./.

Răspuns :

Aluzia a fost aceasta : că un străin are conversaţii telefonice de natură particulară care durează ceasuri şi că acestea ar avea un caracter intim.-

Intrebare :

Ancheta cere să arăţi întrucât este interesat un conducător ca ION ANTONESCU despre relaţiile dintre o femee oarecare şi un ministru oarecare, atrăgând în această chestiune şi pe ION MIHALACHE din conducerea P.N.T. şi dacă aceasta intra în competenţa lui ION ANTONESCU şi a d-tale personal ?

Răspuns :

Cred că ION ANTONESCU nu era interesat în chestiunea de mai sus,iar întrucât mă priveşte n'am discutat cu EUGEN CRISTESCU despre această chestiune.-

Intrebare :

Dece nu ai discutat cu EUGEN CRISTESCU cele spuse de ION ANTONESCU, îţi erau cunoscute legăturile dintre femee şi acel ministru ?

Răspuns :

N'am crezut că e potrivit demnităţii mele să discut astfel de chestiuni,iar dacă femeia la care a făcut aluzie este aceia pe care am prevăzut-o eu în acele momente - am avut şi am stimă pentru dânsa.-

Intrebare :

Ce fel de om l-ai considerat pe EUGEN CRISTESCU ?

Răspuns :

Din puţinul timp cât am colaborat cu el, am rămas cu impresia că este un funcţionar priceput.-

Prezenta declaraţie o subscriu şi-mi asum toată răspunderea de exactitatea ei.-

ss/. ION MIHALACHE

23 Mai 1952

ES/6 ex.

D E C L A R A Ţ I U N E

Subsemnatul GHEORGHE POPP, născut în anul 1883 Ianuarie 5, cu ultimul domiciliu în Bucureşti Splaiul Unirii 5,la întrebările de mai jos declar următoarele :

Intrebare :

In ce împrejurări ai ajuns d-ta în Comisia de Armistiţiu ?

Răspuns :

După lovitura de Stat dela 23 August imediat am fost chemat de către Dl.IULIU MANIU care mi-a comunicat că voi pleca la Moscova în delegaţia de Armistiţiu condusă de LUCRETIU PATRASCANU.-

Intrebare :

Care era rolul d-tale în Comisia de Armistiţiu ?

Răspuns :

După ce am sosit la Moscova şi după ce mi s'a prezentat proectul de text al Armistiţiului, delegaţia s'a întrunit sub preşedinţia d-lui PATRASCANU împărţindu-se atribuţiunile dintre noi,adică ce avem de susţinut fiecare.- In acest sens, eu am avut sarcina de a susţine punctul de vedere românesc privitor la chestiile teritoriale.-

Intrebare :

Care erau sarcinile în acest sens ale lui LUCRETIU PATRASCANU ?

Răspuns :

Dl.LUCRETIU PATRASCANU fiind preşedintele delegaţiei, i-a revenit sarcina de a ridica o serie de probleme politice.- In acest sens îmi aduc aminte că a ridicat problema dacă România contribue la războiul antihitlerist numai până la graniţele ei vechi sau dacă trupele româneşti vor continua lupta până la terminarea războiului.- Aceasta deoarece dorinţa întregii noastre

ss/. GHEORGHE POPP

delegaţii era ca noi să ducem lupta numai până la vechile granițe ale României.-

Intrebare :
Ce altă problemă a mai ridicat LUCRETIU PATRASCANU ?

Răspuns :
Imi aduc aminte că Dl.PATRASCANU a ridicat chestiunea, cât timp va sta armata sovietică în România?- Aceasta pentrucă punctul de vedere al delegaţiei, era ca după terminarea ostilităţilor, trupele sovietice să părăsească România.-

Intrebare :
Ce alte probleme a mai ridicat LUCRETIU PATRASCANU ?

Răspuns :
Eu momentan nu-mi aduc aminte de alte probleme.- Cele din răspunsul de mai sus au fost problemele esenţiale.-

Prezenta declaraţie o dau nesilit de nimeni şi pentru care semnez propriu.-

ss/. GHEORGHE POPP

[redacted]

10 Iunie 1952

SE/6 ex.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

393 ~~392~~ 302

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR
============================

Arestat TURCU NICOLAE, născut la 6 Oct.1891 în comuna Oiești Județul Argeș, fost polițist, cu ultimul domiciliu în Buc.str.Ion Ponaghi Nr.5

6 Februarie 1953, București

Interog.a început la ora.

" s'a terminat "

Intrebare:

Până când a funcționat VINTILA IONESCU la Siguranța Generală și în ce calitate?

Răspuns:

VINTILA IONESCU a funcționat la Siguranța Generală în calitate de inspector general șef al Corpului Detectivilor care avea 5 brigăzi. Aci a funcționat din anul 1929 până a venit dela Iași, până în anul 1939 când a predat serviciul lui MIHAI STEFANESCU. La acea dată a fost mutat în calitate de Director Gral al SSI de sub conducerea lui MOROZOV, unde a funcționat un an de zile până la sfârșitul anului 1939 când a fost mutat la P.P.C. în calitate de Director al Poliției de Siguranță unde a funcționat până la 6 Septembrie 1940 când a fost arestat de legionari iar când a fost eliberat după vreo 2-3 săptămâni a fost forțat să iasă la pensie având anii de serviciu compleați.

După aceasta a fost numit administrator girant al C.M.R. al sectorului I Galben.

Intrebare:

Cari sunt motivele plecării lui VINTILA IONESCU din Siguranța Generală?

Răspuns:

Stiu că ARMAND CALINESCU i-a cerut lui VINTILA IONESCU să aresteze copii legionarilor iar după cercetări să-i extermine, lucru cu care VINTILA IONESCU nu a fost de acord și a refuzat să execute acest lucru, fapt ce a făcut posibilă înlăturarea lui VINTILA dela Siguranța

./. ss/TURCU

Generală în locul căruia CALINESCU l'a adus pe MICHI STEFANESCU care a executat ordinul lui CALINESCU ARMAND fost prim-ministru.

Intrebare:

Dacă VINTILA IONESCU folosea şi la P.P.C. informatorii pe care-i avusese la Siguranţa Generală?

Răspuns:

VINTILA IONESCU dispunea de fonduri şi la PPC pentru plata informatorilor şi el folosea şi pe mai departe informatorii cei avea la Siguranţa Generală. Ştiu că VINTILA IONESCU avea un informator cu numele de IANOS şi pe unul MARCOVICI din C.C. al P.C.R.

Intrebare:

Ce mai ai de adăugat?

Răspuns:

Când am fost arestat în 1948, am aflat, dela un evreu cu care stăteam în celulă la Securitatea din Calea Rahovei anume IONEL numele de familie nu-l ştiu, că LUCRETIU PATRASCANU şi TITEL PETRESCU s'au înţeles că după căderea acestui regim să reorganizeze partidul lui TITEL PETRESCU pentru ai da posibilitatea să vină la putere, deoarece intelectualii din PCR sunt de partea lui.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu după ce mi-a fost cetit cuvânt cu cuvânt şi corespunde în totul celor declarate de mine, semnez liber şi nesilit de nimeni.

ss/TURCU

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

Donor Rozs 305 304 (34)

PROCES-VERBAL DE INTEROGATOR

CRISTEA ILIE, născut la 1892 în Lehiceni jud. Bihor, fiul lui GH. și SOFIA cu domiciliu în București str.11 Iunie Nr.67 București.

18 Februarie 1953, Buc.
Interog. a început la ora 10,1
" s'a terminat "

Intrebare
-Când l-ai cunoscut pe L.PATRASCANU și cu ce ocazie?

Răspuns
Primul om de partid pe care l-am cunoscut a fost Dr. ERNEST CAHANE, medic în Brașov, actualmente medic în Buc. pe str. Pitarr Moși.

Când am scos revista "Spre stânga" în 1931 în orașul Brașov, ERNEST CAHANE m'a pus în legătură cu org. centrală din Buc. prin L.PATRASCANU, care a venit la Brașov și legătura am luat-o prin CAHANE în casa lui.

Intrebare:
Ce anume ai discutat cu această ocazie?

Răspuns
Am discutat chestiunea revistei, L.PATRASCANU promițând că va trimite material dela București.

Intrebare
Când l-ai mai văzut după această primă întâlnire?

Răspuns
Până la întâlnirea din lagărul Tg.Jiu l-am mai văzut o singură dată, incidental prin anul 1938 tot în Brașov, cu ocazia desconcentrării lui, fiind în trecere prin Brașov, în drumul lui spre București.

Am stat de vorbă câteva minute, în cafeneaua "Coroana". Rețin acest amănunt fiindcă era tocmai în timpul când se discuta intens în toată lumea, pactul germano-sovietic. De încheierea acestui pact și eu și
- ./.

PATRASCANU eram mirați.

Intrebare

In lagărul dela Tg.Jiu,ce legături ai avut cu L.PATRASCANU?

Răspuns

In lagăr,nu am ajuns la raporturi de perfectă intimitate.Am încercat să discut deseori și să ajung cu el la lămurirea întregii probleme a partidului,dar nu am reușit niciodată acest lucru.

Discutam cu el ,numai probleme diferite,ivite în lagăr.Stiu că de câte ori erau divergențe între deținuți și conducerea lagărului,LUCREȚIU PATRASCANU intervenea insistent să fim liniștiți și să nu "provocăm" comandamentul.Intotdeauna era situat pe linia aceasta împăciuitoriei iar conducerea lagărului îl privea și trata ca pe un fel de șef conducător.

Când a plecat din lagăr,mi-a spus că pleacă deoarece are domiciliu forțat la Poiana Țapului.

Atât împăciuitorismul lui,în ceace privește divergențele noastre cu conducerea lagărului,cât și faptul plecării lui din lagăr,m'a făcut să văd în el un oportunist,iar democratismul ce îl afișa în diferite ocazii era din pur interes,fiind foarte ambițios.

Intrebare

După 23 Aug.1944,ce legături ai mai avut cu el?

Răspuns

L'am mai văzut o singură dată,la el la Ministerul Justiției,când m'am dus cu o chestiune oficială și anume, numirea unui notar public la Sibiu,care mi-a fost elev și care m'a rugat să intervin pentru el.

I-am solicitat acest lucru lui PATRASCANU,iar el la numit.

Nu am discutat nimic de ordin politic decât cele arătate mai sus.

Intrebare

Considerați problema unei intervenții personale o chestiune oficială?

Răspuns

Noțiunea de "chestiune oficială" am arătat-o greșit la răspunsul de mai sus,problema pentru care m'am dus la PATRASCANU,fiind o problemă personală,aceia de a interveni pentru fostul meu elev,de a fi numit notar.

ss/ILIE CRISTEA

Prezentul proces-verbal de interogatoriu,este identic cu originalul.-307

306

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

6 Octombrie 1952 Orașul Sighet

Interogatoriul a început la ora 16 .Interogatoriul s'a terminat la ora 21,4ominute.

Eu Lt.Col.SOLTUTIU IOAN ,am interogat în calitate de anchetator:

Numele BRATIANU , Pronumele CONSTANTIN,

Anul,luna și ziua nașterii 1887,Mai 2o . Locul nașterii București.

Cetățenia română , Naționalitatea română

Apartenența politică P.N.L. din ce an 1914.

Studii doctor în drept Facultatea din Paris.

Profesia agricultor . Ultimul loc de muncă și funcția: secretar general al P.N.L.

Ultimul domiciliu Piața Română Nr.9 București.

Situația familiară necăsătorit.

Origina socială: burgheză - moșier - 5oo hectare -averea tatălui.

Activitatea politică până în 1947 :secretar general al P.N.L. A participat la toate alegerile.

Decorații,distincții și premii guvernamentale: "Steaua României","Coroana României","Medalia Sanitară","Legiunea de onoare","Spt. Stanislas" (dela țarul Rusiei).

In ce armată a făcut serviciu,grad,funcție: In armata română - maior de rezervă.

Dacă a fost prizonier: nu

Dacă a fost în străinătate,unde,când și în legătură cu ce: In Franța la studii,în Germania,Anglia,Elveția,Italia în vacanță.

Dacă a participat în bande,în organizații contra-revoluționare: nu.

Dacă a fost judecat,când,din ce cauze,de cine și la ce pedepse a fost condamnat: nu.

./. ss/C.BRATIANU

Intrebare:

Arată dta ce ştii despre activitatea lui LUCREŢIU PATRASCANU în perioada războiului până la 23 August.

Răspuns:

In calitatea mea de fruntaş al PNL am avut prilejul a cunoaşte o serie de acţiuni ale unor fruntaşi politici în momentul în care era clar şi inevitabil prezenţa armatelor sovietice pe teritoriul României.

Atât pentru conducătorii partidelor Naţional Ţărănesc şi Naţional Liberal precum şi pentru Guvernul lui ANTONESCU, le era clar rolul care urma să-l joace P.C.R. şi masele populare în urma eliberării lor de către armatele sovietice.

Pentru a putea face faţă acestei situaţii, era în interesul atât al partidelor politice burgheze cât şi al guvernului ANTONESCU ca să-şi apropie o serie de elemente fruntaşi comunişti în vederea unor combinaţii cari să ducă la salvarea unei anumite situaţii.

Cel mai acceptabil şi mai apropiat cu care se putea ajunge la o înţelegere era dl. LUCREŢIU PATRASCANU un cunoscut intelectual - avocat fruntaş comunist şi care era încă de multă vreme în contact cu fruntaşii vieţii politice dela noi din ţară.

Ca urmare acestei situaţii a intrat în 1944 la începutul anului - Guvernul ANTONESCU în legătură cu LUCREŢIU PATRASCANU.

Intrebare:

Cum a intrat practic în legătură LUCREŢIU PATRASCANU cu guvernul lui ANTONESCU?

Răspuns:

Stiu că LUCREŢIU PATRASCANU era cu domiciliu obligatoriu la Poiana Ţapului organizat de organele lui ANTONESCU. Eu ştiu că el era singurul comunist cunoscut, care nu era la închisoare sau lagăr cum erau ceilalţi conducători comunişti. ANTONESCU prin organele sale, în mod secret îi aranjau posibilităţile de plecare a lui, din Poiana Ţapului la Bucureşti precum şi mişcările lui în Bucureşti, pentruca el să poată intra în contact cu ANTONESCU. In acest fel sa stabilit contactul între ANTONESCU şi LUCREŢIU PATRASCANU.

./.

ss/C. BRATIANU

Intrebare:

Ce cunoşti dta de legăturile şi rolul lui LUCRETIU PATRASCANU în tratativele ce se duceau la Cairo cu Anglo-Americanii?

Răspuns:

Ca urmare a situaţiei dezastruoase politice şi militare fruntaşii PNT şi PNL ,precum însăşi guvernul lui ANTONESCU în mare grabă şi panică căutau diverse soluţii de ieşire din această situaţie.In acest scop toţi cei de mai sus,împreună cu cercurile palatului,precum şi de comun acord cu dl.LUCRETIU PATRASCANU s'au orientat spre Cairo în tratative cu forţele Anglo-Americane.In acest sens de comun acord adică dl.MANIU,BRATIANU DINU,regele,ICA ANTONESCU şi LUCRETIU PATRASCANU au trimis la Cairo ca plenipotenţiar pe BARBU STIRBEI şi apoi pe C.VISOIANU.Ce anume s'a stabilit concret pentru aceste tratative eu nu cunosc, deoarece nu am luat parte la aceste discuţii.Stiu doar cele de mai sus dela dl.DINU BRATIANU şi alţi fruntaşi politici de cari concret nu-mi aduc aminte.

Intrebare:

Ce relaţii aveai dta cu LUCRETIU PATRASCANU?

Răspuns:

Eu în calitate de membru al guvernului,reprezentând P.N.L. al lui DINU BRATIANU,în guvernul SANATESCU şi RADESCU,am delegat pe dl.FOTINO pe atunci ministru liberal, pentruca împreună cu dl.LUCRETIU PATRASCANU să redacteze unele legi.Pentru a le da forma definitivă a acestor redactări,m'am întâlnit cu dl.PATRASCANU şi cu alţi în casă la RIMNICEANU,fost ministru liberal.In toate convorbirile noastre am ajuns la un deplin acord,găsind la dl.PATRASCANU multă înţelegere politică şi deplină colaborare.P.N.L. era foarte mulţumit de atitudinea şi acţiunile dlui PATRASCANU atât în ce priveşte justiţia cât şi atitudinea lui politică.

Acest proces-verbal de interogatoriu,a fost citit de mine,cuvânt cu cuvânt şi corespunde celor declarate de mine pentru care susţin şi semnez.

Anchetator:
Lt.col.de Securitate
I.SOLTUTIU

Martor:
ss/C.BRATIANU

D E C L A R A T I U N E

Subsemnatul GHEORGHE POPP, născut în anul 1883 Ianuarie 3, cu ultimul domiciliu în Bucureşti Splaiul Unirii 5,la întrebările de mai jos declar următoarele :

Intrebare :

In ce împrejurări ai ajuns d-ta în Comisia de Armistiţiu ?

Răspuns :

După lovitura de Stat dela 23 August imediat am fost chemat de către Dl.IULIU MANIU care mi-a comunicat că voi pleca la Moscova în delegaţia de Armistiţiu condusă de LUCRETIU PATRASCANU.-

Intrebare :

Care era rolul d-tale în Comisia de Armistiţiu ?

Răspuns :

După ce am sosit la Moscova şi după ce mi s'a prezentat proectul de text al Armistiţiului, delegaţia s'a întrunit sub preşedinţia d-lui PATRASCANU împărţindu-se atribuţiunile dintre noi,adică ce avem de susţinut fiecare.- In acest sens, eu am avut sarcina de a susţine punctul de vedere românesc privitor la chestiile teritoriale.-

Intrebare :

Care erau sarcinile în acest sens ale lui LUCRETIU PATRASCANU ?

Răspuns :

Dl.LUCRETIU PATRASCANU fiind preşedintele delegaţiei, i-a revenit sarcina de a ridica o serie de probleme politice.- In acest sens îmi aduc aminte că a ridicat problema dacă România contribue la războiul antihitlerist numai până la graniţele ei vechi sau dacă trupele româneşti vor continua lupta până la terminarea războiului.- Aceasta deoarece dorinţa întregii noastre

ss/. GHEORGHE POPP

./.

delegaţii era ca noi să ducem lupta numai până la vechile granițe ale României.-

Intrebare :
Ce altă problemă a mai ridicat LUCRETIU PATRASCANU ?

Răspuns :
Imi aduc aminte că Dl.PATRASCANU a ridicat chestiunea cât timp va sta armata sovietică în România.- Aceasta pentrucă punctul de vedere al delegaţiei, era ca după terminarea ostilităţilor, trupele sovietice să părăsească România.-

Intrebare .:
Ce alte probleme a mai ridicat LUCRETIU PATRASCANU ?

Răspuns :
Eu momentan nu-mi aduc aminte de alte probleme.- Cele din răspunsul de mai sus au fost problemele esenţiale.-

Prezenta declaraţie o dau nesilit de nimeni şi pentru care semnez propriu.-

ss/. GHEORGHE POPP

10 Iunie 1952

SE/6 ex.

Declaratiune

Subsemnatul Gheorghe Popp, născut în a. 1883 Ianuarie 3, cu ultimul domiciliu în Bucureşti Splaiul Unirii 5, la întrebările de mai jos declar următoarele:

Întrebare: În ce împrejurări ai ajuns Dta în comisia de armistiţiu?

Răspuns: După lovitura de stat dela 23 August imediat am fost chemat de către d. Iuliu Maniu care mi-a communicat că voi pleca la Moscova în delegaţia de armistiţiu, condusă de d. Lucreţiu Pătrăşcanu

Întrebare: Care era rolul Dtale în comisia de armistiţiu?

Răspuns: ~~Dup~~ După ce am sosit la Moscova şi după ce mi-s'a prezentat proectul de text al armistiţiului delegaţia s'a întrunit sub preşedinţia d-lui Pătrăşcanu împărţindu-se atribuţiunile dintre noi, adică ce avem de susţinut fiecare. În acest sens eu am avut sarcina de a susţine:

Gh. Popp

ne punctul de vedere românesc privitor
la chestiile teritoriale.

Intrebare: Care erau sarcinile în
acest sens ale lui Lucrețiu Pătrășcanu?

Răspuns: D. Lucrețiu Pătrășcanu fi-
ind președintele delegației, i-a revenit
sarcina de a ridica o serie de proble-
me politice. In acest sens îmi aduc a-
minte că a ridicat problema dacă Româ-
nia contribue la războiul antihitle-
rist numai până la granițele ei vechi,
sau dacă trupele românești vor continua
lupta până la terminarea războiului:
aceasta deoarece dorința întregii noa-
stre delegații era ca noi să ducem lup-
ta numai până la vechile granițe ale
României.

Intrebare: Ce altă problemă a
mai ridicat Lucrețiu Pătrășcanu?

Răspuns: Îmi aduc aminte că d.
Pătrășcanu a ridicat chestiunea cât
timp va sta armata sovietică în Ro-
mânia. Aceasta pentrucă punctul de
vedere al delegației noastre era ca
după terminarea ostilităților trupele
sovietice să părăsească România.

Intrebare: Ce alte probleme a mai
ridicat Lucrețiu Pătrășcanu?

Gh. Popp

<u>Răspuns</u>: În momentan nu mi-aduc aminte de alte probleme. Acestea din răspunsul de mai sus au fost problemele ascultate.

Prezenta declarație o dau nesilit de nimeni și pentru care semnez propriu

10 Iunie 1952

Gh. Popp

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

~~314~~
~~315~~

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

7 Octombrie 1952 Orașul Aiud

Interogatoriul a început la ora 19,1o. Interogatoriul s'a terminat la ora 24,1o.

Eu, Lt.Col. SOLMUTIU IOAN, am interogat în calitate de anchetator

Numele: POP Pronumele: GHEORGHE

Anul, luna și ziua nașterii: 1883 Ianuarie 3. Locul nașterii Poiana Sărată "Trei Scaune".

Cetățenia română, Naționalitatea română.

Apartenența politică P.N.Ț. din ce an 19o4

Studii: Facultatea de drept din Budapesta și Viena

Profesia: avocat-ziarist. Ultimul loc de muncă și funcția Membru în delegația permanentă a P.N.T.

Ultimul domiciliu București Splaiul Unirii 5.

Situația familiară: căsătorit, fără copii., soția MARIA, de profesie institutoare.

Origina socială: mic burgheză tatăl notar comunal, 3o jugăre pământ.

Activitatea politică până în 1947: P.N.T. A participat la toate alegerile.

Decorații, distincții și premii guvernamentale: "Ordinul Ferdinand".

In ce armată a făcut serviciu, grad, funcție: In armata română, voluntar în 1916, sublocotenent asimilat.

Dacă a fost prizonier: nu.

Dacă a fost în străinătate, unde, când și în legătură cu ce: Budapesta-Viena 19o2; la studiu - Paris-Berna în propagandă în 1914, 1919; în 1929 Elveția, în 1929 în Italia; Polonia 1929; Finlanda, Estonia-Letonia 1929; Cehoslovacia 1932; Spania 1933.

Dacă a participat în bande, în organizații contra revoluționare: Grupul Zărnești - Insurecție armată.

./. ss/GH. POPP

Dacă a fost judecat,când,din ce cauze,de cine şi la ce pedepse a fost condamnat: lo ani temniţă grea pentru insurecţie armată în grupul Zărneşti. 316

Intrebare:

In ce împrejurări ai cunoscut dta pe LUCRETIU PATRASCANU?

Răspuns:

Am cunoscut pe dl.LUCRETIU PATRASCANU în 1944 cam în lunile Aprilie-Mai în calitatea mea de fruntaş al P.N.T. având diverse legături şi discuţii politice în perioada războiului,el fiind un fruntaş comunist intelectual-avocat.

In diverse acţiuni politice şi împrejurări diferite, datorită situaţiei politice de atunci LUCRETIU PATRASCANU a avut mai dinainte legături cu unii fruntaşi ai P.N.T. ca de exemplu dl.MANIU.Relaţiile dintre P.N.T. şi dl.LUCRETIU PATRASCANU au devenit mai apropiate în epoca 23 August 1944 şi după 23 August 1944.

Intrebare:

Ce relaţii s'au stabilit între conducătorii PN.T. şi LUCRETIU PATRASCANU în perioada războiului.

Răspuns:

După ce apărea evident că România a pierdut războiul şi prezenţa armatelor sovietice în România era inevitabilă, noi am căutat o ieşire din această situaţie prin crearea unei legături cu Cairo cu anglo-americani pe plan extern, iar pe plan intern dându-ne seama de rolul ce urma să-l joace P.C.R. şi muncitorimea română după oliberarea ţării de către armatele sovietice,ne-am îndreptat atenţia şi spre P.C.R. respectiv dl.LUCRETIU PATRASCANU ca un comunist cunoscut,intelectural-avocat şi cu vechi legături cu noi fruntaşi P.N.T.

Toate legăturile mai apropiate ale lui LUCRETIU PATRASCANU cu PNT erau ţinute prin dl.IULIU MANIU,care era în contact cu LUCRETIU PATRASCANU.

Aranjamentele şi combinaţiile concrete din această perioadă eu nu le cunosc,cunosc doar legăturile aranjate cari s'au stabilit cu el şi cari au fost cele de mai sus.

Intrebare:

In ce împrejurări ai lucrat dta cu LUCRETIU PATRASCANU?

Răspuns:

Imediat după lovitura de stat dela 23 August 1944,

./. ss/GH.POPP

am fost chemat de dl.MANIU care mi-a comunicat că voi pleca la Moscova în delegația de armistițiu condusă de dl. 317
LUCREȚIU PATRASCANU.

Intrebare:

Din cine era compusă delegația de armistițiu.

Răspuns:

Delegația de armistițiu a fost formată de GRIGORE NICULESCU BUZESTI, având ca președinte pe dl. PATRASCANU și membrii pe ION CRISTU, general DAMACEANU, lt.col.FOCSANEANU, CONSTANTIN VISOIANU, BARBU STIRBEI și eu.

Intrebare:

Care era rolul dumitale în comisia de armistițiu?

Răspuns:

După ce noi am sosit la Moscova și după ce ni s'a înmânat proectul textului de armistițiu, delegația noastră s'a întrunit sub președenția dlui LUCREȚIU PATRASCANU și am convenit în deplină înțelegere ce avem fiecare de susținut față de proectul de text înmânat.

In acest sens eu am avut sarcina de a susține punctul nostru de vedere privitor la chestiile teritoriale.

Intrebare:

Cari erau problemele pe cari era să le susțină PATRASCANU?

Răspuns:

Punctul său de vedere precum și al întregii delegații era ca România să contribuie la războiul antihitlerist numai până la vechile granițe ale României și nu până la complecta lichidare a hitlerismului. Acest lucru l'am stabilit între noi înainte de a începe tratativele de armistițiu, în opoziție cu punctul de vedere sovietic care era ca armatele românești și în general România să contribuie la războiul antihitlerist până la complecta nimicire a hitlerismului.

Această înțelegere și dorință a delegației noastre a fost susținută de LUCREȚIU PATRASCANU în planul ședinței de armistițiu.

Noi consideram că cu toate că România a pierdut războiul în fața Uniunei Sovietice, totuși după terminarea războiului pentru interior și orice eventualitate, e bine să avem o armată puternică în forma și cu cadrele care se formaseră deja atât înainte, cât și în timpul războiului.

ss/GH.POPP

./.

Cu toate că dl.LUCREŢIU PATRASCANU a căutat a obţine acest lucru, ână la urmă nu a reuşit.

Intrebare:

Ce alte probleme a mai ridicat LUCREŢIU PATRASCANU?

Răspuns:

Punctul de vedere al dlui PATRASCANU precum şi a întregei noastre delegaţii era ca imediat după terminarea ostilităţilor armatele sovietice să părăsească ţara. Acest lucru l'am stabilit cu toţii împreună înainte, de a începe tratativele de armistiţiu.

Această dorinţă a întregei noastre delegaţii a fost susţinută de dl.LUCREŢIU PATRASCANU.

Intrebare:

Cari erau vederile dvoastră a conducătorilor P.N.T. în ulterioara desvoltare politică a României.

Răspuns:

Noi ne dădeam seama că prezenţa armatelor sovietice în România va da posibilităţi largi de afirmare politică maselor largi populare, conduse de P.C.R., ceace va împinge serios înapoiu, ba chiar va duce la complecta scoatere din viaţa politică a ţării, partidele burgheziei româneşti care au guvernat ţară în răstimpul 1918-1944. Lucru care dealtfel s'a petrecut întocmai, contrar intereselor noastre politice.

Dl.LUCREŢIU PATRASCANU era singurul fruntaş comunist apropiat de noi a cărui politică corespundea vederilor şi intereselor noastre politice. Acţiunile şi atitudinea sa naţionalistă a fost primită de noi cu simpatie şi satisfacţie.

Acest proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine, cuvânt cu cuvânt şi corespunde întocmai celor declarate de mine.

Anchetator:
Lt.col.de Securitate
I.Soltuţiu

Semnătura:
ss/GH.POPP

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

(318)
~~318~~
~~319~~

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestat POP GHEORGHE, născut la 3 Ianuarie 1883 în com. Poiana Sărată-Trei Scaune, fost ziarist, condamnat la 2o ani, cu ultimul domiciliu str. Splaiul Unirii Nr. 5 Buc.

9 Martie 1953, Buc.

Interog. a început la ora 11,3o
" s'a terminat " 14

Intrebare

Când și prin cine ai cunoscut dta pe LUCREȚIU PATRASCANU?

Răspuns

Am cunoscut pe LUCREȚIU PATRASCANU în vara anului 1944, prin IULIU MANIU.

Intrebare

Arată dta locul unde ai cunoscut pe LUCREȚIU PATRASCANU.

Răspuns

Pe LUCREȚIU PATRASCANU l-am cunoscut în locuința lui EMIL GHILEZAN (fruntaș PNȚ). Locuința lui GHILEZAN se găsea în clădirea Băncii Ardelene.

Intrebare

Cum a ajuns LUCREȚIU PATRASCANU în locuința lui GHILEZAN?

Răspuns

Nu-mi aduc aminte cum a venit PATRASCANU la întâlnire. Cu o zi înainte de întâlnire, IULIU MANIU mi-a spus că îl va întâlni pe PATRASCANU fruntaș al PCR-ului, cu care ocazie mi-a spus să vin și eu la întrevedere pentru a mă pune în legătură cu PATRASCANU. In ziua întâlnirii IULIU MANIU, mi-a dat telefon, comunicându-mi să vin că PATRASCANU a sosit.

Intrebare

Arată dta împrejurările în care ai ajuns în locuința lui GHILEZAN și pe cine ai găsit acolo?

./. ss/GH. POP

Răspuns

In urma telefonului primit m'am dus pe jos la locuinţa lui GHILEZAN, unde se găsea IULIU MANIU şi LUCREŢIU PATRAŞCANU. La intrare m'a întâmpinat Dr. VIRGIL SOLOMON, care mi-a spus că PATRASCANU este acolo şi m'a pregătit să intru în cabinetul lui IULIU MANIU. IULIU MANIU a făcut prezentarea noastră şi mi-a spus că PATRASCANU este persoana care reprezintă PCR-ulx cu care vom face acţiune comună pentru răsturnarea guvernului ANTONESCU.

Intrebare

Arată dta ce probleme politice şi tactice s'au discutat la această consfătuire?

Răspuns

Am asistat la consfătuire câteva minute după care am părăsit camera. Stiu dela MANIU că subiectul consfătuirii a fost o acţiune comună în scopul de a răsturna guvernul ANTONESCU şi de a scoate România din război.

Intrebare

Dece a fost necesar ca dta să fi pus în contact cu PATRASCANU.

Răspuns

Fiind secretarul general al partidului naţional-ţărănesc-MANIU, în cazul unei acţiuni de stradă contra guvernului ANTONESCU aş fi avut atribuţiunea de-a organiza această acţiune din partea PNŢ-ului.

Intrebare

Dece fel de acţiune era vorba şi practic cum trebuia dusă ?

Răspuns

Această acţiune urma să se desfăşoare în trei direcţii: 1) prin manifestaţii de stradă contra regimului ANTONESCU, 2) prin o acţiune de convingere pe lângă fostul rege Mihai, pentru a-l determina să schimbe guvernul 3) prin luare de contact prin comandanţi şi ofiţeri superiori din armată pentru ai câştiga în vederea încheerii armistiţiului.

In legătură cu răsturnarea xregimului ANTONESCU, PATRASCANU a cerut lui MANIU grăbirea acţiunei pentru răsturnarea lui ANTONESCU. IULIU MANIU a declarat că partidul naţional ţărănesc este gata să facă această acţiune de stradă şi că poate pune în mişcare oricând o mulţime de 10.000 oameni în acest scop, cerând lui PATRASCANU să ia angajamentul de a face acelaş lucru din partea Partidului Comunist.

./. ss/GH.POP

PATRASCANU s'a declarat gata de a face acest lucru şi de-a ridica din partea Partidului 20.000 oameni în vederea manifestaţiei. Dar mai târziu când a urmat să dea un răspuns definitiv el a revenit asupra promisiunei, spunând că o acţiune de acest fel ar putea să ceară jertfe prea mari de vieţi omeneşti din partea muncitorimii. In acest fel acţiunea de stradă plănuită a fost părăsită şi s'a căutat alte metode pentru răsturnarea guvernului ANTONESCU, de care eu nu am cunoştinţă.

<u>Intrebare</u>

Când şi unde ai mai întâlnit dta pe LUCREŢIU PATRASCANU?

<u>Răspuns</u>

Până la 23 August, l-am întâlnit de două sau trei ori la IULIU MANIU în str. Schitu Măgureanu Nr. 16. Cu PATRASCANU de aceste date n'am discutat nimic important, decât câteva cuvinte, el se retrăgea în birou cu MANIU unde discutau împreună.

<u>Intrebare</u>

Când l-ai întâlnit la IULIU MANIU pe PATRASCANU, ziua sau noaptea?

<u>Răspuns</u>

De fiecare dată l-am văzut ziua pe PATRASCANU în casa lui MANIU.

<u>Intrebare</u>

Unde locuia PATRASCANU în vremea acea şi cum putea veni ziua la IULIU MANIU.

<u>Răspuns</u>

Nu cunosc unde locuia PATRASCANU, ştiu că se afla la Bucureşti, venit dela Poiana Ţapului unde avea domiciliu obligatoriu şi de unde fugise fără ştiinţa autorităţilor. Cu toate că locuinţa lui MANIU era supravegheată de trei sau patru agenţi ai siguranţei zilnic, PATRASCANU venea ziua la IULIU MANIU.

<u>Intrebare</u>

Arată dta ce asigurări i-a dat PATRASCANU lui IULIU MANIU în legătură cu activitatea politică comună după 23 August 1944?

<u>Răspuns</u>

N'am cunoştinţă de asigurările date de PATRASCANU lui MANIU şi nici de activitatea comună dusă de aceştia.

<u>Intrebare</u>

Ce întâlniri ai avut dta cu PATRASCANU după 23 August 1944.

<u>Răspuns</u>

După 23 August, am întâlnit pe LUCREŢIU PATRASCANU, întâi cu ocazia călătoriei noastre la Moscova şi pe urmă nu l-am mai întâlnit decât după numirea mea în guvernul SANATESCU (Noembrie 1944) şi în continuare în guvernul RADESCU, adică până la 6 Martie 1945.

<u>Intrebare</u>

Arată dta ce discuţii politice ai avut cu PATRASCANU în perioada arătată mai sus?

<u>Răspuns</u>

L-am întâlnit pe LUCREŢIU PATRASCANU cu ocazia şedinţelor Consiliului de Miniştrii. Inainte şi după şedinţe schimbam cu PATRASCANU câteva cuvinte despre evenimentele în curs, s'au despre unele proecte care se discutau în Consiliul de Miniştri. Cu prilejul acestor discuţii PATRASCANU mi-a făcut aluzie la o colaborare între PNT-Maniu şi el (PATRASCANU). La aluziile făcute de PATRASCANU, eu n'am reacţionat, deşi faţă de el i-am spus că da, ar fi bună o colaborare.

După ce am citit procesul verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că este exact, susţin şi semnez.

Anchetat:
ss/GH POPP

Anchetator
Lt.Maj.T.Staicu

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestat POP GHEORGHE,născut la 3 Ianuarie 1883 în com.Poiana Sărată Jud.Trei Scaune,de profesiune fost ziarist, cu ultimul domiciliu str.Splaiul Unirii Nr.5 Buc.

12 Martie 1953,Buc.
Interog.a început la ora 10,5
" s'a terminat " 13

Intrebare

Arată dta cum s'a format guvernul de bloc în August 1944?

Răspuns

După știrile mele,fostul rege Mihai a dorit încă înainte de 23 August,ca viitorul guvern după răsturnarea lui ANTONESCU să fie un guvern civil prezidat de IULIU MANIU. IULIU MANIU a fost însă de părere ca primul guvern după răsturnarea lui ANTONESCU să fie un guvern compus din militari, întrucât încheierea armistițiului este un act de natură militară și deci este indicat să fie semnat de un guvern de militari.Fostul rege MIHAI și-a manifestat nemulțumirea pentru acest refuz a lui MANIU și a cerut lui MIHAI POPOVICI ca să convingă pe MANIU să primească președenția acestui guvern. MIHAI POPOVICI a reușit să-l convingă pe MANIU ca să primească conform dorinței regelui.

Cu toate acestea în seara de 23 August,când după arestarea lui ANTONESCU s'a anunțat formarea noului guvern, am avut surpriza să aflăm că noul guvern,este un guvern de militari,prezidat de generalul SANATESCU,în care au intrat și câte un reprezentant al celor patru partide.

Intrebare

Când și în ce împrejurări ai aflat dta că fostul rege îl delegase pe MANIU cu formarea guvernului după 23 August?

Răspuns

Am aflat acestea cu puține zile înainte de 23 August,dela AUREL LEUCUTIA, și Dr.VIRGIL SOLOMON,care erau în contact permanent cu IULIU MANIU.

./. ss/GH.POPP

Intrebare

Arată dta cum s'a ajuns la participarea reprezentanţilor celor patru partide la primul guvern?

Răspuns

In luna Mai 1944 IULIU MANIU mi-a comunicat că cele trei mari puteri ne cer ca încă înainte de răsturnarea lui ANTONESCU cele patru partide, adică PNT, PNL, PSD şi PCR să convie asupra unei baze principiale comune cu privire la răsturnarea lui ANTONESCU şi la directivele politice pe care le va urma noul guvern. Intre acestea erau răsturnarea lui ANTONESCU eşirea din războiu a României şi încheerea unui armistiţiu şi instaurarea unui regim de libertăţi politice şi de guvernare democratică.

Intrebare

Ce pregătiri s'au făcut în vederea colaborării celor patru partide?

Răspuns

In luna Mai 1944, am convocat pe reprezentanţii celor patru partide în locuinţa mea din str. Negru Vodă, unde au început discuţiile cu privire la bazele viitoarei guvernări.

Discuţiile au continuat în alte patru cinci şedinţe ţinute la ZAMFIRESCU, HUDITA şi la mine.

Intrebare

Cine a participat la consfătuiri şi ce anume s'a discutat?

Răspuns

Din partea partidului liberal a fost BEBE BRATIANU şi ZAMFIRESCU. Din partea PNT-ului IOAN HUDITA şi cu mine. Nu-mi aduc aminte de reprezentanţii PSD-ului şi al PCR. Cu prilejul şedinţelor s'a căzut de acord asupra răsturnării regimului lui ANTONESCU, asupra eşirii din războiu a României şi asupra instaurării unui regim de libertăţi politice şi democratice.

Intrebare

Ce participare ai avut dta în actul dela 23 Aug. 1944?

Răspuns

N'am avut nici-o participare directă.

Intrebare

Ce participare ai avut indirectă?

Răspuns

Stiu că MANIU a avut în timpul războiului un aparat radio TFF cu care purta corespondenţă cu englezii dela Cairo.

./. ss/GH. POPP

Prin acest aparat MANIU transmitea informaţiuni politice şi primea dela englezi instrucţiuni. Nu i-am dat un tânăr de încredere, IOAN VISA care făcea cifrarea şi descifrarea materialului primit dela englezi. IOAN VISA împreună cu RICA GEORGESCU şi alte câteva persoane au fost arestaţi de Poliţia lui ANTONESCU şi daţi în judecată. Inainte de judecarea procesului, MANIU a comunicat lui ANTONESCU că dacă procesul va fi judecat el, MANIU, se va prezenta în faţa instanţei şi va declara că el este autorul telegramelor şi deci principalul vinovat, e el nu cei arestaţi care nu au fost decât ajutoarele sale. ANTONESCU impresionat de această comunicare a oprit judecarea procesului.

Intrebare

Arată dta activitatea şi cârdăşia lui PATRASCANU cu MANIU în această perioadă, arătată mai sus?

Răspuns

Ştiu numai atât că PATRASCANU în calitate de reprezentant al Partidului comunist se întâlnea cu MANIU destul de des. Nu ştiu ce discutau concret.

Intrebare

Ce cunoşti dta despre înţelegerea dintre MANIU şi PATRASCANU în formarea guvernului de bloc după 23 August 1944.

Răspuns

Nu cunosc nimica.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, susţin şi semnez.

Anchetat
ss/GH. POPP

Anchetator:
Lt. Maj. T. Staicu

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

325
326

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestat POP GHEORGHE, născut la 3 Ian. 1883 în com. Poiana Sărată Jud. Trei Scaune, fost ziarist, cu ultimul domiciliu Splaiul Unirii Nr. 5 Buc.

13 Martie 1953, Buc.
Interog. a început la ora 9,15
" s'a terminat " 12,30

Intrebare
Când și prin cine ai cunoscut dta pe HERBERT ZILBER - BELU?

Răspuns
Am cunoscut pe H. ZILBER în toamna anului 1944, la CEC, unde am fost numit atunci membru în consiliul de administrație. ZILBER mi-a fost prezentat de directorul general al CEC-ului TOMOLOVEANU, în localul CEC-ului.

Intrebare
De cine a fost numit ZILBER în această funcție?

Răspuns
Nu am cunoștință de cine a fost numit ZILBER?

Intrebare
Ce legături ai avut dta cu ZILBER și cât timp ai lucrat împreună cu el la CEC.

Răspuns
Am fost membru în consiliul de administrație al CEC începând din toamna anului 1944, până în primăvara anului 1947 când am fost scos din consiliu.

Legătura mea cu ZILBER a fost oficială, cu calitatea pe care o are membrii aceluiași consiliu. Discutam cu dânsul ca și cu restul, cererile de împrumuturi care se prezentau în ședințele Consiliului.

Intrebare
Arată dta conversațiile politice avute cu ZILBER?

Răspuns
N'am avut cu HERBERT ZILBER discuții cu caracter politic, decât chestiuni fără importanță de care nu-mi mai
./. ss/GH. POPP

aduc aminte.

Intrebare

Ce ai discutat cu ZILBER în legătură cu atitudinea lui PATRASCANU față de PNT-MANIU și față de burghezie.

Răspuns

In cursul discuțiilor mele cu ZILBER,acesta mi-a spus că PATRASCANU este de părere că ar trebui să se ajungă la un acord de colaborare al Partidului Comunist cu partidele burgheze.Nu mi-a precizat însă în ce consta această colaborare.

Intrebare

Ce ai răspuns dta la cele spuse de ZILBER?

Răspuns

Eu nu am răspuns nimic,așteptând ca ZILBER să-mi dea amănunte.

Intrebare

Partidul național țărănesc era interesat într'o colaborare cu Partidul Comunist după 23 August?

Răspuns

Da,era interesat,dacă colaborarea s'ar fi putut realiza în condițiuni mai bune decât acele din timpul guvernării ce avusese loc până la 6 Martie 1945.

Intrebare

In afară de PATRASCANU și ZILBER mai era cineva din Partidul Comunist pentru o colaborare cu PNT-ul.

Răspuns

Nu cunosc pe nimeni,am auzit că PATRASCANU avea în jurul său un grup de tineri intelectuali care îl urma în politica sa.

Intrebare

Dela cine ai auzit dta de grupul de tineri a lui PATRASCANU?

Răspuns

Acest lucru l-am auzit în cadrul partidului național țărănesc.Nu-mi aduc aminte dela cine anume am aflat de acest lucru.

Intrebare

Ancheta îți cere să fi sincer și să arăți legăturile secrete avute de PATRASCANU după 6 Martie 1945 cu IULIU MANIU prin NICULESCU BUZESTI și PICHI POGONEANU?

Răspuns

Nu am nicio cunoștință de legăturile secrete dintre PATRASCANU și MANIU.

./. ss/GH POPP

Intrebare

Unde te aflai dta în vara anului 1945, în timpul crizei constituționale?

Răspuns

Majoritatea timpului am stat în București, în afară de o lună (Iulie) când am stat în orașul Stalin.

Intrebare

Arată dta discuțiile avute cu ZILBER în vremea crizei constituționale.

Răspuns

N'am avut nicio discuție cu ZILBER, în legătură cu evenimentele importante din vremea aceia.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, susțin și semnez.

Anchetat
ss/GH. POPP

Anchetator
LT!Maj. Staicu T.

328

329

15 Noembrie 1951

16. XI. 951
Rog să se aprobe arestarea lui Schipor Mihai fiind necesar pt stabilirea activității lui Pătrășcanu din anul 1942 când acesta din urmă avea domiciliul obligator la Poiana Țapului.

17 XI 951
Propunem reținerea lui [illegible]

N O T A

Numitul SCHIPOR MIHAI, fost lt.colonel de jandarmi, şi comandant al Leg.de Jand.Prahova, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str.Grigore Alexandri nr.92, funcţionând în calitatea arătată în Iunie 1942 (în perioada când LUCRETIU PATRASCANU a obţinut o aprobare de deplasare la Bucureşti), poate da relaţiuni asupra faptului dacă PATRASCANU a folosit această aprobare de deplasare.-

19 XI 951
Aprob reținerea lui Schipor Mihai

Deasemeni, susnumitul, în calitatea pe care a avut-o, poate da relaţiuni asupra filării şi supravegherii lui LUCRETIU PATRASCANU, în timpul domiciliului obligator al acestuia la Poiana Tapului şi poate indica unde se află rapoartele de supraveghere.-

In acest scop, propunem arestarea susnumitului.-

15 XI 951
Rog să se aprobe reținerea numitului Schipor Mihail.

LT.MAJOR DE SECURITATE

S.Siegler

CM.

24/II

D E C L A R A T I E

Subsemnatul SCHIPOR MIHAIL, pensionar, general maior rezervă, cu ultimul domiciliu în str. Grigore Alexandrescu nr.92, Raionul Stalin - Bucureşti, declar următoarele:

Intrebare:

In perioada când LUCRETIU PATRASCANU locuia în domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului Prahova, l-aţi supravegheat cu echipa de agenţi secreţi ai legiunei şi care a fost rezultatul acestei supravegheri?

Răspuns:

LUCRETIU PATRASCANU cu domiciliul obligatoriu la Poiana Tapului, a fost găsit la luarea comenzii legiunei de către subsemnatul. Acesta era dat în supraveghere şefului de post din Poiana Tapului. Agenţi informatori acoperiţi nu s'au trimis special pentru supraveghere şi în notele informative pe cari le dădeau aceia care se duceau pe Valea Prahovei şi treceau şi prin comuna P.Tapului treceau câteodată că LUCRETIU PATRASCANU se găsea la domiciliul său obligatoriu, însă nu se duceau special pentru el. Acesta obţinea adesea permisiunea de a pleca la Bucureşti, permisiune ce se dădea de I.G.J. şi care se comunica de aceştia postului de jandarmi şi uneori se obţinea aprobări printre alte persoane care aduceau aprobarea şi pleca fără a şti şeful de post. A fost un caz când eram eu comandant, I.G.J. Serv. Jandarmi a sancţionat pe şeful de post. Eu personal l-am văzut o singură dată pe LUCRETIU PATRASCANU, când a fost cerut de Siguranţa Generală la Bucureşti şi atunci a trecut pela legiune, l-am cunoscut şi a cerut permisiunea să-l însoţească jandarmul cu care plecase cu maşina din P.Tapului şi care era dela post, lucru ce i-am aprobat şi a plecat imediat, nu a stat decât lo minute. Nu a fost supraveghiat de agent special dat de legiunea de jandarmi.-

Intrebare:

Dacă în Postul de Jand. P. Tapului, funcţiona vre'un agent secret?

Răspuns:

Nu funcţiona nici un agent secret special şi toate supravegherile erau făcute de către şeful de post şi jandarmi

din subordinea Postului de Jandarmi nu i se aloca nici un fond pentru urmărirea lui LUCRETIU PATRASCANU. Tin să precizez că supravegherea lui LUCRETIU PATRASCANU se făcea direct prin postul de jandarmi de către I.G.J.,legiunea lua cunoştinţă de plecarea lui prin rapoarte date de post şi acestea nu în mod regulat.-

Seful de post era în termeni foarte buni cu LUCRETIU PATRASCANU.-

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau,o susţin şi o semnez.-

ss.Schipor Gh.Mihail

26 Noembrie 1951.-

Declarație.

Subsemnatul Schipor Gh. Mihail pensionar General maior rezervă cu ultimul domiciliu în Str. Grigore Alexandrescu Nr. 92 Raionul Stalin București declar următoarele:

Întrebare: În perioada când Lucrețiu Pătrășcanu locuia în domiciliu obligatoriu la Poiana Țapului, l-ați supravegheat cu echipa de agenți secreți ai legiunii și care a fost rezultatul acestei supravegheri.

Răspuns: Lucrețiu Pătrășcanu cu domiciliu obligatoriu la Poiana Țapului a fost găsit la luarea conducerii legiunii de către subsemnatul. Acesta era dat în supravegherea șefului de post din Poiana Țapului. Agenți informatori acoperiți nu s-au trimis special pentru supraveghere și în notele informative pe care le dădeau aceia cari se duceau pe valea Prahovei și treceau și prin comuna Poiana Țapului treceau câteodată că Lucrețiu Pătrășcanu se găsea la domiciliul său obligatoriu, fără se duceau special pentru el. Acesta obținea adesea permisiunea de a pleca la București, permisiune ce i se dădea de I.G.J. și care se comunica de aceștia postului de Jandarmi și uneori se obținea aprobări prin alte persoane care aduceau aprobarea și pleca fără a ști șeful de post; a fost un caz, când eram eu comandant, I.G.J. Gen. Jandarmi a sancționat pe

Schipor Mihail

șeful de post. Eu personal l-am văzut o singură dată pe Lucreția Pătrășcanu, când a fost cerut de Siguranța Generală la București și atunci a trecut pe la legiune, l-am cunoscut și a cerut permisiunea să-l ia într-însul jandarmul cu care pleca cu mașina din Poiana Țapului și care era de la post, lucru ce i l-am aprobat și a plecat imediat, nu a stat decât 10 minute. Nu a fost supravegheat de agent special dat de legiunea de jandarmi.

Întrebare: Dacă în postul de jand. Poiana Țapului funcționa vreun agent secret.

Răspuns: Nu funcționa niciun agent secret special și toate supravegherile erau făcute de către șeful de post și jandarmi din subordinea postului de jandarmi nu i se aloca nici un fond pentru urmărirea lui Lucreția Pătrășcanu.

Țin să precizez că supravegherea lui Lucreția Pătrășcanu se făcea direct prin postul de jandarmi de către I.J.J., legiunea lua cunoștință de plecarea lui prin rapoarte date de post și acestea nu în mod regulat.

Șeful de post era în termeni foarte buni cu Lucreția Pătrășcanu.

Aceasta îmi este declarația pe care o dau, o susțin și o semnez –

Filipov M. Anibal

Declarație

Subsemnatul Schipor Gh. Mihail general maior rezervă pensionar născut în anul 1893 luna August ziua 13 în orașul Galați fiul lui Gheorghe (+) și al Elenei (+) absolvent a 7 clase liceu, în trecut nu am făcut nici un fel de politică și nici în prezent nu am fost înscris în nici un partid politic.
Nu am nici o avere și nici nu am avut vreo dată.
Căsătorit cu Maria Blaga, având un copil în vârstă de 25 ani (în prezent căsătorită cu căpitanul Rocoșanu Mihail de la Geniu Constructor) posed buletinul populației Nr. 266773 eliberat de secția III-a Mil. Z.C.
Nu am fost condamnat ~~nu~~ ~~pedepsit~~ nici odată, cu ultimul domiciliu în ~~Bulevardul~~ Str. Gr. Alexandrescu Nr. 32 Raionul Stalin, la cele întrebate declar următoarele:

Întrebare: De la ce dată și până la ce dată ați funcționat la Leg. Jand. Craiova, în ce funcție și cu ce grad.

Răspuns: Am funcționat comandant al Leg. Jnd. Craiova de la data luna Iulie anul 1942 și până la data de 1 Oct. 1944. cu gradul de Locot. Colonel și pe data de 20 oct. 943. avansat Colonel.

Întrebare: Ce acțiuni ați întreprins în această perioadă împotriva mișcării muncitorești din acea regiune și împotriva comuniștilor și partizanilor ce acționau pe Valea Jiului.

Schipor Mihail

Răspuns: În jurul datei de 20 august 1944 Inspectorul de poliție Stătilescu având informații asupra autorilor aruncării după linie a cisternelor de la trenuri și în urma raportării lor Dir. Gl. a Siguranței și I.G.J. i s'a dat autorizația de a convoca toți șefii de autorități polițienești inclusiv comandanții de legiuni de jandarmi din raza legiunii Brașov și Prahova în orașul Sinaia unde își avea reședința Inspect. Regional de poliție. Aceasta a făcut o expunere a situației precizând că are informații precise că autorii exploziilor s'au găsit pe Valea Timișului în munte la o distanță de 2-300 metri de șosea. S'a luat hotărârea ca a doua zi în zori să se facă o incursiune pentru prinderea indivizilor în cauză.

Subsemnatul m'am opus, obiectând că era deja ora înaintată ora 7 seara și afară ploua, nu puteam avea timp de concentrarea jandarmilor de la posturi ca în zorii zilei să poată acționa.

Inspectorul de poliție totuși a hotărât ca împreună cu polițiștii și cu comandantul legiunii jandarmi cu 100 jandarmi să execute acțiunea.

A doua zi au acționat și din informațiile ce le-am avut rezultă că s'a dat peste indivizii în cauză, cari însă au deschis focuri de arme și grenade, retrăgându-se dispărând în pădure, lăsând pe teren materialul explozibil ce-l întrebuințau la explozii, aceasta s'a mai soldat și cu rănirea unui polițist. În urma acestei acțiuni, am primit ordin de la I.G.J. a se întreprinde o nouă acțiune în munții din dreapta Timișului pentru găsirea autorilor provocării exploziilor la trenuri petroliere. S'a dat de I.G.J. 200 jandarmi, legiunea Prahova a concentrat de la posturile de jandarmi din [illegible]

cca 20-25 jandarmi, dându-se totodeauna și concursul postul de vânători de munte din Predeal. I.G.J. a trimis ca delegat al acestei acțiuni pe Col. Mateescu Matei Inspectorul Inspect. Jandarmi Brașov. Subsemnatul m-am dus și eu la Predeal și apoi la Timiș făcând parte din comandamentul acestei acțiuni. S'a făcut un plan de acțiune și pe ziua de 23 August 1944 la orele 7 a început acțiunea; cercetând pădurea și munții până spre la orele 18, când s'au retras patrulele raportând toate negativ, nu s'a întâlnit nimica și nu s'a făcut uz de arme. Situația s'a raportat și I.G.J.-

2) Prin luna August 1943 s'a lansat dintr-un avion sovietic 10 parașutiști și circa 100 Kgr. dinamită și fitil. Din declarațiile luate parașutiștilor reiese că avionul avea direcția conductei de petrol Ploești-Giurgiu, însă din cauza timpului nefavorabil vânt puternic și ploaie s'a greșit drumul și ne mai putându-se avionul menține cu greutatea ce o avea, pilotul a hotărât lansarea materialului și a parașutiștilor timp în care se găsea deasupra comunei Cheia Jud. Prahova. Avionul s'a reîntors la baza de plecare și parașutiștii când s'a luminat de ziua au început să coboare din râpele și munții unde căzuseră spre sat. Unul s'a dus la un țăran ce era pe câmp și l-a întrebat unde este postul de jandarmi și l-a dus la post. Șeful postului a raportat șefului legiunii; raportând și subsemnatul Inspect. Jud. Brașov și I.G.J. și plecând la fața locului. S'a concentrat 20 jandarmi de la posturile din apropiere și cu ajutorul și oamenilor din sat cari cunoșteau munții și văgăunele s'a cercetat terenul și s'a găsit materialul explozibil și parașutiștii cari s'au predat singuri de bună voie și unii au venit singuri la post ce au ieșit din alte direcții.-

S-au luat declarații sumare aici s-a primit ordin să fie trimiși imediat la I.G.J. urmând ca ei să fie anchetați împreună cu Marele Stat-Major. Le-am dat masă, ciorbă de cartofi și mămăligă cu brânză. S-a încărcat materialul într-o căruță și în alta s-au suit ei cu 2 jandarmi și parașutiștii pentru a prinde trenul ce pleca seara din Mânecii-Ungureni pentru Ploești. Pe la orele 21 am fost la Ploești, li s-a dat masă și au dormit într-un birou (camera-goliță). A doua zi au fost expediați cu o mașină la I.G.J. Din informațiile ce le-am avut s-a făcut cercetări și apoi au fost depuși la închisoarea Malmaison pe calea Plevnei; ce s-a mai făcut nu știu.—

3.) În anul 1943 am primit ordin fiind comandant legiunii Jand. Vâlcea dela Direcț. Gl. a Siguranței Statului să fie trimis la lagărul din Tg. Jiu muncitorul Teodorescu de la fabrica muniții Mărgineanu, suspect fiind comunist. Șeful postului primind ordinul, l-a luat chiar din atelier fără să-i mai dea posibilitatea să se ducă pe acasă, locuința fiind chiar în incinta fabricii. Venind la legiune i-am comunicat de ce este chemat și că a doua zi urmează să plece la Tg. Jiu. Atunci m-a rugat să-i dau voie să se ducă până acasă să-și ia rufe și așternut. După ce mi-a dat toate asigurările că se prezintă a doua zi la ora 6, i-am dat drumul pe răspunderea mea și a doua zi după cum îmi dăduse cuvântul s-a prezentat și a fost trimis la Tg. Jiu. L-am întâlnit acum un an și mi-a mulțumit pentru felul cum m-am comportat.—

Aceasta îmi este declarația pe care o dau în scris și o semnez.—

Schipor Gh. Mihail

23 Noembrie 1951.

D E C L A R A T I E

Subsemnatul SCHIPOR GH.MIHAIL,general maior de rezervă, pensionar,născut în anul 1893 luna August ziua 13,în orașul Galați,fiul lui Gheorghe (+) și al Elenei (+),absolvent a 7 clase liceu,în trecut nu am făcut nici un fel de politică și nici în prezent,nu am fost înscris în nici un partid politic.

Nu am nici o avere și nici nu am avut vre'odată.Căsătorit cu Maria Blaga,având un copil în vârstă de 25 ani (în prezent căsătorită cu căpitanul ROCSOVEANU MIHAIL dela Serviciul Construcții),posed biroul populației nr.26773 eliberat de secția III Miliție.Nu am fost condamnat sau judecat niciodată,cu ultimul domiciliu în București str.Grigore Alexandrescu nr.92,Raionul Stalin,la cele întrebate declar următoarele:

Intrebare:

Dela ce dată și până la ce dată ați funcționat la Leg. Jand.Prahova,în ce funcție și cu ce grad?

Răspuns:

Am funcționat comandant al Leg.Jand.Prahova dela data: luna Iulie anul 1942 și până la data de 1 Octombrie 1944,cu gradul de lt.colonel și pe data de 2o Oct.1943,avansat colonel.

Intrebare:

Ce acțiuni ați întreprins în această perioadă împotriva mișcării muncitorești din acea regiune și împotriva parașutiștilor și partizanilor ce acționau pe Valea Prahovei?

Răspuns:

In jurul datei de 2o August 1944,Inspectorul de poliție STRATILESCU având informații asupra autorilor aruncării după linie a cisternelor dela trenuri și în urma raportării lor,Dir. G-rală a Siguranței și I.G.J.i s'a dat autorizația de a convoca toți șefii de autorități polițienești,inclusiv comandanți de legiuni de jandarmi din raza legiunei Brașov și Prahova,în orașul Sinaia unde își avea reședința Insp.Regional de Poliție. Acesta a făcut o expunere a situației precizând că are informații precise că autorii exploziilor s'ar găsi pe Valea Timișului în munte la o distanță de 2-3oo metri de șosea.S'a luat

./.

 29 335 336

hotărârea ca a doua zi în zori să se facă o incursiune pentru prinderea indivizilor în cauză.-

Subsemnatul m'am opus, obiectând că era deja ora înaintată ora 7 seara şi afară ploua, nu puteam avea timp de concentrarea jandarmilor dela posturi ca în zorii zilei să poată acţiona.

Inspectorul I de Poliţie totuşi a hotărât ca împreună cu poliţiştii şi cu comandantul Legiunei Jandarmi cu loo jandarmi să execute acţiunea.-

A doua zi au acţionat şi din informaţiile ce le-am avut, rezultă că s'a dat peste indivizii în cauză, cari însă au deschis focuri de armă şi grenade, retrăgându-se dispărând în pădure, lăsând pe tren materialul explosibil ce-l întrebuinţau la explozii, aceasta s'a mai soldat şi cu rănirea unui poliţist. In urma acestei acţiuni am primit ordin dela I.G.J.a se întreprinde o nouă acţiune în munţii din dreapta Timişului pentru găsirea autorilor provocării exploziilor la trenuri petrolifere. S'a dat de I.G.J.2oo jandarmi, legiunea Prahova a concentrat dela posturile de jandarmi din apropiere circa 2o-25 jandarmi, dându-şi totodată şi concursul batal. de vânători de munte din Predeal. I.G.J.a trimis comandant al acestei acţiuni pe col. MATEESCU MATEI Inspectorul Inspectoratului Jandarmi Bucureşti. Subsemnatul m'am dus şi eu la Predeal şi apoi la Timiş, făcând parte din comandamentul acestei acţiuni. S'a făcut un plan de acţiune şi pe ziua de 23 August 1944, la orele 7 a început acţiunea; cercetând pădurea şi munţii până seara la orele 18, când s'au retras patrulele raportând toate negativ, nu s'a întâlnit nimica şi nu s'a făcut uz de armă. Situaţia s'a raportat la I.G.J.-

2). Prin luna August 1943, s'a lansat dintr'un avion sovietic lo paraşutişti şi circa loo kgr. dinamită şi fitil. Din declaraţiile luate paraşutiştilor reieşea că avionul avea direcţia conductei de petrol Bucureşti-Giurgiu, însă din cauza timpului nefavorabil vânt puternic şi ploaie s'a greşit drumul şi nemai putându-se avionul menţine cu greutatea ce o avea, pilotul a hotărât lansarea materialului şi a paraşutiştilor timp în care se găseau deasupra comunei Cheia jud. Prahova. Avionul s'a reîntors la baza de plecare şi paraşutiştii când s'a luminat de ziuă au început să scoboare din râpele şi munţii unde căzuseră spre sat. Unul s'a dus la un ţăran ce era pe câmp şi la întrebat unde este postul de jandarmi şi l-a dus la post. Seful Postului a raportat cazul Legiunei, raportând şi subsemnatul Insp. Jand. Bucureşti şi I.G.J. şi plecând la faţa locului. S'a concentrat 2o jandarmi dela posturile din apropiere şi cu ajutorul şi al oamenilor din sat cari cunoşteau

munţii şi vâgăunele s'a cercetat terenul şi s'a găsit materialul explosibil şi paraşutiştii cari s'au predat singuri de bună voie şi unii au venit singuri la post ce au eşit din alte direcţii.- S'au luat declaraţii sumare căci s'a primit ordin să fie trimişi imediat la I.G.J.urmând ca ei să facă ancheta împreună cu Marele Stat Major.Le-am dat masa,ciorbă de cartofi şi mămăligă cu brânză.S'a încărcat materialul într'o căruţă şi în alta m'am suit eu cu 2 jandarmi şi paraşutiştii pentru a prinde trenul ce pleca seara dih Măneci-Ungureni pentru Ploeşti.Pela orele 21,am fost la Ploeşti,li s'a dat masa şi au dormit într'un birou (cameră golită).A doua zi au fost expediaţi cu o maşină la I.G.J.Din informaţiile ce le-am avut s'a făcut cercetări şi apoi au fost depuşi la închisoarea Malmezon pe Calea Plevnei,ce s'a mai făcut nu ştiu.-

3). In anul 1943 am primit ordin,fiind comandant al Legiunei Jand.Prahova din partea Direcţiei Generale a Siguranţei Statului să fie trimis la lagărul din Tg.Jiu meseriaşul TEODORESCU dela fabrica muniţiuni Mărgineanca,simpatizant comunist. Seful postului primind ordinul,l-a luat chiar din ateliere fără să-i mai dea posibilitatea să se ducă pe acasă,locuinţa fiind chiar în incinta fabricii.Venind la Legiune i-am comunicat dece este chemat şi că a doua zi urmează să plece la Tg.Jiu.Atunci m'a rugat să-i dau voie să se ducă până acasă şi să ia rufe şi o pătură.După ce mi-a dat toate asigurările că se prezintă a doua z zi la ora 6,i-am dat drumul pe răspunderea mea şi a doua zi după cum îşi dăduse cuvântul s'a prezentat şi a fost trimes la Tg.Jiu. L-am întâlnit acuma,un an şi mi-a mulţumit pentru felul cum m'am comportat.-

Aceasta îmi este declaraţia,pe care o dau,o susţin şi o semnez.-

ss.Schipor Gh.Mihail

23 Noembrie 1951.-

3 Decembrie 1951 337 338

RÉFERAT

Cercetând pe numiţii SCHIPOR MIHAIL şi IONESCU V. ALEXANDRU, ambii foşti comandanţi ai Legiunei de Jandarmi Prahova, între anii 1941-1944, în legătură cu problema specială a serviciului, aceştia au lămurit această chestiune, iar în continuare au fost cercetaţi şi despre activitatea ce au desfăşurat-o ei în calitatea ce au avut-o în acea perioadă, rezultatul este după cum urmează:

SCHIPOR MIHAIL, general maior în rezervă, pensionar, născut la 13 August 1893, în oraşul Galaţi, fiul lui Gheorghe şi al Elenei, fără avere, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Grigore Alexandrescu nr. 92, Raionul Stalin.-

Susnumitul până în anul 1947, a funcţionat în Inspectoratul Jandarmeriei. A fost scos la pensie cu gradul de general maior.-

Din luna Iulie 1942 şi până la data de 1 Oct. 1944, a funcţionat ca comandant al legiunei de jand. Prahova, în gradul de colonel.-

In această perioadă a urmărit problema muncitorească şi comunistă în Regiunea Prahova, printr'un birou special ce era format pe lângă Legiune.-

Acest birou de siguranţă, era încadrat şi cu 4-5 agenţi secreţi, ce erau recrutaţi din rândurile plotonierilor de jandarmi. Agenţii erau îmbrăcaţi civil, iar acest serviciu era compus din plotonierii TICA VASILE, POPESCU ION, POPESCU ŞTEFAN şi încă un plotonier pe care nu şi-l reaminteşte.-

Prin jurul datei de 2o August 1944, susnumitul împreună cu jandarmii legiunei, a luat parte la o acţiune comună cu Siguranţa din Ploeşti şi cu Leg. Jand. Braşov, pentru prinderea unui grup de partizani ce în acel timp aruncau în aer trenurile de petrol ce circulau pe Valea Prahovei spre Germania.-

Această acţiune au făcut-o cu un efectiv de aproximativ 5oo soldaţi jandarmi şi vânători de munte, dar rezulta-

tul a fost negativ,deoarece acest grup nu a fost prins.-

Susnumitul mai arată că prin anul 1943,s'au lansat cu parașutele dintr'un avion sovietic în jud.Prahova,circa lo partizani înarmați cu circa loo kgr.dinamită și armament,pentru a provoca diferite distrugeri mașinei de război germane.-

Numitul SCHIPOR MIHAIL fiind informat de această acțiune, a mobilizat tot efectivul Legiunei de Jandarmi și a făcut o acțiune de distrugere a acestei grupe prin învăluire,prinzându-i pe toți cei lo partizani împreună cu întregul lor armament

Acest grup a fost cercetat de către legiune și apoi a fost trimis cu întregul material la București,unde s'a continuat cercetările de către organele S.S.I.dela Marmezon din Calea Plevnei. Nu știe ce s'a făcut mai târziu cu acest grup de partizani

Tot în anul 1943,numitul SCHIPOR mai arată că a arestat pe un anume TEODORESCU muncitor dela fabrica de munițiuni Mărgineanca,fiind bănuit că desfășoară activitate comunistă,fapt ce după cercetare l-a trimis în lagărul Tg.Jiu.-

IONESCU ALEXANDRU,fost colonel de jandarmi,în prezent pensionar,născut la 22 Martie 1894,în comuna Calfa_Tulcea,fiul lui Vasile și Constantina,căsătorit,fără copii,avere posedă soția sa un apartament unde și locuiește pe str.Dragoș Vodă nr.5 București,Raionul 1 Mai.-

Susnumitul a funcționat în Jandarmerie până în anul 1945 dată când a fost trecut în rezervă și scos la pensie.-

Din Iulie 1942 și până în toamna anului 1943,a funcționa ca pretor pe lângă Corpul 5 Armată care acționa pe front,pe teritoriul U.R.S.S.

In această calitate,avea sub comanda sa și compania 55 poliție,care acționa pe teritoriu,împotriva partizanilor,activiștilor de partid,împotriva populației civile și a împiedica acțiunile de sabotaj.-

Susnumitul susține că în această perioadă Compania 55 Poliție a executat 2 cetățeni sovietici bănuiți că desfășurau activitate comunistă. Despre acest caz cunoaște și fostul serg maj.MARIUS CONSTANTINESCU,care era secretarul închisorii și locuește în București str.Ferentari nr.124.-

Tot în acel timp susnumitul a arestat,cercetat și trimis în fața instanțelor militare mai mulți cetățeni sovietici,care erau bănuiți că desfășoară activitate comunistă,de pactizare și de sabotaj a frontului româno-german.-

./.

La percheziţia domiciliară a susnumitului, s'a găsit una armă de vânătoare care s'a predat la magazia D.G.S.S.-

Această armă o deţinea ilegal, neavând nici un fel de acte.

S'a dispus prin Dir.III să li se anuleze pensiile ambilor reţinuţi.-

CONCLUZIUNI:

Din cele de mai sus rezultă că atât numitul SCHIPOR MIHAIL care a arestat 10 partizani, un muncitor şi a făcut şi incursiuni împotriva altui grup de partizani şi a organizat şi un birou de agenţi secreţi pe lângă Legiunea Prahova cât şi numitul IONESCU V.ALEXANDRU, care în timpul războiului a funcţionat ca pretor şi a condus şi Compania 55 Poliţie pe teritoriul U.R.S.S. cu care a trecut la acte de agresiune împotriva populaţiei sovietice ce se sbătea în crunta teroare a fasciştilor germani şi care a executat mai mulţi cetăţeni sovietici, precum şi faptul că a arestat şi cercetat trimiţând în faţa instanţelor de judecată alţi locuitori muncitori ce căutau să lovească în maşina de război germană, aceştia se fac vinovaţi de crime de război.-

Totodată la casa susnumitului s'a găsit ascunsă şi fără forme legale o armă de vânătoare.-

Pentru a depista toate crimele şi fărădelegile ce le-au săvârşit aceştia pe teritoriul U.R.S.S. şi în ţară şi pentru a se identifica şi complicii lor,

PROPUNEM:

Ca numitul IONESCU V.ALEXANDRU şi SCHIPOR MIHAIL să fie repartizaţi Serviciului II Biroului Criminali de Război, pentru a se continua cercetările în acest scop.-

CAPITAN DE SECURITATE

Marinache D-tru

DECLARATIE

Subsemnatul CONSTANTIN BRATIANU, născut la 1887,luna Mai 20, cu ultimul domiciliu în Bucureşti, Piaţa Romană 9, la întrebările de mai jos declar următoarele :

Intrebare :

Care erau tratativele care se duceau în timpul războiului cu Cairo ?

Răspuns :

In timpul războiului ştiu că se duceau anumite tratative pe deoparte între Guvernul ANTONESCU şi Cairo,iar pe de altă parte între P.Naţional-Tărănesc şi Cairo, tratative care se duceau tot prin mijlocirea lui MIHAI ANTONESCU.-

Intrebare :

De către cine erau duse aceste tratative ?

Răspuns :

La începutul anului 1944, a venit la mine BURSAN, care mi-a spus că este trimis la Constantinopol cu o misiune, spunându-mi că merge să servească cauza aliaţilor, mi-a mai spus că are în această direcţie şi consimţământul lui Dl.MANIU.-

Intrebare :

Ce se urmărea din partea P.Naţional-Tărănesc şi Naţiona Liberal prin aceste tratative ?

Răspuns :

Cele două partide urmăreau contactul cu aliaţii la Cairo în vederea găsirii unei soluţiuni pentru Armistiţiu.-

Intrebare :

Cum vedea opoziţia viitoarea desvoltare a evenimentelor din România după Armistiţiu ?

Răspuns :

Opoziţia îşi închipuia că cele trei puteri Anglia,

ss/. C.BRATIANU

./.

U.S.A. şi Uniunea Sovietică, vor exercita împreună un control politic.-

Intrebare :

Cine din Partidul Comunist era reprezentantul în blocul opoziţiei ?

Răspuns :

Reprezentantul P.Comunist în blocul opoziţiei era Dl. LUCRETIU PATRASCANU.-

Intrebare :

Care era rolul lui LUCRETIU PATRASCANU în legătură cu tratativele dela Cairo ?

Răspuns :

Plecarea lui BARBU STIRBEY cred că s'a făcut în înţelegere şi cu Dl.LUCRETIU PATRASCANU, nu-mi aduc aminte momentan cum am aflat acest lucru.-

Intrebare :

Ce legături existau între LUCRETIU PATRASCANU şi guvernul ANTONESCU ?

Răspuns :

Stiam că ANTONESCU MIHAI îi facilita mişcările în Bucureşti şi îl acoperea faţă de nemţi, aceasta cu scopul unei legături între guvern şi P.Comunist - şi astfel s'a stabilit legătura între Dl.LUCRETIU PATRASCANU şi ANTONESCU.-

Intrebare :

Ce ştiai D-ta de atitudinea lui PATRASCANU în cadrul blocului opoziţiei ?

Răspuns :

Stiu că tot timpul Dl.LUCRETIU PATRASCANU avea atitudinea unui bun comunist, având o bună comportare şi în Guvern.-

Intrebare :

Ce relaţiuni ai avut d-ta cu LUCRETIU PATRASCANU ?

Răspuns :

Eu în calitate de membru al Guvernului, reprezentând P.Liberal, am delegat pe Dl.ministru FOTINO, pentru ca împreună cu Dl. LUCRETIU PATRASCANU să redactez unele legi.- Pentru a da forma finală acestor redactări m'am întâlnit cu Dl.PATRASCANU şi

ss/. CONSTANTIN BRATIANU

cu alţii în casă la ROMNICEANU.-

L-am mai văzut pe Dl.PATRASCANU de vre-o 2-3 ori la Ministerul Justiţiei pentru intervenţii de ordin particular.-

Subsemnatul dau prezenta declaraţie liber şi nesilit de nimeni.-

ss/. C. BRATIANU

9 Iunie 1952

SE/6 ex.

Declaratie

Subsemnatul Constantin Bratianu născut la 1887, luna Mai 20, cu ultimul domiciliu în Bucureşti, Piaţa Romană 9, la întrebările de mai jos declar următoarele:

- Intrebare:

Care erau tratativele care se duceau în timpul războiului cu Cairo?

- Răspuns:

In timpul războiului ştiu că se duceau anumite tratative pe de-oparte între Guvernul Antonescu şi Cairo, iar pe de altă parte între P. Naţional-Ţărănesc şi Cairo, tratative care se duceau tot prin mijlocirea lui - Mihai Antonescu

- Intrebare:

De către cine erau duse aceste tratative?

- Răspuns:

La începutul anului 1944 a venit la mine Bursan care mi-a spus că este trimis ~~la~~ Constantinopol cu o misiune

C. Bratianu

Rĕspuns:

~~Că~~ Plecarea lui Barbu Stirbey cred că s'a făcut în înţelegere şi cu D-ul Lucreţiu Pătrăşcanu, nu mi-aduc aminte momentul cum am aflat acest lucru.

Intrebare:

Ce legături existau între Lucreţiu Pătrăşcanu şi Guvernul Antonescu?

Rĕspuns:

ştiam că Antonescu M. îi facilita mişcările în Bucureşti şi îl acoperea faţă de nemţi aceasta cu scopul unei legături între Guvern şi P. Comunist — şi ast-fel s'a stabilit legătura ~~cu D-ul~~ între D-ul Lucreţiu Pătrăşcanu şi Antonescu.—

Intrebare:

Ce ştiai D-ta de atitudinea lui Pătrăşcanu în cadrul blocului opoziţiei?

Rĕspuns:

ştiu că tot timpul D-l Lucreţiu Pătrăşcanu avea atitudinea unui bun comunist având o bună comportare şi în Guvern.

Intrebare:

Ce relaţiuni ai avut D-ta cu Lucreţiu Pătrăşcanu?

Rĕspuns: Eu în calitate de membru

C. I. Brătianu

345

spunându-mi că merge să servească cauza aliaților, mi-a mai spus că are în această direcție și consimțământul lui Dl Maniu.-

Intrebare:

Ce se urmărea din partea P. Național-Țărănesc și Nat.-Liberal prin aceste tratative?

Răspuns:

Cele două partide urmăreau contactul cu aliații la Cairo în vederea găsirii unei soluțiuni pentru armistițiu.

Intrebare:

Cum vedea opoziția viitoarea desvoltare a evenimentelor din Romania după armistițiu?

Răspuns:

Opoziția își închipuia că cele trei puteri Anglia, U.S.A. și Uniunea Sovietică, vor exercita împreună un control politic.-

Intrebare:

Cine din Partidul Comunist era reprezentantul în blocul Opoziției.-

Răspuns: Reprezentantul P. Comunist în blocul opoziției era Dl Lucrețiu Patrașcanu.

Intrebare:

Care era rolul lui Lucrețiu Patrașcanu în legătură cu tratativele dela Cairo

C. Bratianu

346

al Guvernului, reprezentând P. Liberal am delegat pe d-l Ministru Fotino pentru ca 346 347 împreună cu d-l Ministru Pătrășcanu să redacteze unele legi.– Pentru a da forma finală acestor redactări m'am întâlnit cu d-l Pătrășcanu și cu alții în casă la Rîmniceanu.–

L'am mai văzut pe d-l Pătrășcanu de vre-o 2-3 ori la Ministerul Justiției pentru intervenții de ordin particular.

Subsemnatul dau prezenta declarație liber și nesilit de nimeni

9 Iunie 1952

C. Bratianu

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

170

348 347

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

12 Februarie 1954, Făgăraş

Interog. a început la ora 12,5

" s'a terminat " 18,10

Eu, Lt. Maj. GORUN ALEXANDRU, am interogat în calitate de anchetator pe:

Numele BUTUCESCU I.; Pronumele HORIA (MIU); Anul luna şi ziua naşterii 1907 ianuarie 10; Locul naşterii comuna Sibioara-Constanţa; Cetăţenia romînă; Naţionalitatea romînă; Apartenenţa politică..... Din ce an..... Studii licenţiat în Stiinţele fizico-chimice; Profesia profesor. Ultimul loc de muncă şi funcţia: Profesor de chimie la liceul Mihai Viteazu. Ultimul domiciliu str. Armenească Nr. 19 Buc.; Situaţia familiară (divorţul în curs de rezolvare). Căsătorit cu ELENA BUTUCESCU în vîrstă de 41 de ani, cu domiciliu în Buc. str. Dr. Juvala Nr. 2. Am o singură fetiţă anume: BUTUCESCU GABRIELA RODICA are 15 ani Origina socială mic burgheză, părinţi au avut o casă de locuit în oraşul Constanţa, care în timpul bombardamentului a fost distrusă. Activitatea politică până în 1947; fost membru al PNP pînă la dizolvare. N-am participat. Decoraţii, distincţii şi premii guvernamentale: Coroana Romîniei şi Steaua Romîniei cavaler înainte de 23 august. In ce armată a făcut serviciu, grad, funcţie: slt. de rezervă Regimentul de geniu of. rezervă. Dacă a fost prizonier: N-a fost concentrat nici mobilizat. Dacă a fost în străinătate, unde, cînd şi în legătură cu ce: Excursie 1930 Paris, 1931 Praga, 1931 la Constantinopol, 1940 la Roma la un meci de fotbal; 1944 curier diplomatic la Ankara.- Dacă a participat în bande, în organizaţii contra-revoluţionare: Nu. Dacă a fost judecat, cînd, din ce cauze, de cine şi la ce pedepse a fost condamnat: Nu.

Intrebare

Unde ai lucrat dta ultima dată?

Răspuns

Ultimul meu loc de muncă a fost acela de profesor la Liceul Mihai Viteazu din Bucureşti.

Intrebare

Inainte de a fi profesor la Liceul Mihai Viteazu unde ai lucrat?

./. ss/HORIA BUTUCESCU

Răspuns

Am lucrat la Servăciul Special de Informaţii din anul 1937 luna aprilie pînă în anul 1945 luna mai.

Intrebare

Cu ce te ocupai dta la S.S.I.?

Răspuns

Am fost şeful grupei de contra spionaj din secţia de contraspionaj în toată perioada cît am lucrat în acest serviciu. In această perioadă grupa de contraspionaj condusă de mine se ocupa cu descoperirea agenţilor de spionaj străin pe teritoriul ţării. Grupa condusă de mine se ocupa numai cu partea tehnică astfel, că după verificarea informaţiilor noi încheiam dosarele pe baza materialului pe care îl strîngeam noi şi-l dam mai departe la Poliţia Judiciară care îşi avea atribuţiunile ei.

Intrebare

Ce cunoşti dta despre legăturile Serv. Secret cu străinătatea?

Răspuns

Grupa pe care eu o conduceam nu avea niciun fel de legături cu străinătatea, decît cu serviciul German, această legătură făcîndu-se în mod oficial şi numai pentru problele ce mi le indica ei. De asemenea legături au cunoştinţă acei care se ocupau cu Serviciul de Informaţii în străinătate. Eu nu am cunoştinţă de alte legături ale Serviciului Secret de informaţii decît de acelea care se făceau pe linie de colaborare cu serviciile German şi Italian şi care se făcea pe teritoriul nostru.

Intrebare

Ce cunoşti dta despre unele org. de spionaj care au lucrat în favoarea puterilor străine a căror activitate o urmăreaţi în acea vreme?

Răspuns

Stiu că pe teritoriul ţării noastre în acea perioadă 1941-44 s-au desvoltat acţiuni de spionaj anglo-american dat fiind că însuşi serviciul din care am făcut parte a descoperit o astfel de organizaţie condusă de inginerul RICA GEORGESCU. Această org. a fost arestată de Secţia de Poliţie Judiciară Militară din cadrul Serv. Speciol de Informaţii. Această org. era în obiectivul grupei mele cunoscînd o parte din activitatea acestei org. însă ea a fost descoperită şi pe o altă cale care a dus la cercetări directe.

Intrebare

Unde transmitea RICA GEORGESCU informaţiile pe care le culegea şi pe ce cale?

./. SS/HORIA BUTUCESCU

Răspuns

Stiu că informaţiile pe care RICA GEORGESCU le culegea, le tranamitea la Constantinopol printr-un aparat de radio emisiune care s-a găsit la unul din membri acelei organizaţii.

Intrebare

Alte organizaţii de spionaj a-ţi mai descoperit pe teritoriul ţării noastre?

Răspuns

Da am mai descoperit o org. de spionaj poloneză care lucra tot în favoarea anglo-americanilor.

Intrebare

Redă dta amănuntele referitor la această org.?

Răspuns

Această organizaţie se compunea din polonezi refugiaţi şi polonezi cetăţeni romîni şi acţiona culegînd informaţiuni după teritoriul Poloniei ocupate şi transmiţându-le prin curieri la Cernăuţi şi apoi la Bucureşti de unde printr-un aparat de emisiune erau transmise mai departe undeva în Orientul apropiat fără să-mi reamintesc precis localitatea, probabil în Siria sau Cipru.

Acest aparat de emisie era montat undeva în jurul Bucureştiului la circa 3o-4o de km. la o fermă unde erau angajaţi la munca cîmpului mai mulţi refugiaţi polonezi. Acest aparat era făcut dintr-o construcţie din piese detaşate adică piese de adunătură însă aparatul era foarte bun.

La ferma unde a fost montat aparatul de emisie eu am fost o singură dată împreună cu cpt. magistrat IORGU POPESCU anchetatorul acestei cauze care mergea acolo pentru a verifica datele în legătur cu angajarea refugiaţilor polonezi la acea fermă, eu neavînd nicio atribuţiune.

Intrebare

Cum se face că dta care spui că n-aveai nici-o atribuţie cu chestiunea dela acea fermă te-ai dus totuş cu magistratul POPESCU IORGU la acel loc?

Răspuns

M-am dus acolo pentru a mă documenta la faţa locului asupra sistemului de angajare la muncă a refugiaţilor polonezi care trebuiau făcute conform dispoziţiunilor în vigoare.

Intrebare

Ce mai cunoşti dta în legătură cu aparatul care era mondat la ferma din jurul Bucureştiului?

Răspuns

Nu ştiu altceva nimic decît că a fost arestat un grup de 8-1o persoane, că s-a găsit material informativ, copii după radiograme cifruri, coduri care compuneau arhiva organizaţiei şi care s-au

./. ss/HORIA BUTUCESCU

găsit la unul din refugiații polonezi,care ar fi avut gradul de colonel în armata poloneză.

<u>Intrebare</u>

Ce cuprindeau aceste radiograme care s-au găsit?

<u>Răspuns</u>

După cîte mi s-a spus de către magistratul instructor care le-a tradus aceste radiograme cuprindeau date cu privire la Polonia ocupată și anume:situația trupelor germane din Polonia,starea morală, starea de spirit a populației,situația alimentară și în general întreaga situație economică și politică.Aceste toate lucruri mi le-a spus POPESCU IORGU și rezultă și din dosarul copie venit în arhiva serviciului altceva nu mai cunosc nimic.

<u>Intrebare</u>

Din aceste radiograme care s-au găsit de către Serv.Secret de Informații ați identificat vreo persoană de origine și cetățenie romînă care să fi colaborat cu această organizație?

<u>Răspuns</u>

Nu-mi aduc aminte ca din descifrarea acestor radiograme să fi apărut numele vreunei persoane de origină și cetățenie romînă care să fi colaborat în asemenea organizație,iar dacă apărea ar fi trebuit să fie arestat sau băgat în problemă ce o conduceam și încadrat informativ.

<u>Intrebare</u>

Cine din Partidul Comunist era în legătură cu această organizație și ce nume de asemenea persoane cunoști că au apărut în radiograme?

<u>Răspuns</u>

Niciun nume de persoană membră a Partidului Comunist nu cunosc să fie apărut în aceste radiograme în legătură cu o astfel de organizație.

Menționez că aceste radiograme erau cifrate în limba polonă, personal nu am văzut efectiv nicio radiogramă.Mi s-a vorbit despre ele de cpt.magistrat IORGU POPESCU specificîndu-se că ele erau și cifrate și conspirative.Org.centrală cît și conducerea centrală a fost descoperită pe teritoriul Poloniei ocupate,în urma căror cercetări s-au descoperit linia din Romînia,probabil și din celelalte țări.

<u>Intrebare</u>

Arată data cu precizie cînd ți-a vorbit POPESCU IORGU despre lucrurile indicate mai sus.

<u>Răspuns</u>

Nu pot preciza exact data cînd mi-a spus POPESCU IORGU cele arătate de mine mai sus,însă cred că a fost către sfîrșitul cercetărilor sau undeva în vreo discuție cînd ne întîlneam.

./. ss/HORIA BUTUCESCU

Intrebare

Despre un memoru al P.C. cum ar fi LUCRETIU PATRASCANU sau alţii nu ţi-a vorbit POPESCU IORGU nimic cu acea ocazie?

Răspuns

Nu, nu am discutat nimic cu POPESCU IORGU referitor la LUCRETIU PATRASCANU, sau vreun alt membru de partid, comunist sau vreo persoană romînă.

Acest proces verbal de interogatoriu l-am citit cuvînt cu cuvînt şi corespunde în totul cu cele declarate, drept pentru care susţin şi semnez propriu.

Arestat,
ss/HORIA BUTUCESCU

Anchetator
Lt.Maj.de Securitate
A. Gorun

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ
MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
DIRECȚIUNEA GENERALĂ A SECURITĂȚII STATULUI

PROCES-VERBAL DE INTEROGATORIU

12 Februarie 1954 Orașul Făgăraș

Interogatoriul a inceput la ora 12 și 5 minute. Interogatoriul s'a terminat la ora 18 și 10 minute.

Eu, Lt Maj Sorum Alexandru

am interogat in calitate de Anchetator

(pe arestatul, reținutul, martorul)

1. Numele Butucescu I. 2. Pronumele Horia (Mircu)
3. Anul, luna și ziua nașterii 1907. Ianuarie 20 4. Locul nașterii Comuna Sibiaora Constanța
5. Cetățenia Română 6. Naționalitatea Română
7. Apartenența politică — din ce an
8. Studii Licențiat în Științele Fizico Chimice.
(când, unde și ce școală a absolvit)
9. Profesia Profesor 10. Ultimul loc de muncă și funcția Profesor de chimie la Liceu Mihai Viteazu.
11. Ultimul domiciliu Str. Armenească N° 19 Buc.
12. Situația familiară (Divorțat în curs de rezolvare) Căsătorit cu (soția, copii, numele lor, vârsta lor, domiciliul și ocupația) Elena Butucescu in vârstă de circa 41 de ani cu domiciliu in Buc. Str. Dr. Jurjala N°2. Am o singură fetiță anume — Butucescu Gabriela Rodica de 15 ani
13. Origina socială Mic burghează. Părinții au avut o casă de locuit (averea părinților până la 23 August 1944 și în prezent) in orașul Constanța care in timpul bombardamentului a fost distrusă
14. Activitatea politică până în 1947 Fost membru al P.N.P. până la (în ce partide politice a fost, dizolvare.

Participare la alegeri). N'am participat.

Semnătura,
Horia Butucescu

Mod. 186

15. Decorații, distincții și premii guvernamentale Coroana României și Steaua României Cavaler, înainte de 23 August.
(inainte și după 23 August 1944)

16. In ce armată a făcut serviciu, grad, funcție Slt de rezervă Regimentul de gardă Grăniceri.

17. Dacă a fost prizonier N-a fost concentrat nici mobilizat.
(unde și când)

18. Dacă a fost in străinătate, unde, când și in legătură cu ce Franța 1930 Paris, 1931 Praga, 1931 la Constantinopol, 1940 la Roma la un meci de fotbal 1944 curier diplomatic la Ankara.

19. Dacă a participat in bande, in organizații contra-revoluționare Nu.

20. Dacă a fost judecat, când, din ce cauze, de cine și la ce pedepse a fost condamnat Nu -

Intrebare: Unde ai lucrat d-ta ultima dată?
Răspuns. Ultimul meu loc de muncă a fost acela de profesor la Liceul Mihai Viteazu din București.
- Intrebare. Inainte de a fi profesor la Liceul Mihai Viteazu unde ai lucrat?
Răspuns. Am lucrat la Serviciul Special de informații din anul 1937 luna Aprilie până în anul 1945 luna Mai.
Intrebare. Cu ce te ocupai d-ta la S. Sp. de Informații
Răspuns. Am fost șeful grupei de contra spionaj din secția de contraspionaj în toată perioada cât am lucrat în acest Serviciu. In această perioadă Grupa de contraspionaj condusă de mine se ocupa cu descoperirea agenților de

Semnătura,
Horia Rutuccescu

Urmare: spionaj străin pe teritoriul țării. Grupa condusă de mine se ocupa numai cu partea Tehnică astfel că după verificarea informațiilor noi întocmeam dosarele pe baza materialului pe care îl strângeam noi și îl dam mai departe la Poliția Judiciară care își avea atribuțiunile ei

Întrebare. Ce cunoști dumneata despre legăturile S. Secret cu străinătatea?

Răspuns. Grupa pe care eu o conduceam nu avea niciun fel de legături cu străinătatea decât cu Serviciul German. Această legătură făcându-se în mod oficial și numai pentru problemele ce mi-le indica ei. De asemenea legătura cu cunoștința acei care se ocupau cu Serviciul de informații în străinătate. Eu nu am cunoștință de alte legături ale Serviciului secret de informații decât de acelea care se făceau pe linie de colaborare cu serviciile Germane și Italiene și care se făcea pe teritoriul nostru.

Întrebare. Ce cunoști dumneata despre unele org. de spionaj care au lucrat în favoarea puterilor străine a căror activitate o urmăreați în acea vreme?

Răspuns. Știu că pe teritoriul țării noastre în acea perioadă 1941-1944 s-au desfășurat acțiuni de spionaj Anglo-American dat fiind că însuși serviciul din care am făcut parte a descoperit o astfel de organizație condusă de inginerul Rică Georgescu. Această org. a fost arestată de Secția de Poliție Judiciară Militară din cadrul Serv. Special de Informații. Această org. era în obiectivul Grupei mele cunoscând o parte din activitatea acestei org. însă ea a fost descoperită și pe o altă cale care a dus la arestări directe.

Întrebare. ~~Unde~~ Unde transmitea Rică Georgescu informațiile pe care le culegea și pe ce cale?

Răspuns. Știu că informațiile pe care Rică Georgescu

Semnătura,
Horia [illegible]

Urmare: le culegea le transmitea la Constantinopol printr-un aparat de Radio emisiune care s-a găsit la unul din membrii acestei organizații:

Întrebare: Alte organizații de spionaj a-ți mai descoperit pe teritoriul țării noastre:

Răspuns: Da am mai descoperit o org. de spionaj Poloneză care lucra tot în favoarea Anglo Americanilor.

Întrebare: Redă dumneata amănuntele referitor la această org.?

Răspuns: Această organizație se compunea din Polonezi refugiați și Polonezi cetățeni Români și acționa culegând informațiuni după teritoriul polonez ocupate și transmițându-le prin curieri la Cernăuți și apoi la București de unde printr-un aparat de emisiune era transmise mai departe undeva în Orientul apropiat fără să-mi reamintesc precis localitatea, probabil în Siria sau Cipru.

Acest aparat de emisie era montat undeva în jurul Bucureștiului la circa 30-40 de Km la o fermă unde erau angajați la munca câmpului mai mulți refugiați Polonezi. Acest aparat era făcut dintr-o construcție din piese detașate adică piese de adunătură însă aparatul era f. bun.

La Ferma unde a fost montat aparatul de emisie eu am fost o singură dată împreună cu Cpt. Magistrat Iorgu Popescu anchetatorul acestei cauze care mergea acolo pentru a verifica datele în legătură cu angajarea refugiaților Polonezi la acea fermă, eu neavând nicio atribuțiune.

Întrebare. Cum se face că dumneata care spui că n-aveai nicio atribuție cu chestiunea dela acea fermă te-ai dus totuși cu magistratul Popescu Iorgu la acel loc.

Răspuns. M-am dus acolo pentru a mă documenta la fața locului asupra sistemului de angajare la muncă

Observație: Fiecare pagină a procesului-verbal se iscălește de către arestat sau martor, iar ultima pagină și de către anchetator.

Horia [illegible]

Urmare: a refugiaților Polonezi arestați care trebuiau făcute conform dispozițiunilor în vigoare.

Întrebare Ce mai cunoști dumneata în legătură cu [illegible] care era montat la ferma din jurul Bucureștiului.

Răspuns: Nu știu altceva nimic decât că a fost arestat un grup de 8-10 persoane, că s-a găsit material informativ, copii după radiograme cifrate, codurile care compuneau arhiva ~~organizației~~ organizației și ~~care~~ care s-au găsit la unul din refugiații Polonezi care ar fi avut gradul de colonel în armata Poloneză.

Întrebare. Ce cuprindeau aceste radiograme care s-au găsit?

Răspuns. După cât mi s-a spus de către magistratul instructor care le-a tradus aceste radiograme cuprindeau date cu privire la Polonia ocupată și anume: situația trupelor Germane din Polonia, starea morală, starea de spirit a populației, situația alimentară și în general întreaga situație economică și politică. Aceste toate lucruri mi le-a spus Popescu Iorga și rezultă și din dosarul copie ~~[illegible]~~ în arhiva serviciului. Altceva nu mai cunosc nimic.

Întrebare Din aceste radiograme care s-au găsit de către Serv. Secret. de Informații ~~[illegible]~~ ați identificat vreo persoană de origine și cetățenie Română care să fi colaborat cu ~~această~~ această organizație.

Răspuns Nu-mi aduc aminte ca din ~~descifrarea~~ descifrarea acestor radiograme să-și fi apărut numele vreunei persoane de origină și cetățenie Română care să fi colaborat în asemenea organizație iar dacă apărea ar fi trebuit să fie arestat sau băgat în problemă a o conducem și încadrat informativ.

Întrebare: Cine din P. Comunist era în legătură cu această organizație și ce nume dla [illegible] persoane cunoști că au apărut în radiograme.

Răspuns: Niciun nume de persoană membră a

Semnătura.
Hora Dutraisu

Urmare: Partidului Comunist nu cunosc să fie apărut în aceste radiograme în legătură cu o astfel de organizaţie.
Menţionez că aceste radiograme erau cifrate ~~și~~ în limba polonă, personal nu am văzut efectiv nicio radiogramă. Mi s-a vorbit despre ele de cpt. Magistral Iorgu Popescu specificându-mi că ele erau și cifrate și conspirative. Org. centrală cât și conducerea centrală a fost descoperită pe teritoriul Poloniei ocupate, în urma căror cercetări s-au descoperit linia din România probabil și din celelalte ţări.
Întrebare: Arată dumneata cu precizie când ţi-a vorbit ~~numitul~~ Popescu Iorgu ~~despre~~ lucrurile indicate mai sus.
Răspuns: Nu pot preciza exact data când mi-a spus. Popescu Iorgu cele arătate de mine mai sus însă cred că a fost către sfârșitul cercetărilor sau undeva în vreo discuţie când ne întâlneam
Întrebare: Despre un membru al P.C. cum ar fi Lucreţiu Pătrășcanu sau alţii nu ţi-a vorbit Popescu Iorgu nimic cu acea ocazie.
Răspuns: Nu! nu am discutat nimic cu Popescu Iorgu referitor la Lucreţiu Pătrășcanu sau niciun alt m. P.P. comunist ~~sau~~ vreo persoană română.
Acest proces verbal de interogatoriu l-am citit cuvânt cu cuvânt și corespunde în totul cu cele declarate drept pentru care insist și semnez propriu.

Anchetator: Lt Maj [illegible]

Arestat: Horia Dutescu

Semnătura,

Prezentul proces-verbal de interogatoriu,este identic cu originalul.- 354

~~353~~

353

168

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul MISU BENVENISTI, avocat, născut la 2 Iulie 1902 în Bucureşti, fiul lui SIMON şi ERNESTINA, cu ultimul domiciliu în Bucureşti Bd.Republicii Nr.37

4 August 1953, Bucureşti
Interog.a început la ora 13,40
" s'a terminat " 15,00

Intrebare
Dta ai cunoscut personal pe LUCRETIU PATRASCANU?

Răspuns
Da l-am cunoscut personal pe fostul ministru LUCRETIU PATRASCANU.

Intrebare
De când şi unde ai cunoscut dta pe LUCRETIU PATRASCANU?

Răspuns
L-am cunoscut personal pe LUCRETIU PATRASCANU prin anul 1918 când am urmat împreună clasa 7-a a Liceului Matei Basarab.

Intrebare
Cum au evoluat relaţiile dintre dta şi LUCRETIU PATRASCANU?

Răspuns
Cu LUCRETIU PATRASCANU am făcut împreună numai clasa 7-a a Liceului Matei Basarab.

Pe atunci relaţiile dintre noi erau distante, el intenţiona să dea clasa 8-a şi a 7-a odată având relaţii în acest sens cu GEROTA, în casa căruia l-am şi întâlnit odată, dat fiind că GEROTA ştiind că eu am dat clasa 5-a şi a 6-a odată, m'a rugat să viu pe la el să-i arăt procedeul ce l-am folosit eu în pregătire şi dacă vreau să fac şi eu pregătire pentru clasa 8-a. Eu încă nu am mai putut face acest lucru, iar ei nu ştiu ce au făcut, fapt este că eu nu l-am mai întâlnit în clasa 8-a.

De atunci nu l-am mai văzut, până în timpul războiului cam prin anul 1943, când trecând într'o zi pe Calea Victoriei în dreptul librăriei Cioflec colţ cu Bd.6 Martie, l'am zărit ne-am uitat unul la altul după care el s'a îndreptat în direcţia opusă

./. ss/M.BENVENISTI

drumului meu.

In 1945 el fiind Ministru de Justiție, am fost în audiență la el împreună cu A.L.ZISSU și nu știu precis dacă a fost și E.BERCON. Cu această ocazie i-am cerut rezolvarea revendicărilor populației evreești care trebuiau să o repună complect în drepturile care a fost scoase în timpul lui ANTONESCU.

<u>Intrebare</u>

Ce atitudine a avut LUCREȚIU PATRASCANU în rezolvarea problemelor ridicate de Dvs.

<u>Răspuns</u>

Față de insistența cu care noi o ceream, rezolvarea revendicărilor evreești, PATRASCANU a manifestat o atitudine de tergiversare a cererilor noastre, invocând diverse motive care pentru mine nu aveau nici un temei, lucru pe care l'am replicat Dlui PATRASCANU.

Astfel când i-am pus problema evacuării celor ce au profitat în timpul războiului de Centrul Național de Românizare în ocuparea cu forța a caselor evreești, PATRASCANU ne-a răspuns că este greu să se facă evacuări, chiar pentru acei care au profitat de CNR, deoarece printre ei sunt și funcționari.

<u>Intrebare</u>

Continuă și declară relațiile ce au existat între dta și PATRASCANU?

<u>Răspuns</u>

La finele anului 1945 am fost chemat telefonic dela Ministerul de Justiție, lăsându-mi-se vorbă să-l caut pe Dl. Ministru PATRASCANU. Neștiind despre ce e vorba m'am deplasat la Ministerul de Justiție unde am fost primit de Dl.PATRASCANU. Acesta mi-a spus că regretă că m'am deranjat până la minister întrucât voise să-mi facă o rugăminte pe cale telefonică și anume să-l rog pe un ziarist evreu din Iași al cărui nume cred că este FRENKEL să-i înapoieze un articol pe care îl dăduse și care ar fi trebuit să apară într'o broșură despre problema evreiască. PATRASCANU mi-a arătat că a apelat la mine întrucât nu cunoaște adresa acestui FRENKEL și necunoscând personal pe vreun alt fruntaș evreu a apelat la mine. Eu i-am răspuns, fiind mirat de faptul că am fost deranjat pentru o astfel de chestiune, (și i-am afirmat) că nu-l cunosc personal pe acest ziarist, dar că am auzit despre el în legătură cu broșura care vrea s'o scoată și dacă voi da de urma lui îi voi transmite rugămintea făcută.

După aceasta l-am mai văzut pe PATRASCANU de două ori la Paris în toamna anului 1946. Prima dată am fost primit la

./. ss/M.BENVENISTI

Legatia Română împreună cu o delegaţie din care făcea parte şeful rabin SAFRAN, SCHWEFELBERG şi MISU WAISMAN. Alături de PATRASCANU mai se afla Dl. VOITEC. Cu această ocazie le-am expus diversele revendicări ale populaţiei evreeşti cu care noi ceream să fie de acord.

A doua oară l-am văzut la Hotelul "Continental" unde se mai găseau Dl. FRANASOVICI, dl. MAURER şi alţii, unde deasemeni eu şi cu avocatul SCHWEFELBERG, am solicitat atenţia reprezentanţilor români faţă de diversele revendicări evreeşti. Răspunsul a fost că la înapoierea în ţară urmează să supunem forurilor în drept revendicările noastre. De atunci nu l-am mai văzut pe PATRASCANU.

<u>Intrebare</u>

Cu ce scop aţi pus problemele revendicărilor populaţiei evreeşti din România la Paris?

<u>Răspuns</u>

Socoteam că în condiţiunile desfăşurării Conferinţei de Pace, vom putea obţine mai uşor promisiuni cu privire la rezolvarea diverselor revendicări evreeşti.

<u>Intrebare</u>

Mai ai ceva de adăugat în legătură cu L. PATRASCANU?

<u>Răspuns</u>

Nu mai am nimic.

După ce am citit cuvânt cu cuvânt prezentul proces-verbal şi am constatat că el corespunde în întregime cu cele declarate de mine, îl susţin şi semnez.

ss/M. BENVENISTI

Anchetator prim
Slt. Mihăilescu

La arhivă. Nu se dă la ziar

Prezentul proces-verbal de interogatoriu,este identic cu originalul.- ~~357~~

356

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul MISU BENVENISTI,avocat,născut la 2 Iulie 19o2 în București,fiul lui SIMON și ERNESTINA,cu ultimul domiciliu în București Bd.Republicii Nr.37

4 August 1953,București
Interog.a început la ora 13,4o
" s'a terminat " 15,oo

Intrebare
Dta ai cunoscut personal pe LUCRETIU PATRASCANU?

Răspuns
Da l-am cunoscut personal pe fostul ministru LUCRETIU PATRASCANU.

Intrebare
De când și unde ai cunoscut dta pe LUCRETIU PATRASCANU?

Răspuns
L-am cunoscut personal pe LUCRETIU PATRASCANU prin anul 1918 când am urmat împreună clasa 7-a a Liceului Matei Basarab.

Intrebare
Cum au evoluat relațiile dintre dta și LUCRETIU PATRASCANU?

Răspuns
Cu LUCRETIU PATRASCANU am făcut împreună numai clasa 7-a a Liceului Matei Basarab.

Pe atunci relațiile dintre noi erau distante,el intenționa să dea clasa 8-a și a 7-a odată având relații în acest sens cu GEROTA,în casa căruia l-am și întâlnit odată,dat fiind că GEROTA știind că eu am dat clasa 5-a și a 6-a odată,m'a rugat să viu pe la el să-i arăt procedeul ce l-am folosit eu în pregătire și dacă vreau să fac și eu pregătire pentru clasa 8-a. Eu însă nu am mai putut face acest lucru,iar ei nu știu ce au făcut,fapt este că eu nu l-am mai întâlnit în clasa 8-a.

De atunci nu l-am mai văzut,până în timpul războiului cam prin anul 1943,când trecând într'o zi pe Calea Victoriei în dreptul librăriei Cioflec colț cu Bd.6 Martie,l'am zărit ne-am uitat unul la altul după care el s'a îndreptat în direcția opusă

./. ss/M.BENVENISTI

drumului meu.

In 1945 el fiind Ministru de Justiţie, am fost în audienţă la el împreună cu A.L.ZISSU şi nu ştiu precis dacă a fost şi E.BERCON. Cu această ocazie i-am cerut rezolvarea revendicărilor populaţiei evreeşti care trebuiau să o repună complect în drepturile care a fost scoase în timpul lui ANTONESCU.

Intrebare

Ce atitudine a avut LUCRETIU PATRASCANU în rezolvarea problemelor ridicate de Dvs.

Răspuns

Faţă de insistenţa cu care noi o ceream, rezolvarea revendicărilor evreeşti, PATRASCANU a manifestat o atitudine de tergiversare a cererilor noastre, invocând diverse motive care pentru mine nu aveau nici un temei, lucru pe care l'am replicat Dlui PATRASCANU.

Astfel când i-am pus problema evacuării celor ce au profitat în timpul războiului de Centrul Naţional de Românizare în ocuparea cu forţa a caselor evreeşti, PATRASCANU ne-a răspuns că este greu să se facă evacuări, chiar pentru aceia care au profitat de CNR, deoarece printre ei sunt şi funcţionari.

Intrebare

Continuă şi declară relaţiile ce au existat între dta şi PATRASCANU?

Răspuns

La finele anului 1945 am fost chemat telefonic dela Ministerul de Justiţie, lăsându-mi-se vorbă să-l caut pe Dl.Ministru PATRASCANU. Neştiind despre ce e vorba m'am deplasat la Ministerul de Justiţie unde am fost primit de Dl.PATRASCANU. Acesta mi-a spus că regretă că m'am deranjat până la minister întrucât voise să-mi facă o rugăminte pe cale telefonică şi anume să-l rog pe un ziarist evreu din Iaşi al cărui nume cred că este FRENKEL să-i înapoieze un articol pe care îl dădu-se şi care ar fi trebuit să apară într'o broşură despre problema evreiască. PATRASCANU mi-a arătat că a apelat la mine întrucât nu cunoaşte adresa acestui FRENKEL şi necunoscând personal pe vreun alt fruntaş evreu a apelat la mine. Eu i-am răspuns, fiind mirat de faptul că am fost deranjat pentru o astfel de chestiune, (şi i-am afirmat) că nu-l cunosc personal pe acest ziarist, dar că am auzit despre el în legătură cu broşura care vrea s'o scoată şi dacă voi da de urma lui îi voi transmite rugămintea făcută.

După aceasta l-am mai văzut pe PATRASCANU de două ori la Paris în toamna anului 1946. Prima dată am fost primit la

./. ss/M.BENVENISTI

Legația Română împreună cu o delegație din care făcea parte șeful rabin SAFRAN, SCHWEFELBERG și MISU WAISMAN. Alături de PATRASCANU mai se afla Dl. VOITEC. Cu această ocazie le-am expus diversele revendicări ale populației evreești cu care noi ceream să fie de acord.

A doua oară l-am văzut la Hotelul "Continental" unde se mai găseau Dl. FRANASOVICI, dl. MAURER și alții, unde deasemeni eu și cu avocatul SCHWEFELBERG, am solicitat atenția reprezentanților români față de diversele revendicări evreești. Răspunsul a fost că la înapoierea în țară urmează să supunem forurilor în drept revendicările noastre. De atunci nu l-am mai văzut pe PATRASCANU.

<u>Intrebare</u>

Cu ce scop ați pus problemele revendicărilor populației evreești din România la Paris?

<u>Răspuns</u>

Socoteam că în condițiunile desfășurării Conferinței de Pace, vom putea obține mai ușor promisiuni cu privire la rezolvarea diverselor revendicări evreești.

<u>Intrebare</u>

Mai ai ceva de adăugat în legătură cu L. PATRASCANU?

<u>Răspuns</u>

Nu mai am nimic.

După ce am citit cuvânt cu cuvânt prezentul proces-verbal și am constatat că el corespunde în întregime cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez.

ss/M. BENVENISTI

Anchetator prim
Slt. Mihăilescu

~~360~~
359

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat-ul Mișu Benvenisti, avocat, născut la 2 Iulie 1902 în București fiul lui Simon și Ernestina cu ultimul domiciliu în București Bdul Republicii nr 37
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

4 August 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 13 și min. 40

s'a terminat „ „ 15 „ „ 00

Intrebare: D-ta ai cunoscut personal pe LUCREȚIU PATRAȘCANU?

Răspuns:

Da l-am cunoscut personal pe fostul ministru LUCREȚIU PATRĂȘCANU.

Intrebare:

De când și unde ai cunoscut d-ta pe LUCREȚIU PĂTRĂȘCANU?

Răspuns:

L-am cunoscut personal pe LUCREȚIU PĂTRĂȘCANU prin anul 1918 când am urmat împreună clasa 7-a a Liceului Matei Basarab.

Intrebare:

Cum au evoluat relațiile dintre d-ta și LUCREȚIU PATRAȘCANU?

Răspuns:

Cu LUCREȚIU PATRASCANU am făcut împreună numai clasa 7-a a Liceului Matei Basarab

Iscălitura,
M. Benvenisti

Urmare: De atunci relațiile dintre noi erau distante, el intenționa să dea clasa 8-a și 7-a odată având relații în acest sens cu GEROTA, în casa căruia l-am și întâlnit odată, dat fiind că GEROTA știind că eu am dat clasa 5-a și a 6-a odată, m-a rugat să vin pe la el să-i arăt procedeul ce l-am folosit eu în pregătire, și dacă vreau să fac și eu pregătire pentru clasa 8-a. Cu toate nu am mai putut face acest lucru iar ei nu știu ce au făcut, fapt este că eu nu l-am mai întâlnit în clasa 8-a.

De atunci nu l-am mai văzut, până în timpul războiului cam prin aprilie 1943, când trecând într-o zi pe Calea Victoriei în dreptul librăriei CIOFLEC colț cu B-dul 6 Martie, l-am zărit ne-am uitat unul la altul după care el s-a îndreptat în direcția opusă drumului meu.

În 1945 el fiind Ministru de Justiție, am fost în audiență la el împreună cu A.L. ZISSU și nu știu precis dacă a fost și [illegible] BERCON. Cu această ocazie i-am cerut rezolvarea revendicărilor populației evreiești care trebuiau să o repună complet în drepturile de care a fost scoasă în timpul lui ANTONESCU

Întrebare

Ce atitudine a avut LUCREȚIU PATRAȘCANU în rezolvarea problemelor ridicate de d-tră.

Răspuns:

Față de insistența cea care noi o ceream în rezolvarea revendicărilor evreiești, PATRAȘCANU

Iscălitura,

Urmare: a manifestat o atitudine de tergiversare a cererilor noastre, invocând diverse motive care pentru mine nu aveau nici un temei; lucru pe care l-am replicat d-lui PATRAȘCANU.
Astfel când i-am pus problema evacuarii celor au profitat în timpul războiului de Centru Național de Românizare în ocuparea cu forța a caselor evreești, Pătrășcanu ne-a răspuns că este greu să se facă evacuări, chiar pentru acea care au profitat de C.N.R., deoarece printre ei sunt și funcționari
Întrebare:
Continuă și declară relațiile ce au existat între d-ta și PATRAȘCANU?
Răspuns:
La finele anului 1945 am fost chemat telefonic de la Ministerul de Justiție, făcându-mi-se vorbe să-l caut pe Dl Ministru PATRAȘCANU. Neștiind despre ce e vorba m-am deplasat la Ministerul de Justiție unde am fost primit de Dl PATRAȘCANU Acesta mi-a spus că regretă că m-am deranjat până la Minister întrucât voise să-mi facă rugămintea pe cale telefonică și anume să-l rog pe un ziarist evreu din Iași al cărui nume cred că este FRENKEL, să-i înapoieze un articol pe care il dăduse și care ar fi trebuit să apară într-o broșură despre problema evreiască. PATRAȘCANU mi-a arătat că a apelat la mine întrucât nu cunoaște adresa acestui FRENKEL și necunoscând personal

Semnătura,
[signature]

Urmare: pe unul alt fruntaş evreu a apelat la mine dar i-am răspuns, fiind mirat de faptul că am fost deranjat pentru o astfel de chestiune, (şi i-am afirmat) că nu-l cunosc personal pe acest ziarist, doar că am auzit despre el în legătură cu broşura care urma să o scoată şi dacă vrei dar de urma lui îi mai transmite rugămintea făcută.

După aceasta l-am mai văzut pe PĂTRĂŞCANU de două ori la Paris în toamna anului 1946. Prima dată am fost primit la Legaţia Română împreună cu o delegaţie din care făcea parte şeful rabin ŞAFRAN, SCHWEFELBERG şi MIŞU WAISMAN. Alături de PĂTRĂŞCANU mai se afla Dl VOITEC. Cu această ocazie le-am expus diversele revendicări ale populaţiei evreeşti cu care noi ceream să fie de acord. A doua oară l-am văzut la Hotelul „Continental" unde se mai găseau Dl FRANASOVICI, Dl MAURER şi alţii, unde de asemeni eu şi cu avocatul SCHWEFELBERG, am solicitat atenţia reprezentanţilor români faţă de diversele revendicări evreeşti. Răspunsul a fost că la înapoierea în ţară urmează să supunem forurilor în drept revendicările noastre. De atunci nu l-am mai văzut pe PĂTRĂŞCANU. şi

Întrebare:
Cu ce scop aţi pus problemele revendicărilor populaţiei evreeşti din România, la Paris?

Răspuns:

Semnătura: [illegible]

Urmare: Susținem că în condițiunile desfășurării Conferinței de Pace, vom putea obține mai ușor promisiuni cu privire la rezolvarea diverselor revindecări ale noastre.

Întrebare:

Mai ai ceva de adăugat în legătură cu LUCREȚIU PĂTRĂȘCANU?

Răspuns:

Nu mai am nimic

După ce am citit cuvânt cu cuvânt prezentul proces verbal și am constatat că el corespunde în întregime cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez.

Anchetator penal
Slt. ~~[illegible]~~ [illegible]

[signature]

Semnătura